

॥ अर्ह्य ॥

श्रीयोगबिजयनैमप्रथमाला [३७]

विशेषावश्यकभाष्यम् ।

(सप्तमो विभाग)

राजपगपुरनिवासिना श्रेष्ठिपर्यं विक्रमचन्द्रतनुजनुषा
न्यायतीर्थ-पण्डितहरगोविन्ददासेन सशोधितम् ।

Published by Shah Harakchand Bhurabhai, and Printed by
Ganga Prasad Gupta, at his Art Printing Works,
BENARES CITY

वीरसवत् २४४० ।

॥ अर्च ॥

श्रीविजयपार्ष्णिकगुरुभ्यो नमः ।

श्रीजिनभद्रगणिकक्षमाश्रमणविरचितं

श्रीविशेषावश्यकभाष्यम् ।

कयपवयणप्यणामौ वौच्छं चरण-गुणसगह सयल । आवत्सयाणुभोग गुरुवपुसाणुसारेणं ॥ १ ॥
तत्स फल-जोग-भगल-समुद्रायत्या तहेत्र दाराइ । तम्भेय-निरुच-क्कम-पवोयणाइ च वंचाइ ॥ २ ॥
नाण-किरियाहि मोक्खो तम्मयमावत्सय जमो तेण । तव्वक्खाणारम्मो कारणओ कब्बसिद्धि च्चि ॥ ३ ॥
सव्वत्स मोक्खमगाहिलासिणो ठियगुरुवपुसत्स । आईपु जोगमिण बाल-गिलणत्स वाऽऽहार ॥ ४ ॥
कयपचनमोक्कारत्स विन्ति सामाइयाइयं विद्धिणा । औवासयमायरिया कमेण तो सेसयसुयं पि ॥ ५ ॥
तेणेव याऽणुभोग कमेण तेणेव याऽहिगारोऽय । जेण विण्येयहियत्याय धेरकप्पक्कमो एत्तो ॥ ६ ॥
पव्वज्जा सिक्खावयमत्यगाहण च अनिअओ वासो । निप्फची य विहारो सामायारी ठिई च्चैव ॥ ७ ॥
आईपु नमोक्कारो जइ पच्छाऽऽवासयं तमो पुव्व । तत्स भणिपुणुओगे जुचो आवत्सयत्स तमो ॥ ८ ॥
सो सव्वसुअक्खब्बन्तरभूओ जमो तमो तत्स । आवातयाणुभोगादिगहणगहिओऽणुभोगो वि ॥ ९ ॥
तत्स पुणो सव्वसुयम्भतरया पढमंगलगाहणा । ज च पिहो न पडिब्बइ नदीए सो सुयक्खवो ॥ १० ॥

तेषां चिय सामाह्यसुत्ताणुगमाहो नमोक्कारं । वक्त्राणेउं शुरवो वयंति सामाह्यसुयत्यं ॥ ११ ॥
 बहुविघाईं सेयाईं तेण कयमंगलोवयारेहिं । धेत्तवो सो सुमहानिहि व्व जह वा महाविज्जा ॥ १२ ॥
 तं मंगलमाईए मज्जे पज्जन्तए य सत्थस्स । पढमं सत्थथाऽविघपारगमणाय निद्धिं ॥ १३ ॥
 तस्सेव य थेज्जत्थं मज्झिमयं, अंतिमं पि तस्सेव । अब्बोच्छित्तिनिमित्तं सिस्सपसिस्साइवंस्स ॥ १४ ॥
 मंगलकरणा सत्थं न मंगलं, अहं च मंगलस्सावि । मंगलमओऽणवत्था न मंगलममंगलत्ता वा ॥ १५ ॥
 सत्थन्तरभूयस्मि मंगले होज्ज कप्पणा एसा । सत्थस्मि मंगले किं अमंगलं काऽणवत्था वा ? ॥ १६ ॥
 अत्थंतरे वि सइ मंगलस्मि नामंगला-ऽणवत्थाओ । स-पराणुगहकौरिं पईव इव मंगलं जम्हा ॥ १७ ॥
 मंगलतियंतरालं न मंगलमिहत्थओ पसत्तं ते । जइ वा सव्वं सत्थं मंगलमिह किं तियग्गहणं ? ॥ १८ ॥
 सत्थे तिहा विहत्ते तदन्तरालपरिकप्पणं कत्तो ? । सव्वं च निज्जरत्थं सत्थमओऽमंगलमजुत्तं ॥ १९ ॥
 जइ मंगलं सयं चिय सत्थं तो किमिह मंगलगहणं ? । सीसमइमंगलपरिग्गहत्थमेत्तं तदभिहाणं ॥ २० ॥
 इह मंगलं पि मंगलबुद्धीए मंगलं जहा साहू । मंगलतियबुद्धिपरिग्गहे वि नणु कारणं भणिअं ॥ २१ ॥
 मंगिज्जैएऽधिगम्मइ जेण हिअं तेण मंगलं होइ । अहवा मंगो धम्मो तं लाइ तयं समादत्ते ॥ २२ ॥
 अहवा निवायणाओ मंगलमिद्वत्थपगइ-पच्चयओ । सत्थे सिद्धं जं जह तयं जहाजोगमाउज्जं ॥ २३ ॥
 मं गालयइ भवाओ मंगलमिहवमाइ नेरुत्ता । भासंति सत्थवसओ नामाइ चउव्विहं तं च ॥ २४ ॥
 पज्जायाऽणभिधेयं ठिअमणत्थे तयत्थनिरवेक्खं । जाइच्छिअं च नामं जावद्ववं च पाएण ॥ २५ ॥
 जं पुण तयत्थसुत्तं तयभिप्पाएण तारिसागारं । कीरइ व निरागारं इत्तरमियरं व सा ठवणा ॥ २६ ॥

जह मंगलमिह नामं जीवाऽजीरोऽभयाण देसीओ । रुद्र जलणाईण ठऱणाए सोरिथआईणं ॥ २७ ॥
 दऱए दुऱए दोरवयवो विगारो गुणाण संद्रयो । वुव्व भव्व भावस्स भूळमाव च जं जोग्ग ॥ २८ ॥
 आगमओऽणुऱउचो मंगलसद्दाणुऱासिओ वत्ता । तक्षाणलद्धिसहिओ वि नोत्रउचो सि तो दुव्वं ॥ २९ ॥
 जइ नाणभागमो तो कह वुव्व दुव्ववभागमो कह णु ? । आगमकारणमाया देहो सहो य तो दुव्व ॥ ३० ॥
 एगो मंगलमेग गेगा गेगाई गेगमनयस्स । सगहनयस्स एक्क सब्वं चिय मंगल लोए ॥ ३१ ॥
 एक्क निचं निरवयवमच्चिय सब्वग च सामन्न । निरसामन्नचाओ नरिथ विसेसो खणुक्कं व ॥ ३२ ॥
 चूओ वणस्सइ चिय मूलाइगुणो चि तस्समूहो व्व । गुम्मादओ वि एव सब्वे न वणस्सइरिसिंठे ॥ ३३ ॥
 सामन्नाउ रिसेसो अन्नोऽणन्नो व होव्व, जइ अण्णो । सो नरिथ खणुक्क विवऽणण्णो सामन्नमेव तयं ॥ ३४ ॥
 न रिसेसत्तरमूअमत्थि सामण्णमाह ववहारो । उऱलमऽव्ववहाराभावाओ खरविसाण व ॥ ३५ ॥
 चूयाईएहितो को सो अण्णो वणस्सई नाम ? । नरिथ विसेसत्थतरमाऱाओ सो खणुक्क व ॥ ३६ ॥
 ज नेगमऽव्वहारा होअव्ववहारत्परा सो थ । पाएण विसेसमओ तो ते तग्गाहिणो दो वि ॥ ३७ ॥
 तेसि तुळमयचे को णु रिसेसोऽभिहाणओ अन्नो ? । तुळचे रि इह नेगमस्स वत्थतरे भेओ ॥ ३८ ॥
 जो सामण्णग्गाही स नेगमो सगहं गओ अहऱा । इयरो ववहारमिओ जो तेण समाणनिदेसो ॥ ३९ ॥
 उज्जुमुअरस सय सपयं च ज मंगलं तय एक्क । नातीतमणुप्पन्न मंगलमिद्ध परक्क व ॥ ४० ॥
 नातीयमणुप्पन्न परकीयं वा पओअणाभावा । विद्धतो खरसिंण परघणमद्दवा जहा विफल ॥ ४१ ॥
 जाणं नाणुवउचोऽणुवउचो वा न जाणई जम्हा । जाणतोऽणुवउचो चि र्विंति सद्दाओऽव्वत्थु ॥ ४२ ॥

हेऊ विरुद्धधम्मत्तणाहि जीवो ब्व चेअणारहिओ । न य सो मङ्गलमिहं तयत्थसुन्नो त्ति पावं व ॥ ४३ ॥
 मंगलपयत्थजाणयदेहो भव्वस्स वा सजीवो त्ति । नोआगमओ दव्वं आगमरहिओ त्ति जं भणिअं ॥ ४४ ॥
 अहवा नो देसस्मि, नोआगमओ तदेगदेसाओ । भूयस्स भाविणो वाऽऽगमस्स जं कारणं देहो ॥ ४५ ॥
 जाणय-भव्वसररीऽइरित्तिमिह दव्वमङ्गलं होइ । जा मङ्गळा किरिआ तं कुणमाणो अणुवउत्तो ॥ ४६ ॥
 जं भूयभावमंगलपरिणामं तस्स वा जयं जोगं । जं वा सहावसेहणवन्नाइगुणं सुवण्णाइं ॥ ४७ ॥
 तं पि य हु भावमङ्गलकारणओ मङ्गलं ति निदिहं । नोआगमओ दव्वं नोसदो सव्वपडिसेहे ॥ ४८ ॥
 मंगलसुयउवउत्तो आगमओ भावमंगलं होइ । नोआगमओ भावो सुविसुद्धो खाइयाईओ ॥ ४९ ॥
 अहवा सम्मइंसण-नाण-चरित्तोवओगपरिणामो । नोआगमओ भावो नोसदो भिस्सभावस्मि ॥ ५० ॥
 अहवेह नमोक्काराइनान-किरिआत्रिभिस्सपरिणामो । नोआगमओ भण्णइ जम्हा से आगमो देसे ॥ ५१ ॥
 अभिहाणं दव्वत्तं तयत्थसुन्नत्तणं च तुछाइं । को भाववज्जिआणं नामाईणं पइविसेसो ? ॥ ५२ ॥
 आगारोऽभिप्पाओ बुद्धी किरिया फलं च पौएण । जह दीसइ ठवर्णिदे न तथा नामे न दहिंवेदे ॥ ५३ ॥
 भावस्स कारणं जह दव्वं भावो अँ तस्स पज्जाओ । उवओग-परिणइमओ न तथा नामं नवा ठवणा ॥ ५४ ॥
 इह भावो चिय वत्थुं तयत्थसुन्नेहिं किं व सेसेहिं ? । नामादओ वि भावा जं ते वि हु वत्थुपज्जाया ॥ ५५ ॥
 अहवा नामं ठवणा-दव्वाइं भावमङ्गलंगाइं । पाएण भावमङ्गलपरिणामनिमित्तभावाओ ॥ ५६ ॥
 जह मङ्गलाभिहाणं सिद्धं विजयं जिणिदनामं च । सोऊण पेच्छऊण य जिणपडिमालवखणाईणि ॥ ५७ ॥
 परिन्वुयमुणिदेहं भव्वजइजणं सुवन्नमछाई । दट्ठूण भावमङ्गलपरिणामो होइ पाएण ॥ ५८ ॥

किं पुनः तमणेगतियमर्थं च न जओऽभिहाणाइ । तन्वित्रीअ भावे तेण विसेसेण त पुज्जं ॥ ५९ ॥
 अहंता वत्युभिहाणं नामं, ठण्णा य जो तदागारो । कारणया से दुब्ब, कज्जानन्न तय भाओ ॥ ६० ॥
 वत्युसत्तु नाम तप्पय्यहेउओ सधम्म व्व । वत्यु नाऽणभिहाणा होज्जाऽभावो व वाऽवचो ॥ ६१ ॥
 'संसय-पि-त्रज्या वाऽणज्जवसाओऽह्वा जदिच्छाए । होज्जत्थे पडिन्ची न वत्युधम्मो जओ नाम ॥ ६२ ॥
 वत्युम्स लक्ख-लक्खण-सयवहाराऽविरोहसिद्धीओ । अभिहाणाऽहीणाओ शुद्धी सहो य किरिया य ॥ ६३ ॥
 आगारो धिय मइ-सह-वत्यु-किरिया-फला-ऽभिहाणाइ । आगारमय सब्ब जमणागार तय नत्थि ॥ ६४ ॥
 न पराणुमयं वत्युं आगाराऽभावओ खपुक्क व । उवल्लभ-व्ववहाराऽभावाओ नाणगार च ॥ ६५ ॥
 दुब्बपरिणाममिच मोचूणाऽऽगारदरिसणं किं तं ? । उप्पाय-व्वयरहिअ दुब्ब धिय निव्वियारं तं ॥ ६६ ॥
 आत्रिभाव-तितोभावमेत्तपरिणामकारणमचित्तं । निच बहुरू-पिय नढो व वेसतरावत्तो ॥ ६७ ॥
 पिढो कारणमिढं पय व परिणामओ तथा सब्ब । आगाराइं न वत्युं निष्कारणओ खपुक्क व ॥ ६८ ॥
 भावत्पंतरभूअ किं दुब्बं नाम भाव एवाय । मवनं पइक्खण धिय भावानची विवची य ॥ ६९ ॥
 न य भावो भावंतरमवेक्खए किंतु हेउनिरेक्ख । उप्पज्जइ तयणंतरमवेइ तमहेउअ चैव ॥ ७० ॥
 पिण्डो कज्जं पइसमयभावाओ जह्द दहिं तथा सब्ब । कज्जाभावाउ नत्थि कारण खराविसाण व ॥ ७१ ॥
 एरं विवयति नया मिच्छाभिनिवेसओ परोप्परओ । इयमिह सब्बनयमयं जिणमयमणयज्जमच्चंत ॥ ७२ ॥
 नामाइमेअसह-न्त्य-शुद्धिपरिणामभावओ नियय । जं वत्युमत्थि छोए चउपज्जायं तयं सब्ब ॥ ७३ ॥
 इह सब्बमेअसंघायकारिणो भिन्नलक्खणा एते । उप्पायाइत्थि पिय घम्मा पइवत्युमाउज्जा ॥ ७४ ॥

नामादित्यं दृष्ट्वित्यस्स भावो य पञ्जवनयस्स । संगह-व्ववहारा पढमगस्स सेसा य इयरस्स ॥ ७५ ॥
 जं सामन्नगाही संगिण्हइ तेण संगहो निययं । जेण विसेसगाही ववहारो तो विसेसेइ ॥ ७६ ॥
 सहु-ज्जुसुया पज्जाथवायगा भौवसंगहं बेति । उवरिमया विवरीआ भावं भिंदति लो निययं ॥ ७७ ॥
 मङ्गलमहवा नन्दी चउव्विहा मङ्गलं च सा नेया । दब्बे तूरसमुदओ भावस्मि य पंच नाणाइं ॥ ७८ ॥

आभिणिबोहियनाणं सुयनाणं चैव ओहिनानं च ।
 तह मणपज्जवनाणं केवलनाणं च पंचमयं ॥ १ ॥

अथाभिमुहो नियओ बोहो जो सो मओ अभिनिबोहो । सो चेवाऽऽभिणिबोहियमहव जहाजोगमाउज्जं ॥१॥
 तं तेण तओ तस्मि व सो वाऽभिणिबुद्धए तओ वा तं । तं तेण तओ तस्मि व सुणेइ सो वा सुयं तेणं ॥ २ ॥
 तेणाव हीएए तस्मि वाऽवह्माणं तओऽवही सो य मज्जाया । जं तीए दव्वाइ परोप्परं सुणइ तओऽवहि त्ति ॥३॥
 पज्जवणं पज्जयणं पज्जाओ वा मणस्मि मणसो वा । तस्स व पज्जायादिच्चाणं मणपज्जवं नाणं ॥ ४ ॥
 केवलमेगं सुद्धं सगलमसाहारणं अणन्तं च । पायं च नाणसहो नामसमाणाहिगणोऽयं ॥ ५ ॥
 जं सामि-काल-कारण-विसय-परोक्खत्तणेहिं तुछाइं । तब्भावे सेसाणि य तेणाईए मइ-सुयाइं ॥ ६ ॥
 मइपुब्बं जेण सुयं तेणाईए मई, थिसिद्धो वा । मइभेओ चैव सुयं तो मइसमणंतरं भणियं ॥ ७ ॥
 काल-विवज्जय-सामिच्च-लाभसाहम्मओऽवही तत्तो । माणसमित्तो छउमत्थ-विसय-भावादिसामणा ॥ ८ ॥
 अन्ते केवलमुत्तम-जइसामित्तावसाणलाभाओ । एत्थं च मइ-सुयाइं परोक्खमियरं च पच्चक्खं ॥ ९ ॥
 डीवो अक्खो अत्थन्वावण-भोयणगुणिओ जेण । तं पइ वट्टइ नाणं जं पच्चक्खं तयं तिविहं ॥ १० ॥

अक्खलस्स पोग्गलकया जं दब्बिन्विय-मणा परा तेण । तेहिंतो ज नाण परोक्खमिह तमणुमार्णं व ॥ ११ ॥
 केसिचि इदिआइ अक्खाइ, तदुवलद्धि पच्चक्ख । त नो, ताइ जमचेअणइं जाणति न घडो व्व ॥ १२ ॥
 उवलद्धा तत्थाऽऽया तब्बिग्गे तदुवलद्धसरणाओ । गेहगवक्खोवस्से वि तदुवलद्धाऽणुत्तरिया वा ॥ १३ ॥
 इदिय-मणोनिमिचं परोक्खमिह ससयादिभावाओ । तक्कारण परोक्ख जहेह साभासमणुमार्णं ॥ १४ ॥
 होन्ति परोक्खाइं मइ-सुयाइं जीवस्स परनिमिच्चाओ । पुब्बोवलद्धत्तवघसरणाओ वाणुमार्णं व ॥ १५ ॥
 एगतेण परोक्खं लिगियमोहाइय च पच्चक्ख । इदिय-मणोभव ज त संववहारपच्चक्ख ॥ १६ ॥
 सामिच्चाइविसेसाभावाओ मइ-सुएगया नाम । लक्खण-भेआदिक्य नाणच तयविसेसे वि ॥ १७ ॥
 लक्खणभेआ हेऊफलभावओ भेय-इन्वियविभागा । वाग-क्खर-मूए-यरभेआ भेओ मइ-सुयाणं ॥ १८ ॥
 जमभिनिवुज्जाइ तमभिनिवोहो ज सुणइ त सुयं भणिय । सह सुणइ जइ तओ नाणं तो नाऽऽयभौवो तं ॥ १९ ॥
 सुयकारणं जओ सो सुय च तक्कारण ति तो तम्मि । कीरइ सुओवयारो सुयं तु परमत्थओ जीवो ॥ २० ॥
 इदिय-मणोनिमिचं ज विष्णाणं सुयाणुत्तारेण । निययत्थुच्चिसमत्थ तं भावसुय मई सेस ॥ २१ ॥
 जइ सुयलक्खणमेय तो न तमेगिदियाण सभवइ । दब्बसुयाभावाम्मि वि भावसुय सुत्तजइणो व्व ॥ २२ ॥
 भावसुय भासा-सोयलद्धिणो जुज्जए नं इयरत्त । भासाभिमुहस्स जय सोऊण य ज हवेज्जाहि ॥ २३ ॥
 जह सुहुम भाविदियनाण दब्बिदियावरोहे वि । तह दब्बसुयाभावे भावसुय पत्थिवाइण ॥ २४ ॥
 एव सब्वपसगो नं तदावरणाणमक्खओवसमा । मइ-सुयनाणावरणक्खओवसमओ मइ-सुयाइं ॥ २५ ॥
 मइपुब्बं सुयमुत्त नं मई सुयपुब्बिया विसेसोऽयं । पुब्ब पूरण-पालणभावाओ ज मई तत्त ॥ २६ ॥

पूरिज्जइ पाविज्जइ दिज्जइ वा जं मईए नाऽमइणा । पालिज्जइ य मईए गहियं इहरा पणस्सेज्जा ॥ २७ ॥
 णाणाणणाणि य समकालां जओ मइ-सुयाइं । तो न सुयं मइपुवं मइणाणे वा सुयन्नाणं ॥ २८ ॥
 इह लद्धिमइ-सुयाइं, समकालां न तूवओगो सिं । मइपुवं सुयमिह पुण सुओवओगो मइप्पभवो ॥ २९ ॥
 सोऊण जा मई भे सा सुयपुव्व त्ति तेण न विसेसो । सा दव्वसुयप्पभवा भावसुयाओ मई नत्थि ॥ ३० ॥
 कज्जतया, न उ कमसो कमेण को वा मइं निवारेइ ? । जं तत्थावत्थाणं सुयस्स सुत्तोवओगाओ ॥ ३१ ॥
 दव्वसुयं मइपुवं भासइ जं नाविचिंतियं केइ । भावसुयस्साभावो पावइ तेसिं न य विसेसो ॥ ३२ ॥
 दव्वसुयं बुद्धीओ सा वि तओ जमविसेसओ तम्हा । भावसुयं मइपुवं दव्वसुयं लक्खणं तस्स ॥ ३३ ॥
 सुयविण्णाणप्पभवं दव्वसुयमियं जओ विचिंतेउं । पुवं, पच्छा भासइ लक्खिज्जइ तेण भावसुयं ॥ ३४ ॥
 अविसेसिया मइ चिय सम्मदिट्ठिस्स सा मइन्नाणं । मइअन्नाणं मिच्छदिट्ठिस्स सुयं पि प्मेव ॥ ३५ ॥
 सद-ऽसदविसेसणाओ भवहेऊ जंदिच्छिओवलम्भाओ । नाणफलाभावाओ मिच्छदिट्ठिस्स अण्णाणं ॥ ३६ ॥
 भेयकयं च विसेसणमट्ठावीसइविहंगभेयाइं । इंदियविभागओ वा मइ-सुयभेओ जओऽभिहियं ॥ ३७ ॥
 सोइंदिओवलद्धी होइ सुयं सेसयं तु मइनाणं । सोत्तूणं दव्वसुयं अक्खरलंभो य सेसेसु ॥ ३८ ॥
 सोओवलद्धी जइ सुयं न नाम सोउगगाहादओ बुद्धी । अह बुद्धी तो न सुयं अहोभयं संकरो नाम ॥ ३९ ॥
 केईं बेन्तस्स सुयं सद्धो सुणओ मइ त्ति, तं न भवे । जं सव्वो चिय सद्धो दव्वसुयं तस्स को भेओ ? ॥ ४० ॥
 किंवा नाणेऽहिगए सहेणं जइ य सद्धविन्नाणं । गहियं तो को भेओ भणओ सुणओ व जो तस्स ? ॥ ४१ ॥
 भणओ सुणओ व सुयं तं जमिह सुयाणुसारि विण्णाणं । दोण्हं पि सुयाइंयं जं विन्नाणं तयं बुद्धी ॥ ४२ ॥

सोइनिगोतत्तदी नेर सुय न उ तई सुयं चैय । सोइंनिओतलदी नि काइ जम्हा मइज्ञाणं ॥ ४३ ॥
 गुगमुचययणाओ न वाई सोइंनिओतलदी नि । मइरेय सइ सोउगणाएओ हुन्ति मइभेया ॥ ४४ ॥
 पणाइगय गुयकारणं ति सरो व्य तेण दव्यसुय । भाउसुयमस्वरणं लाभो तेस मइज्ञाणं ॥ ४५ ॥
 जइ नुयमगरालाभो न नाम सोओयलद्विरेर सुय । सोओतलद्विरेरराइ सुइसभनाउ चि ॥ ४६ ॥
 सोप्रि उ सुयस्तराण जो लाभो त सुय मई सेता । जइ वा अणदतर थिय सा सव्या न स्पवचेग्जा ॥ ४७ ॥
 दव्यसुयं भायसुयं उमयं वा किं यह व होग्ज चि । को वा भाउसुयसो वव्याइसुय परिणमेग्जा ॥ ४८ ॥
 युद्धिदिट्टे अत्थे जे भासइ त सुय मईसहिय । इयत्थ नि होग्ज सुयं उतलद्विसमं जइ भणेग्जा ॥ ४९ ॥
 ने सुयपुद्धिरिट्टे सुय-मइसहिओ पभातई माने । तं उभयसुय भन्नइ दव्यसुयं जे अणुउत्तो ॥ ५० ॥
 इयत्थ नि भायसुए होग्ज तय तस्सम जइ भणिग्जा । न य तरइ तत्तियं सो जमणेगगुण तय तत्तो ॥ ५१ ॥
 सइ उतलदीण वा उतलद्विसम तथा न ज तुळ । जं तस्समकालं वा न सव्वहा तरइ वीत्तु जे ॥ ५२ ॥
 वेई युद्धिरिट्टे मइसहिए भासओ सुयं, तत्थ । किं सवो मइरुमय भाउसुय सव्वहाउत्तुच ॥ ५३ ॥
 सवो ता दव्यसुय मइराभिणियोहियं नरा उमय । जुच, उभयामात्रे भायसुय कत्थ तं किंया ? ॥ ५४ ॥
 भासापरिणइकाले मईए निगहियमहणहत्त वा ? भासासकण्णित्तिसेत्तेचओ वा सुयमजुत्त ॥ ५५ ॥
 इयत्थ थि मइनाणे होच्च सुय ति किंइ तं सुयं होइ ? । किंइ व सुय होइ मई सलस्तराणारणभेयाओ ? ॥ ५६ ॥
 आर मई दव्यगुयत्तमेउ भाणेण सा निरुझेच्चा । जो असुयररलाभो त मइसहिओ पभासेच्चा ॥ ५७ ॥
 इयत्थमि नि मइनाणे होच्च तयं तस्सम जइ भणेच्चा । न य तरइ तत्तिय सो जमणेगगुण तय तत्तो ॥ ५८ ॥

केह मइ-सुओवलद्धा तीरिति न भासिउं, बहुत्ताओ । सव्वेण जीविएण वि भासइ जमणंतभागं सो ॥ ५९ ॥
 तीरिति न वोचुं जे सुओवलद्धा बहुत्तभावाओ । सेसोवलद्धभावा सामब्बवहुत्तओऽभिहिया ॥ ६० ॥
 कत्तो एत्तियेत्ता भावसुयं-मईण पज्जया जेसिं ? । भासइ अणंतभागं, भण्णइ जम्हा सुएऽभिहियं ॥ ६१ ॥
 पणवणिज्जा भावा अणंतभागो उ अणभिलप्पणं । पणवणिज्जाणं पुण अणंतभागो सुयनिवद्धो ॥ ६२ ॥
 जं चोइसपुव्वधरा छट्ठाणगया परोप्परं होंति । तेण उ अणंतभागो पणवणिज्जाण, जं सुत्तं ॥ ६३ ॥
 अक्खरलंभेण समा ऊणहिया होंति मईविसेसेहिं । ते वि य मईविसेसे सुयनाणब्भंतरे जाण ॥ ६४ ॥
 जे अक्खराणुसारेण मईविसेसा तयं सुयं सव्वं । जे उण सुयनिव्वेक्खा सुद्धं चिय तं मइन्नाणं ॥ ६५ ॥
 केइ अमासिज्जन्ता सुयमणुसरओ वि जे मइविसेसा । मत्तति ते मइ चिय भावसुयाभावओ, तन्नो ॥ ६६ ॥
 किह मइ-सुयनाणविक छट्ठाणगया परोप्परं होज्जा ? । भासिज्जंतं मोचुं जइ सव्वं सेसयं बुद्धी ॥ ६७ ॥
 सामन्ना वा बुद्धी मइ-सुयनाणाइं तीए जे दिट्ठा । भासइ, संभवमेत्तं गहियं न उ भासणामेत्तं ॥ ६८ ॥
 मइसाहियं भावसुयं तं निययमभासओ वि मइरत्ता । मइसाहियं ति जमुत्तं सुओवउत्तस्त भावसुयं ॥ ६९ ॥
 जे भासइ चय तयं सुयं तु न उ भासओ सुयं चव । केई मईए वि दिट्ठा जं दव्वसुयत्तमुयंति ॥ ७० ॥
 एवं धणिपरिणामं सुयनाणं उभयहा मइन्नाणं । जं भिन्नसहावाइं ताइं तो भिन्नरूवाइं ॥ ७१ ॥
 इयर त्ति मइन्नाणं तओ वि जइ होइ सत्तपरिणामो । तो तम्मि वि किं न सुयं भासइ जं नोवलद्धिसमं ? ॥ ७२ ॥
 अभिलप्पा-ऽणभिलप्पा उवलद्धा तस्समं च नो भणइ । तो होउ उभयरूवं उभयसहावं ति काऊण ॥ ७३ ॥
 जं भासइ तं पि जओ न सुयादेसेण किन्तु समईए । न सुओवलद्धिउत्तं ति वा जओ नोवलद्धिसमं ॥ ७४ ॥

अज्ञे ममंति मई वैगंगसमा सुवसरितस्यं सुचे । विद्वन्तोऽय जुचि जहोऽणीओ न ससहइ ॥ ७५ ॥
 भायसुयामानओ सकरओ निव्विसेसमावाओ । पुवुचलख्खणाओ सलख्खणावरणभेयाओ ॥ ७६ ॥
 कैप्येज्जेउज थ सो मान-दब्बसुचेसु तेसु वि न जुचो । मइ-सुयभेयावसरे जम्हा किं सुयविसेसेण ? ॥ ७७ ॥
 असुयक्खरपरिणामा व जा मई वैगंगकप्पणा तस्मि । दब्बसुय सुव्यसमं किं पुण तेसिं विसेसेणं ? ॥ ७८ ॥
 इहइ जेणाहिकओ नाणविसेसो न दब्ब-भावाण । न य दब्ब-भावभेचे वि जुज्जए सोऽसमजसओ ॥ ७९ ॥
 जह वैगंगा सुउत्तणसुवेंति सुंघ च तओऽणण्ण । न मई तथा घणिचणसुवेइ ज जीवभावो सा ॥ ८० ॥
 अह उययारो कीरइ पमवइ अरथतर पि जं जत्तो । त तम्मय ति भण्णइ, तो मइपुव्व जओ भणिय ॥ ८१ ॥
 मानसुय, तेण मई वैगंगसमा सुवसरितस्य त च । ज चित्तिक्कण तथा तो सुयपरिवाडिमणुसरइ ॥ ८२ ॥
 अन्ने अणक्खर-ऽक्खरविसेसओ मइ-सुयाइ भिवंति । ज मइनाणमणक्खरगमख्खरमियर च सुयनाण ॥ ८३ ॥
 जइ मइरणक्खर थिय मयेज्ज नेहादओ निरभिल्लेप्ये । थाणु-पुरिसाइज्जायविवेगो किह पु होज्जाहि ? ॥ ८४ ॥
 सुयनिरिसयवयणाओ अह सो सुयओ मओ न बुद्धीओ । जइ सो सुयवावारो तओ किमन्नं मइज्जाण ? ॥ ८५ ॥
 अह सुयओ वि निवेग कुणओ न तय सुय सुय नत्थि । जो जो सुयवावारो अन्नो वि तओ मई जम्हा ॥ ८६ ॥
 मइकाले वि जइ सुय तो जुगवं मइ-सुओवओगा ते । अह नेव एगायर पवज्जओ जुज्जए न सुय ॥ ८७ ॥
 जइ सुयनिरिसयमक्खरमणुसरओ तेण मइचउक्कं पि । सुयनिरिसयमावन्न तुह त पि जमक्खरप्पभव ॥ ८८ ॥
 जइ तं सुएण न तओ जाणइ सुयनिरिसय कइं भणियं ? । जं सुयकओवयार पुंन्वि इण्हिं तयणवेक्ख ॥ ८९ ॥
 पुव्व सुयपरिकम्मियमइस्स ज सपय सुयाईयं । तं निस्सियमियर पुण अणिरिसिय मइचउक्क तं ॥ ९० ॥

१ 'वापत्त' । २ 'सुवा' । ३ 'कयेज्ज' । ४ 'वापत्त' । ५ 'वाणा' । ६ 'कया' । ७ 'स य सुएण सओ' । ८ 'सुव' ।

उभयं भावक्खरओ अणक्खरं होज्ज वंजणक्खरओ । मइनाणं सुत्तं पुण उभयं पि अणक्खरक्खरओ ॥ ९१ ॥
 स-परप्पच्चायणओ भेओ मूअेयराण वाऽभिहिओ । जं मूयं मइनाणं स-परप्पच्चायणं सुत्तं ॥ ९२ ॥
 सुयकारणं ति सद्धो सुयमिह सो र्थं परबोहणं कुणइ । मइहेयवो वि हि परं बोहति कराइचिद्धाओ ॥ ९३ ॥
 न परप्पबोहयाइं जं दो वि सरूवओ मइ-सुयाइं । तक्कारणाइं दोण्ह वि बोहति तओ न भेओ सिं ॥ ९४ ॥
 दब्बसुयमसाहारणकारणओ परविबोहयं होज्जा । रूढं ति च दब्बसुयं सुयं ति रूढा न दब्बमई ॥ ९५ ॥
 सा वा सद्धथो खिय तथा वि जं तस्मि पच्चओ होइ । कत्ता वि हु तदभावे तदभिप्पाओ कुणइ चिद्धं ॥ ९६ ॥
 मइ-सुयनाणविसो भणिओ तल्लक्खणाइभेएणं । पुव्वं आभिणिबोहियमुद्धिं तं परूवेस्सं ॥ ९७ ॥
 इंदिय-मणोनिमित्तं तं सुयनिस्सियमहेयरं च पुणो । तत्थेक्केकं चउभेयमुग्गहो-प्पत्तियाइयं ॥ ९८ ॥

उग्गहो ईहअवाओ य धारणा एव हौति चत्तारि ।

आभिणिबोहियनाणस्स भेयवत्थू संसासेणं ॥ २ ॥

अत्थाणं उग्गहणं अवगहं तह वियालणं ईहं ।

ववसायं च अवायं धरणं पुण धारणं वेत्ति ॥ ३ ॥

सामण्णत्थावगहणमुग्गहो भेयमगणमहेहा । तत्सावगमोऽवाओ अविच्चुई धारणा तस्स ॥ १ ॥
 सामण्णविसेसस्स वि केई उग्गहणमुग्गहं वेत्ति । जं मइरिदं तयं ति च, तं नो बहुदोसभावाओ ॥ २ ॥
 ईहा संसयमेत्तं केई, न तयं तओ जमन्नाणं । मइनाणंसो चेहा कहमन्नाणं तई जुत्तं ? ॥ ३ ॥

१ 'अं' । २ 'चेद्धाओ' । ३ 'हुत्ति' । ४ 'समासेण' ।

जमणेत्थालवणमपञ्जुदासपिक्रिठिय चित्त । सेय इव सव्वप्पयओ तं ससयरूवमन्नाणं ॥ ४ ॥
 त चिय सयरुहेज्ज-ववचिवावारतप्परममोह । भूया-ऽभूयविसेसायाण-न्धायाभिमुहमीहा ॥ ५ ॥
 केई तयण्णविसेसावणयणमेत्त अवायमिच्छन्ति । सव्वभूयत्थविसेसावधारणं धारण वेत्ति ॥ ६ ॥
 कासइ तयन्नवइरेगेत्तओऽवगमण भवे भूए । सव्वभूयसमणयओ तदुमयओ कासइ न दोसो ॥ ७ ॥
 सब्बो 'वि य सोऽवाओ भए वा होति पच वत्थूणि । आहेव चिय चउहा मई तिहा अन्नहा होइ ॥ ८ ॥
 काऽणुवओगम्भि धिई पुणोवओगे य सा जओऽवाओ ? । तो नत्थिय धिई, मण्णइ इदं तदेवेति जा बुद्धी ॥ ९ ॥
 नणु साऽवायव्वभहिया जओ य सा वासणाविसेसाओ । जा याऽवायाणन्तरमविच्चुई सा धिई नाम ॥ १० ॥
 त इच्छत्तस्स तुह वत्थूणि य पच, नेच्छमाणस्स । किं होउ सा अभावो भावो नाण व त कयर ? ॥ ११ ॥
 तुब्बस धहुयरमेया मणइ मई होई धिइवहुचाओ । मण्णइ न जाइमेओ इठो मज्झ जहा तुब्बस ॥ १२ ॥
 सा भिन्नलक्खणाऽवि हु धिइसामन्नेण धारणा होइ । जह उग्गहो दुरूवो उग्गहसामन्नओ एक्को ॥ १३ ॥
 तत्थोगहो दुरूवो गहण ज हीइ वज्जण-त्थाण । वज्जणओ य जमत्थो तेणाईए तय वोच्छ ॥ १४ ॥
 वजिज्जइ जेणत्थो षडो व्व दीवेण वज्जण त च । उवगरणिदियत्तहाइपरिणयहव्वयसवधो ॥ १५ ॥
 अण्णाण सो बहिराहण व तक्कालमणुवल्लभाओ । न तवते तत्थो चिय उवल्लभाओ तओ नाण ॥ १६ ॥
 तक्कालम्भि वि नाण तत्थत्थिय तणु ति तो तमव्वच । बहिराईणं पुण सो अन्नाणं तदुमयाभावा ॥ १७ ॥
 कट्टमव्वच नाण च सुत्त-मचाइसुहुमबोहो व्व । सुत्तावओ सय 'वि य विन्नाण नावबुद्धति ॥ १८ ॥
 लक्खिस्वज्जइ त सिमिणायमाणवयणदाणाइचिठाहिं । ज नामइपुब्बाओ विज्जते वयणचिद्धाओ ॥ १९ ॥

जगन्तो वि न जाणइ छउमत्थो हियगोथरं सब्वं । जं तब्बवसाणाइं जमसंखेज्जाइं दिवसेण ॥ २० ॥
जइ वण्णाणमसंखेज्जसमइसाइदव्वसब्भात्ते । किह चरमसमयसद्दाइदव्वविण्णाणसामत्थं ? ॥ २१ ॥
जं सब्वहा न वींखुं सब्वेसु वि तं न रेणुतेळं व । पत्तेयमणिच्छंतो कहमिच्छसि समुदए नाणं ? ॥ २२ ॥
समुदाए जइ णाणं देसूणे समुदए कहं नत्थि ? । समुदाए वाऽभूयं कह देसे होज्ज तं सयलं ? ॥ २३ ॥
तंतू पडोवगारी न समत्तपडो य, समुदिया ते उ । सब्वे समत्तपडओ तह नाणं सब्वसमएसु ॥ २४ ॥
नयण-मणोवज्जिदियभेयाओ वंजणोग्गहो चउहा । उवघाया-णुग्गहओ जं ताइं पत्तकारीणि ॥ २५ ॥
जुज्जइ पत्तविसयया फरिसण-रसणे न सोत्त-घाणेसु । गिण्हति सविसयमिओ जं ताइं भिन्नेदंसं पि ॥ २६ ॥
पावंति सद्द-गन्धां ताइं गंतुं सयं न गिण्हन्ति । जं ते पोग्गलमइया सक्किरिया वाउवहणाओ ॥ २७ ॥
धूमो व्व, संहरणओ दाराणुविहाणओ विसेसेणं । तोयं व नियंवाइसु पडिघायाओ य वाउ व्व ॥ २८ ॥
गिण्हति पत्तमत्थं उवघाया-णुग्गहोवलद्धीओ । बाहिज्ज-पूइ-नासारिसादओ कहमसंबद्धे ? ॥ २९ ॥
लोयणमपत्तविसयं मणो व्व जमणुग्गहाइसुण्णं ति । जल-सूरालेयाइसु दीसंति अणुग्गह-विघाया ॥ ३० ॥
डब्बेज्ज पाविउं रविकराइणा फरिसणं व को दोसो ? । मणेज्ज अणुग्गहं पिव उवघायाभावओ सोम्मं ॥ ३१ ॥
गंतुं न रूवदेसं पासइ पत्तं सयं व नियमोऽयं । पत्तेण उ मुत्तिमया उवघाया-णुग्गहा होज्जा ॥ ३२ ॥
जइ पत्तं गेण्हेज्ज उ, तग्गयमंजण-रओ-मलाईयं । पेच्छेज्ज, जं न पासइ अपत्तकारिं तओ चक्खुं ॥ ३३ ॥
गंतुं नेएण मणो संबब्बइ जगओ व सिमिणे वा । सिद्धमिदं लोयम्मि वि अमुग्गत्यओ मणो मे त्ति ॥ ३४ ॥
नाणुग्गहो-वघायाभावाओ लोयणं व, सो इहरा । तोय-जलणाइचित्तणकाले जुज्जेज्ज दोहिं पि ॥ ३५ ॥
दव्वं भात्रमणो वा वएज्ज जीवो य होइ भावमणो । देहव्वाचित्तणओ न देहबाहिं तओ जुत्तो ॥ ३६ ॥

सव्यगुड चि च दुग्धी, कचामावाइदोसओ तैण्ण । सव्या-सव्वग्गहणप्पसग्गदोसाइओ वा वि ॥ ३७ ॥
 दव्वमणो विण्णाया न होइ गंतु च किं तओ कुणउ ? । अह करणभावओ तस्स, तेण जीवो वियाणेज्जा ॥ ३८ ॥
 करणत्तणओ तणुसठिएण जाणिज्ज फरिसणेणं व । एचो थिय हेज्जओ न नीइ बाहिं फरिसण व ॥ ३९ ॥
 नज्जइ उवघओ से दोचछो-रक्खयाइल्लिगेहिं । जमणुग्गहो अ हरिसाइएहिं तो सो उमयवम्मो ॥ ४० ॥
 जइ दव्वमणोऽतिवली पीलिज्जा हिदिनिरुद्धवाउ व्व । तयणुग्गहेण हरिसादउ व्व नेयस्स किं तत्थ ? ॥ ४१ ॥
 इट्ठा-णिट्ठाहारव्वमहारे होन्ति पुट्ठि-द्धाणीओ । जह, तह मणसो ताओ पोगलणुणउ चि को दोसो ? ॥ ४२ ॥
 नीउ आगसिंउ वा न नेयमालवइ चि नियमोऽय । तैण्णेयकया जेऽणुग्गहो-वघाया य ते नत्थि ॥ ४३ ॥
 सो पुण सयमुवघायण-मणुग्गह वा करेज्ज को दोसो ? । जमणुग्गहो-वघाया जीवाण पोगलेहिंतो ॥ ४४ ॥
 'सिमिणो न तहारूवो वभिचाराओ अलायचक्क व । वभिचारो य सदसणमुवघाया-णुग्गहाभावा ॥ ४५ ॥
 इह पासचो पेच्छइ संवेहमजत्थ, न य तओ तत्थ । न य तरगओवघाया-णुग्गहरूव विबुद्धस्स ॥ ४६ ॥
 दीसति कासइ फुड हरिस-विसायादओ विबुद्धस्स । सिमिणणुमूयसुह-दुक्ख-राग्-दोसाइल्लिगाइ ॥ ४७ ॥
 न सिमिणविण्णाणओ हरिस-विसायादओ विरुद्धति । किरियाफल तु तिची-मद-अह-अघादओ नत्थि ॥ ४८ ॥
 'सिमिणे वि सुरयसगमकिरियासजणियवजणविसगो । पडिबुद्धस्स हि कत्तसइ दीसए सिमिणणुमूयफल ॥ ४९ ॥
 सो अज्जवसाणकओ जागरओ वि जह तिब्बमोहस्स । तिब्बज्जवसाणाओ होइ विसगो तहा सुमिणे ॥ ५० ॥
 सुरयपडिवचि-रइसुह-गब्भाहाणाइ इहरहा होज्जा । सुमिणसमागमजुवईए, न य जओ ताइ तो विफला ॥ ५१ ॥
 नणु सिमिणओ वि कोईं सच्चफलो फलइ जो जहा दिट्ठो । नणु सिमिणम्मि निसिद्ध किरिया किरियाफलाइं च ॥ ५२ ॥

जं पुण विण्णार्णं तप्फलं च 'सिमिणे विबुद्धमेत्तस्स । सिमियनिमित्तभावं फलं च तं को निवारोइ ? ॥ ५३ ॥
 देहप्फुरणं सहसोइयं च 'सिमिणो य काइयाईणि । सगयाइं निमित्ताइं सुभा-सुभफलं निवेयंति ॥ ५४ ॥
 'सिमिणमिव मन्नमाणस्स थंणगिद्धिस्स वंजणोगहया । होज्ज व, न उ सा मणसो सा खलु सोइंदियाईर्णं ॥ ५५ ॥
 पोगल-मोयग-दन्ते फरुसग-वणसालभंजणे चेव । थंणद्धियस्स एए आहारणा होंति नायव्वा ॥ ५६ ॥
 जह देहत्थं चक्खुं जं पइ चंदं गयं ति, न य सच्चं । रुढं मणसो वि तहा न थ रुढी सच्चिया सव्वा ॥ ५७ ॥
 विसयमसंपत्तस्स वि संविज्जइ वंजणोगहो मणसो । जमसंखेज्जसमइओ उवओगो जं च सव्वेसु ॥ ५८ ॥
 समएसु मणोदव्वाइं गिण्हए वंजणं च दव्वाइं । भणियं संबंधो वा तेण तयं जुज्जए मणसो ॥ ५९ ॥
 देहादणिगगयस्स वि सकायहिययाइयं विचिंतयओ । नेयस्स वि संबंधे वंजणमेवं पि से जुत्तं ॥ ६० ॥
 'गिज्झस्स वंजणार्णं जं गहणं वंजणोगहो स मओ । गहणं मणो, न गिज्झं को भागो वंजणे तस्स ? ॥ ६१ ॥
 तदेसचिन्तणे होज्ज वंजणं जइ तओ न समयम्मि । पढमे चेव तमत्थं गेण्हेज्ज न वंजणं तम्हा ॥ ६२ ॥
 समए समए गिण्हइ दव्वाइं जेण मुणइ य तमत्थं । जं चिदिओवओगे वि वंजणावगहेइतीते ॥ ६३ ॥
 होइ मणोवावारो पढमाओ चेव तेण समयाओ । होइ तदत्थगहणं तदण्णाहा न प्पवत्तेज्जा ॥ ६४ ॥
 नेयाउ च्चिय जं सो लहइ सरूवं पईव-सह व्व । तेणजुत्तं तरसासंकप्पियव्वंजणगहणं ॥ ६५ ॥
 जइ नयणिन्दियमपत्तकारि सव्वं न गिण्हए कम्हा-? । गहणा-गहणं किंकयमपत्तविसयत्तसामन्ने ? ॥ ६६ ॥
 विसयपरिमाणमनियमपत्तविसयं ति तस्स मणसो व्व । मणसो वि विसयनियमो न क्कमइ जओ स सव्वत्थ ॥ ६७ ॥
 अत्थगहणेसु मुज्झइ सन्तेसु पि केवलाइग्गमेसु । तं किंकयमगहणं अपत्तकारित्तसामन्ने ? ॥ ६८ ॥

कम्मोदयउ व्व सहावउ व्व नणु लोयेणे वि त तुछ । तुछो व उवालमो एसो सपचविसए वि ॥ ६९ ॥
 सामत्थाभावाओ मणो व्व विसयपरओ न गिण्हेइ । कम्मयत्तओवसमओ साणुगहओ य सामत्थं ॥ ७० ॥
 तोएण मल्लण पिव वजणमापूरिय ति ज भणिय । तं दव्वमिदिय वा तस्सजोगो व न विरुद्ध ॥ ७१ ॥
 दव्व माण पूरियमिदियमापूरिय तहा दोण्ह । अवरोप्परससगो जया तया गिण्हइ तमत्यं ॥ ७२ ॥
 सामन्नमणिद्वेस सल्लव-नामाइकप्पणारहिय । जइ एव जं तेण गहिए सदे चि त किह णु ? ॥ ७३ ॥
 सदे चि मणइ वचा तम्मच वा न सब्बुद्धीए । जइ होई सब्बुद्धी तोड्वाओ चेव सो होज्जा ॥ ७४ ॥
 जइ सब्बुद्धिमेत्तयमवग्गहो तव्विसेसणमवाओ । नणु सबो नासदो न य रुग्गई विसेसोऽयं ॥ ७५ ॥
 शोवमिय नावाओ सत्ताइविसेसणमवाउ चि । तव्वमेयावेक्खाए नणु थोवमिय पि नावाओ ॥ ७६ ॥
 इय सुयहुणा वि कालेण सव्वमेयाऽवहारणमसब्बं । जम्मि ह्वेज्ज अवाओ सब्वो चिय उग्गहो नाम ॥ ७७ ॥
 किं सबो किम्मसदो चणीहिए सह एव किह जुच ? । अह पुव्वमीहिज्जं सहो चि मयं, तई पुव्व ॥ ७८ ॥
 किं त पुव्व गहिय जमीहओ सह एव विण्णाण । अह पुव्व सामण जमीहमाणस्स सहो चि ॥ ७९ ॥
 अत्थोगाहओ पुव्व होयव्व तस्स गहणकालेण । पुव्वं च तस्स वजणकालो सो अत्थपरिसुणो ॥ ८० ॥
 जइ सहो चि न गहिय न उ जाणइ जं क एस सहो चि । तमजुच सामणो गहिए मग्गिज्जइ विसेसो ॥ ८१ ॥
 सव्वत्थ देसयतो सहो सहो चि भासओ मणइ । इहरा न समयमेचे सहो चि विसेसण जुच ॥ ८२ ॥
 अहव सुए धिय भणिय जह कोइ सुणेज्ज सहमव्वच । अव्वचमणिद्वेस सामणं कप्पणारहिय ॥ ८३ ॥
 अह व मई, पुव्व चिय सो गहिओ वजणोग्गहे तेणं । ज वजणोग्गहम्मि वि भणिय विण्णाणमव्वचं ॥ ८४ ॥

अस्थि तयं अव्यक्तं न उ तं गिण्हइ सयं पि सो भणियं । न उ अग्गाहियम्मि जुब्बइ सद्धो त्ति विसेसणं बुद्धी ॥ ८५ ॥
 अत्थो त्ति विसयग्गहणं जइ तम्मि वि सो न वंजणं नाम । अत्थोग्गहो चिय तओ अविसेसो संकरो वावि ॥ ८६ ॥
 जेणत्थोग्गहकाले गहणे-हा-ऽवायसंभवो नत्थि । तो नत्थि सद्धबुद्धी, अहत्थि नावग्गहो नाम ॥ ८७ ॥
 सामण-तयणविसेसेहा-वज्जण-परिग्गहणओ से । अत्थोग्गहेगसमओवओग्गबाहुल्लमात्रणं ॥ ८८ ॥
 अण्णे सामणग्गहणमाहु बालस्स जायमेत्तस्स । समयम्मि चैव परिचियविसयस्स विसेसविद्धानं ॥ ८९ ॥
 तदवत्थमेव तं पुव्वदोसओ तम्मि चैव वा समए । संख-महुराइसुबहुयाविसेसग्गहणं पसज्जेज्जा ॥ ९० ॥
 अत्थोग्गहो न समयं अहवा समओवओग्गबाहुल्लं । सव्वविसेसग्गहणं सव्वमई वोग्गहो गिज्झो ॥ ९१ ॥
 एगो वाऽवाओ चिय अहवा सोऽग्गहिय-णीहिए पत्तो । उक्कम-वइक्कमा वा पत्ता धुवमोग्गहाईणं ॥ ९२ ॥
 सामणं व त्रिसेसो वा सामणमुभयमुभयं वा । न य जुत्तं सव्वमियं वा सामणालंबनं मोत्तुं ॥ ९३ ॥
 केइविहाल्लोयणपुव्वमोग्गहं वेत्ति तत्थ सामणं । गहियमहत्थावग्गहकाले सद्धे त्ति निच्छिणं ॥ ९४ ॥
 तं वंजणोग्गहाओ पुव्वं पच्छा स एव वा होज्जा । पुव्वं तदत्थवंजणसंबंधाभावओ नत्थि ॥ ९५ ॥
 अत्थोग्गहो वि जं वंजणोग्गहस्सेव चरमसमयम्मि । पच्छा वि तो न जुत्तं परिसेसं वंजणं होज्जा ॥ ९६ ॥
 तं च समालोयणमत्थदरिसणं जइ, न वंजणं तो तं । अह वंजणस्स तो कहमालोयणमत्थसुण्णस्स ? ॥ ९७ ॥
 आलोयण त्ति नामं हवेज्ज तं वंजणोग्गहस्सेव । होज्ज कंहं सामणग्गहणं तत्थत्थसुण्णम्मि ? ॥ ९८ ॥
 गहियं व होउ तहियं सामणं कहमणीहिए तम्मि । अत्थावग्गहकाले विसेसणं एस सद्धो त्ति ? ॥ ९९ ॥
 अत्थावग्गहसैमए वीसुमसंखेज्जसमइया दो वि । तक्का-वगमसहावा ईहा-ऽवाया कंहं जुत्ता ? ॥ १०० ॥

खिप्ये-यराइभेओ जमोगहो तो विसेसविष्णार्ण । जुज्जइ विगप्पवसओ सहो चि सुयस्मि ज केइ ॥ १०१ ॥
 स किमोगहो चि भण्णइ गह्णे-हा-ड्वायलक्खणत्ते वि । अह उवयारो कीरइ तो सुण जह जुज्जए सो वि ॥ १०२ ॥
 सामण्णेचगहण नेच्छइओ समयमोगहो पढभो । तचोणंतरमीहियवत्थुविसेसस्स जोड्वाओ ॥ १०३ ॥
 सा पुणरीहावायत्तेक्खाओ वगहो चि उवयारिओ । एस्सविसेसात्तेक्खं सामण्णं गेण्हए जेण ॥ १०४ ॥
 तचोणतरमीहा तचोड्वाओ य तत्त्विसेसस्स । इय सामण्ण-विसेसात्तेक्खा जावतिमो भेओ ॥ १०५ ॥
 सव्वत्थे-हा-वाया निच्छयओ मोचुमाइसामण्ण । संववहारत्थं पुण सव्वत्थाड्वागहोड्वाओ ॥ १०६ ॥
 तरतमजोगामावेड्वाठ चिय धारणा तदत्तम्मि । सव्वत्थ वासणा पुण भणिया कालतरे वि सई ॥ १०७ ॥
 सहो चि व सुयभणियं विगप्पओ जइ विसेसविष्णार्ण । धेप्येज्ज त पि जुज्जइ संववहारोगहे सव्व ॥ १०८ ॥
 खिप्ये-यराइभेओपुब्बोइयदोसजालपरिहारो । जुज्जइ सताणेण य सामण्ण-विसेसववहारो ॥ १०९ ॥
 इय सामण्णगहणतरमीहा सदत्थवीमसा । किमिद सहोड्वाओ को होज्ज व सख-संगार्ण ? ॥ ११० ॥
 महुराइगुणत्तणओ संखस्सेव चि ज न संगस्स । त्रिष्णार्णं सोड्वाओ अणुगम-वइरेग्गमावाओ ॥ १११ ॥
 तयणतरं तेयत्थाविच्चरण जो य वासणाजोगो । कालतरे य ज पुणएणुसरण धारणा सा उ ॥ ११२ ॥
 सेसेसु वि रुवाइसु विसएसु होंति रूवलक्खाइ । पाय पक्कासन्नत्तणेणमीहाइवत्थूणि ॥ ११३ ॥
 थाणु-पुरिसाइ-कुट्टु-प्पलाइ-सभियकरिछि-मसाई । सप्पु-प्पलनालाइव समाणरूवाइविसयाई ॥ ११४ ॥
 एव चिय सुमिणाइसु मणसो सदाइएसु विसएसु । होंतिदियवावाएग्गमावे वि अवग्गहाईया ॥ ११५ ॥
 उक्कमओइक्कमओ एग्गमावे वि वा न वत्थुरस्स । जं सन्भावाहिग्गमो, तो सव्वे नियमियक्कमा य ॥ ११६ ॥

ईहिज्जइ नाऽग्राहियं नज्जइ नाणीहियं न याऽनायं । धारिज्जइ जं वत्थुं तेण क्कमोऽवगहाई उ ॥ ११७ ॥
 एतो चिय ते सन्वे भवंति भिन्ना य 'णेव समकालं । न वइक्कमो य तेसिं न अन्नहा नेयसम्भावो ॥ ११८ ॥
 अब्भत्थेऽवाओ चिय कत्थइ लखिखज्जई इमो पुरिसो । अन्नत्थ धारण चिय पुरोवल्ले इमं तं ति ॥ ११९ ॥
 उप्पलदलसयवेहे व्व दुब्बिभावत्तणेण पडिहाइ । समयं व सुक्कसक्कुल्लिदसणे विसयाणमुवल्ल्ही ॥ १२० ॥
 सोइदियाइभेएण छव्विहा वगहादओऽभिहिआ । ते होति चउव्वीसं चउव्विहं वंजणोगहणं ॥ १२१ ॥
 अट्ठावीसइभेयं एयं सुयनिरिसयं समासेणं । केइ तु वंजणोगहवज्जे च्छोद्धणमेयम्मि ॥ १२२ ॥
 अरसुयनिरिसयमेवं अट्ठावीसइविहं ति भासंति । जमवग्गहो दुभेओऽवग्गहसामणओ गहिओ ॥ १२३ ॥
 चउवइरित्ताभावा जग्गहा न तमोगहाईओ । भिन्नं तेणोगहाइसामणओ तयं तग्गयं चैव ॥ १२४ ॥
 किह पडिक्कुवकुडहीणो जुज्जे विंवेण वग्गहो, ईहा । किं सुसिल्लिडमवाओ दप्पणसंकतविंयं ति ॥ १२५ ॥
 जह उग्गहाइसामणओ वि सोइदियाइणा भेओ । तह उग्गहाइसामणओ वि तमणिरिसिया भिन्नं ॥ १२६ ॥
 अट्ठावीसइभेयं सुयनिरिसयमेव केवलं तग्गहा । जग्गहा तम्मि समत्ते पुणरस्सुयनिरिसयं भाणियं ॥ १२७ ॥
 जं बहु-बहुविह-खिप्पा-ऽनिरिसिय-निच्छिय-धुवे-यरविभिन्ना । पुणरुग्गहादओ तो तं छत्तीसत्तिसयमेयं ॥ १२८ ॥
 नानासइसमूहं बंधुं पिहं सुणइ भिन्नजाईयं । बहुविहणेगभेयं एक्केक्कं निच्छ-महुराई ॥ १२९ ॥
 खिप्पमचिरेण तं चिय सरूवओ जं अनिरिसयमालिङ्गं । निच्छियमसंसयं जं धुवमच्चंतं न उं कयाई ॥ १३० ॥
 एत्तो चिय पडिवक्खं साहिज्जा, निरिसिए विसेसो वा । परधम्मोहि विमिस्सं निरिसियमविणिस्सियं इयरं ॥ १३१ ॥
 एवं बज्झ-व्भंभतरनिमित्तवइचित्तओ मइवहुत्तं । किंचिम्मेत्तविसेसेण भिज्जमाणं पुणोऽणंतं ॥ १३२ ॥

इह संसयादणतभावाओऽवगगहादओ नाणं । अणुमाणमिवाह न ससयाइसम्भावओ तेसु ॥ १३३ ॥
 ननु सद्विद्धे ससय-विवज्जया ससओ ह चेहा वि । वच्चासो वा निरिसयमवगगहोऽणुज्जवसिय तु ॥ १३४ ॥
 इह सञ्जमोगगहाईण संसयाइचणं तहवि नाम । अब्भुवगतुं भण्णइ नाण चिय ससयाईया ॥ १३५ ॥
 वत्थुस्स देसगमगत्तभावओ परमइप्पमाणं व । किह वत्थुदेसविण्णणहेयओ, सुणसु त वोच्च ॥ १३६ ॥
 इह वत्थुमत्थ-वयणाइपज्जयाणतसत्तिसत्त । तस्सेगदेसविच्छेयकारिणो ससयाईया ॥ १३७ ॥
 अहवा न सब्वधम्मावभासया तो न नाणमिदं ते । नणु निन्नओ वि तद्देसमेत्तगाहि त्ति अन्नाण ॥ १३८ ॥
 जइ एव तेण तुह अन्नाणी को वि नत्थिय ससारी । 'मिच्छदिट्ठीण ते अन्नाण नाणमियरेत्ति ॥ १३९ ॥
 सदसद्वित्तेसणाओ भवहेक जदिच्छिओवल्लम्भाओ । नाणफलाभावाओ मिच्छदिट्ठिस्स अण्णाण ॥ १४० ॥
 एग जाणं सब्व जाणइ सब्वं च जाणमेग ति । इय सब्वमय सब्व सम्मदिट्ठिस्स ज वत्थुं ॥ १४१ ॥
 जे ससयादिगम्मा धम्मा वत्थुस्स ते वि पज्जाया । तद्दहिगमगचणओ ते नाण चिय ससयाईया ॥ १४२ ॥
 पज्जायमासयतो एक्कं पि तओ पओयणवसाओ । तत्तियपज्जाय चिय त गिण्हइ भावओ वत्थु ॥ १४३ ॥
 निण्णयकाले वि जओ न तहारुव विदति ते वत्थु । मिच्छदिट्ठी, तग्हा सब्व चिय तेसिमण्णाण ॥ १४४ ॥
 कट्ठयर वन्नाण विवज्जओ चैव मिच्छदिट्ठीणं । मिच्छाभिणिवेसाओ सब्वत्थे घडे व्व पडवुद्धी ॥ १४५ ॥
 अहवा जहिंदनाणोवओगओ तम्मयत्तण होइ । तह ससयाइभावे नाण नाणोवओगाओ ॥ १४६ ॥
 तुल्लभियं मिच्छस्स वि सो सम्मचाइभावसुज्जो चि । उवओगम्मि वि तो तस्स निच्चमन्नाणपरिणामो ॥ १४७ ॥
 ज निन्नओवओगे वि तस्स विवरीअवत्थुपडवत्ती । तो ससयाइकाले कचो नाणोवओगो से ? ॥ १४८ ॥

अहवा जह सुयनाणावसरे सामण्णदेसणं भणियं । तह मइनाणावसरे सब्वमइनिरूवणं कुणइ ॥ १४९ ॥
 एसा सम्माणुगया सब्वा नाणं विवज्जए इयरं । अविसेसिआ मइ चिय जम्हा निदिट्ठमाईए ॥ १५० ॥
 विवरीअवत्थुगहणे जं सो साहणविवज्जयं कुणइ । तो तस्स अन्नाणफलं सम्मदिट्ठिस्स नाणफलं ॥ १५१ ॥
 जइ सो वि तस्स धम्मो किं विवरीयत्तणं ति, तं न भवे । धम्मो वि जओ सब्बो न साहणं किंलु जो जोग्गो ॥ १५२ ॥
 जोग्गा-जोग्गविसेसं अमुणंतो सो विवज्जयं कुणइ । सम्मदिट्ठी उण कुणइ तस्स सट्ठाणविणिओगं ॥ १५३ ॥

उर्गहो एक्कं समयं ईहा-डवाया सुहुत्तमंतं तु ।
 कालमसंखं संखं च धारणा होइ नायव्वा ॥ ४ ॥

अत्योगहो जहँनो समयं सेसोग्गहादओ वीसुं । अंतोसुहुत्तमेणं तु वासना धारणं मोसुं ॥ १ ॥
 सोचाईण पचाइविसयया पुव्वमत्थओ भणिया । इह कंठा सट्ठाणे भण्णइ विसयप्पमाणं च ॥ २ ॥

पुट्ठं सुणेइ सदं रूवं पुण पासँइ अपुट्ठं तु ।
 गंधं रसं च फासं च बद्धपुट्ठं वियागरे ॥ ५ ॥

पुट्ठं रेणुं व तणुम्मि बद्धमप्पीकयं पएसेहिं । छिक्काइ चिय गिण्हइ सददव्वाइं जं ताइं ॥ १ ॥
 बहु-सुहुम-भाबुगाइं जं पडुयरं च सोत्तत्रिणाणं । गंधाईदव्वाइं विवरीयाइं जओ ताइं ॥ २ ॥
 फरिसाणंतरमत्तप्पएसमीसीकयाइं घेप्पति । पडुयरविणाणाइं जं च न घाणाइकरणाइं ॥ ३ ॥
 अप्पत्तकारि नयणं मणो थ नयणस्स विसयपरिमाणं । आंयंगुलेण लक्खं अइरित्तं जोयणाणं तु ॥ ४ ॥

१ 'शिया' । २ 'स्सआ' । ३ 'गह प' । ४ 'हण्णो' । ५ 'नं मा' । ६ 'भण्ह' । ७ 'सहँ' । ८ 'हुअय' ।

ननु भणियमुत्सयंगुलपमाणओ जीवदेहमाणाइ । देहपमाण चिय त न उ इदिय-विसयपरिमाण ॥ ५ ॥
ज तेण पंचधनुसयनराइविसयवहारवोच्छेओ । पावइ, सहस्सगुणिय जेण पमाणंगुल तत्तो ॥ ६ ॥
इदियमाणे वि तय भयगिञ्ज ज तिगाउगोईण । जिक्किमदियाइमणं सववहारे विकुञ्जेज्जा ॥ ७ ॥
तणुमाण चिय तेण हैविञ्ज भणिय सुए वि त चेष । एएण देहमाणाई नौरयाईण भिज्जति ॥ ८ ॥
लक्खेहिं एक्खवीसाए साइरेयोहिं पुक्खरच्छम्मि । उवए पेच्छति नरा सु उक्कोसए विवसे ॥ ९ ॥
नयणिदियस्स तम्हा विसयपमाण जहा सुएइभिहिय । आ उस्सेहपमाणगुलाण एक्केण वि णं जुत्त ॥ १० ॥
सुत्ताभिप्याओऽय पयासणिज्जे तय न उ पयासे । वक्खाणओ विसेतो न हि सदेहादलक्खणया ॥ ११ ॥
धारसिंहितो सोत्त सेसाइ नवीहि जोयणेहितो । गिण्हति पत्तमत्थ एत्तो परओ न गिण्हति ॥ १२ ॥
दब्बाण मंदपरिणामयाए परओ न इदियवल पि । अवरमसखेज्जगुलमागाओ नयणवज्जाणं ॥ १३ ॥
सखेज्जइभागाओ नयणस्स, मणस्स न त्रिसयर्यमाणं । पोगलभित्तिवधामावाओ केवलस्सेव ॥ १४ ॥

भासासमसेढीओ सहं जं सुणइ मीसयं सुणइ ।

वीसेढी पुण सहं सुणेइ नियमा पराचाए ॥ ६ ॥

सेढी पएसपती वदंतो सब्वस्स छदिंसि ताओ । जासु विमुक्खा धावइ भासा समयम्मि पढम्मि ॥ १ ॥
भासासमसेढिठिओ तब्भासाभीसिय सुणइ सद्द । तद्दब्बमावियाइ अण्णाइ सुणइ विदिसत्यो ॥ २ ॥
अणुसेढीगमणाओ पडिघायामावओऽनिमित्ताओ । समयतराणवत्थाणओ य मुक्खाइ न सुणेइ ॥ ३ ॥

गिण्हइ य काइएणं निसिरइ तह वाइएण जोएणं ।
एगतर च गिण्हइ निसिरइ एगंतरं चव ॥ ७ ॥

गिण्हज्ज काइएणं किह निसिरइ वाइएण जोएणं ? । को वाड्यं वाजोगो किं वाया कायसंरंओ ? ॥ १ ॥
वाया न जीवजोगो पोगलपरिणामओ रसाइ व्व । न य ताए निसिरिज्जइ स च्चिय निसिरिज्जए जम्हा ॥२॥
अह सो तणुसंरंओ निसिरइ तो काइएण वत्तवं । तणुजोगविसेस च्चिय मण-वइजोग च्चि जैमदोसो ॥ ३ ॥
किं पुण तणुसंरंभेण जेण मुंचइ स वाइओ जोगो । मणइ य स माणसिओ तणुजोगो चव य विभत्तो ॥४॥
तणुजोगो च्चिय मण-वइजोगा काएण दव्वगहणाओ । आणापाण व्व, न चे, तओ वि जोगंतरं होउजा ॥५॥
तुल्ले तणुजोगत्ते कीस व जोगंतरं तओ न कओ ? । मण-वइजोगा वै कया, भणइ ववहारसिच्छत्थं ॥ ६ ॥
कायकिरियाइरिचं नाणा-पाणफलं जह वईए । दीसइ मणसो य फुडं तणुजोगब्भंतरो तो सो ॥ ७ ॥
अहवा तणुजोगाहिअवइदव्वसमूहजीववावारो । सो वइजोगो भणइ वाया निसिरिज्जए तेणं ॥ ८ ॥
तेह तणुवावाराहिअमणदव्वसमूहजीववावारो । सो मणजोगो भणइ मणइ नेयं जओ तेणं ॥ ९ ॥
जह गामाओ गामो गामंतरमेगेव एगाओ । एगंतरं ति भणइ समयाओऽणंतरो समओ ॥ १० ॥
केई एगंतरियं मणन्तेगंतरं ति, तेसिं च । विच्छिन्नावलिरूवो होइ धणी, सुयविरोहो य ॥ ११ ॥
आह, सुए च्चिय निसिरइ संतरियं न उ निरंतरं भणियं । एगेण जओ गिण्हइ समएणेगेण सो सुयइ ॥१२॥
अणुसमयमणंतरियं गहणं भणियं जओ विमुक्खो वि । जुत्तो निरंतरो च्चिय, भणइ, कह संतरो भणिओ ? ॥१३॥

गहणत्रैक्याए तओ निरन्तर जग्मि जाई गहियाई । न वि तग्मि खेव निसिण्ह जह पढमे निसिण्ह नत्थि ॥ १४ ॥
 निसिण्हिज्जइ नागहिय गहणतरिय ति सतर तेण । न निरतरं ति न समय न जुगवग्मिह होंति पज्जाया ॥ १५ ॥
 गहणं मोक्खो भासा समय गह-निसिण्ह च दो सम्पया । होंति जहणतरओ त तस्स च वीयसमयग्मि ॥ १६ ॥
 गहणं मोक्खो भासा गहण-निसग्गा य होंति उक्कोसं । अतोसुहुचमेच पयत्तमेण भेओ सिं ॥ १७ ॥
 गहण-विसग्गपयचा परोप्परविरोहिणो क्ह समए ? । समए दो उवओगा न होब्ब, किरियाण को दोसो ? ॥ १८ ॥

तिविहग्मि सररीग्मि जीवपएसा हवंति जीवस्स ।

जेहि उ गेण्हइ गहणं तो भासइ भासओ भासं ॥ ८ ॥

ओराण्हिय-वेउब्बिय-आहारओ गेण्हइ सुयइ भासं ।

सच्चं सच्चामोसं मोसं च असच्चमोसं च ॥ ९ ॥

सच्चा हिया सयाग्मिह सतो सुणओ गुणा पयत्था वा । तब्बिवरीआ मोसा मीसा जा तदुमयसहावा ॥ १ ॥
 अण्हिगया जा तीसु वि सद्दो धिय केवलो असच्चसुता । एया समेयलक्खणसोदाहरणा जहा सुत्ते ॥ २ ॥

कइहि समएहि लोगो भासाए निरंतरं तु होइ फुडो ।

लोगस्स य कइभाँए कइभाँओ होइ भासाए ॥ १० ॥

चउहिं समएहि लोगो भासाए निरंतरं तु होइ फुडो ।

लोगरस य चरिंते चरिंते होइ भासाए ॥ ११ ॥

कोई मंदपयत्तो निसिरइ सयलाई सब्बद्व्याइ । अन्नो तिव्वपयत्तो सो मुंचइ भिदिउं ताइं ॥ १ ॥
 गंतुमंखेज्जाओ अवागाहणवगणा अभिन्नाइं । भिज्जंति य संखिज्जे जोअणे गंतुं ॥ २ ॥
 भिन्नाइं सुहुमथाए अणंतगुणवड्ढिआइं लोगंतं । पावंति पूर्यंति य भासाए निरंतरं लोगं ॥ ३ ॥
 जइणसमुग्घायर्गईए केई भासंति चउहिं समएहिं । पूरइ सयलो लोगो अण्णे उंण तीहि समएहिं ॥ ४ ॥
 पढमसमए चिय जओ मुक्काइं जंति छहिसिं ताइं । चित्तियसमयम्मि ते चिय छुं डंडा होंति छ म्मंथा ॥ ५ ॥
 मंथंतरोहिं तईए समए पुत्तेहिं पूरिओ लोगो । चउहिं समएहिं पूरइ लोगंते भासमाणसस ॥ ६ ॥
 दिसि विट्ठियस पढमोऽतिगमे ते चैव सेसया तिनि । विदिसि द्वियसस समया पंचातिगमम्मि जं दोष्णि ॥७॥
 चउसमयमज्झगहणे ति-पंचगहणं तुलाइमज्झसस । जह गहणे पज्जंतगहणं चित्ता य सुत्ताइं ॥ ८ ॥
 कत्थइ देसगहणं कत्थइ धेप्पंति निरवसेसाइं । उक्कम-कमजुत्ताइं कारणवसओ निउत्ताइं ॥ ९ ॥
 चउसमयाविग्गहे सति महल्लबंधम्मि तिसमओ जह वा । मांतुं ति-पंचसमए तह चउसमओ इह निवड्ढो ॥१०॥
 होइ असंखेज्जइमे भागे लोगरस पढम-विईएसु । भासाअसंखभागो भयणा सेसेसु समएसु ॥ ११ ॥
 आपूरियम्मि लोगे दोण्ह वि लोगरस तह य भासाए । चरिंते चरिमन्तो चरिमे समयम्मि सच्चत्थ ॥ १२ ॥
 न समुग्घायर्गईए मीसयसवणं, मयं च दंडम्मि । जइ तो वि तीहिं पूरइ समएहिं जओ पराघाओ ॥ १३ ॥
 जइणे न पराघाओ स जीवजोगो य तेण चउसमओ । हेऊ होज्जाहिं तहिं इच्छा कम्मं सहावो वा ॥ १४ ॥

खंधो वि वीतसाए न पराघाओ य तेण चउसमओ । अह होळ पराघाओ हविळ तो सो वि तिसमइओ ॥ १५ ॥
एगविसमाइसमए दड काऊण चउहिं पूरेइ । अने मणंति, त पि य नागम-जुचिक्खम होइ ॥ १६ ॥

ईहा अपोह वीमंसा मग्गणा य गवेसणा ।

सण्णा सई मई पण्णा सव्वं आभिणिचोहियं ॥ १२ ॥

होइ अपोहोऽवाओ सई धिई सव्वमेव मइ-पण्णा । ईहा सेसा, सव्व इदमाभिणिचोहियं जाण ॥ १ ॥
मइ-पण्णा-ऽभिणिवोहिय-बुद्धीओ होति वयणपज्जाया । जा उग्गहाइसण्णा ते सव्वे अत्यपज्जाया ॥ २ ॥
सव्वं वाऽभिणिवोहियमिहो-ग्गहाइवयणेण संगहिय । केवलमत्यविसेस पइ भिन्ना उग्गहाईया ॥ ३ ॥
उग्गहणेगहो चि य अविस्सिट्ठमवग्गहो तयं सव्वं । ईहा जं ज मइचेढा मइवावारो तयं सव्व ॥ ४ ॥
अवगमणमवाउ चि य अत्यावगमो तयं हवइ सव्व । धरण च धारण चि य त सव्व धरणमत्यस्स ॥ ५ ॥
त पुण चउन्विह नेयभेयओ तेण जं तदुवउत्तो । आवेसेण सव्व दव्वाइचउन्विह सुणइ ॥ ६ ॥
आएसो चि पगसो ओहादेसेण सव्वदव्वाइ । धम्मत्यिओइयाइं जाणइ न उ सव्वभेएण ॥ ७ ॥
खेच लेगा-ल्लेगं कालं सव्वरुमहव तिर्विहं ति । पचोदइयाईए भावे ज नेयमेव इयं ॥ ८ ॥
आएसो चि य सुच सुउवल्लेसु तस्स मइनाण । पत्तइ तब्भावणया विणा वि सुचानुसारेण ॥ ९ ॥

संतपयपरूवणया दव्वपमाणं च खित्त-फुसणा य ।

कालो य अंतरं भाग-भाव-अप्पा-ब्बहुं चेव ॥ १३ ॥

संतं ति विज्जमाणं एयस्स पयस्स जा परूवणया । गइयाइएसु वत्थुसु संतपयपरूवणा सा उ ॥ १ ॥
जीवस्स व जं संतं जम्हा तं तेहिं तेसु वा पयइ । तो संतस्स पयाइं ताइं तेसुं परूवणया ॥ २ ॥

गइ-इंदिए य काए जोए वेए कसाय-लेसासु ।

सम्मत्त-नाण-दंसण-संजय-उवओग-आहारे ॥ १४ ॥

भासग-परित्त-पज्जत्त-सुहुम-सण्णी य भविय-चरिसे य ।

पुंव्वपडिवन्नाए वा पडिवज्जंते य मग्गणया ॥ १५ ॥

एगिंदियजाईओ सम्माभिच्छो य जो य सब्वन्नु । अपरित्ता अभव्वा अचरिमा य एए सया सुण्णा ॥ १ ॥

वियला अथिसुद्धेसा मणपज्जवण्णैणिणो अणाहारा । असण्णी अणगारोवओगिणो पुव्वपडिवन्ना ॥ २ ॥

सेसा पुव्वपवण्णा नियमा पडिवज्जमाणया भइया । भयणा पुव्वपवण्णा अकसाया ज्वेयया होति ॥ ३ ॥

सम्मत्त-नाणरहियस्स नाणमुपज्जइ तिं ववहारो । नेच्छइयनओ भासइ उपज्जइ तेहिं सहिअरस ॥ ४ ॥

ववहारमयं जायं न जायए भावओ कयघडो व्व । अहवा कयं पि कज्जइ कंज्जउ निच्चं न य समत्ती ॥ ५ ॥

किरियात्रेफ्फं चिय पुव्वमभूयं च दीसए होतं । दीसइ दीहो य जओ किरियाकालो घडाईणं ॥ ६ ॥

नारंभे चिय दीसइ न सिवादक्काए, दीसइ तदंते । इय न सवणाइकाले नाणं जुत्तं तदंतम्मि ॥ ७ ॥

निच्छइओ नाज्जायं जाय अभावत्तओ खपुण्फं व । अह च अजायं जायइ, जायउ तो खरविसाणं पि ॥ ८ ॥

निच्चकिरियाइदोसा नणु तुल्ला, असइ कट्ठतरगा वा । पुव्वमभूयं च न ते दीसइ किं खरविसाणं पि ॥ ९ ॥

१ 'पयस्स पयस्स' । २ मूलनिर्गुणित्तपुगतके विन्दुपुत्तरार्धे समुपलभ्यते- 'आभिणिचोदित्तनाणं मणिगारं पसु कण्णेषु' इति । ३ 'याणिणो' । ४ 'अहव' ।

पइसमउप्पण्णाण परोप्परविलक्खणाण सुचहूणं । दीहो किरियाकालो जइ दीसइ किं च कुमस्स ? ॥ १० ॥
 अण्णारमे अण्णा कह दीसइ, जह घढो पडारमे ? । सिक्कावओ न घढओ किह दीसउ सो तदक्खाए ? ॥ ११ ॥
 अन्ति चिय आरद्धो जइ दीसइ तम्मि चैव को दोसो ? । अकयं व सपइ गए किह कीरइ किह व एसम्मि ? ॥ १२ ॥
 पइसमयक्खकोडीनिरिक्खो घडगयाहिलासो सि । पइसमयक्खकालं थूलमइ ! घडम्मि लाएसि ॥ १३ ॥
 को चरिससमयनियसो पैढमे धिय तो न कीरए कज्ज । नाकारण ति कज्ज त चैव तम्मि से समए ॥ १४ ॥
 उप्पाए वि न नाण जइ तो सो कस्स हौइ उप्पाओ ? । तम्मि य जइ अण्णाण तो नाण कम्मि कालम्मि ? ॥ १५ ॥
 को व सवणाइकालो उप्पाओ जम्मि होज्ज सेनाण । नाण च तदुप्पाओ य दो वि चरिमम्मि समयम्मि ॥ १६ ॥
 भासासलद्धिओ लमइ भासमाणो अभासमाणो वा । पुब्बपडिवन्नओ वा उभय पि अलद्धिए नत्थि ॥ १७ ॥
 किमिहाभिणिचोहियनाणिजीवदुव्वर्पमाणमिगसमए । पडिवज्जेज्ज तु नवा पडिवज्जे जैहन्नउ एगो ॥ १८ ॥
 खेत्तपल्लिओवमांसंखभाग उक्कोसओ पैवज्जेज्जा । पुब्बपवन्ना दोसु वि पल्लियांसल्लेज्जईभागो ॥ १९ ॥
 खेत्त ईवेज्ज चोवसमागा सचोवरी, अहे पच । इलिआगईए विग्गहगयस्स गमणेऽहवाऽऽगमणे ॥ २० ॥
 आगमणं पि निसिद्ध चरिमाउ एइ ज तिरिक्खेसु । सुर-नारगा य सम्महिद्धी ज एति मणुएसु ॥ २१ ॥
 अवगाहणाइरिच पि फुसइ बाहिं जहाऽणुणोप्रिभिहिय । एगपएसं खेत्त सत्तपएता य से फुत्तणा ॥ २२ ॥
 अहवा जत्योगाढो तं खेत्तं, विग्गहं मया फुत्तणा । खेत्तं च देहेमेत्त सत्तरो होइ से फुत्तणा ॥ २३ ॥
 हौंति असल्लेज्जगुणा नाणाजीवाण खेत्तफुत्तणाओ । एगस्स अणेगाण व उवओगंतोऽसुहुंचाओ ॥ २४ ॥

१ 'य' । २ 'य'कमि विच अं न दीसए कम्म' । ३ 'दो' । ४ 'अण्ण' । ५ 'अण्णको' । ६ 'एवकिमा' । ७ 'संखिज्जगमना' । ८ 'दुक्खिक्ख कववत्त' ।
 ९ 'दुक्खिमो' व 'दुक्खो' व' ।

लक्ष्मी वि जहन्नेणं एगस्सेवं परा इमा होइ । अह सागरोवमाइं छावट्ठिं सातिरेगाइं ॥ २५ ॥
 दो वारे विजयौइसु गयस्स तिच्चच्चुए अहव ताइं । अइरेणं नरभविं, नाणाजीवाण सव्वच्छं ॥ २६ ॥
 एगस्स जहन्नेणं अंतरमत्तोमुहुच्चमुक्कोसं । पोगलपरिअट्टच्छं देसूणं दोसबहुलस्स ॥ २७ ॥
 जमसुन्नं तेहिं तओ नाणाजीवाणमत्तरं नत्थि । मइनाणीं सेसाणं जीवाणमणन्तभागस्मि ॥ २८ ॥
 भावे खओवसभिए मइनाणं नत्थि सेसभावेषु । थोवा मइनाणविकि सेसा जीवा अणंतगुणा ॥ २९ ॥
 नेहत्थओ विसेसो भाग-प्पबहूण तेण तस्सेव । पडिवज्जमाण-पडिवन्नगणमप्पा-वहुं जुत्तं ॥ ३० ॥
 थोवा पवज्जमाणा असंखगुणिया पवच्चयजहण्णा । उक्कोसए य पवच्चा होति विसेसाहिया तत्तो ॥ ३१ ॥
 अहवा मइनाणीणं सेसयनाणीहिं नाणरहिण्हिं । कज्जं सहोभएहि य अहवा गैच्चाइभएण ॥ ३२ ॥
 लक्खण-विहाण-विसया-णुओगदारेहिं वणिणया बुद्धी । तयणंतरमुदिट्ठं सुयनाणमओ परूविस्सं ॥ ३३ ॥

पत्तेयमक्खराइं अक्खरसंजोग जत्तिया लोए ।

एवइया सुयनाणे पयडीओ होति नायव्वा ॥ १६ ॥

संजुत्ता-संजुत्ताण ताणमेकक्खराइसंजोगा । होति अणंता तत्थ वि एक्केकोऽणंतपज्जाओ । १ ॥
 संखिज्जक्खरजोगा होति अणंता कहे, जमभिधेयं । पंचत्थिकायगोथरमणोणविलक्खणमणंतं ॥ २ ॥
 अणुओ पएसुइडीए भिन्नरूचाइं धुवमणंताइं । जं कमसो दब्बाइं इह हवंति भिन्नाभिहाणाइं ॥ ३ ॥
 तेणाभिहाणमाणं अभिधेयाणंतपज्जवसमाणं । जं च सुयंस्मि वि भणियं अणंतगम-पज्जयं सुत्तं ॥ ४ ॥

१ 'साधरे' । २ 'गाइसु' । ३ 'गमयाद्धरे' । ४ 'गिदुंकिउल्लहे ए 'क्ययीओ सुयनाणे' एति पाठा । ५ 'दुंक्षि' ।

कत्तो मे वर्णेऽं सती सुयनाणसव्वपयडीओ ? ।

चोइसविहनिक्खेवं सुयनाणे आवि वोच्छामि ॥ १७ ॥

पयडि सि जो तवसो हेज वा तत्स भावो वा । ते याणता सब्बे तओ न तीरति वोत्तु जे ॥ १ ॥

जावतो वयणपहा सुयाणुसारेण केइ लब्भति । ते सब्बे सुयनाणं ते याणता मइविसेसा ॥ २ ॥

उक्कोससुयनाणी वि जाणमाणो वि तेऽमिल्लये वि । न तरइ सब्बे वोत्तु न पहुप्पइ जेण कालो से ॥ ३ ॥

नाणम्मि सुए चोइसविहं चसदेण तह य अजाणे । अविसदेणुमयम्मि वि किंचि जहासमव वोच्छ ॥ ४ ॥

अक्खर सणी सम्मं सार्इयं खलु सपज्जवसियं च ।

गमियं अंगपविट्ठं सत्त वि एए सपडिवक्खा ॥ १८ ॥

न कखरइ अणुवओगे वि अक्खर सो य 'चेयणाभावो । अविमुद्धनयाण मय सुद्धनयाण कखरं चेव ॥ १ ॥

उवओगे 'वि य नाण सुद्धा इच्छति ज्ञ न तव्विरहे । उप्पाय-मरुरा वा जं तेसिं सव्वपज्जाया ॥ २ ॥

अमिल्लप्पा वि य अत्था सब्बे दव्वट्ठियाए ज निच्चा । पज्जाएणानिच्चा तेण कखरा अक्खरा चेव ॥ ३ ॥

एव सब्ब चिय नाणमक्खर जमविसेसिय सुत्ते । अविमुद्धनयमएणं को सुयनाणे पइविसेसो ? ॥ ४ ॥

जइ वि हु सब्ब चिय नाणमक्खर तह वि रूढिओ वैत्तो । मण्णइ अक्खरमिहरा न खरइ सब्ब समावाओ ॥ ५ ॥

वण्णिज्जइ जेणत्थो चिच वर्णेण वाऽहवा पव्व । वण्णिज्जइ दाइज्जइ मण्णइ तेणक्खर वर्णो ॥ ६ ॥

अक्खरसरणेण सरा वज्जणमवि वज्जणेण अत्थस्स । अत्थे य खरइ नै य जेण खिज्जइ अक्खर तेण ॥ ७ ॥

सुद्धा वि सरंति सयं सारंति य वंजणाइं जं तेणं । होंति सरा न कयाइ वि तेहि विणा वंजणं सरइ ॥ ८ ॥
 वंजिज्जइ जेणत्थो घडो व्व द्वीवेण वंजणं तो तं । अत्थं पाएण सरा वंजंति न केवला जेणं ॥ ९ ॥
 तं सण्णा-वंजण-लद्धिसण्णियं तिविहमक्खरं, तत्थ । सुचहुल्लिविभेयनियं सण्णक्खरमक्खरागारो ॥ १० ॥
 वंजिज्जइ जेणत्थो घडो व्व द्वीवेण वंजणं तो तं । भण्णइ भासिज्जंतं सव्वमकाराइ तक्कालं ॥ ११ ॥
 जो अक्खरोवलंभो सा लद्धी, तं च होइ विष्णाणं । इंदिय-मणोनिमित्तं जो यावरणक्खओवसमो ॥ १२ ॥
 दव्वसुयं सण्णा-वंजणक्खरं, भावसुत्तमियं तु । मइ-सुयवित्सेसणम्मि वि मोत्तूणं दव्वसुत्तं ति ॥ १३ ॥
 दव्वसुयं सण्णक्खरमक्खरलंभो त्ति भावसुयमुत्तं । सोउवल्लिद्धियणेण वंजणं भावसुत्तं च ॥ १४ ॥
 पच्चक्खमिंदिय-मणेहिं लभइ लिंगेण चक्खरं कीइ । लिंगमणुमाणमण्णे सारिक्खाई पभासंति ॥ १५ ॥
 सारिक्ख-विवक्खो-भय-मुवमा-गममेव सव्वमणुमाणं । किंचिम्मत्तवित्सेसेण वा न तं पंचहा ठाइ ॥ १६ ॥
 इंदिय-मणोनिमित्तं पि नाणुमाणाहि भिज्जए, किंतु । नात्रिक्खइ लिंगंतरमिइ पच्चक्खोवयारो स्थ ॥ १७ ॥
 नाणुरत्ता न समत्तलिङ्गसंगाहिया न य गुणाय । निर्येमियपरिमाणए किं च वित्सेसोवल्लद्धिए ॥ १८ ॥
 नाहिगयाणुवलद्धी न वा त्रिवक्खो त्ति वा तओ सव्वा । सक्खाइगहणेण वा न उ जुत्तो त्तित्रिहनियमो से ॥
 अक्खरलंभो सण्णीण होज्ज पुरिसाइवणविष्णाणं । कत्तो असण्णीणं भणियं च सुयम्मि तेसिं पि ॥ २० ॥
 जह चेषणमकित्तिसमसण्णीणं तहोहनाणं पि । थोत्रं ति नोवल्लभइ जात्रत्तिविदियाईणं ॥ २१ ॥
 जह वा सण्णीणमणक्खराण असइ नरवणविष्णाणे । लद्धक्खरं ति भण्णइ किंपि त्ति तहा असण्णीणं ॥ २२ ॥
 एक्केमक्खरं पुण स-परपज्जायभेयओ भिन्नं । तं सव्वदव्व-पज्जायरासिमाणं मुणेयव्वं ॥ २३ ॥

नै केन्द्र केन्द्रो मे मरुणासहिओ य पत्रयेदयोगं । ते तस्य मपञ्जाया सेसा परपञ्जाया सन्धे ॥ २३ ॥
 नन्द ते परपञ्जाया न तरम, अह तरम, न परपञ्जाया । ज तमि अतरन्दा तो परपञ्जायमपुसो ॥ २५ ॥
 चाय मपञ्जायविलेयणादृणा तस्य जमुयठञ्जाति । सधणभिरासवद भयति तो पञ्जाया तस्य ॥ २६ ॥
 सधणमसंधदं पि तु चेषणा पिय नरे जहा तरस । उरउजद वि सधण मण्णइ वह तस्य पञ्जाया ॥ २७ ॥
 जह द्यण-नाण-चरिचगोपरा सब्बव्यपञ्जाया । सच्चय-नेय-ठिरियापत्तोमओमि चि भिक्षा रि ॥ २८ ॥
 जदणो मपञ्जाया इर सकजनिप्तायम ति सयण य । आयण-द्यायफला ताह सन्धे सब्बवण्णाणं ॥ २९ ॥
 एणे जाण सन्धे जाणइ सब्ब च जाणमंगं मि । इय मव्यमजाणतो नागार सब्बहा सुणइ ॥ ३० ॥
 नेमु अनानु सओ न नच्चए, नच्चए य नाणु । किहं तस्य ते न धम्मा घडरस रुरादधम्म चय ? ॥ ३१ ॥
 न हि नतरमधरं सब्बद्व्य-पञ्जायमाणणं पि । जं यत्तुमरिय लोए तं सब्ब सब्बपञ्जायं ॥ ३२ ॥
 इहमसररदिगारो पण्यरणिञ्जा य अण तविससओ । ते चित्तिज्जेतं कइभागो सब्बभामाण ? ॥ ३३ ॥
 पण्यरणिञ्जा भारा यण्णाण सपञ्जया तओ धोरा । सेसा परपञ्जाया तोऽणतगुणा निरभिल्लणा ॥ ३४ ॥
 नणु मव्यमारापपुसपञ्जाया यणमाणमाइड । इह सब्बद्व्य-पञ्जायमाणहण किमथ ति ? ॥ ३५ ॥
 भोर सि न निरिद्धा इहारा धम्मरिययाइपञ्जाया । के स परपञ्जायाण हन्तु, किं होतु वाऽप्पामो ? ॥ ३६ ॥
 क्रियणतगुणा भणिया जमगुण्हुपञ्जाया पणमभि । पण्हकभि अणता पण्णसा वीयरगेहिं ॥ ३७ ॥
 तत्तयाप्रिसेगिदं नाणमसर इह सुयसर पणयं । त किह केरलपञ्जायमाणतुडु हेरिञ्जाहि ? ॥ ३८ ॥
 सयपञ्जायंहि तं केवल्लेण तुवं न होमज न परेहिं । स-परपञ्जाएहि उ तुवं तं केवल्लेण ॥ ३९ ॥

१ 'एव' । २ 'पञ्च' । ३ 'निष्ठा' । ४ 'इ ते म कण्य च' । ५ 'इवेजाहि' । ६ 'य सुदं' ।

अविसेसकेवलं पुण सयपज्जाएहिं चैव तसुल्लं । जं नेयं पइ तं सब्बभावव्वावारविणिउत्तं ॥ ४० ॥
 वत्थुसहव्वं पइ तं पि स-परपज्जायभेयओ भिन्नं । तं जेण जीवभावो भिन्ना य तओ घडाईया ॥ ४१ ॥
 अविसेसियं पि सुत्ते अक्खरपज्जायमाणमाइट्ठं । सुय-केवलक्खराणं एवं दोहं पि न विरुद्धं ॥ ४२ ॥
 तस्स उ अणतंभागो निच्चुग्घाडो यं सब्बजीवाणं । भणिओ सुयस्मि केवलिवज्जाणं तिविहमेओ वि ॥ ४३ ॥
 सो पुण सब्बजहन्नो चेषणं नावरिज्जइ कयाइ । उक्कोसावरणस्मि व्व जलयच्छन्नक्कभासो व्व ॥ ४४ ॥
 थीणद्धिसहियनाणवरणोदयओ स पत्थिवार्इणं । वेइंदियाइयाणं परिवैइट्ठए कमविसोहीए ॥ ४५ ॥
 उक्कोसो उक्कोसयसुयणाणविओ, तओउवसेसाणं । होइ विमज्झो मज्झे छट्ठाणगयाण पाएण ॥ ४६ ॥

ऊंससियं नीससियं निच्छूढं खासिअं च छीयं च ।
 निरिंसधियमणुसारं अणक्खरं छेलियाईयं ॥ १९ ॥

ऊंससियाई दब्बसुयमेत्तमहवा सुओवउत्तस्स । सब्बो धिय त्वावरो सुयमिह तो किं न चेट्ठा वि ? ॥ १ ॥
 रूढी य तं सुयं सुव्वइ ति चेट्ठा न सुव्वइ कयाइ । अहिगमया वण्णा इव जमणुसारादओ तेणं ॥ २ ॥
 सणिस्स सुयं जं तं सणिणसुयं सो य जस्स सा सण्णा । होइ तिहा कालिय-हेउ-दिट्ठिवाओवएसेण ॥ ३ ॥
 जइ सण्णासंबंधेण सणिणो, तेण सणिणो सब्बे । एणिदियाइयाण वि जं सण्णा दसविहा भणिया ॥ ४ ॥
 थोवा न सोहणा वि य जं सा तो नाहिकीए इहइं । करिसावणेण धणत्तं न रूवत्तं मुत्तिमेत्तेण ॥ ५ ॥
 जह बहुदब्बो धणत्तं पसरत्थरूवो अ रूवत्तं होइ । मर्हइए सोहर्णाए य तह सण्णी नाणसण्णाए ॥ ६ ॥
 इह दीहकालिगी कालिगि त्ति सण्णा जया सुदीहं पि । संभरइ भूयमिरेसं चित्तेइ य किह णु कायव्वं ? ॥ ७ ॥

कालियसृणि त्वि सओ जस्स तई सो य जो मणोजोगे । खंधेणते घेत्तु मन्नइ तल्लंछिसंपणो ॥ ८ ॥
 रूवे जहोवलढी चक्खुमओ दंसिए पयासेण । तह छव्विहोवओगो मणदव्वपयासिए अत्ये ॥ ९ ॥
 अविमुद्धचक्खुणो जह नाइपयासस्मि रूवविण्णाण । असण्णिणो तहत्थे थोवमणोदव्वलच्छिमओ ॥ १० ॥
 जह मुच्छियाइयाणं अब्बच सब्वविसयविण्णाणं । ऐगेंदियाणै एवं, सुद्धयर वेइदियाईण ॥ ११ ॥
 एत्थे छेयगभावे जं सामत्यं तु चक्करयणस्स । त तु जहक्कमहीणं न होइ सरपत्तमाईणं ॥ १२ ॥
 ईय मणोविसईणं जा पडुया होइ उगगहईए । एत्थे चेयणभावे असण्णीणं न सा होइ ॥ १३ ॥
 जे पुण संचितेउ इट्ठाणिट्ठेसु विसयवत्थुसु । वट्ठति र्थे निवट्ठति सदेहरिवालाणाहेउ ॥ १४ ॥
 पाएण संपेए चिय कालस्मि न याइदीहकालणा । ते हेउवायसण्णी निचेट्ठा होति अस्सण्णी ॥ १५ ॥
 सम्मदिट्ठी सण्णी सते नाणे खेउवसमियस्मि । असण्णी मिच्छत्तस्मि विट्ठिवाओवपसेण ॥ १६ ॥
 खयनाणी किं सण्णी न होइ होइ व खेउवसमनाणी ? । सण्णा सरणमणागर्यचित्ता य न सा जिणे जम्हा ॥१७॥
 मिच्छो हिया-हियविभागनाणसण्णासमण्णिणओ कौइ । दीसइ, सो किमसण्णी, सण्णा जमसोहणा तस्स ॥१८॥
 जह दुब्बयणमवयणं कुच्छियसीलं असीलमसईए । भण्णइ तह नाण पि तु मिच्छदिट्ठिस्स अण्णाण ॥ १९ ॥
 सदसवविसेसणाओ मवहेक जेविच्छिओवलंभाओ । नाणफलाभावाओ मिच्छदिट्ठिस्स अण्णाण ॥ २० ॥
 ऊहो न हेकेए, हेउई न कालस्मि भण्णइ सण्णा । जह कुच्छियचणामो, तह कालो विट्ठिवायस्मि ॥ २१ ॥
 पंचण्हसूहसण्णा हेउसण्णा य वेइदियाईण । सुर-नारय-गम्भुब्बमवजीवाणं कालिगी सण्णा ॥ २२ ॥
 छउमत्थाणं सण्णा सम्मदिट्ठीण होइ सुयनाणं । मइवावारविमुक्खा सण्णाईमा उ केवल्लिणो ॥ २३ ॥

१ 'पुगिदि' । २ 'ज्जेवं' । ३ 'हांसु' । ४ 'सिक्खति व' । ५ 'पवं पिय' । ६ 'कमो' । ७ 'कौई' । ८ 'कसि' । ९ 'जम्ह' ।

मोचूण हेउ-कालिय-सम्मत्तकमं जहुत्तरविसुद्धं । किं कालिओवएसो कीरइ आईए सुत्तम्मि ? ॥ २४ ॥
 सणिण ति असणिण ति य सव्वसुए कालिओवएसेणं । पायं संववहारो कीरइ तेणाईए सं कओ ॥ २५ ॥
 अंगा-गंगपविट्ठं सम्मसुयं लोइयं तु मिच्छसुयं । आसज्ज उ सामित्तं लोइय-लोउत्तरे भयणा ॥ २६ ॥
 सम्मत्तपरिग्गहियं सम्मसुयं, तं च पंचहा सम्मं । ओवसमियं सासाणं खयसमजं वेयंयं खइयं ॥ २७ ॥
 उवसामगेसैठीगयस्स होइ उवसामियं तु सम्मत्तं । जो वा अकयत्तिपुंजो अखवियमिच्छो लहइ सम्मं ॥ २८ ॥
 खीणम्मि उइणम्मि य अणुदिज्जंते य सेसमिच्छंते । अंतोमुहुत्तमेत्तं उवसमसम्मं लहइ जीवो ॥ २९ ॥
 उवसमसम्मत्ताओ चयओ मिच्छं अपावमाणस्स । सासायणसम्मत्तं तंयंतरालम्मि छात्रलियं ॥ ३० ॥
 मिच्छत्तं जमुंइणं तं खीणं अणुंइयं च उवसंतं । मीसीभावपरिणयं वेइज्जंतं खओवसमं ॥ ३१ ॥
 'वेययसम्मत्तं पुण सव्वोइयं चरमपोगालात्थं । खीणे दंसणमोहे त्तिविहम्मि वि खाइयं होइ ॥ ३२ ॥
 चोइस दस य अभिन्ने नियमा सम्मत्तं सेसए भयणा । मइ-ओहिविज्जासे वि होइ मिच्छं न उण सेसे ॥ ३३ ॥
 तत्तावगमसहावे सइ सम्म-सुयाण को पइविसेसो ? । जह नाण-दंसणाणं भेओ तुल्लेऽववोहम्मि ॥ ३४ ॥
 नाणमवाय-धिईओ दंसणमिद्धं जहोगहे-हाओ । तह तत्तरुई सम्मं रोइज्जइ जेण तं नाणं ॥ ३५ ॥
 अत्थित्तिनयस्सेयं अणाइपज्जंतमत्थिकाय व्व । इयरत्त साइसंतं गइपज्जाएहिं जीवो व्व ॥ ३६ ॥
 दव्वाइणा व साइयमणाइयं संतमंतरहियं वा । दव्वम्मि एगपुरिसं पडुच साइं सनिहणं च ॥ ३७ ॥
 चोइसपुव्वी मणुओ देवत्ते तं न संभरइ सब्बं । देसम्मि होइ भयणा सट्ठाणभवे वि भयणा उ ॥ ३८ ॥
 मिच्छ-भवंतर-केवल-गेलन्न-पमाथमाइणा नासो । आह किमत्थं नासइ किं जीवाओ तयं भिण्णं ? ॥ ३९ ॥

१ 'उवसम्मं' । २ 'ठीगुण' । ३ 'उत्तिण' । ४ 'तयंते' । ५ 'सुत्तिणं' । ६ 'वेयय' । ७ 'व्वोदिय' । ८ 'चरिम' । ९ 'साइयमणाडियं' ।

जइ भिन्नं तन्मात्रे वि तो तओ तस्सम्भावरहिउ चि । अण्णाणि चिय निच्च अंध व्य सम पईवेण ॥ ४० ॥
 त ता नियमा जीवो जीवो न तदेव केवल जन्हा । त च तदण्णाण वा केवलनाण व सो होब्बा ॥ ४१ ॥
 त जइ जीवो नासे तण्णासो होउ सव्वसो नत्थि । ज सो उप्पाय-व्वय-धुवघम्मणात्तपज्जाओ ॥ ४२ ॥
 सव्व चिय पइसमय उप्पज्जइ नासए य निच्च च । एव चेव य सुह-दुक्ख-बंध-मोक्खाइस्सम्भावो ॥ ४३ ॥
 अहवा सुत्त निव्वानभाविणोऽणाइय सपज्जतं । जीवत्त पिव निययं सेसाणमणाइ-पज्जतं ॥ ४४ ॥
 खेत्ते भरहे-रवया काले उ समाओ दोण्णि तत्थेव । भारे पुण पण्णवगं पण्णवणिज्जे व आसज्ज ॥ ४५ ॥
 उवओग-सर-पयचा थाणविसेसा य हीति पण्णवए । गइ-दुट्ठाण-भेय-सचाय-वण्ण-सहाइभावेषु ॥ ४६ ॥ -
 वन्ने नाणापुरिसे खेत्ते विदेहाई कालि जो तेसु । खय-उवसमभावम्मि य सुयनाण वट्टए सयय ॥ ४७ ॥
 भगगणियाइ गमिय जं सरिसगम च कारणवसेण । गाहाइ अगमिय खलु कालियसुय विट्ठिवाए वा ॥ ४८ ॥
 गणहर-थेरक्य वा औएसा मुक्कनागणओ वा । धुव-चलत्रिसेसओ वा अगा-गणेषु नाणत्त ॥ ४९ ॥
 जइयि य भूयावाए सव्वस्स यओगयस्स ओयारो । निज्जहणा तहावि दु दुस्मेहे पप्प इत्थी य ॥ ५० ॥
 तुच्छा गावबहुला चलिदिया दुब्बला धिईए य । इय अइसेसज्जयणा भूयावाओ य नो त्थीणं ॥ ५१ ॥
 उवउत्तो सुयनाणी सव्वं दव्वाइ जाणइ जहत्य । पासए य केइ सो पुण तमचक्खुइत्तसेण ति ॥ ५२ ॥
 तेसिमचक्खुइत्तसणसामण्णओ कह न मइनाणी । पासइ, पासइ कह सुयनाणी किकओ मेओ ? ॥ ५३ ॥
 मइभेयमचक्खुइत्तसण च वस्सिज्जु पासणा भणिया । पण्णवणाए उ फुडा तेण सुए पासणा सुत्ता ॥ ५४ ॥
 जह नवहा मइनाण सतपयपरूवणाइणा गमियं । तह नेय सुयनाण जं तेण समाणसामिच्चं ॥ ५५ ॥

सर्वाइसयनिहाणं तं पाणुं जओ पराहीणं । तेण विणेयहियत्थं गहणेवाओ इमो तस्स ॥ ५६ ॥

आगमसत्थगहणं जं बुद्धिगुणेहिं अट्ठिं दिट्ठं ।

बेति सुयनाणलंभं तं पुव्वविसारया धीरा ॥ २० ॥

सासिज्जइ जेण तयं सत्थं तं चाऽविसेसियं नाणं । आगम एव य सत्थं आगमसत्थं तु सुयनाणं ॥ १ ॥

तस्सैयाणं गहणं दिट्ठं जं मइगुणेहिं सत्थम्मि । बेति तयं सुयलाभं गुणा य सुस्सूसाणाईया ॥ २ ॥

सुस्सूसइ पडिपुच्छइ सुणेइ गिण्हइ य ईहए वावि ।

तत्तो अपोहए^३ वा धारेइ करेइ वा सम्मं ॥ २१ ॥

सुस्सूसइ जो सोढं सुयमिच्छइ सविणओ गुरुमुहाओ । पडिपुच्छइ तं गहियं पुणो वि नीसंकिं कुणइ ॥ १ ॥

सुणइ तदत्थमहीढं गहणे-हा-ऽवाय-धारणा तस्स । सम्मं कुणइ सुयाणं अन्नं पि तओ सुयं ल्हइ ॥ २ ॥

सुस्सूसइ वा जं जं गुरवो जंपंति पुव्वभणिओ य । कुणइ पडिपुच्छिऊणं सुणेइ सुत्तं तदत्थं वा ॥ ३ ॥

मूयं हुंकारं वा वाढक्कार-पडिपुच्छ-वीमंसा ।

तत्तो पसंगपारायणं च परिणिट्ठ समत्तए ॥ २२ ॥

सुत्तत्थो खलु पढमो बीओ निज्जुत्तिमीसिओ भणिओ ।

तइओ य निरवेससो एस विही होइ अणुओगै ॥ २३ ॥

भणियं परोक्त्वमहुणा पञ्चक्व त च विविहमोर्हाई । पुब्बोइयसबंधं तत्यावहिमाइओ वोच्छ ॥ १ ॥

संखाईयाओ खलु ओहीनाणस्स सब्वपयडीओ ।

काई भवपच्चइया खओवसमियाउ काओ वि ॥ २४ ॥

कत्तो मे वण्णेउं सत्ती ओहिस्स सब्वपयडीओ ? ।

चउंइसविहनिक्खेवं इइढीपत्ते य वोच्छामि ॥ २५ ॥

तस्स जमुक्कोसयलेच-कालसमयप्पएसपरिमाणं । तंणेयपरिच्छिन्नं तं चियं से प्यडिपरिमाणं ॥ १ ॥

संखाईयमणंतं च तेणमणतपयडिपरिमाणं । पेच्छइ पोगलकायं जमणंतपएस-पज्जाय ॥ २ ॥

भवपच्चइया नारय-सुराण पक्खीण वा नमोगमणं । गुणपरिणामनिभिचा सेसाण खओवसमियाओ ॥ ३ ॥

ओही खओवसमिए भावे भणिओ भवो सहोदईए । तो किह भवपच्चइओ वोचु जुत्तोऽत्रही वोण्ह ॥ ४ ॥

सो वि हु खओवसमओ किटु स एव खओवसमलामो । तम्मि सइ हो अवस्स मण्ह भवपच्चओ तो सो ॥५॥

उदय-खय-खओवसमो-वसमा जं च कम्मणो भणिया । दव्व खिच काल भवं च भाव च संपप्प ॥ ६ ॥

इय सब्वपयडिमाणं कंह कमवसवण्णवत्तिणीं वाया । वोच्छि चि सब्व सव्वाडणा वि सखिजककालेण ? ॥ ७ ॥

ओही खेतपरिमाणे संठणे आणुगामिए ।

अवट्टिए चले तिब्ब-मंदपडिवाउप्पयाई य ॥ २६ ॥

नाण-दंसणाविबभगे देसे खित्ते गई इय ।

इड्ढीपत्ताणुओगे य एमेया पडिवत्तीओ ॥ २७ ॥

गइपज्जंता चोदस रिद्धी चसमुच्चिय त्ति पंचदसी । ओहिपयं पि व मोतुं सेयरमणुगामियं काउं ॥ १ ॥

केई चोदसभेयं भणंति ओहि त्ति न पयडी जग्हा । पयडी न य निक्खेवो जं भणिओ चोदसविहो त्ति ॥ २ ॥

नामं ठवणा दविए खित्ते काले भवे य भावे य ।

एसो खलु ओहिस्सा निक्खेवो होइ सत्तविहो ॥ २८ ॥

अवहि त्ति जस्स नामं जह मज्जायाऽवहि त्ति लोयम्मि । ठवणावहिनिक्खेवो होइ जहक्खाइविन्नासो ॥ १ ॥

अहवां नामं तस्सेव जमभिहाणं सपज्जओ तस्स । ठवणागारविसेसो तद्वव्य-खेत्त-सामीणं ॥ २ ॥

दव्वोही उप्पज्जइ जत्थ तओ जं च पासए तेणं । जं वोवगारि दव्वं देहाई तदुब्भत्ते होइ ॥ ३ ॥

खेत्ते जत्थुप्पज्जइ कहिज्जए^१ पेच्छए व दव्वाइं । एवं चेव य काले न उ पेच्छइ खित्त-काले सो ॥ ४ ॥

जम्मि भवे उप्पज्जइ वट्टइ^२ पेच्छइ व जं भवोही सो । एमेव य भावोही वट्टइ य तओ खओवसमे ॥ ५ ॥

ओहिस्स खेत्तमाणं जहणमुक्कोत्त-मज्झिमं तत्थ । पाएण तदाईए जं तेण जहन्नयं वोच्छं ॥ ६ ॥

जावइया तिसमथाहारगस्स सुहुमस्स पणगजीवस्स ।

ओगाहणा जहणा ओहीखित्तं जहणं तु ॥ २९ ॥

जो जोयणसाहस्सो मच्छो नियए सरंरिदेसम्मि । उववज्जंतो पढमे समए संखिवइ आयामं ॥ १ ॥

पयससंखिञ्जं गुलभागतणु मच्छदेहविच्छिण्ण । बीए, तईए स्रह सखिविउ होइ तो पणओ ॥ २ ॥
 उववायाओ तईए समए ज देहमाणमेयसस । तण्णेयद्वन्भायणमोहिखिखं जहं त ॥ ३ ॥
 किं मच्छोऽतिमहल्लो किं तिसमइओ व कीस वा सुहुमो । गहिओ कीस व पणओ किं जहण्णावगाहणओ ? ॥ ४ ॥
 मच्छो महल्लफओ सखितो जो य तीहिं समएहिं । सी किं पयचविसेसेण सण्हमोगाहणं कुणइ ॥ ५ ॥
 सण्ह्यरा सण्ह्यरो सुहुमो पणओ जहण्णदेहो य । सुवहुविसेसविसिट्ठो सण्ह्यरो सव्वदेहेसु ॥ ६ ॥
 पढम-विईएऽतिसण्हो जमइत्थूलो चउत्थयाईसु । तईयसमयम्मि जोगो गहिओ तो तिसमयाहारो ॥ ७ ॥
 केई दो झससमया तईओ पणगत्तणोववायम्मि । अह तिसमओ आहारओ य सुहुमो य पणओ य ॥ ८ ॥
 उववाए चैव तओ जओ जहण्णो न तेससमएसु । तो किं तदेहसमाणमोहिखिच जहण्ण तु ॥ ९ ॥

सव्ववहुअगणिजीवा निरंतरं जत्तियं भरिज्जंसु ।

खित्तं सव्वदिसागं परमोही खेत्तनिदिट्ठो ॥ ३० ॥

अब्वाधाए सव्वासु कम्मभूसीसु जं तवारांभा । सव्वबहवो मणुस्सा होत्तजियजिणिदकालम्मि ॥ १ ॥
 उक्कोसया य सुहुमा जया तथा सव्वबहुगमगणीण । परिमाण संभवओ तं छद्दा पूरणं कुंणइ ॥ २ ॥
 एक्केक्कागासएसजीवरयणाए सावगाहे य । चउरसथण पयर सेढी छट्ठो सुयाएसो ॥ ३ ॥
 थण-पयरसेदिगणियं नणु तुल्ल चिय, विगण्णणा कीस । छद्दा कीरइ, मण्णइ पुरिसपरिक्खेवओ भेमो ॥ ४ ॥
 निययावगाहणगणिजीवसरीरावली समतेणं । भाभिज्जइ ओहिष्ठाणिदेहपज्जतवो सा य ॥ ५ ॥
 अइगतण अलोग लोगागासप्पमाणमेचाई । ठाइ असंखेज्जाइ इदमोहिखेचमुक्कोसं ॥ ६ ॥

१ 'विइए वए' । २ 'अए' । ३ 'कोअल' । ४ 'ख कि' । ५ 'विइए' । ६ 'अए' । ७ 'णमो' । ८ 'खिच' । ९ 'कुआ' ।

सामर्थ्यमेत्तमेयं जइ दट्ठब्बं हवेज्ज, पेच्छेज्जा । न य तं तत्थत्थि जओ सो रूविनिबंघणो भणिओ ॥ ७ ॥
 वड्ढंतो उण बाहिं लीयत्थं चेंव पासइ दब्बं । सुहुमयरं सुहुमयरं परमोही जाव परमाणुं ॥ ८ ॥
 भणियं जहणसुक्कोसयं च खेत्तं विमब्धिंसेसं । एयस्स कालमाणं वोच्छं जं जम्मि खेत्तम्मि ॥ ९ ॥

अंगुलमावलियाणं भागमसंखिज्ज दोसु संखिज्जा ।
 अंगुलमावलियंतो आवलिया अंगुलपुहुत्तं ॥ ३१ ॥
 हत्थम्मि सुहुत्तंतो दिवसंतो गाउयम्मि बोधब्बो ।
 जोयण दिवसपुहुत्तं पक्खंतो पण्णवीसाओ ॥ ३२ ॥
 भरहम्मि अद्धमासो जंबुदीवम्मि साहिओ मासो ।
 वास च मणुयलोए वासपुहुत्तं च रुयगम्मि ॥ ३३ ॥

खेत्तमसंखेज्जंगुलभागं पासंतमेव कालेणं । आवलियाए भागं भूयमणंगयं च जाणाइ ॥ १ ॥
 तत्थेव य जे दब्बा तेसिं चिय जे हवति पज्जाया । इय खेत्ते कालम्मि य जोएज्जा दब्ब-पज्जाए ॥ २ ॥
 संखेज्जंगुलभाए आवलियाए वि सुणइ तइभागं । अंगुलमिह पेच्छंतो आवलियंतो सुणइ कालं ॥ ३ ॥
 आवलियं सुणमाणो संपुणं खेत्तमंगुलपुहुत्तं । एवं खेत्ते कालं काले खेत्तं च जोएज्जा ॥ ४ ॥

संखिज्जम्मि उ काले दीव-समुहा वि होंति संखिज्जा ।

१. 'कोणत्थं' । २. 'पटुत्तं' 'पुरत्तं' । ३. 'साए' । ४. 'गायं' । ५. 'भारे' । ६. 'जोइज्जा' ।

कालमि असंखिज्जे दीव-समुहा य भइअव्वा ॥ ३४ ॥
काले असखए दीव-सागरा खुट्टया अंतखेज्जा । भयणिज्जा य महल्ला खेचं पुण त असखेज्ज ॥ १ ॥

काले चउण्ह बुड्ढी कालो भइयंभवो खेत्तबुड्ढीए ।
बुड्ढीए दव्व-पज्जव भइयव्वा खित्त-कालाओ ॥ ३५ ॥
काले पवइढमाणे सन्वे दव्वादओ पवइढति । खेचे कालो भइओ वइढति उ दव्व-पज्जाया ॥ १ ॥
भयणाए खेच-काला परिवइढतेसु दव्व-भावेसु । दव्व वइढइ भावो भावे दव्व तु भयणिज्ज ॥ २ ॥
अण्णोणनिवढाण जहण्णयाईण खिच-कालाण । समय-प्पएसमाण किं तुल्ल होज्ज हीणहियं ? ॥ ३ ॥

सुहुमो य होइ कालो ततो सुहुमयरं हवइ खेचं ।
अंगुलसेढीमित्ते ओसप्पिणीओ असंखेज्जा ॥ ३६ ॥
खेचं बहुयरसंगुलसेढीमित्ते पएसपरिमाण । जमसखेज्जोसप्पिणिसमयसम थोवओ कालो ॥ १ ॥

कालो खिच दव्व भावो य जहुचरं सुहुममेया । थोवा-सखा-णता-सखा य जमोहिद्विसयम्मि ॥ २ ॥
सव्वमसखेज्जगुणं कालाओ खेचमोद्विसयम्मि । अवरोपरसवच्च समय-प्पएसप्पमाणेण ॥ ३ ॥
खेचपएसोर्हितो दव्वमणंतगुणिय पएसोर्हि । दव्वोर्हितो भावो सखगुणो असखगुणिओ वा ॥ ४ ॥
अणियं खेचपमाण तस्माणमिय भणामि दव्वमओ । त केरिसमारभे परिणिट्ठाणे विमज्जे त्ता ? ॥ ५ ॥

तेया-भासादव्वाण अंतरा एत्थ लभइ पट्ठवओ ।

गुरुलहु अगुरुयलहुयं तं पि य तेणेव निट्ठाइ ॥ ३७ ॥

पट्टवओ नामावहिनाणस्सारंभओ तयाईए । उभयाजोगं पेच्छइ तेयाभासंतरे दव्वं ॥ १ ॥
गुरुलहु तेयासन्नं भासासन्नमगुहं च पासेज्जा । आरंभे जं दिट्ठं दट्ठूणं पडइ तं चैव ॥ २ ॥
तेया-भासाजोगं किमजोगं वा तयंतराले जं । ओरालियाइतयुवगगणाकमेणं तयं सज्झं ॥ ३ ॥

ओराल-विउव्वा-हार-तेय-भासा-णपाण-मण-कम्ममे ।

अह दव्ववगगणाणं कम्मो विवज्जासओ खेत्ते ॥ ३८ ॥

कुइयणणोविसेसोवल्लखणोवम्मओ विणैयाणं । दव्वाइवगगणाहिं पोगलकायं पैयंसंति ॥ १ ॥
एगा परमाणूणं एगुत्तरवड्ढिया तओ कम्मसो । संखेज्जपएसणं संखेज्जा वगगणा हंतिति ॥ २ ॥
तत्तो संखाईआ-संखाइयप्पएसमाणणं । तत्तो पुणो अणंताणंतपएसण गंतूणं ॥ ३ ॥
ओरालियस्स गहणप्पाओग्गा वगगणा अणंताओ । अग्गहणप्पाओग्गा तस्सेव तओ अणंताओ ॥ ४ ॥
एवमजोगा जोगा पुणो अजोगा य वगगणाणंता । वेउव्वियाइयाणं नेयं तिविगप्पमिक्केहं ॥ ५ ॥
एक्केक्कसाईए पज्जंतस्मि य हवंति जोगाई । उभयाजोगाई जओ तेया-भासंतरे पडइ ॥ ६ ॥

कम्मोचरिं धुवेयर-सुण्णेयरवगगणा अणंताओ ।

चउधुवणंतरतणुवगगणा य मीसो तहाडचित्तो ॥ ३९ ॥

निच्चं हंतिति धुवाओ इयरा लोए न हंतिति वि कयाई । एगुत्तरबुड्ढीए कयाइ सुणणंतराओ वि ॥ १ ॥

जाओ हवति ताओ सुण्णंतरवग्गण चि भण्णति । नियमं निरतराओ होंति असुण्णंतराउ चि ॥ २ ॥
 शुवणतराईं चचारि जं धुवाईं अणतराई च । भेयपरिणामओ जा सरीरजोगचणाभिमुह्हा ॥ ३ ॥
 खधुगुदेहजोमचणेण वा देहवग्गणाउ चि । सुहुमो दरगयवायरपरिणामो मीसयक्खंधो ॥ ४ ॥
 जइणसमुघायगईए चउहि समएहि पूरण कुणइ । लोगस्स तेहि चेत्र य सहरण तस्स पडिलोम ॥ ५ ॥
 जइणसमुघायसच्चिकम्मपोगलमय महाखध । पइ तस्समाणुमाधो होइ अचिओ महाखंधो ॥ ६ ॥
 सव्हुओसपएसो एसो 'केई, न चायमेगंतो । उओसपएसो जमवगाहडिइओ चउठ्ठाणो ॥ ७ ॥
 अट्ठफासो य जओ भणिओ, एसो य ज चउठ्ठफासो । अण्णे वि तओ पोगलभेया सति चि सद्धेयं ॥ ८ ॥
 एगपएसोगाढाण वग्गणेगा पएसउड्डीए । संखेज्जोगाढाण संखेज्जा वग्गणा तओ ॥ ९ ॥
 तओ सखाईयाऽसखाइयप्पएसमाणणं । गतुमसंखेज्जाओ जोगाओ कम्मणो भणिया ॥ १० ॥
 तओ सखाईया तस्सेव पुणो हवति जोगाओ । माणसदब्बाईण वि एवं तिविगप्पमेक्खं ॥ ११ ॥
 एगा समयट्ठीईण सखेज्जा सखसमयट्ठीइयाण । होंति असखेज्जाओ तओ असखेज्जसमयाण ॥ १२ ॥
 एगा एगगुणाण एगुतरउड्ढिया तओ कमसो । संखेज्जगुणाण तओ सखेज्जा वग्गणा होंति ॥ १३ ॥
 सखाईयगुणाण सखाईया य वग्गणा तओ । होंति अणंतगुणाणं दब्बाणं वग्गणाऽणंता ॥ १४ ॥
 वण्ण-रस-बंध-फासाण होंति वीसं समासभेएणं । गुरुलहु-अगुरुलहूणं बायर-सुहुमाण दो वग्गा ॥ १५ ॥
 भणिय तोया-भासाविमज्जदब्बावगाहपरिमाणं । ओहिन्नाणरमो परिणिट्ठाण च तं जेसु ॥ १६ ॥
 गुरुलहुदब्बाओ गुरुलहुदब्बाइ पिच्छं पच्छा । इथराईं कोइ पेच्छइ विमुज्जमाणो कमेणेव ॥ १७ ॥

विशेषा०

॥ ४६ ॥

अगुरुलहुसमारद्धो उद्धं वद्धइ कमेण सो नाहो । वद्धंतो चिय कोई^१ पेच्छइ इयराइं सयराहं ॥ १८ ॥
गुरुलहुमगुरुलहुं वा तेया-भासंतरे ति निदिट्ठं । ओरौलाइयाणं किं गुरुलहुमगुरुलहुयं वा ? ॥ १९ ॥

ओरालिय-वेउव्विय-आहारग-तेय गुरुलहू दव्वा ।

कम्मग-मण-भासाई एयाइं अगुरुलहुयाइं ॥ ४० ॥

गुरयं लहुयं उभयं नोभयमिति वावहारियनयस्स । दव्वं, लेट्ठुं दीवो वाज वोमं जहासंखं ॥ १ ॥
निच्छयओ सव्वगुरं सव्वलहुं वा न विज्जए दव्वं । बायरमिह गुरुलहुयं अगुरुलहुं सेसयं सव्वं ॥ २ ॥
जइ गुरयं लहुयं वा न सव्वहा दव्वमत्थि तो कीस । उद्धमहो वि य गमणं जीवाणं पोगलाणं च ? ॥ ३ ॥
उद्धं लहुकम्माणं भणियं गुरुकम्मणामहोगमणं । जीवा य पोगला वि य उद्धा-होगामिणो पायं ॥ ४ ॥
अन्न चिय गुरुलहुया अन्नो दव्वाण वीरियपरिणामो । अन्नो गइपरिणामो नावस्सं गुरुलहुनिमित्तो ॥ ५ ॥
परमलहूणमणूणं जं गमणमहो वि तत्थ को हेऊ ? । उद्धं धूमाईणं थूल्यरणं पि किं कब्बं ? ॥ ६ ॥
किं व विमाणाईणं नाहोगमणं महगुरूणं पि । तणुयरदेहो देवो हव्वुवइ व किं महासेलं ? ॥ ७ ॥
अह तस्स वीरियं तं तो नाहो गमणकारणं गुरया । उद्धगइकारणं वा लहुया एगंतओ जुत्ता ॥ ८ ॥
विरियं गुरु-लहुयाणं जहाहियं गइविज्जयं कुणइ । तह गइ-ठिइपरिणामो गुरु-लहुयाओ विल्लेइ ॥ ९ ॥
भणिओ खित्त-द्धानं सुद्धाणं चिय परोप्परनिवंधो । इह ताणं चिय भण्णइ दव्वेण समं निवंधोइयं ॥ १० ॥

संखैज्ज मणोदव्वे भागो लोण-पलियस्स बोधव्वो ।

संखिज्ज कम्मदब्बे लोए थोऊणयं पलियं ॥ ४१ ॥

लोगपलियाण भागं सखइमं मुणइ जो मणोदब्ब । सखेजे पुण भाए पासइ जो कम्मणो जोग ॥ १ ॥
सयलं लोए पासं पासइ पछोवमं स देवण । सुद्धाण किमत्थाणे गहणमिहं खेच-कालाणं ? ॥ २ ॥
कम्मदब्बमइवो पेच्छइ दुगभिचिय ति ज भणियं । उवरीं पि तसो कमतो साहिज्जा तेयणुमाणेणं ॥ ३ ॥

तेया-कम्मसरीरे तेयादब्बे य भासदब्बे य ।

वोधव्वमसंखेज्जा दीव-समुद्दा य कालो य ॥ ४२ ॥

एयाइ जओ कम्मैदब्बोहितोऽतिथूलयरयाइं । तेयाइयाइ तम्हा थोर्वेयरा खेच-काल इय ॥ १ ॥

एगपएसोगाढं परमोही लइइ कम्मगसरीरं ।

लइइ य अगुरुलहुयं तेयसरीरे भवपुंहुत्तं ॥ ४३ ॥

एगपएसोगाढं पेच्छइ, पेच्छइ य कम्मयतणु पि । अगुरुलहुद्वानि य चसइओ गुरुलहुइ ति ॥ १ ॥

तेयसरीरं पासं पासइ सो भवपुहुत्तमेगभवे । गेगेसु बहुतरए सरिज्ज न उ पासए सव्वे ॥ २ ॥

एगपएसोगाढे भणिए किं कम्मयं पुणो भणियं । एगपएसोगाढे विट्ठे का कम्मए चिता ? ॥ ३ ॥

अगुरुलहुगहण पि य एगपएसोवागाहओ सिच्च । सव्वं वा सिच्चमिओ रूवगय लगइ सव्वं ति ॥ ४ ॥

एगोगाढे भणिए थि ससओ सेसए जहारमे । सण्हयरं पिच्छतो थूलयरं न मुणइ घडाइ ॥ ५ ॥

१ 'एए' । २ 'सव' । ३ 'कवागाढं' । ४ 'सए' । ५ 'एए' । ६ 'कह' पि' ।

जह वा मणोविउ नत्थि दंसणं सेसएइत्थिले वि । एगोगोढे गहिए तह सेसे संसओ होज्जा ॥ ६ ॥
इय नाणविसयवइचित्तसंभवे संसयावणीयत्थं । भणिए वेगोगोढे केइ विसेसे पयंसंति ॥ ७ ॥
एगोगोढगहणेऽणुगादओ कम्मयं ति जा-सव्वं । तदुवरि अगुरुलहूइं चसइओ गुरुलहूइं पि ॥ ८ ॥
एवं वा सब्वाइं गहियाइं तेसिमेव नियमत्थं । सव्वं रूवगयं ति य एवं चिय नावरमओ तिथि ॥ ९ ॥

परमोहि असंखेज्जा लोगमित्ता समा असंखिज्जा ।

रूवगयं लहइ सव्वं खेतोवमियं अगणिजीवा ॥ ४४ ॥

खित्तमसंखेज्जाइं लोगसमाइं समाउ कालं व । दव्वं सव्वं रूवं पासइ तेसिं च पज्जाए ॥ १ ॥
खेतोवमाणमुत्तं जमगणिजीवेहिं किं पुणो भणियं ? । तं चिय संखाइयाइं लोगमित्ताइं निदिट्ठं ॥ २ ॥
अहवा दव्वं भणियं इह रूवगयं ति खेत्त-कालदुगं । रूवाणुगयं पेच्छइ न य तं चिय तं जओऽमुत्तं ॥ ३ ॥
परमोहिज्जाणविओ केवलमंतोमुहुत्तमित्तेण । मणुयक्खओवसमिओ भणिओ, तिरियाण वोच्छमि ॥ ४ ॥

आहार-तेयलंभो उक्कोसेणं तिरिक्खजोणीसु ।

गाउय जहणमोही नरएसु य जोयणुक्कोसो ॥ ४५ ॥

ओरालिय-वेउव्विय-आहारग-तेयगाइं तिरिएसु । उक्कोसेणं पेच्छइ जाइं च तदंतरालेसु ॥ १ ॥
भणिओ खओवसमिओ भवपच्चइओ स चरिमपुढवीए । गाउयमुक्कोसेणं पढमाए जोयणं होइ ॥ २ ॥

चत्वारि गाडयाइं, अडुट्टाइं, तिगाडयं चैव ।

अड्ढाइज्जा, दोष्णि य दिवड्ढमेगं च नरएसु ॥ ४६ ॥

अडुट्टगोइयाइ जहण्णय अरुगाडयताइ । ज गाडय ति भणिय तं पइ उक्कोसयजहण्ण ॥ १ ॥

सक्की-साणा पढमं, दोच्चं च सणंकुमार-माहिंदा ।

तच्चं च वंम-लंतैग सुक्क-सहस्सार य चउत्थि ॥४७॥

आणय-पाणयकप्पे देवा पासंति पंचमिं पुढविं ।

तं चैव आरण-च्चुय ओहिण्णाणेण पांसंति ॥ ४८ ॥

उट्ठिं हेट्ठिम-मच्चिमगेविज्जा सत्तमिं च उवरिह्हा ।

संभिण्णलोगनालिं पासंति अणुत्तरा देवा ॥ ४९ ॥

एएसिमसंखिज्जा तिरियं दीवा य सागरा चैव ।

बहुययरं उवरिर्मेगा उड्ढं च सकप्पथूभाई ॥ ५० ॥

संखेज्जजोयणा खलु देवाणं अद्धसागरे ऊणे ।

तेण परमसंखेज्जा जहण्णयं पणवीसं तु ॥ ५१ ॥

वेमाणियवज्जाण सामण्णमियं तहावि उ विसेसो । उड्ढमहे तिरियामि य सठाणवसेण विण्णेक्को ॥ १ ॥

१ 'गाईया' । २ 'सव' । ३ 'पिक्कवि' । ४ 'मया' ।

पणवीसजोयणाइं दसवाससहस्रिया ठिई जेसिं । दुविहो वि जोइसाणं संखेज्ज ठिईत्रिसेसेणं ॥ २ ॥
वेमाणियाणमंगुलभागमसंखं जहणओ होइ । उत्रवाए परभविओ तम्भवजो होइ तो पच्छा ॥ ३ ॥

उक्कोसो मणुएसुं मणुस्स-तेरिच्छिसु य जहण्णो ।

उक्कोस लोगमेत्तो पडिवाइ परं अपडिवाइ ॥ ५२ ॥

थिबुंगागार जहन्नो वड्डो, उक्कोसमायओ किंचि ।

अजहण्णमणुक्कोसो य खेत्तओ अणेगसंठाणो ॥ ५३ ॥

पणओ थिबुयागारो तेण जहण्णोऽवही तयागारो । इयरो सेट्ठिपरिखेवओ सदेहाणुवत्तीए ॥ १ ॥

तप्पागारे पड्डग-पडहग-जहुरि-मुइंग-पुप्फ-जवे ।

तिरिय-मणुएसुं ओही नाणाविहसंठिओ भणिओ ॥ ५४ ॥

नेरइय-भवण-वणयर-जोइस-कप्पालयाणमोहिस्स । गेविज्जणुत्तराण य होंतागिईओ जहासंखं ॥ १ ॥

तप्पेण समागारो तप्पागारो स चाययत्तंसो । उड्ढायओ य पछो उवरिं च स किंचि संखित्तो ॥ २ ॥

नच्चायओ समो विय पडहो हिट्ठोवरिं पईओ सो । चम्मानणद्धविच्छिण्णवलयरूत्वा य इल्लुरिया ॥ ३ ॥

उड्ढायओ मुइंगो हेट्ठारंदो तहोवरिं तणुओ । पुप्फसिहावलिरइया चंगेरी पुप्फचंगेरी ॥ ४ ॥

जवनालउ त्तिं भैणिओ उब्भो सरकंचुओ कुमारीए । अह सन्नकालनियओ कायाइक्को वि सेसाणं ॥ ५ ॥

नाणागारो तिरियं-मणुएसु मच्छा सयंभूरमणे व्व । तथ वलयं निसिद्धं तस्सिह पुण तं पि होज्जाहि ॥ ६ ॥

भवणवद्-वतराण उद्धं बहुगो अहो य सेसाण । नाराण-ओइसियाण तिरिय ओरालिओ चिचो ॥ ७ ॥
अणुगामिओ ये ओही नेरइयाणं तहेव देवाणं ।

अणुगामी अणुगामी मीसो य मणुस्स-तेरिच्छे ॥ ५५ ॥

अणुगामिओ अणुगच्छइ गच्छत, लोयण जहा पुरिसि । इयरो य नाणुगच्छइ ठियपईवो ज्व गच्छंत ॥ १ ॥
उमयसहावो मीसो देसो जस्साणुजाइ नो अन्नो । कासइ गयस्स गच्छइ एगं उवहयमि जहहिच्छ ॥ २ ॥

खित्तस्स अवट्ठाणं तेचीसं सागरा उ कालेणं ।

दब्बे भिन्नुमुत्तो पज्जवलंभे य सत्तइ ॥ ५६ ॥

अद्दाए अवट्ठाणं छावट्ठिं सागरा उ कोलेणं ।

उक्कोसगं तु एयं एक्को समओ जहन्नेणं ॥ ५७ ॥

आहारे उवओगे लब्धीए वा इविज्ज अवत्याण । आहारो से खिचं तेचीसं सागरा तत्य ॥ १ ॥

विजयाईसूखवाए जत्थोगाढो भवक्खओ जाव । खेचेऽवतिट्ठइ तहिं दब्बेसु य देहसयणेसु ॥ २ ॥

दब्बे भिन्नसुत्त तत्त्रणत्थ व इविज्ज खेचमि । उवओगो न उ परओ सामत्याभावओ तस्स ॥ ३ ॥

दब्बे तत्थेव गुणा सचओ सच वट्ट वा समया । अण्णे पुण अट्ठ गुणे भणति तप्पज्जवे सच्च ॥ ४ ॥

जह् जह सुहुमं वत्थु तह तह थोवोवओगया होइ । दब्ब-गुण-पज्जवेसुं तह पत्थेयं पि नायक्य ॥ ५ ॥

तत्त्रणत्थ यं खित्ते दब्बे गुण-पज्जवोवओगे य । चिट्ठइ लब्धी सा पुण नाणवरणक्खओवसमो ॥ ६ ॥

सा सागरोवमाहं छावटिं होञ्ज साइरेगाहं । विजयाईसु दो वारे गयस्स नरजम्मणा समयं ॥ ७ ॥
सव्वजहण्णो समओ दव्वाईसु होइ सव्वजीवाणं । सो पुण सुर-नारंगाणं हविज्ज किह खेत्त-कालेसु ? ॥ ८ ॥
चरिससमयस्मि सम्मं पडिवज्जंतस्स जं चिय विभंगं । तं होइ ओहिनानं गयस्स बीयस्मि तं पडइ ॥ ९ ॥

बुड्ढी वा हाणी वा चउव्विहा होइ खेत्त-कालाणं ।

दव्वेसु होइ दुविहां छव्विह पुण पज्जवे होइ ॥ ५८ ॥

बुड्ढी वा हाणी वाऽणंता-संखिज्ज-संखभागाणं । संखिज्जा-संखेज्जा-णंतगुणा चेति छब्भेया ॥ १ ॥
पइसमयमसंखिज्जइभागाहियं कोइ संखभागाहियं । अन्नो संखेज्जगुणं खित्तमसंखिज्जगुणमण्णो ॥ २ ॥
पेच्छइ विवड्ढमाणं हायंतं वा, तहेव कालं पि । नाणंतबुड्ढि-हाणी पेच्छइ जं दो वि नाणंते ॥ ३ ॥
दव्वमणंतसहियं अनंतगुणवड्ढियं च पेच्छेज्जा । हायंतं व, भावस्मि छव्विहा बुड्ढि-हाणीओ ॥ ४ ॥
बुड्ढीए चिय बुड्ढी हाणी हाणीए न उ विवज्जासो । भागे भागो गुणणे गुणो य दव्वाइसंजोए ॥ ५ ॥
कह खेत्तअसंखभागाइसंभवे संभवो न दव्वे वि ? । किह वा दव्वाणंते पज्जवसंखिज्जभागाइं ॥ ६ ॥
खेत्ताणुवत्तिणो पोगला गुणा पोगलाणुवत्ती य । सामण्णा विण्णेया न उ ओहिच्चाणविसयस्मि ॥ ७ ॥
दव्वाइं सखेत्ताओऽणंतगुणा पज्जवा सदव्वाओ । निययाहारहाणा तेसिं बुड्ढी य हाणी य ॥ ८ ॥
न उ निययाहारवसा अवहिनिबंधो जओ परित्तो सो । चित्ते तहण्णहा वि य आणागब्भो य पाएण ॥ ९ ॥

फुड्ढा य असंखेज्जा संखेज्जे यावि एगजीवस्स ।

एगफुड्ढुवओगे नियमा सब्वत्थ उवउत्तो ॥ ५९ ॥

फड्डा य आणुगामी अणणुगामी य मीसया चैव ।

पडिवाई अपडिवाई मीसा य मणुस्स-त्तेरिच्छे ॥ ६० ॥

जालतरत्थदीवप्पहोवमो फड्डगावही होइ । तिब्बो विमलो मदो मलीमसो मीसरूवो य ॥ १ ॥

उवओग एगेण वि विंतो सो फड्डिएहिं सव्वेहिं । उवउज्जइ जुगव चिय जह समय दोहिं नयणेहिं ॥ २ ॥

किह नोवओगबहुया, मणइ न विसेसओ स सामणो । तगयविसेसविमुहो खघवारोवओगो व्व ॥ ३ ॥

अणुगामि-नियय-सुद्धाइ सेयराइ च मीसयाइ च । एक्केसो विमिन्नाई फड्डयाइ विचिचाइ ॥ ४ ॥

निययाणुगामियाण को मेओ को व तव्विवक्खाण ? । नियओऽणुजाइ नियमा नियओऽनियओ व अणुगामी ॥ ५ ॥

चयइ थिय पडिवाई अणणुगामी जुओ पुणो होइ । नर-तिरिग्गहणेणं पाओ ज तेसु विसोहिसकेसा ॥ ६ ॥

गहणमणुगामियार्हेण किं कय तिब्ब-मंवचित्ताए । पायमणुगामिनियया तिब्बा मदा य जं इयरे ॥ ७ ॥

अणो पडिवायु-प्पायवार एवाणुगामियार्हेणि । नर-तिरियग्गहणेणं अहवा दोसु पि न विरुद्ध ॥ ८ ॥

वाहिरलंभे भज्जो दव्वे खेत्ते य काल-भावे य ।

उप्पाय-पडिवाओ वि य तट्टुभयं चैगसमएणं ॥ ६१ ॥

वाहिरओ एगदिसो फड्डोही वाहवा असंबद्धो । दव्वाईसु भयणिज्जा तत्थुप्पायावओ समयं ॥ १ ॥

उप्पाओ पडिवाओ उभय वा होज्ज एगसमएण । कहुभयमेगसमए विभागओ त न सव्वत्स ॥ २ ॥

दावानलो व्व कत्थइ लग्गइ विज्जाइ समयमज्जत्तो । तह कोइ ओहिदेसो 'से जायइ, नासए विईओ ॥ ३ ॥

अब्धितरलक्ष्मीए तदुभयं नत्थि एगसमएणं ।

विशेषा०

उट्पा पडिवाओ विय एगयरो एगसमएणं ॥ ६२ ॥

॥ ५४ ॥

अब्धितरलक्ष्मी सा जत्थ पईवप्पम व्व सब्वत्तो । संबद्धमोहिनाणं अब्धंतरओऽवहीनाणी ॥ १ ॥

उट्पाओ विगमो वा दीवस्स व तस्स नोभयं समयं । न भवण-नासा समयं वत्थुस्स जमेगधम्मोणं ॥ २ ॥

उट्पाय-व्वय-धुवया समयं धम्मंतरेण न विरुद्धा । जह रिउ-वक्कं गुलिया सुर-नर-जीवत्तणाइं वा ॥ ३ ॥

उट्पज्जइ रिउयाए नासइ वक्कत्तणेण तस्समयं । नै उ तम्मि चैव रिउयानासो वक्कत्तभवणं च ॥ ४ ॥

लद्धत्तलामनासो जुज्जइ लामो य तस्स समएणं । जइ तम्मि चैव नासो निच्चविणट्ठे कुओ भवणं ? ॥ ५ ॥

सव्वुट्पायाभावा तदभावे य विगमो भवे कस्स ? । उट्पाय-व्वयाभावे काऽवट्ठिइं सब्वहा सुणणं ॥ ६ ॥

दव्वार्इणं तिण्हं पुब्बं भणिओ परोप्परनिबंघो । इह दव्वस्स गुणेणं भण्णइ दव्व्वासिओ जं सो ॥ ७ ॥

दव्वाओ असंखेज्जे संखेज्जे यावि पज्जवे लहइ ।

दो पज्जवे दुगुणिए लहइ य एगाउ दव्वाओ ॥ ६३ ॥

एगं दव्वं पेच्छं खंधमणुं वा स पज्जवे तस्स । उक्कोसमसंखिज्जे संखिज्जे पेच्छइ कोइ ॥ १ ॥

दो पज्जवे दुगुणिए सब्वजहणणेण पेच्छए ते य । वण्णाईया चउरो नाणंते पेच्छइ कयाइ ॥ २ ॥

सागारमणागारा ओहि-विभंगा जहणया तुल्ला ।

उवरिमगेवेज्जेसुं परेण ओही असंखिज्जो ॥ ६४ ॥

१ 'अब्धितर' । २ 'ट्पाय-य' । ३ 'नो त' । ४ 'भावो त' । ५ 'संखिज्ज' । ६ 'सु उ म' । ७ 'संखिज्जो' ।

सन्निसेत सागार तं नाण, भिच्चिसेसमणगार । तं दसण ति ताइ ओहि-विमगण तुछाइ ॥ १ ॥
आरम्म जहण्णाओ उवरिमगेवेज्जगानसाणाण । परओउवहिनाण श्विय न विअगमसखय तं च ॥ २ ॥

नेइरय-देव-तित्यंकरा य ओहिस्सवाहिरा होंति ।

पासंति सब्वओ खलु सेसा देसेण पासंति ॥ ६५ ॥

ओहिणाणक्खेत्तम्भतरगा होंति नारयाईया । सब्वदिसोउवहिविसओ तेसिं दीवप्पमोवम्मो ॥ १ ॥
अम्भितर चि भणिए भण्णइ पासति सब्वओ कीस ? । ओयइ जमसतयदिसो अतो वि ठिओ न सब्वचो ॥२॥
निययावहिणो अम्भितर चि वा ससयावणोयत्यं । तो सब्वओउमिहाणं होउ किमम्भितरगहणं ? ॥ ३ ॥
अम्भितर चि तेण निययावहिणोउवसेसया भइया । भवपच्चयाइवयसा सिद्धे कालस्स नियमोऽय ॥ ४ ॥
सेसे श्विय देसेण न उ देसेणेव सेसया किंतु । देसेण सब्वओ वि य पेच्छति नरा तिरिक्खा य ॥ ५ ॥

संखेज्जमसंखेज्जो पुरिसमवाहाए खेत्तओ ओही ।

संबद्धमसंबद्धो लोगमलोगे य संबद्धो ॥ ६६ ॥

ओही पुरिसे कोई सबद्धो जह पमा व दीवस्मि । दूरसयारदीवयवरिसणमिव कोइ विच्छिण्णो ॥ १ ॥
सखिज्जमसखिज्ज देहाओ खित्तमतर काउ । सखेज्जा-उसखेज्ज पेच्छइ तदतरमवाहा ॥ २ ॥

सबद्धा-उसबद्धो नर-लोयतेसु होइ चउम्भंगो । सबद्धो उ अलोए नियमा पुरिसे वि सबद्धो ॥ ३ ॥

गइनेरइयाईआ हेट्ठा जह वणिणया तहेव इहं ।

१ 'दुदि' । २ 'अण्णत' । ३ 'सखिज्ज' । ४ 'सिच्छिज्ज' ।

इड्ढी एसा वण्णज्जइ त्ति तो सेसियाओ वि ॥ ६७ ॥

जे पडिवज्जंति मइं तेऽवहिनाणं पि समहिआ अण्णे । वेय-कसायाईआ मणपज्जवनाणिणो चेव ॥ १ ॥
सम्मा सुर-नेरइयाऽणाहारी जे य होति पज्जत्ता । ते च्चिय पुव्वपवण्णा त्रियलाऽऽसण्णी य मोत्तूणं ॥ २ ॥

आमोसहि विप्पोसहि खेलोसहि जल्लमोसहि चेव ।

संभिन्नसोय उजुमइ सब्वोसहि चेव बोधव्वो ॥ ६८ ॥

चारण आसीविसा केवली य मणनाणिणो य पुव्वधरा ।

अरहंत-चक्कवट्ठी बलेदेवा वासुदेवा य ॥ ६९ ॥

संफुरिसणमामोसो सुच-पुरीसाण विप्पुसो विप्पो । अन्ने विडि चि विट्ठा भासंति य प त्ति पासवणं ॥ १ ॥
एए अन्ने य बहू जेसिं सब्बे य सुरभओऽवयवा । रोगोवसमसमत्था ते होति तओसहिपत्ता ॥ २ ॥
जो सुणइ सब्वओ सुणइ सब्वविसए व सब्वसोएहिं । सुणइ बहुए व सद्दे भिन्ने संभिन्नसोओ सो ॥ ३ ॥
रिजु सामणं तम्मत्तगाहिणी रिजुमई मणोनाणं । पायं त्रिसेसत्रिमुहं घडमेत्तं चित्तिंयं मुणए ॥ ४ ॥
विउलं वत्थुविसेसणमाणं तग्गाहिणी मई विउला । चित्तियमणुसरइ घडं पसंगओ पज्जयसएहिं ॥ ५ ॥
अइसयचरणसमत्था जंघा-विज्जाहिं चारणा मुणओ । जंघाहिं जाइ पढमो नीसं काउं रविकेरे वि ॥ ६ ॥
एगुप्पाएण गओ रुयगवरमिओ तओ पडिनियत्तो । बीएणं नंदिस्सरमिहं तओ एइ तइएणं ॥ ७ ॥
पढमेण पंडगवणं बीओप्पाएण नंदणं एइ । तईओप्पाएण तओ इह, जंघाचारणो होइ ॥ ८ ॥

पढ्येण माणुसोत्तरां स नदित्तरं तु 'विद्मि' । एद् तत्रो तद्मिण कयचेइयवदणो ईहइ ॥ ९ ॥
 पढ्येण नदणवणे श्रीओप्याएण पढगवणम्मि । एद् इहं तद्मिण जो विज्जाचारणो होइ ॥ १० ॥
 आसी वाढा तग्गयमद्दविसासीविसा दुविहमेया । ते कम्म-जाइमेएणगेहा-चठविहविगप्पा ॥ ११ ॥
 मणनीणिगहणेणं विडलमई केवली चउमेओ । सम्मच-नाण वसण-वरणेहिं खयप्पसुएहिं ॥ १२ ॥
 ओहिआणावसरे मणयज्जव-केवलाण किं गहणं ? । लद्धिपसगेण कय गहणं अहं सेसलद्धीणं ॥ १३ ॥

सोलस रायसहस्सा सब्वलेणं तु संकलनिबद्धं ।

अंछंति वासुदेवं अगडतडम्मि ठियं संतं ॥ ७० ॥

'धेत्तूण संकलं सो वामगहत्थेण अंछमाणानं ।

भुंजिज्ज विलिपिज्ज व महुमहणं ते न चार्थंति ॥ ७१ ॥

दो सोला वत्तीसा सब्वलेणं तु संकलनिबद्धं ।

अंछंति चक्कवट्टिं अगडतडम्मि ठियं संतं ॥ ७२ ॥

धेत्तूण संकलं सो वामगहत्थेण अंछमाणानं ।

भुंजिज्ज विलिपिज्ज व चक्कहरं ते न चार्थंति ॥ ७३ ॥

जं केसवस्सं वलं तं दुगुणं होइ चक्कवट्टिस्स ।

ततो बला बलवगा अपरिमियबला जिणवरिदा ॥ ७४ ॥

खीर-महु-सपिसाओवमाउवयणा तथासवा हौति । कोट्टयधच्चसुनिगलसुत्तथा कोट्टबुद्धीया ॥ १ ॥
जो सुत्तपण बहं सुयमणुधावइ पयाणुसारी सो । जो अत्थपणत्थं अणुसरइ स वीयबुद्धी उ ॥ २ ॥
उदय-क्खय-क्खओवससो-वसमसमुत्था बहुणगाराओ । एवं परिणामवसा लद्धीओ हौति जीवाणं ॥ ३ ॥
केई भणंति वीसं लद्धीओ तं न जुज्जाए जम्हा । लद्धि ति जो विसेसो अपरिमिया ते य जीवाणं ॥ ४ ॥
गणहं-तेया-हारय-पुलाय-वोसाईगमणलद्धीओ । एवं बहुगौओ वि य सुव्वंति न संगहीयाओ ॥ ५ ॥
भव्वा-भव्वाइविसेसणत्थमहवा तयं पि सवियारं । भव्वा वि अभव्व व्विय जं चक्करादओ भणिया ॥ ६ ॥
पोगलपरियट्ट्ठं जं नर-देवंतरं सुए भणियं । तो सो भव्वो, कालो जमयं निव्वाणभावीणं ॥ ७ ॥
भणिओऽवहिणो विसओ तथावि तसंगहं पुणो भणइ । संखेवरुईण हियं अब्बामोहत्थमिडं च ॥ ८ ॥
दव्वाइं अंगुला-वल्लिसंखेज्जाईयभागविसयाइं । पेच्छइ चउगुणाइं जहणओ सुत्तिमंताइं ॥ ९ ॥
उक्कोसं संखाईयलोगोगलसमानिबद्धाइं । पइदव्वं संखाईयज्जयाइं च सव्वाइं ॥ १० ॥
ओहिविभागे भणियं पि लद्धिसामणओ मणोनाणं । विसयाइविभागत्थं भणइ नाणक्कमायातं ॥ ११ ॥

मणपज्जवनाणं पुण जणमणपरिचिंतियत्थपागडणं ।

माणुसखेत्तनिबद्धं गुणपच्चइयं चरित्तवओ ॥ ७५ ॥

पुणसदो उ विसेसे रूविनिबंधाइतुल्लभावे वि । इदमोहिन्नाणाओ सामिविसेसाइणा भिन्नं ॥ १ ॥

त संजयस्स सब्वप्पमायरहियस्स विविहरिद्धिमओ । समयक्खेत्थिंभतरसण्णियणोगयपरिणण ॥ २ ॥
 सुणइ मणोदब्बाइ नरलोणु सो मणिज्जमाणाइ । काले भूय-भविस्से पलियाउसंखिज्जमागम्मि ॥ ३ ॥
 दब्बमणोपज्जाए जाणइ पासइ य तग्गएण्णते । तेणावमासिए उँण जाणइ बब्बेऽणुमाणेणं ॥ ४ ॥
 सो थ किर अचक्खुइसणेण पासइ जहा सुयत्ताणी । जुत्तं सुए परोक्खे पक्खक्खे न उ मणोनाणे । ५ ॥
 जइ जुज्जाए परोक्खे पक्खक्खे नणु विसेतओ षडइ । नाणं जइ पक्खक्ख न वत्तणं तत्तस को दोसो ? ॥ ६ ॥
 अत्थेऽवहिदंसणओ धयति न य तत्तस त सुए भणियं । न य मणपज्जवदंसणमन्न च चउपयाराओ ॥ ७ ॥
 अह्वा मणपज्जवदंसणत्तस मयमोहिदंसण सण्णा । विब्भंगदंसणत्तस व नणु मणियमिदं सुयाइयं ॥ ८ ॥
 जेण मणोनाणविओ दो तिण्णि व वत्तणाइ मणियाइ । जइ ओहिदंसण होज्ज होज्ज नियमेण तो तिण्णि ॥ ९ ॥
 अत्थे उ मणोनाणी जाणइ पासइ य जोऽवहिसमग्गो । इयरो य जाणइ चिय समवमेत्त सुएऽभिहिय ॥ १० ॥
 अत्थे ज सागार तो तं नाण न वत्तणं तम्मि । जम्हा पुण पक्खक्ख पेच्छइ तो तेण तत्ताणी ॥ ११ ॥
 मणइ, पन्नवणए मणपज्जवनाणपासणा भणिया । ता एव पासए सो, सवेहो हेउणा केण ? ॥ १२ ॥

इह सब्वदव्वपरिणामभावविन्नत्तिकारणमणंतं ।

सासयमप्यडिवाई एगविहं केवलन्नाणं ॥ ७६ ॥

मणपज्जवनाणओ केवलमुडेस-मुद्धि-लभेहि । पुब्बमणतरसभिहियमहत्तहोउयं तयत्थम्मि ॥ १ ॥
 सब्वदव्वान पओग-वीससा-मीसजा जहाजोगं । परिणमा एज्जाया जम्म-विणयासादओ सब्वे ॥ २ ॥

तेसिं भावो सत्ता सलक्खणं वा विसेसओ तस्स । नाणं विण्णत्तीए कारणं केवल्लणाणं ॥ ३ ॥
किं बहुणा सव्वं सव्वओ सया सव्वभावओ नेयं । सव्वावरणाईयं केवल्लमेगं पयासेइ ॥ ४ ॥
पज्जायओ अणंतं सासयमिहं सदेवओगाओ । अव्वयओऽपडिवाई एगविहं सव्वसुईए ॥ ५ ॥

केवल्लनाणेण त्थे नाउं जे तत्थ पन्तवणजोगो ।

ते भासइ तित्थयो वइजोगसुयं हवइ सेसं ॥ ७७ ॥

नाऊण केवलेणं भासइ न सुएण जं सुर्याईओ । पणवणिज्जे भासइ नाणभिलप्पे सुर्याईए ॥ १ ॥
तत्थ वि जोगे भासइ नाजोगे गाहयाणुविचीए । भणिए व जस्मि सेसं सयमूहइ भणइ तम्मत्तं ॥ २ ॥
वइजोगो तं न सुयं खओत्रसमियं सुयं जओ न तओ । विन्नाणं से खइयं सहो उण दव्वसुयमित्तं ॥ ३ ॥
सेसं छउमत्थाणं जं विन्नाणं सुयाणुसारेणं । तं भावसुयं भणणइ खओवसमिओवओगाओ ॥ ४ ॥
भणंतं वा न सुयं सेसं कालं सुयं सुणेतानं । तं चेव सुयं भणणइ कारणकज्जेवयारेण ॥ ५ ॥
अहवा वइजोगसुयं सेसं सेसं ति जं गुणव्भूयं । भावसुयकारणाओ जमप्पहाणं तओ सेसं ॥ ६ ॥
वइजोगसुयं तेसिं ति केइ तेसिं ति भासमाणानं । अहवा सुयकारणओ वइजोगसुयं मुणेतानं ॥ ७ ॥
केवल्लनाणं नन्दी मंगलमिति चेह परिसमत्ताइं । अहुणा स मंगलत्थो भणणइ पगओऽणुओग ति ॥ ८ ॥
सो मइनाणाईणं कयरस्स, सुयस्स, जं न सेसाइं । होति पराहीणाइं न य परवोहे समत्थाइं ॥ ९ ॥
पाएण पराहीणं दीवो व्व परप्पवोहयं जं च । सुयनाणं तेण परप्पवोहणत्थं तदणुओगो ॥ १० ॥

सोऽह्निगो धिय आवस्सयस्स कयरस्स किं त्य वित्ताए । त चिय सुय ति साहइ सुयाणुओगाभिहाणेण ॥ ११ ॥
 अणुवयणमणुओगो सुयस्स नियएण जमभिहेएणं । चावारो वा जोगो जोऽणुरूवोऽणुहूलो वा ॥ १२ ॥
 अहवा जमत्यओ थोव-पच्छमावेहिं सुयमणु तस्स । अभिहेए चावारो जोगो तेण व सबधो ॥ १३ ॥
 आवस्सयस्स जइ सो तत्यगाईण अट्ट पुच्छओ । त होइ सुयक्खधो अञ्जयणाइ च, न उ सेसा ॥ १४ ॥
 नणु नवीक्खलाणे भणियमणं इह कओ सका ? । भणइ अकए सका तस्सानियम च दाएइ ॥ १५ ॥
 नाणाभिहाणमेच मगलमिदं न तीए वक्खण । इहमट्टाणे जुज्जइ, ज सा वीसु सुयक्खधो ॥ १६ ॥
 इह साणुगहुइयं न उ नियमोऽयमहवाऽपवावोऽय । दाइज्ज कहणाए कयाइ पुरिसादेक्खाए ॥ १७ ॥
 आवस्सयसुयक्खधो नाम सत्यस्स तस्स जे भेया । ताइ अञ्जयणाइ नासो आवस्सयाईण ॥ १८ ॥
 कज्जो पिह प्पिहाण जहत्यमजहत्यमत्यसुण्ण ति । नामे चैव परिच्छा गज्ज जइ होहिइ जहत्य ॥ १९ ॥
 नामाईओ नासो चउव्विहो मगलस्स व स नेओ । विण्णेओ य विसेतो सुत्तगओ, किंचि बुच्छामि ॥ २० ॥
 आगमओ दब्बावासय तमावासय पर्यं जरस । सिक्खियमिच्चाइ तय तयणुवउत्तो निगदमाणो ॥ २१ ॥
 सिक्खियमंत नीय हिययम्मि ठिय जिय दुय एइ । सत्खियवणाइ मिय परिजियमेत्तुक्कमेण पि ॥ २२ ॥
 जह सिक्खिय सनाम तह त पि तथा ठियाइ नामसमं । शुरुमणियघोसत्तरिस गहियसुदत्तावओ ते य ॥ २३ ॥
 न विहीणक्खरमहियक्खर च वोचत्थरयणमाल न्व । वाइइक्खरमेय वच्चासियवणविण्णासं ॥ २४ ॥
 न वत्खलियसुवैल्लह्ल पिवं अभिलियमसरुवघणमेलो न्व । वोचत्थगघमहवा अभिलियपय-यक्खविच्छेय ॥ २५ ॥
 न य त्रिविहसत्यपुल्लवचिभिस्समट्टाणच्छिन्नगहिय वा । विष्चामेलिय कोलियपायसमिव भेरिकय न्व ॥ २६ ॥

मत्ताइनिययमाणं पडिपुण्णं छंदसाऽहवत्थेणं । नाकंखाइसदोसं पुण्णमुदत्ताइघोसेहिं ॥ २७ ॥
 कंठो-ट्टविप्पमुक्कं नाव्वत्तं बाल-मूयभणियं व । गुरुवायणोवयीतं न चेरियं पोत्थयाओ वा ॥ २८ ॥
 आगमओऽणुवत्तो वत्ता दव्वं ति सिद्धमावासं । किं सिक्खियाइसुयगुणविसेसणे फलमिहव्वमहियं ॥ २९ ॥
 जह सव्वदोसरहियं पि निगदओ सुत्तमणुवत्तस्स । दव्वसुयं, दव्वावासयं च तह सव्वकिरियाओ ॥ ३० ॥
 उवत्तस्स उ क्वलियाइयं पि सुद्धस्स भावओ सुचं । सैहइ तह किरियाओ सव्वाओ निज्जरफलाओ ॥ ३१ ॥
 अहिए कुणाल-कविणो हीणे विज्जाहराइदिट्ठता । बाला-उरैतिभोयण-भेसज्जविवज्जआ उभए ॥ ३२ ॥
 चंदगुत्तपुत्तो उ विंदुसारस्स नत्तुओ । असोगसिरिणो पुत्तो अंधो जायइ कौगणिं ॥ ३३ ॥
 जो जहा वट्टए कालो तं तहा सेव वानरा ! । मा वंजुलपरिभट्ठो वानरा ! पडणं सर ॥ ३४ ॥
 विज्जाहर रायगिहे उप्पय पडणं च हीणदोसेण । कहणो सरणागमणं पयाणुसारिस्स दाणं च ॥ ३५ ॥
 तित्त-कडुभेसयाइं मा णं पिलेज्ज ऊणए देइ । पडणइ न तेहिं अहिएहिं मरइ वालो तहाहारे ॥ ३६ ॥
 अत्थस्स विसंवाओ सुयभेआओ तओ चरणभेओ । तओ मोक्खामावो मोक्खामावोऽफला दिक्खा ॥ ३७ ॥
 नोआगमओ जाणय-भव्वसरीरा-ऽइरित्तमावासं । लोइय लोउत्तरियं कुप्पावयणं जहा सुत्ते ॥ ३८ ॥
 लोउत्तरे अभिक्खणमासेवालोयओ उदाहरणं । स रयणदाहगवाणियनाएण जईहुवालद्धो ॥ ३९ ॥
 आगमओ भावावासयं तदत्थोवओगपरिणामो । नोआगमओ भावे परिणामो नाण-किरियासु ॥ ४० ॥
 लोइय लोउत्तरियं कुप्पावयणं च तं समासेणं । लोउत्तरं पसत्थं सत्थे तेणाहिमारोऽयं ॥ ४१ ॥
 तास्साभिन्नत्थाइं सुपसत्थाइं जहत्थनिययाइं । अव्वामोहाइनिमित्तमाह पज्जायनामाइं ॥ ४२ ॥

आवस्सयं अवस्सकरणिज्जं पुत्रं निग्गहो विसोही य । अज्झयणच्छकं वग्गो नाओ आराहणा मग्गो ॥ ४३ ॥
 समणेणं सावएण य अवस्सकायव्वयं हवइ जम्हा । अंतोअहो-निसिस्स उ तम्हा आवस्सयं नाम ॥ ४४ ॥
 जइवस्सं कायव्वं तेणावस्सयमिदं गुणाण वा । आवस्सयमाहरो आ मज्जाया-मिविहिवाई ॥ ४५ ॥
 आ वस्स वा जीव करइ ज नाण-दसण-गुणाण । सनिब्ब-भावण-च्छायणेहिं वायासयं गुणओ ॥ ४६ ॥
 एवं चियं सेसाइ विउता सुय-ल्लव्वणाणुसारेण । कमसो वत्तवाइ तहा सुय-वत्तवनामाइ ॥ ४७ ॥
 आगमओ दव्वसुयं वत्ता सुचोवओगानिरिवेक्खो । नोआगमओ जाणय-मव्वसरारा-इरिचमिदं ॥ ४८ ॥
 पत्ताइगयं सुचं सुचं च जमडजाइ पचविदं । आगमओ भावसुयं सुउवउचो तओऽण्णो ॥ ४९ ॥
 नोआगमओ भावे लोइय लोउत्तरं पुराभिहियं । सम्मत्तपरिग्गहियं सम्मसुयं मिच्छमियरं ति ॥ ५० ॥
 आगमओ भावसुयं सुचं नोआगमे कइ होइ । जइ नागमो न सुत्तं, अहं सुत्तमणागमो किहं पुं ॥ ५१ ॥
 उवओगो जम्मत्ते तं तं जइ वागमोऽव्वसेसं तु । नोआगमो चि एव किमणुवउत्तमिं दव्वसुयं ? ॥ ५२ ॥
 अविमुत्तनयणं व जइ लद्धिसुयमणुवउत्ते वि । भावसुयं चियं पढओ किमणुवउत्तं दव्वसुयं ? ॥ ५३ ॥
 आगमसुओवओगो सुद्धो चियं न चरणाइसमित्तो । मत्तिंइवि वा विवक्खो सुयस्स चरणाइमिन्नस्स ॥ ५४ ॥
 चरणाइसमेयमिं उ उवओगो जो सुए न तओ समए ! नोआगमो चि मण्णइ नोसहो मीत्तमावस्मि ॥ ५५ ॥
 सव्वनिसेहो देसो सव्वसुयमणागमो पत्तज्जेज्जा । होज्जा वाऽणागमओ सुयवज्जमणागमसुयं तु ॥ ५६ ॥
 देसनिसेहो सयलं नोआगमओ सुयं न पवेज्जा । मिन्नं पि व तं देसो चरणाईणं पत्तज्जेज्जा ॥ ५७ ॥
 होज्जं व नोआगमओ सुओवउत्तो वि जं स देसमिं । उवउत्तज्जं न उ सव्वे तेणायं मत्तिमावस्मि ॥ ५८ ॥

आह नणु मीसभावे नाभिहिओ, अभिहिओ य नोसहो । देसे तदद्वभावे दव्वे किरियाए भावे य ॥ ५९ ॥
 सच्चमयं देसाईसु तहवत्थवसेण सद्दव्विणिओगो । असियत्था य निवाया जुज्जइ तो मीसभावे वि ॥ ६० ॥
 अविसेसियंसिंमिस्सेवओगैदेसु चि वा सुयं काळं । नोआगमभावसुए नोसहो होज्ज देसे वि ॥ ६१ ॥
 नोआगमओ केई सदसहायसुवओगमिच्छंति । नणु सुतरमागमत्तं हि दव्व-भावाग्गे जुत्तं ॥ ६२ ॥
 अह नागमो चि सहो नोआगमया य तदहियत्तणओ । आगमओ दव्वसुयं किह सहो नागमो जइ सो ? ॥ ६३ ॥
 अत्ते नोआगमओ सामित्ताणासियं सुयं वेति । जइ न सुयमणुवओगे नणु सुयमणासियं नत्थि ॥ ६४ ॥
 सुय-सुत्त-गंथ-सिद्धंत-सासणे आण-वयण उवएसो । वण्णवण आगमो वि य एगद्दा पज्जेया सुत्ते ॥ ६५ ॥
 खंधपएणुवउत्तो वत्ताऽऽगमओ स दव्वखंधो उ । नोआगमओ जाणय-भव्वसरीरा-इरित्तोऽयं ॥ ६६ ॥
 सचित्तो अचित्तो मीसो य समासओ जहासंखं । दुपयाई दुपएसइओ य सेणाइदेसई ॥ ६७ ॥
 अहवा कसिणो अकसिणो अणेगदव्वो स एव विण्णेओ । देसाऽवचिओवचिओ अणेगद्वेवो विसेसोऽयं ॥ ६८ ॥
 आगमभावखंधो खंधपयत्थोवओपरिणामो । नोआगमओ भावम्मि नाण-किरिया-गुणसमूहो ॥ ६९ ॥
 सामाइयाइयाणं छण्हइयणण सो समावेसो । नोआगमो त्ति भण्णइ नोसहो मीसभावम्मि ॥ ७० ॥
 गण-काय-निकाए य खंधे वग्गे तहेव रासी य । पुंजे पिंडे निर्थरे संघाए आउल समूहे ॥ ७१ ॥
 किं पुण छक्कइयणं, जेणं च्छलत्थाहिगारविणिउत्तं । सामाइयाइयाणं ते य इमे छ ज्जहासंखं ॥ ७२ ॥
 सावज्जजोगाविरई उक्कित्तण गुणवओ य पडिवत्ती । खलियस्स निदणा वणत्तिगिच्छ गुणधारणा चैव ॥ ७३ ॥
 दारक्कमागयाणं वीसुं वीसुमिहमोहनिप्फन्ने । अइयणणं नासं वक्खामो लाघवनिमित्तं ॥ ७४ ॥

आनस्तस्यस्स एतो पिडत्थो वणिणओ समासेणं । एत्तो ऐक्येक्कं पुण अज्झयणं वैण्णइस्सामि ॥ ७५ ॥
 तत्थज्झयण सामाइय ति समभाणलक्खण पढम । ज सव्वगुणाहारो वोम पिण सव्वद्वज्जाण ॥ ७६ ॥
 अहणा तब्भेय थिय सेसा ज वसणाइय तिविहं । न गुणो य नाण-दंसण-चरणब्भहिओ जओ अत्थि ॥ ७७ ॥
 अणुओगदाराइ महापुरस्सेव तस्स चचारि । अणुओगो चि तवत्थो दाराइ तस्स उ सुहाइ ॥ ७८ ॥
 अकयद्वारमनगर कएगद्वार पि दुक्खसचारं । चउमूलद्वार पुण सपडिद्वार सुहाहिगमं ॥ ७९ ॥
 सामाइयमहपुरमवि अकयद्वार तंहिगद्वार वा । दुराहिगमं, चउद्वार सपडिद्वार पसेयओऽणेगमेयाइ ॥ ८१ ॥
 ताणीमाणि उवक्कम-निक्खेवा-ऽणुगम-नयसनामाइ । छ चि-दु-दुविगप्पाइ पसेयओऽणेगमेयाइ ॥ ८२ ॥
 सत्थस्सेवक्कमण उवक्कमो तेण तम्मि व तओ वा । सत्थसमीथीकरण आणयण नासदेसम्मि ॥ ८३ ॥
 निक्खिप्पइ तेण तहिं तओ व निक्खेवण व निक्खेवो । नियओ व निच्छिओ वा खेवो नासो चि ज भणियं ॥ ८४ ॥
 अणुगम्मइ तेण तहिं तओ अणुगमणेव वाणुगमो । अणुणोऽणुरूवओ वा ज सुत्तथाणमणुसरण ॥ ८५ ॥
 स नयइ तेण तहिं वा तओऽइहा वत्थुणो व ज नयण । बहुहा पज्जायाणं सभवओ सो नओ नाम ॥ ८६ ॥
 दारकमोऽयेमेव उ निक्खिप्पइ जेण नासमीवत्थ । अणुगम्मइ नाणत्थ नाणुगमो नयमयविहूणो ॥ ८६ ॥
 संबोधोवक्कमओ समीज्जमाणीय नत्थनिक्खेव । सत्थ तओऽणुगम्मइ नएहिं नाणाविहूणेहिं ॥ ८७ ॥
 गुरुभावोवक्कमण का परिवाडी कइत्थमज्झयण । भावम्मि कम्मि वट्टइ किमिद दब्ब गुणो कम्म ? ॥ ८८ ॥
 जीवगुणोऽजीग्गुणो किं नाणं दसण चरिं वा । पच्चक्ख अणुमाण ओवम्ममहागमो वाधि ? ॥ ८९ ॥
 लेइय लेउचरिओ किं सुयमत्योऽइवोभयं होज्जा । अप्पयओ अणत्तरओ परपर वागमो कस्स ? ॥ ९० ॥

१ 'इक्खि' । २ 'किप्प' । ३ 'वत्थुलेव भ' ।

किं द्विदिवाइयं कालियं व किंवा सुयत्थपरिमाणं । ससमय-परसमओभयसिद्धताणं व को वच्चो ? ॥ ९१ ॥
 को व समएगदेसो समुदायत्थाहियार इह नियओ । अज्झयणोवक्कमणं कायव्वमिहेवमाईहिं ॥ ९२ ॥
 नामाई छम्भेओ उवक्कमो दव्वओ सचित्ताई । तिविहो य पुणो दुविहो परिकम्मे वत्थुनासे य ॥ ९३ ॥
 परिकम्मं किरियाए वत्थूणं गुणविसेसपरिणामो । तदभात्रे य विणासो दव्वाईणं जहाजोगं ॥ ९४ ॥
 खेत्तमरूवं निच्चं न तस्स परिकम्मणा न य विणासो । आहेयगयवसेण उ करण-विणासोवयरोऽत्थ ॥ ९५ ॥
 नावाए उवक्कमणं हल-कुलियाईहिं वा वि खेत्तस्स । संमज्जभूमिकम्मे पंथतलागाइयाणं च ॥ ९६ ॥
 जं वत्तणाइरूवो कालो दव्वाण चैव पज्जाओ । तो तक्करणाविणासे कीरइ कालोवयरोऽत्थ ॥ ९७ ॥
 छायाए नालियाए च परिकम्मं से जहत्थविष्णणं । रिक्खाइचरोहिं च तस्स विणासो विवज्जासो ॥ ९८ ॥
 जं पंरहियाक्यावधारणमुवक्कमो स भावस्स । तस्सासुभस्स मरुइणि-गणिया-मच्चादओऽभिहिया ॥ ९९ ॥
 सीसो गुरुणो भावं जमुवक्कमए सुयं पसत्थमणो । सहियत्थं, स पसत्थो इह भावोवक्कमोऽहिगओ ॥ १०० ॥
 को वक्खाणावसरे गुरुचित्तोवक्कमाहिगारोऽयं ? । भण्णइ वक्खाणं गं गुरुचित्तोवक्कमो पढमं ॥ १०१ ॥
 गुरुचित्तायत्ताइं वक्खाणं गाइं जेण सव्वाइं । तो जेण सुप्पसन्नं होइ तयं तं तथा कज्जं ॥ १०२ ॥
 जो जेण पगारेण तुस्सइ करण-विणया-ऽणुवत्तीहिं । आराहणाए मगो सो च्चिय अब्वाहओ तस्स ॥ १०३ ॥
 आगारिगियकुसलं जइ सेयं वायसं वए पुज्जा । तहवि य सिं न विकूडे विरहम्मि य कारणं पुच्छे ॥ १०४ ॥
 निवपुच्छिण्ण गुरुणा भणिओ गंगा कओमुही वहइ । संपाइयवं सीसो जह तह सव्वत्थ कायव्वं ॥ १०५ ॥
 जुत्तं गुरुमयगहणं को सेसोवक्कमोवओऽत्थ ? । गुरुचित्तपरायत्थं ते वि जहाजोगमाओज्जा ॥ १०६ ॥

परिकम्म-नासणाओ देसे काले य जा जहा जोगा । ताओ दव्वाईणं कज्जाहारइकज्जेसु ॥ १०७ ॥
 उवहियजोगवव्वो देसे काले परेण विणर्येण । चित्तणू अणुक्खलो सीसो सम्मं सुय लहइ ॥ १०८ ॥
 अहयोवक्कमसामण्णओ मया पगयनिरुजोगा वि । अण्णत्थ सोवओगा एव चिय सव्वनिकेव्वो ॥ १०९ ॥
 गुरुभावोवक्कमण कयमञ्जयणत्त छव्विहमियाणि । तत्थणुपुव्वाईसु इदमञ्जयण समायारे ॥ ११० ॥
 अणुपुव्विससोयारो कज्जो सामाइयत्त संभवओ । नियमावतारणं पुण किच्चण-गणणाणुपुव्वीसु ॥ १११ ॥
 पुव्वाणुपुव्विओ त पढम, पच्छणुपुव्विओ छठ । जायइ गणिज्जमाण अनियमियमणाणुपुव्वीए ॥ ११२ ॥
 एगादेगुत्तरया छगैच्छाया परोप्परम्मत्था । पुरिस्मितमडुगहीणा परिमाणमणाणुपुव्वीण ॥ ११३ ॥
 पुव्वाणुपुव्विह्हेदा समयामेएण कुण जहाजेठ । उवरिमतुल्ल पुरओ नसेज्ज पुव्वक्कमो सेसो ॥ ११४ ॥
 ज वत्थुणोऽभिहाण पज्जयभेयाणुसारि^१ त नाम । पइभेय ज नमए पइभेय जाइ ज भणियं ॥ ११५ ॥
 छव्विहनाने भात्रे खओवत्तमिए सुयं समोयरइ । ज सुयनाणावरणक्खओवत्तमज्ज तय सव्व ॥ ११६ ॥
 दव्वाइचत्तम्भेय पसीयए जेण त पमाण वि । इदमञ्जयण भावो चि भावमाणे समोयरइ ॥ ११७ ॥
 जीवाणणत्तणओ जीवरुणे बोहिभावओ नाणे । लोउत्तरसुत्तयोमयागमे तत्तसमावाओ ॥ ११८ ॥
 सुयओ गणहारीण तत्तिस्साण तहाऽवत्सेसाण । एव अत्ता-णत्तर-परपरागमपमाणम्मि ॥ ११९ ॥
 अत्थेण उ तित्थकर-गणहर-त्सेसाणमेवमेवेद । मूढनय ति न सपइ नयप्पमाणेऽवयारो से ॥ १२० ॥
 आसी पुरा सो नियओ अणुओगाणमपुहुत्तभावम्मि । सपइ नत्थि पुहुत्ते होज्ज पुरिस समासज्ज ॥ १२१ ॥
 सत्तामाणे कालियसुयपरिमाणे परित्तपरिमाण । सुयओ तदत्थओ पुण भणिय तमणंतपज्जाय ॥ १२२ ॥

समओ जो-सिद्धंतो सो स-परो-भयगओ तिविहभेओ । तत्थ इमं अञ्जयणं ससमयवत्त्वयानिययं ॥ १२३ ॥
 परसमओ उभयं वा सम्मद्विहिसस ससमओ जेण । तो सब्वञ्जयणाइं ससमयवत्त्वनिययाइं ॥ १२४ ॥
 मिच्छत्तमयसमूहं सम्मत्तं जं च तदुवगारम्मि । वट्टइ परसिद्धंतो तो तस्स तओ ससिद्धंतो ॥ १२५ ॥
 सावज्जजोगविरई अञ्जयणत्थाहिगार इह सौ य । भणइ समुदायत्थो ससमयवत्त्वयानिययादेसो ॥ १२६ ॥
 अहुणा य समोयारो जेण समोयारियं पइद्वारं । सामाइयं सोऽणुगओ लाघवओ नो पुणो वच्चो ॥ १२७ ॥
 भणइ विप्पइ य सुहं निक्खेवपयाणुसारओ सत्थं । ओहो नामं सुत्तं निक्खेतत्त्वं तओऽवरसं ॥ १२८ ॥
 ओहो जं सामणं सुयाभिहाणं चउव्विहं तं च । अञ्जयणं अञ्जीणं आओ ज्झवणा य पत्तेयं ॥ १२९ ॥
 नामाइचउब्भेयं वण्णेज्जणं सुयाणुसारणं । सामाइयमाउज्जं चउसुं पि कमेण भावेसु ॥ १३० ॥

जेण सुहञ्जप्पजणं अञ्जप्पाणयणमहियमयणं वा । बोहस्स संजमस्स व मोक्खस्स व जं तमञ्जयणं ॥ १३१ ॥
 अञ्जीणं दिज्जंतं अव्वोत्तिनयओ अलोओ व्व । आओ नाणाईणं झवणा पावाण खवणं ति ॥ १३२ ॥
 सामाइयं ति नामं विसेसविहियं चउव्विहं तं च । नामाइं निरुत्तीए सुत्तप्फासे व तं वोच्छं ॥ १३३ ॥
 इह जइ कीस निरुत्ते तत्थ व भणियमिह भणए कीस ? । निक्खेवमिच्चमिहइं तस्स निरुत्तीए वक्खाणं ॥ १३४ ॥
 तो कीस पुणो सुत्ते, सुत्तौलावो अतो न तन्नामं । इह उँण नामं नत्थं तं वक्खायं निरुत्तीए ॥ १३५ ॥
 इह पुण कीस न भणइ जं निक्खेवो इमो स निज्जुत्ती । निज्जुत्ती वक्खाणं निक्खेवो नासमेत्तं तु ॥ १३६ ॥
 नणु निज्जुत्तिअणुगमे भणिया एसा वि नासनिज्जुत्ती । सच्चमियं निज्जुत्ती इयं तु निक्खेवमित्तस्स ॥ १३७ ॥
 निक्खेवमिच्चमिह वा अत्थवियारो य नासजुत्तीए । सद्दगओ य निरुत्ते सुत्तप्फासम्मि सुत्तागओ ॥ १३८ ॥

जो सुचपयज्ञासो सो सुयालावयाण निक्खेवो । इह पत्तलक्खणो सो निक्खिलप्पइ न पुण किं कच्च ? ॥ १३९ ॥
 सुत्त चेव न पानइ इह सुत्तालावयाण कोऽवसरो ? । सुत्ताणुगमे काहिइ तण्णास लायवनिमित्त ॥ १४० ॥
 इह जइ पचो वि तओ न नत्सए कीस भण्णए इहइ ? । दाइज्जइ सो निक्खेवमेत्तसामणको नर ॥ १४१ ॥
 सपयमोहाईण सनिक्खिक्खणमणुगमो कज्जो । सोऽणुगमो दुगिगम्पो नेओ निज्जुत्ति-सुत्ताण ॥ १४२ ॥
 निज्जुत्ती त्तिविगप्पा नासो-यग्घाय-सुत्तक्खणं । निक्खेवत्ताणुगया उहेसाईहुवग्घाओ ॥ १४३ ॥
 उहेसे निहेसे य निगमे खेत्त काल पुरिसे य । कारण पच्चय लक्खण नए समोयारणाणुमए ॥ १४४ ॥
 किं कइविहं कस्स कहिं केसु केच्चिइ हवइ काल । कइ सतरमविरहिय भवा-गरिस-कोत्तण-निरुत्ती ॥ १४५ ॥
 अज्झयण उहेसोऽभिहिय सामाइय ति निहेसो । सामण-विसिट्ठणं अभिहाण सत्थ-नामाण ॥ १४६ ॥
 वारोवन्नासाइसु निक्खेवे ओह-नामनिक्खे । उहेसो निहेसो भणिओ इह किं पुणग्गहण ? ॥ १४७ ॥
 इह विहियाणमणागग्गहण तत्थन्नहा कइं कुण्ड । तेसिं गहणमकाठ वारन्नासाइकज्जाई ? ॥ १४८ ॥
 अहवा तत्थुहेसो निहेसो वि य कओ इह तेसिं । अत्थाणुगभावसेर विहाणयक्खणमारू ॥ १४९ ॥
 अन्ने उ विसेसभिह भणति नोहेसवद्धमेय ति । जाणावियमज्झयणं समासवारावयारेण ॥ १५० ॥
 अंगापण्हकाले कालियसुयमाणसमवयारे य । तमणुहेसयवद्ध भणिय चिय इह किमब्भहिय ? ॥ १५१ ॥
 नणु निगमो गैउ चिय अत्ता-णत्तर-परपरागमओ । तित्थैयरार्इहितो आगयमेयं परपरया ॥ १५२ ॥
 इह तेसिं चिय भण्णइ निहेसो निगमो जहा तं च । उवयात् तेहितो खेत्ताइविसेसियं नहुहा ॥ १५३ ॥
 अज्झयणलक्खण नणु खओवसमिय गुणप्पमाणे वा । नाणागमाइग्गहणे भणिय किमिह पुणो गहणं ? ॥ १५४ ॥

निर्देशमेतत्सुतं वक्त्राणिज्जइ सवित्थरं तमिह । अहवा सुयस्स भणियं लक्खणमिह तं चउण्हं पि ॥ १५५ ॥
 भणिया नयप्पमाणे भणंतीह नया पुणो कीस ? । मूलद्धरे य पुणो एएसिं को णु विणिओगो ? ॥ १५६ ॥
 जे च्चिय नयप्पमाणे ते च्चिय इहइं सवित्थरा भणिया । जं तसुक्कमेत्तं वक्त्राणमिणं अणुगमो त्ति ॥१५७॥
 अहवा तत्थ पमाणं इहं सरूवावहारणं तेसिं । तत्थोवक्कता वा इह तदणुमयावयारोऽयं ॥ १५८ ॥
 सामाइयसमुदायत्थेत्तवायातत्परा एए । मूलद्वारनया पुण सुत्तप्फासोवओगपरा ॥ १५९ ॥
 जीवगुणो नाणं ति य भणिए इह किं ति का पुणो संका ? । तं चिय किं जीवाओ अण्णमणन्नं ति संदेहो ॥१६०॥
 भणिए खओवसमियं १ ति किं पुणो लब्भए क्हं तं ति । इह सो च्चिय चिंतिज्जइ किह लब्भइ सो खओवसमो ? ॥
 किं बहुणा, जसुवक्कम-निक्खेवेसु भणियं पुणो भणइ । अत्थाणुगमावसरे तं वक्त्राणाहिगारत्थं ॥ १६२ ॥
 सत्थसमुत्थाणत्थो पाएणोवक्कमो तहाऽयं पि । सत्थस्सोवग्घाओ को एएसिं पइविसेसो ? ॥ १६३ ॥
 उदेसमेत्तनियओ उवक्कमोऽयं तु तव्विबोहत्थं । पाएणोवग्घाओ नणु भणिओऽयं जओऽणुगमो ॥ १६४ ॥
 नासस्स व संबंधणसुवक्कमोऽयं तु सुत्तवक्त्राए । संबंधोवग्घाओ भण्णइ जं सा तदंतम्मि ॥ १६५ ॥
 संपइ सुत्तप्फासियनिज्जुत्ती जं सुयस्स वक्त्राणं । तीसेऽवसरो सा उण पत्ता वि ण भण्णए इहइं ॥ १६६ ॥
 किं जेणासइ सुत्ते कस्स तई तं जया कमप्पत्ते । सुत्ताणुगमे २ वोच्चिइ होहिइ तीए तथा भागो ॥ १६७ ॥
 अत्थाणमिदं तीसे जइ तो सा कीस भण्णए इहइं ? । इह सा भण्णइ निज्जुत्तिमेत्तसामन्नओ नवरं ॥ १६८ ॥
 तेणेदाणिं सुत्तं सुत्ताणुगमेऽभिधेयमणवज्जं । अक्खलियाइविमुच्चं सलक्खणं लक्खणं चेमं ॥ १६९ ॥
 अप्पगंथ-महत्थं बत्तीसादोषविरहियं जं च । लक्खणजुत्तं सुत्तं अट्टहि य गुणेहि उववेयं ॥ १७० ॥

१ 'वघार' । २ 'न किं' । ३ 'पियं सु' । ४ 'सुच्छेइ' ।

सुचेऽणुगए सुचे चि निच्छिए तह कए पयच्छेए । सुचालावयनासे निबिबचे सुचफासो उ ॥ १७१ ॥
 एव सुचाणुगमो सुचालावगमो य निक्खेवो । सुचफासियजुची नया य वच्चति समयं तु ॥ १७२ ॥
 सुच पय पयत्थो सम्भवओ विग्गहो वियारो य । दूत्तियसिद्धी नयमयविसेसओ नेयमणुसुच ॥ १७३ ॥
 पयमत्थथायगं जोयग च त नामियाइ पचविह । कारा-समास-तद्धिय-निरुचवचो वि य पयत्थो ॥ १७४ ॥
 परवोह्हिओ वत्थो किरिया-कारगविहाणओ वच्चो । पज्जावययणओ वि य तह भूयत्थाभिहाणेण ॥ १७५ ॥
 पच्चक्खओऽइवा सोऽणुमाणओ लेसओ च सुचस्त । वच्चो व जहासमयमागमओ हेउओ चेव ॥ १७६ ॥
 पाय पयविच्छेओ समासविसओ तयत्थनियमत्थ । पयविग्गहो चि मण्णइ सो सुद्धपए न सम्भवइ ॥ १७७ ॥
 सुत्तगयमत्थविसय व दूत्तण चालण मय, तस्स । सइ-त्थण्णायाओ परिहारो पच्चवत्थाण ॥ १७८ ॥
 एवमणुसुचमत्थ सव्वनयमयावयारपरिसुद्ध । मासिज्ज निरवसेस पुरिस व पडुच्च ज जोग्ग ॥ १७९ ॥
 होइ कयथो वोचु सपयच्छेय सुय सुयाणुगमो । सुचालावन्नासो नामाइन्नासविणिओग ॥ १८० ॥
 सुचफासियनिज्जुत्तिनिओगो सेसओ पयत्थाई । पाय सो चिय नेगमनयाइमयगोयरो होइ ॥ १८१ ॥
 पाय पयविच्छेओ' उ सुचफासोवसथिओ जेण । कत्थइ तैयत्थ-कारग-कालाइगई तओ चेव ॥ १८२ ॥
 अणुओगद्दाराण परूत्तण तप्पओयण ज च । इय चेव परिसमाणियमव्वामोहत्थमत्थाणे ॥ १८३ ॥
 दाइयदारविमागो सखेवेगेह, वित्थरेणाधि । दाराण विणिओग नाहिइ काठं जहाजोग ॥ १८४ ॥
 संपयमत्थाणुगमे सत्थोवोग्घायवित्थर वोच्छं । कयमगलोवयारो सोऽत्तिमहत्थो चि काऊण ॥ १८५ ॥
 नणु मंगल कय चिय किं मुज्जो, अह कयं पि कायव्व । दारे दारे कीरइ तो कीस न मगलगहण ? ॥ १८६ ॥

ननु मञ्जस्मि वि मंगलमाहृष्टं तं च मञ्जमेयं ति । सत्यमणारब्धं चिय एयं कंचोच्चयं मञ्जं ? ॥ १८७ ॥
 चउरणुओगद्वारं जं सत्यं तस्स तेण मञ्जमिणं । साहइ मंगलगहणं सत्यस्संगाइं दाराणि ॥ १८८ ॥
 तहवि न मञ्जं एयं भणियमिहावस्सयस्स जं मञ्जं । तं मंगलमाहृष्टं इदमञ्जयणस्स होज्जाहि ॥ १८९ ॥
 भणियं च पुव्वमेयं सव्वं चिय मंगलं ति किमणेणं ? । मंगलं ति य बुद्धिपरिगहं पि कारावियो सीसो ॥ १९० ॥
 आवस्सयस्स तं कयमिदं तु नावासामित्तयं किंतु । सव्वाणुओगनिज्जुत्तिसत्थपांसं एवायं ॥ १९१ ॥
 दसकालियाइनिज्जुत्तिगहणओ भणियमुवरि वा जं च । सेसेसु वि अञ्जयणेसु होइ एसेव निज्जुत्ती ॥ १९२ ॥
 सामाइयवक्खाणे दसालियाईण कोऽहिगारोऽयं । जं पायमुवग्घाओ तेसिं सामन्न एवायं ॥ १९३ ॥
 इह तेसिं तस्मि गए वीसुं वीसुं विसेसमिच्चोऽयं । धिच्छिइ सुहं लहुं चिय तग्गहणं लावत्थमओ ॥ १९४ ॥
 तग्घा जेण महत्थं सत्थं सव्वाणुओगविसयमिणं । सत्थंतरमेवहवा तेण पुणो मंगलगहणं ॥ १९५ ॥

तित्थयरे भगवंते अणुत्तरपरक्कमे अमियनाणी १

तिण्णे सुगइगइगए सिद्धिपहएसए वंदे ॥ ७८ ॥

तिज्जइ जं तेण तहिं तओ व तित्थं तयं च दव्वम्मि । सरियाईणं भागो निरवायो तस्मि य पसिद्धे ॥ १ ॥
 तरिया तरणं तरियव्वं च सिद्धाणि, तारओ पुरिसो । वाहो-डुवाइ तरणं, तरणिज्जं निच्चयाइयं ॥ २ ॥
 देहाइतारयं जं बद्धमलावणयणाइमत्तं च । गेगंताणच्चंतियफलं च तो दव्वतित्थं तं ॥ ३ ॥
 इह तारणाइफलं ति ण्हाण-पाणा-उग्गाहणाईहिं । भवतारयं ति केई तं नो जीवोवघायाओ ॥ ४ ॥
 सूर्णं पिव तमुदूहलं व न य पुणकारणं ण्हाणं । न य जइजोगं तं मंडणं व कामंगभावाओ ॥ ५ ॥

१ 'लो कियु' । २ 'सिच्चानं वेच्छइ' । ३ 'यत्थयं प्र' ।

देहोवगारि वा तेण तित्यमिह दाहनासणाईहि । मधु-मज्ज-मस-न्वेस्तावओ वि तो तित्यमावन्न ॥ ६ ॥
 भावे तित्यं सधो सुयविहिय तारओ तर्हि साह । नाणाइतियं तरणं तरियव्व भस्समुदोऽय ॥ ७ ॥
 ज नाण-दसण-चरिचभावओ तव्विवक्खलमावाओ । भवभावओ य तारेइ तेण तं भावओ तित्य ॥ ८ ॥
 तह कोह-लोह-कम्मसयदाह-तण्हा-मलावणयणाइ । पुगतेणच्चत च कुणइ य सुद्धिं भवोघाओ ॥ ९ ॥
 दाहोवसमाईसु वा ज तिसु थियमहव दसणाईसु । तो तित्य सधो चिय उमयं व विसेसणविसेस्स ॥ १० ॥
 कोहगिदाहसमणावओ व ते चेव जस्स तिणत्था । होइ तित्य तित्य तमत्थसहो फलत्थोऽय ॥ ११ ॥
 अहवा सम्मईसण-नाण-चरित्ताइ तिन्नि जस्सत्था । त तित्य पुब्बोइयमिहै अत्थो वत्थुपज्जाओ ॥ १२ ॥
 इह सम्मसद्धाणो-वल्लि-किरियासभावओ जइण । तित्यमभिप्पेयफलं सम्मपरिच्छेयकिरिय व्व ॥ १३ ॥
 नाभिप्पेयफलाइ तयगवियलचओ कुतित्थाइ । *वियलनयचणउ थिय त्रियलाइ वियलकिरिय व्व ॥ १४ ॥
 अहव सुहोतारुचाराणइ दब्बे चळविह तित्यं । एवं चिय भावम्मि वि तत्याइमय सरक्खाण ॥ १५ ॥
 तेव्वणियाण वीय विसयसुहकुसत्थभावणाघणिय । तइय च बोडियाण चरिम जइण सिवफल तु ॥ १६ ॥
 नणु ज दुहावयार दुक्खोत्तार च त दुरहिगम्मं । लोयम्मि पूइय ज सुहावयार सुहुत्तार ॥ १७ ॥
 एव तु दव्वतित्य भावे दुक्ख हिय लहइ जीवो । मिच्छ-उज्जाणा-उधिरइ-विसयसुहभावणाणुगओ ॥ १८ ॥
 पडिवणो उण कम्माणुभावओ भावओ परमसुद्ध । किह मोच्छिइ जाणतो परमहिय दुल्लह च पुणो ॥ १९ ॥
 अइक्कखल्ल व किरिय रोगी दुक्ख पवज्जए पढम । पडिवन्नो रोगक्खयमिच्छतो मुंचए दुक्ख ॥ २० ॥
 इय कम्मवाहिगहिओ सजमकिरिय पवज्जए दुक्ख । पडिवन्नो कम्मक्खयमिच्छतो मुंचए दुक्ख ॥ २१ ॥

विशेषा०
॥ ७३ ॥

१ 'सिद्धि' । २ 'व वि व' 'व वि वि' । ३ 'इत्थयो' । ४ 'मपरियत्तण' । ५ 'कव्विणि' ।

अणुलोम-हेड-तस्सीलया य जे भावतिथ्यमेयं तु । कुर्वन्ति पगासंति य ते तित्थयरा हियत्थकरा ॥ २२ ॥
इस्सरिय-रुव-सिरि-जस-धम्म-पयत्ता मया भगाभिक्खा । ते तेसिमसायणा संति जओ तेण भगवंते ॥ २३ ॥
विरियं पैरिक्कमो किर परेऽरयो वा जओ तदक्कमणं । सोऽणुत्तरो वरो सिं अणुत्तरपरक्कमा तो ते ॥ २४ ॥
अभियमणंतं नाणं तं तेसिं अमियणाणिणो तो ते । तं जेण नेयमाणं तं चाणंतं जओ नेयं ॥ २५ ॥
तिण्णा समइक्कंता भवणवं, कं गइं गया तरिडं ? । सुगईणं गइं पत्ता सुगइगइगया तओ होति ॥ २६ ॥
स च्चिय सुगईणं गइं सिद्धी सिद्धाण जो पहो तीसे । तद्वेसया पहाणा सिद्धिपहपएसया तो ते ॥ २७ ॥
सिद्धिपहो उण सम्मत्त-नाण-चरणइं वक्खमाणइं । भव्हेउविक्खलाओ नियाणपडिक्कलकिरिय व्व ॥ २८ ॥
वंदेऽभिवायेऽभिच्छुणामि वा ते तिलोगमंगल्ले । सामणवंदणमिणं तित्थयरत्तात्रिसिद्धानं ॥ २९ ॥
पत्तेयवंदणमिओ संपइ तित्थाहिवस्स वीरस्स । सुयनाणत्थप्पभवो स विसेसेणोवगारि चि ॥ ३० ॥
तुल्लगुणाणं परिसं नमिऊण जहं ससाभियं नमइ । तह तुल्लगुणे वि जिणे नमिडं तित्थाहिवं नमइ ॥ ३१ ॥

वंदामि महाभागं महासुणिं महायसं महावीरं ।

अमर-नरायमहियं तित्थयरमिस्स तित्थस्स ॥ ७९ ॥

भागो चिंता सत्ती स महाभागो महप्पभावो चि । स महामुणी महंतं जं मुणइ मुणिप्पहाणो वा ॥ १ ॥
तिहुयणविक्खायजसो महाजसो नामओ महावीरो । विक्कंतो व कसायाइसत्तुसेनप्पराजयओ ॥ २ ॥
ईरेइ विसेसेणं खिवेइ कम्माइं गमयइ सिवं वा । गच्छइ य, तेण वीरो स महं वीरो महावीरो ॥ ३ ॥
अमर-नरायमहियं ति पूइयं तेहिं, किमु य सेसेहिं ? । संपइतित्थस्स पहुं मंगल्लं महोवगारिं च ॥ ४ ॥

एककारस वि गणहरे पवायए पवयणस्स वंदामि ।
सर्व्वं गणहरवंसं वायगवंसं पवयणं च ॥ ८० ॥

पुब्बो जहत्यवचा सुयवचरो तथा गणहरा वि । पुब्बा पवायणा पवयणस्स ते वारसगस्स ॥ १ ॥
जह वा रायाणच रायनिउत्तपणओ सुह लहइ । तह जिणवरिदविहियं गणहरपणओ सुह लहइ ॥ २ ॥
जह मूलसुयप्पमना पुब्बा जिण-गणहरा तथा जेहिं । तदुभयमाणीयमिद तेसि वसो किह न पुब्बो ? ॥ ३ ॥
जिणगणहरगयस्स वि सुयस्स को गहण-धरण-दाणाइ । कुणमाणो जइ गणहरवायगवसो न होब्बाहि ? ॥ ४ ॥
सीसहिया वचरो गणाहिवा गणहरा तयत्यस्स । सुउत्सोवज्झाया वसो तेसि परपओ ॥ ५ ॥
पगय पणुणवयण पवयण धारसंगमिह तस्स । जइ वचरो पुब्बा तं पि विसेसेण तो पुब्ब ॥ ६ ॥
ते वेदिजण सिरसा अत्यपुहत्तस्स तेहिं कहियस्स ।

सुयनाणस्स भगवओ निज्जुत्ति कित्तइस्सामि ॥ ८१ ॥

ते तित्थेयारईपुभिबन्दिउं सुकयमङ्गलायारो । निविग्घमओ वोच्छं पगयसुवग्घायनिज्जुत्ति ॥ १ ॥
अत्थो सुयस्स विसओ तचो भिन्नं सुय पुहच ति । उभयमिद सुयनाण नियोजण तेसि निज्जुत्ती ॥ २ ॥
अत्थस्स व पिहुभावो पुहत्तमत्थस्स वित्थरत्तं ति । इह सुयस्स विसेसण चिय अत्थपुहच व से सण्णा ॥ ३ ॥
अत्थाओ व पुहच जत्त तओ वा पुहचओ जत्त । ज वा अत्थेण पिहु अत्थपुहुत्तं ति तब्भावो ॥ ४ ॥

आवस्सयस्स दसकालियस्स तह उत्तरज्झमायारे ।

सुयगडे निञ्जुत्तिं वोच्छामि तथा दसाणं च ॥ ८२ ॥
 कप्पस्स य निञ्जुत्तिं ववहारस्स य परमनिडणस्स ।
 सूरियपणत्तीए वोच्छं इसिमासियाणं च ॥ ८३ ॥
 एएसिं निञ्जुत्तिं वोच्छामि अहं जिणोवएसेण ।
 आहरण-हेउ-कारणपयनिवहमिणं समासेण ॥ ८४ ॥

हेऊ अणुगम-वइरेगलक्खणो सञ्झवत्थुपप्पाओ । आहरणं दिट्ठंतो कारणमुववत्तिमेचं तु ॥ १ ॥
 एवं पयाण निवहो हेऊ-दाहरण-कारणत्थाणं । अहवा पयनिवहो चिय कारणमाहरण-हेऊणं ॥ २ ॥
 इय सब्वसंगहईए जेणमावासयं अहिगयं च । सामाइयं च तस्स त्रि तो पढमं तस्स बुच्छामि ॥ ३ ॥

सामाइयनिञ्जुत्तिं वोच्छं उवएसियं गुरुजणेणं ।
 आयरियपरंपरण आगयं आणुपुव्वीए ॥ ८५ ॥

जिण-गणहरगुरुवैसियमायरियपरंपरागयं तत्तो । आयं व परंपरया पच्छा सयगुरुजणोद्विट्ठं ॥ १ ॥
 उज्जेणीओ नीया जहिट्ठगाओ पुरा परंपरया । पुरिसेहिं कोसंविं तहागएयं परंपरया ॥ २ ॥
 दव्वस्स परंपरओ जुत्तो भावसुयसंकमो कत्तो ? । सत्तो त्रि नागओऽयं स एव जिण-गणहरक्खरिओ ॥ ३ ॥
 आगयमिवागयं तं तत्तो जत्तो समुभवो जस्स । स परंपरओ य जओ तमागयमिओ तदुवयारो ॥ ४ ॥

निञ्जुत्ता ते अत्था जं वद्धा तेण होइ निञ्जुत्ती ।

तद्विद्य य इच्छावेद् विभासितं सुत्तपरिवादी ॥ ८६ ॥
 जं निच्छयाइशुचा सुते अत्या इमीए वक्त्राया । तेणेय निञ्जुची निञ्जुत्तथाभिहाणाओ ॥ १ ॥
 सुते निञ्जुचाण निञ्जुचीए पुणो किमत्याण ? । निञ्जुते वि न सन्ने कोइ अयक्खाणिए मुणइ ॥ २ ॥
 तो सुत्तपरिवादि धिय इच्छावेद् तमणिच्छमाण पि । निञ्जुते वि तदत्ये वोचु तवणुगहट्ठाए ॥ ३ ॥
 फलयलिहिय पि मलो पढइ पभासइ तथा कराईहिं । दाएइ य पइवत्यु सुहवोहत्य जह इह पि ॥ ४ ॥
 अहवा सुयपरिवादी सुओवएसोऽयमेव जदवत्स । सोयव्व निस्सकियसुयविणयत्य सुवोहं पि ॥ ५ ॥
 इच्छह विभासित मे सुयपरिवादि न सुट्ठु बुझामि । नातिमई वा सीसो गुरुमिच्छावेद् वोचु जे ॥ ६ ॥
 कचो पत्तयमागयमायरियपरपराइ सुयनाण । सामाइयाइयमिदं सब्ब चिय सुत्तमत्यो वा ? ॥ ७ ॥
 एय नणु भणिय चिय अत्यपुहत्तस तेहिं कहियत्स । इह तेसि चिय सीलाइकहण-नहण फलविसेतो ॥ ८ ॥

तव-नियम-नाणरुक्खं आरूढो केवली अमियनाणी ।

तो सुयइ नाणबुद्धिं भवियजणविवोहणट्ठाए ॥ ८७ ॥

तं बुद्धिमएण पडेण गणहरा गिण्हिडं निरवसेसं ।

तित्थयरभासियाइं गंथति तओ पवयणट्ठा ॥ ८८ ॥

वक्त्राइरुत्तयनिरुवणट्ठमिह दव्वरुक्खदिट्ठतो । जह कोइ विउलवणसडमञ्जयारट्ठिय रम्म ॥ १ ॥

सुग विउलक्खव साइसओ कप्परुक्खमारूढो । पज्जत्तगहियवहुविहसुरभिकुसुमोऽणुकपाए ॥ २ ॥

कुसुमत्थिभूमिचिद्विद्यपुरिसपसारियपडेसु पक्खिवइ । गंथति ते वि धेतुं सेसजणाणुगहडाए ॥ ३ ॥
 लोगवणसंडमज्जे चोत्तीसाइसयसंपदोवेओ । तव-नियम-नाणमइयं स कप्परक्खं समारूढो ॥ ४ ॥
 मा होज्ज नाणगंहणस्मि संसओ तेण केवल्लिगहणं । सो वि चउहा तओऽयं सव्वणू असियनाणि चि ॥ ५ ॥
 पज्जत्तनाणकुसुमो ताइं छउमत्थभूमिसंथेसु । नाणकुसुमत्थिगणहरसियबुद्धिपडेसु पक्खिवइ ॥ ६ ॥
 कीस कहइ कइत्थो किं वा भवियाण चैव बोहत्थं । सव्वोवौयविहिणू किं वाऽभव्वे न बोहेइ ? ॥ ७ ॥
 नेगंतेण कयत्थो जेणोदिन्नं जिणिन्दनामं से । तदवंशफलं तरस य खवणोवाओऽयमेव जओ ॥ ८ ॥
 जं व कयत्थस्स वि से अणुवक्यपरोवगारिसाभवं ! परमहियदेसयत्तं भासयसाभव्वमिव रविणो ॥ ९ ॥
 किं व कमलेसु राओ रविणो बोहेइ जेण सो ताइं । कुमुएसु व से दोसो जं न विबुद्धंति से ताइं ? ॥ १० ॥
 जं बोह-मउलणाइं सूकरामरिसओ समाणाइं । कमल-कुमुयाण तो तं साभवं तरस तेसिं च ॥ ११ ॥
 जह वोलूगाइं पगासथम्मा वि सो सदोसेणं । उइओ वि तमोरुवो एवमभव्वाण जिणसूरो ॥ १२ ॥
 सज्झं तिगिच्छमाणो रोगं रागी न भण्णए वेज्जो । सुणमाणो य असज्झं निसेहयंतो जह अदोसो ॥ १३ ॥
 तह भव्वकम्मरोगं नासंतो रागवं न जिणवेज्जो । न य दोसी अभव्वासज्झकम्मरोगं निसेहंतो ॥ १४ ॥
 मीचुमजोगं जोगे दल्लिए रूवं करेइ रूयारो । न य रागद्वोसिल्लो तहेव जोगो विव्रोहंतो ॥ १५ ॥
 तं नाणकुसुमवुद्धिं धेतुं बीयाइबुद्धओ सवं । गंथति पवयणट्ठा माला इव चित्तकुसुमाणं ॥ १६ ॥
 पगंय वयणं पवयणमिह सुयनाणं कहं तयं होज्जा ? । पवयणमहवा संघो गहंति तयणुगहट्ठाए ॥ १७ ॥
धेतुं व सुहं सुहगुण-धारणा दाउं पुच्छिउं चैव ।

एएहिं कारणेहिं जीयं ति कयं गणहरेहिं ॥ ८९ ॥

शुद्धकुसुमाणं गहणाइयाइ जह दुकरं कतेउं जे । गुच्छाण तु सुहंयर तहेन जिणनयणकुसुमाणं ॥ १ ॥
पय-यक-गगरण-ञ्जाय-पाहुडाइनियतकमपमाणं । तदणुसरता सुह चिय घेप्पइ गहिय इव गेञ्ज ॥ २ ॥
एन गुणण घरण दारणं पुच्छा य तदणुसारणे । होइ सुह जीय पि य कायब्बभिव जओऽनस्त ॥ ३ ॥
सब्बेहिं गणहरेहिं जीय ति सुय जओ न वोच्छिन्न । गणहरमज्जाया वा जीयं सब्वाणुचिन्नं वा ॥ ४ ॥
जिणमणैइ चिय सुच गणहरकरणम्मि को विसेतो त्य ? । सो तदन्निक्ख भासइ न उ वित्थराओ सुय किंतु ॥५॥

अत्थं भासइ अरहा सुत्तं गंथंति गणहरा निउणं ।

सासणस्स हियदूठाए तओ सुत्तं पवत्तेई ॥ ९० ॥

नणु अत्थोऽणभिलप्पो स कह भासइ न सहरूओ सो ? । सद्धम्मि तदुनारो अत्थप्पचायणफलम्मि ॥ १ ॥
सो सुचमेय भासइ अत्थप्पचायग, न नामत्थ । गणहारिणो वि त चिय करिति को पडिविसेसो त्य ? ॥ २ ॥
सो पुरिसाविक्खाए योव भणइ न उ वारसगाइ । अत्थो तदविक्खाए सुत्तं चिय गणहराण तं ॥ ३ ॥
अगाइसुत्तरयणानिरेक्खो जेण तेण सो अत्थो । अहवा न सेसपयणहियेउ चि जह वारसंगमिण ॥ ४ ॥
पययणहिय पुण तय ज सुहराहणाइ गणहरेहिंतो । वारसनिह पवचइ निउण सुहुमं महत्थ च ॥ ५ ॥
निययण वा निउण निबोस गणहराऽहवा निउणा । त पुण किमाइ-पज्जतमाणमिह को व से सारो ? ॥ ६ ॥

सामाइयमाईयं सुयनाणं जाव विंदुसाराओ ।

तस्स वि सारो चरणं सारो चरणस्स निव्वानं ॥ ९१ ॥

सोडं सुयणवं वा दुग्गेज्झं सारमेत्तमेतस्स । वेच्छं तयं ति पुच्छइ सीसो चरणं गुरू भणइ ॥ १ ॥
 अत्ताणओ ह्य ति य किरिया नाण-किरियाहिं निव्वानं । भणियं तो किह चरणं सारो नाणस्स तमसारो ? ॥ २ ॥
 चरणोवलद्धिहेऊ जं नाणं चरणओ य निव्वानं । सारो ति तेण चरणं पहाण-गुणभावओ भणियं ॥ ३ ॥
 नाणं पयासयं वि गुत्ति-विसुद्धिफलं च जं चरणं । मोक्खो य दुगाहीणो चरणं नाणस्स तो सारो ॥ ४ ॥
 जं सब्वनाणलाभाणंतरमहवा न मुच्चए सब्वो । मुच्चइ य सब्वसंवरलाभे तो सो पहाणयरो ॥ ५ ॥
 लाभे चिय जस्स मोक्खो न होइ जस्स य स होइ स पहाणो । एवं चिय सुद्धनया निव्वानं संजमं वेत्ति ॥ ६ ॥
 आह पहाणं नाणं न चरित्तं, नाणमेव वा सुद्धं । कारणमिह न उ किरिया सा वि हु नाणफलं जम्हा ॥ ७ ॥
 जह सा नाणस्स फलं तह सेसं पि तह बोहकाले वि । नेयपरिच्छेयमयं रागादिविणिग्गहो जो य ॥ ८ ॥
 जं च मणोच्चितियमंतपूयविसभक्खणाइबहुभेयं । फलमिह तं पच्चक्खं किरियारहियस्स नाणस्स ॥ ९ ॥
 जेणं चिय नाणाओ किरिया ततो फलं च तो दो वि । कारणमिहारा किरियारहियं चिय तं पसोहेज्जा ॥ १० ॥
 नाणं परंपरमणतरा उ किरिया तयं पहाणयरं । जुत्तं कारणमहवा समयं तो दोत्ति जुत्ताइ ॥ ११ ॥
 कारणमंतं मोत्तुं किरियमणंतं कंहं मयं नाणं ? । सहचारित्ते व कंहं कारणमेक्कं न पुणरेक्कं ? ॥ १२ ॥
 रागाइसमो संजमकिरिय च्चिय नाणकारणा होज्ज । तीसे फले विवाओ तं तत्तो नाणसाहियाओ ॥ १३ ॥
 परिजवणाई किरिया मंतिसु वि साहणं न तम्मत्तं । तण्णाणओ य न फलं तं नाणं जेणमक्खियं ॥ १४ ॥
 तो तं कत्तो, भन्नइ तं समयनिबद्धदेवओवहियं । किरियाफलं चिय जओ न मंतनाणोवओगस्स ॥ १५ ॥

वस्तुपरिच्छेयफल ह्येवञ्च किरियाफल च तो नाण । न उ निव्वचयमिदं सुद्धं चिय त जओऽभिहिय ॥ १६ ॥
सुयनाणम्मि वि जीवो वट्टंतो सो न पाउणइ मोक्खवं ।

जो तव-संजममइए जोगे न चएइ वोढुं जे ॥ १२ ॥

सक्किरियाथिरहाओ^२ न इच्छियसपावयं ति नाण ति । मग्गणू वाऽच्चिदो वायविहीणोऽहवा पोओ ॥ १ ॥

जह छेयलद्धनिज्जामओ वि वाणियग इच्छियं भूमिं ।

वाएण विणा पोओ न चएइ महण्णवं तरिडं ॥ १३ ॥

तह नाणलद्धनिज्जामओ वि सिद्धिवसहिं न पाउणइ ।

निउणो वि जीवपोओ तव-संजममारुयविहीणो ॥ १४ ॥

संसारसागराओ उच्छुद्धो मा पुणो निवुइडेज्जा ।

चरणगुणविप्पहीणो बुद्धइ सुवहुं पि जाणंतो ॥ १५ ॥

संसारसागराओ कुम्मो इव कम्मचम्मविवरेण । उम्मज्जिउमिह जइण नाणाइपगासमासज्ज ॥ १ ॥

दुलह वि जाणमाणो सयणसिणेहाइणा तय तचो । सजमकिरियारहिओ तत्थेव पुणो निवुइडेज्जा ॥ २ ॥

आइण्णाणी कुम्मो पुणो निवज्जेज्ज न उण तन्नाणी । सक्किरियापरिहीणो बुद्धइ नाणी जहन्नाणी ॥ ३ ॥

नेच्छइयनयमएण व अन्नाणी चैव सो सुणन्तो वि । नाणफलाभावाओ कुम्मो व निवुइए मवेहे ॥ ४ ॥

१ 'ओ भवियं' । २ 'ओ इ' । ३ 'ए व ना' ।

विशेषा०

॥ ८२ ॥

सुबहुं पि सुयमहीयं किं काही चरणविष्पहीणस्स ।
अंधस्स जह पलिच्चा दीवसयसहस्सकोडी वि ? ॥ ९६ ॥

संतं पि तमण्णाणं नाणफलाभावओ सुबहुयं पि । सक्किरियापरिहीणं अंधस्स पईवकोडि व्वं ॥ १ ॥
अंधोऽणवबोहो चिय बोहफलं पुण सुयं किमण्णाणं ? । बोहो वि तओ विफलो तस्स जमंधस्स व वबोहो ॥ २ ॥

अप्यं पि सुयमहीयं पगासयं होइ चरणजुत्तस्स ।
एक्को वि जह पईवो सचक्खुअस्सा पयासेइ ॥ ९७ ॥

किरियाफलसंभवओ अप्यं पि सुयं पगासयं होइ । एक्को वि हु चक्खुमओ किरियाफलेदो जह पईवो ॥ १ ॥
न हि नाणं विफलं चिय किलेसफल्यं पि चरणरहियस्स । निष्फलपरिवहणाओ चंदणभारो खरस्सेव ॥ २ ॥

जहा खरो चंदणभारवाही भारस्स भागी न उ चंदणस्स ।
एवं खु. नाणी चरणेण हीणो नाणस्स भागी न च सुगईए ॥ ९८ ॥
हयं नाणं कियाहीणं हया अन्नाणओ किया ।
पासंतो पंगुलो दड्ढो धावमाणो य अंधओ ॥ ९९ ॥

हयमिह नाणं किरियाहीणं ति जओ हयं ति जं विफलं । लेयणविन्नाणं पिव पंगुस्स महानगरदाहे ॥ १ ॥
कौहिइ नाणच्चायं किरियाए चेव मोक्खमिच्छंतो । मा सीसो, तो भन्नइ हया य अन्नाणओ किरिया ॥ २ ॥

१ 'प्यं चिय सु' । २ 'ओ जहा दीयो' । ३ 'काहि य ना' । 'काही ना' ।

अइसकडपुरदाहम्मि अघपरिघायणाइकिरिय ब्य । तेणं नोत्तायेयला साहणमिह नाण-किरियाओ ॥ ३ ॥
 पचेयमभायाओ निब्बाणं समुयियासु त्रि न जुत्त । नाण-किरियासु योचु सिक्कतासमुदायतेत्थ व ॥ ४ ॥
 वीसुं न सब्बह थिय सिक्कतातेत्थ थ साहणामाओ । वेसोयगारिया जा सा समयायम्मि सपुण्णा ॥ ५ ॥
 संजोगसिच्चीइ फलं वयंति न हु एगचक्केण रहो पयाइ ।

अंधो य पंगू य वणे समिच्चा ते संपउत्ता नगरं पविट्ठा ॥१००॥

दुगंसंजोगम्मि फल सम्मकिरिओ-वलद्धिभावाओ । इट्टपुरागमण पिय सजोए अन्ध-पंगूणं ॥ १ ॥
 यइरेगो जं निफल न तत्थ सम्मकिरिओ-यलद्धीओ । दीसति गमणविफले जहेगचक्के सुवि र्हम्मि ॥ २ ॥
 सहफारिचे तेस्सि किं केणोवकुपते सहारेण । नाण-चरणणमहवा सह्यवनिच्चरणमियाणि ॥ ३ ॥

नाणं पयासयं सोहओ तवो संजमो य गुत्तिकरो ।

तिण्हं पि समाओगे मोक्खो जिणसासणे भणिओ ॥ १०१ ॥

असहांयमसोहिकर नाणमिह पगासमेत्तमावाओ । सोहेइ धरकयारं जह सुयंगासो त्रि न पईवो ॥ १ ॥
 न य सब्बयिसोहिकरी किरिया वि जमपगासयग्ग्मा सा । जह न तमोगेहमल नरकिरिया सब्बहा हरइ ॥२॥
 वीवाइपयास पुण सक्कियाए विसोहियकयार । संवरियक्यारागमदार सुद्ध धर होइ ॥ ३ ॥
 तह नाणदीनधिमल तवकिरियासुद्धकम्मयकयार । संजमसवरियसुह जीवधर होइ सुविमुद्धं ॥ ४ ॥
 संजम-त्वोमई ज सवरनिच्चरफला मया किरिया । तो तिगसजोगो त्रि हु ताउ थिय नाण-किरियाओ ॥५॥

न लहइ सिवं सुयस्मि वि वट्टतो अचरणो चि जं तस्स । हेऊ खओवसमओ जह वट्टतोऽवहिण्णणे ॥ ६ ॥
 सक्किरियस्मि वि नाणे मोक्खो खइयस्मि न उ खओवसमे । सुत्तं च खओवसमे न तस्मि तो चरणजुत्ते वि ॥ ७ ॥
 जं सुय-चरणेहितो खाइयनाण-चरणाणि लब्भंति । तत्तो सिवं सुयं तो सचरणमिह मोक्खहेउ त्ति ॥ ८ ॥
 आह न निब्बिज्जणे च्चिय कस्से नाणं ति किं चरणेणं ? । न सुयं खयओ केवलनाण-चरिचाइं खइयाइं ॥ ९ ॥
 तेसुं य ठियस्स मोक्खो तो सुयमिह सचरणं तदहाए । तं कह मीसं खइयं च केवलं जं सुएऽभिहियं ॥ १० ॥

भावे खओवसमिए दुवालसंगं पि होइ सुयनाणं ।

केवलियनाणलंभो नणत्थ खए कसायाणं ॥ १०२ ॥

सव्वं पि किमुय देसो केवलवज्जाणि वाविसहेणं । चत्तारि खओवसमे सामइयाइं च पाएणं ॥ १ ॥
 सव्वकसायावगमे केवलमिह नाण-दंसण-चरित्तं । देसक्खए वि सम्मं धुवं सिवं सव्वखइएसुं ॥ २ ॥
 कहमेयाणमलाभो लाभो व कम्मो तदावरणया वा । आवरणखओवसमो समो खओ वा कहं कस्स ? ॥ ३ ॥
 अहवा तवाइमइयं कहमारूढो तरं जिणो कह वा । तत्तो पवक्खमाणा जाया जिणपवयणुप्पत्ती ? ॥ ४ ॥
 निब्बुत्तिससुत्थाणप्पसंगओ नाणतरुसमारोहो । वच्चइ य वक्खमाणा समयं जिणपवयणुप्पत्ती ॥ ५ ॥

अट्टण्हं पयडीणं उक्कोसट्ठिंए पवट्टमाणो उ ।

जीवो न लहइ सामाइयं चउण्हं पि एगयरं ॥ १०३ ॥

वीस सयरोवमाणं कोडाकोडीउ नाम-गोयाणं । सयरी मोहस्स ठिइं सेसाणं तीसमुक्कोसा ॥ १ ॥

आउस सागराईं तेचीसं, अवरओ सुहुचंतो । अट य नामा-गोए वेअणीए धारस सुहुचा ॥ २ ॥
 मोहसुकोसाए ठिईए सेसाण छण्हसुकोसा । आउसुकोसा वा मज्झिमिया वा न उ जहण्णा ॥ ३ ॥
 मोहविचजुकोसयठिईए मोहसस सेसियाण च । उकोस मज्झिमा वा कासइ व जहणिया होजा ॥ ४ ॥
 सम्म-सुय-नेस-सव्वव्वयाण सामाइयाणमेकं पि । उकोसठिईं न लहइ भयाउए पुव्वलक्काइ ॥ ५ ॥
 सब्वजहण्णठिईउ वि न लमए जेण पुव्वपडिवचो । आउयजहण्णठिईओ न पणज्जतो न पडिवचो ॥ ६ ॥

सत्तण्हं पयडीणं अठिंभतरओ उ कोडिकोडीए ।

काऊण सागराणं जइ लहइ चउण्हमन्नयरं ॥ १०४ ॥

अंतिमकोडाकोडीए सब्वकम्माणमाउवज्जाण । पलियासविज्जइमे भागे खीणे हवइ गठी ॥ १ ॥
 गठि चि सुदुग्गेओ कक्खडघणरूढगूढगठि व्व । जीवसस कम्मजणिओ घणराग-दोसपरिणामो ॥ २ ॥
 भिन्नस्मि तस्मि लामो सम्मचार्यण मोक्खहेऊणं । सो य दुलहो परिस्सम-चिचविघायाइविघेहिं ॥ ३ ॥
 सो तस्य परिस्सम्मइ घोरमहासभरनिगयाइ व्व । विज्जा य सिद्धिकाले जह बहुविघाया तहा सो वि ॥ ४ ॥
 कम्मठिईं सुदीहा खविया जइ निग्गुणेण, सेस पि । स खवेउ निग्गुणो ख्विय किं पुणो दंसणाईहिं ? ॥ ५ ॥
 पाएण पुव्वसेवा परिमउईं साहणम्मि गुरुतरिया । होइ महाविज्जाए किरिया पाय सविग्घा य ॥ ६ ॥
 तह कम्मठिइखवणे परिमउईं मोक्खसहाणे गुरुईं । इह दसणाइकिरिया दुलहा पाय सविग्घा य ॥ ७ ॥
 अहवा जओ ख्विय सुबहु खविय तो निग्गुणो न सेस पि । स खवेइ जओ लहए सम्मत्त-सुयाइगुणलाम ॥ ८ ॥
 करणं अहापवत्त अपुव्वमनियद्वियमेव भव्वाण । इयेरिसिं पढमं चिय मत्तइ करण ति परिणामो ॥ ९ ॥

१ गत्ते ।

जा गंठी ता पढमं गंठिं समइच्छओ अपुब्बं तु । अनियट्ठीकरणं पुण सम्मत्तपुरक्खडे जीत्रे ॥ १० ॥

पड्डग-गिरिसरिउचल-पिवीलिया-पुरिस-पह-जरगहिया ।

कोहव-जल-वत्थाणि य सामाइयलाभदिट्ठता ॥ १०५ ॥

जो पड्डासिमहत्ते धणं पक्खिवइ थोवथोवयं । सोहइ बहुवहुतरं झिज्जइ थोत्रेण कालेण ॥ १ ॥

तह कम्मघन्नपड्डे जीवोऽणाभोगओ बहुतरागं । सोहंतो थोवतरं गिण्हंतो पावए गंठिं ॥ २ ॥

गिरिन्ह-वत्तणिपत्थरघडणोवस्सेण पढसकरणेणं । जा गंठी कम्मडिइक्खवणमणाभोगओ तस्स ॥ ३ ॥

खितिसाभावियगमणं थाणूसरणं तओ समुप्पयणं । ठाणं थाणुसिरं वा ओरुहणं वा मुइंगणं ॥ ४ ॥

खिइगमणं पिव पढमं थाणूसरणं व करणमपुब्बं । उप्पयणं पिव तत्तो जीवाणं करणमनियट्ठिं ॥ ५ ॥

थाणु व्व गंठिं देसे गंठियसत्तस्स तत्थवत्थाणं । ओयरणं पिव तत्तो पुणो वि कम्मडिइविड्डुडी ॥ ६ ॥

जह वा तिन्नि मणूसा जंतडडिपहं सहावगमणेणं । वेलाइइकमभीया तुरंति पत्ता य दो चोरा ॥ ७ ॥

दट्ठं मग्गतडत्थे^१ ते एगो मग्गओ पडिनियत्तो । वित्तिओ गहिओ तइओ समइक्खुं पुरं पत्तो ॥ ८ ॥

अडवी भवो मणूसा जीवो कम्मट्ठिई पहे दीहो । गंठी य भयट्ठाणं राग-दोसा य दो चोरा ॥ ९ ॥

भग्गो ठिइपरिवुड्डी गहिओ पुण गंठिओ गओ तइओ । सम्मत्तपुरं एवं जोएज्जा तिणिण करणाणि ॥ १० ॥

उवाएसओ सयं वा लभइ पहं कोइ न लभए कोइ । गंठिठाणं पत्तो सम्मत्तपहं तहा भव्वो ॥ ११ ॥

भेसज्जेणं सयं वा नरसइ जरओ न नरसए कोइ । भव्वस्स गंठिं देसे भिच्छत्तमहाजरो चेवं ॥ १२ ॥

नासइ सयं व परिक्रमओ व जह कोदवाण मयभावो । नासइ तह भिच्छमओ सयं व परिकम्मणाए वा ॥ १३ ॥

अपुत्रेणं तिपुज मिच्छत्तं कुण्ड कोदवोचमया । अनियद्वीकरणेण उ सो सम्मदंसण लहइ ॥ १४ ॥
 तित्यकराइपूय वदूणणेण या वि कजेण । सुयसामाइयलाहो होज्ज अमव्वस्स गठिम्मि ॥ १५ ॥
 मयणा वरनिव्वलिया निव्वलिया य जह कोदवा तिविहा । तह मिच्छत्त तिविह परिणामवसेण सो कुणइ ॥ १६ ॥
 जह वेह किंचि मलिण वरुद्ध सुद्धमबु वत्थ च । एवं परिणामवसा करेइ सो दसण तिविह ॥ १७ ॥
 सम्मत्तम्मि उ लद्धे पलियपुहत्तेण सावओ होज्जा । चरणो-वसम-खयाण सागर सबतरा होंति ॥ १८ ॥
 एवं अपरिवडिएु सम्मत्ते देव-भणुयजम्मैसु । अण्णयरसेट्ठिवज्जं एगमवेण व सब्वाइ ॥ १९ ॥
 अहुणा जत्तोदयओ न लभइ वसणाइसामइय । लद्धं व पुणो मत्सइ तदिहावरण कसायाई ॥ २० ॥
 अहवा खयाइओ केवलाइ ज जेसिं ते कइ कसाया । को वा कस्सावरणं को व खयाइक्कमो कस्स ? ॥ २१ ॥

पढमिल्लुआण उदए नियमा संजोयणाकसायाणं ।

सम्मदंसणलंभं भवसिद्धीया वि न लहंति ॥ १०६ ॥

खवणं पडुच्च पढमा पढमगुणविधाइणो चि वा जग्हा । सजोयणाकसाया भवादिंसंजोयणाठ चि ॥ १ ॥
 कम्म कस भवो वा कसमाओ सिं जओ कसाया तो । कसमाययंति व जओ गमयति कस कसाय चि ॥ २ ॥
 आओ व उवादाणं तेण कसाया जओ कसस्ताया । चचारि बहुदयणओ एव विइयादओ वि मया ॥ ३ ॥
 भवसिद्धिया वि मणिए नियमा न लहति तयमभव्वा वि । अविसेहेण व गहिया परिचससारियाईया ॥ ४ ॥
 वीयकसायाणुदए अप्पच्चक्खानानामधेयाणं ।

सम्महंसणलंभं विरयाविरइं न उ लहंति ॥ १०७ ॥

सर्वं देसो व जओ पच्चक्खाणं न जेसिदुएणं । ते अप्पच्चक्खाणा सञ्चनिसेहे मओऽहाणे ॥ १ ॥

सम्महंसणलंभं लहंति भविय चि वक्कतेसोऽयं । विरयाविरइविसेमणुमहसंलभिलओऽयं च ॥ २ ॥

तइयकसायाणुदए पच्चक्खाणावरणनामधेज्जाणं ।

देसे-क्केदेसविरइं चरित्तलंभं न उ लहंति ॥ १०८ ॥

सर्वं पच्चक्खाणं वरंति ते जं न देसमेणं । पच्चक्खाणावरणा आमज्जायी-सदरेथु ॥ १ ॥

नासंतस्सावरणं न सतोऽभव्याइविरमणपसंगा । पच्चक्खाणावरणा तस्सा तरसंभावरणा ॥ २ ॥

उदए विरइपरिणई न होद जेसिं सयाइओ होइ । पच्चक्खाणावरणा त इह जहा केवलवरणं ॥ ३ ॥

मूलगुणाणं लंभं न लहइ मूलगुणाद्याइगो उदए ।

संजलणाणं उदए न लहइ चरणं अहक्खायं ॥ १०९ ॥

सम्मत्तसेयाइं महब्बया-शुब्बयाइं मूलगुणा । मूलं सेसाहरो वारस तप्याइणो एए ॥ १ ॥

निसिम्भत्तविरमणं पि हु नणु मूलगुणो कइं न गहिंयं तं ? । वयधारिणु भिय तयं मूलगुणो नेत्तयस्सियरो ॥ २ ॥

आहारविरमणाओ तवो व तय एव जओऽणसणं । अहन माह्वयसंसलचाणाओ समिइउ व्व ॥ ३ ॥

तह वि तयं मूलगुणो भणइ मूलगुणालयं जग्धा । मूलगुणगगहणमि य तं गभियं उच्चरगुग ङा ॥ ४ ॥

जग्धा मूलगुण भिय न हंति तच्चिरदियस्स पडियुत्ता । तो मूलगुणगगहणे तग्गहणमिहत्ताओ नेवे ॥ ५ ॥

जइ मूलगुणो मूलब्बयउवगारि चि तं तवाईया । तो सब्बे मूलगुणा जइय न तो, तं पि मा होज्जा ॥ ६ ॥

सबन्वओवगारिं जह तं न तथा तवादओ वीसु । जं ते, तेषुचरिया ह्येति गुणा तं च मूलगुणो ॥ ७ ॥
ईति सयराह वा सपाए वा परीसहाईर्णं । जलणाओ सजलणा नाहक्खायं तदुदयस्मि ॥ ८ ॥
अकसायमहक्खायं ज सजलणोदए न त तेण । लभइ लक्क च पुणो भस्सइ सब्ब तदुदयस्मि ॥ ९ ॥
न हु नवरिमहक्खाओवघाइणो सेसचरणदेस पि । घाएति, ताणसुदए होइ जओ साइयार त ॥ १० ॥

सन्वे वि य अइयारा संजलणाणं तु उदयओ ह्येति ।
मूलच्छेजं पुण होइ वारसण्हं कसायणं ॥ ११० ॥

अइयारा 'छेवता सन्वे संजलणहेयवो ह्येति । सेसकसाओदयओ मूलच्छेज्ज वयारुहणं ॥ १ ॥
अइवा सजममूलच्छेज्ज तइयककुसोदए निययं । सम्मचारैमूलच्छेज्ज पुण वारसण्हं पि ॥ २ ॥
मूलच्छेजे सिद्धे पुब्बेहे मूलगुणघाइगहणेण । इय कीस पुणो गहणं, अइयारविसेसणत्य ति ॥ ३ ॥
पगयमहक्खायं ति य अइयारे तस्मि भेव मा जोए । तो मूलच्छेज्जमिण सेसचरित्ते निओएइ ॥ ४ ॥

वारसविहे कसाए खइए उवसामिए व जोगेहिं ।

लभइ चरित्तलंभो तस्स विसेसा इमे पंच ॥ १११ ॥

खविए उवसामिए वा वासदेणं खओवसामिए वा । वारसविहे कसाए पसत्यझाणाइजोगेहिं ॥ १ ॥
स्त्रीणा निव्वायहुयासणो व छारपिहित न्व उवसता । दरविझायविहाडियजलणोवम्मा खओवसमा ॥ २ ॥
खंयओ वा समओ वा खओवसमओ व तिण्णि लभन्ति । सुहुमहक्खायाइ खयओ समओ व नण्णत्तो ॥ ३ ॥

लब्ध इ चरित्तामो खयाइओ बारसण्ह नियमोऽयं । न उ पंचविहनियमणं पंच त्रिसेस त्ति सामण्णं ॥ ४ ॥
जं तिणिण बारसण्हं लब्धंति खयाइओ कसायाणं । सुहुमं पणरसण्हं चरिमं पुण सोलसण्हं पि ॥ ५ ॥

सामाइय त्थ पढमं छेओवट्ठावणं भवे वीयं ।

परिहारविसुद्धीयं सुहुमं तह संपरोयं च ॥ ११२ ॥

ततो य अहक्खायं खायं सब्वम्मि जीवलोयम्मि ।

जं चरिउण सुविहिया वचंतयरा-मरं ठाणं ॥ ११३ ॥

सब्वमिणं सामाइयं छेयाइविसेसओ पुणो भिन्नं । अविसेसियसामइयं ठियमिह सामन्नसन्नाए ॥ १ ॥
सावज्जजोगविरइ त्ति तत्थ सामाइयं दुहा तं च । इत्तरमावकहं ति य पढमं पढमं-तिमज्जिणाणं ॥ २ ॥
तित्थेसुमणारोवियवयस्स सँहस्स थोवकालीयं । सेसाणमावकहियं तित्थेसु, विदेहयाणं च ॥ ३ ॥
नणु जावज्जीवाए इत्तिरियं पि गहियं मुयंतस्स । होइ पइण्णालोवो जहावकहियं मुयंतस्स ॥ ४ ॥
नणु भणियं सब्वं चिय सामाइयमिणं विसुद्धिओ भिन्नं । सावज्जविरइमइयं को वयलोवो विसुद्धीए ? ॥ ५ ॥
उत्तिकसमओ भंगो जो पुण तं चिय कोइ सुद्धेयरं । सन्नामित्तविसिट्ठं सुहुमं पित्त तस्स को भंगो ? ॥ ६ ॥
परियायस्से य छेओ जत्थोवट्ठावणं वएसुं च । छेओवट्ठावणमिह तमणइयारे-यरं दुविहं ॥ ७ ॥
सेहस्स निरइयारं तित्थंतरंसकमे च तं होज्जा । मूलपुणघाइणो साइयारसुभयं च ठियकप्पे ॥ ८ ॥
परिहारेण विसुद्धं सुद्धो वा तओ जहिं विसेसेण । तं परिहारविसुद्धं परिहारविसुद्धियं नाम ॥ ९ ॥

तं दुविगप्य निन्विस्समाण-निन्विट्ठकाइयवसेणं । परिहारिया-शुपरिहारियस्स कप्पट्ठियस्स वि य ॥ १० ॥
 परिहारो पुण परिहारियाण सो गिम्ह-सिसिर-यासासु । पचेय त्तिविगप्यो चउत्थयाई तवो नेओ ॥ ११ ॥
 गिम्ह-सिसिर-यासासु चउत्थयाईणि चारसताइ । अब्ढापक्कंतीए जहण्ण-मअिअमु-क्कोसयतवाणं ॥ १२ ॥
 सेसा उ नियमचा पाय मत्त च ताणमायाम । होइ नवण्हं पि नियमा न कप्पए सेसय सब्ब ॥ १३ ॥
 परिहारिया-शुपरिहारियाण कप्पट्ठियस्स वि य भत्त । छ छम्मासा उ तवो अट्ठारसमासिओ कप्पो ॥ १४ ॥
 कप्पसमचीए तय जिणकप्प याउविति गच्छ वा । ठियकप्पे नियमा दो पुरिसजुगाइ ते होति ॥ १५ ॥
 कोवाइ सपराओ तेण जओ सपरीइ संसारे । त सुहुमसपराय सुहुमो जत्यावसेसो सो ॥ १६ ॥
 सेठ्ठि विलग्गओ त विस्सुज्जमाण तओ चयतस्स । तह सक्किलिस्समाण परिणामवसेण विन्नेय ॥ १७ ॥
 अहसदो जाइत्थे आओप्रभिविहीए कहियमक्खाय । चरणमकसायमुवित तहमक्खाय जहक्खाय ॥ १८ ॥
 त दुविगप्य छउमत्थ-क्खेलिविहाणओ पुणेक्किक । खय-वसमज-सजोगा-जोगिकेवलिविहाणओ दुविह ॥ १९ ॥
 मणिय खओवसमओ अहुणोवसेमण लहइ जह जीवो । सामइय तं मण्णइ सो ज च खओवसमपुज्जो ॥ २० ॥
 अहवा खओवसमओ चरणतिय उवसेमण खयओ वा । सुहुमा-दक्खायाइ तेणोवसम-क्खाया कमतो ॥ २१ ॥
 सेठ्ठिगयस्स सुहुम सेठीओ निग्गयस्सहक्खायं । सा उवसम-क्खयओ पढम तत्थोवसमसेठी ॥ २२ ॥

अण-दंस-नपुंसि-स्थीवेय-च्छकं च पुरिसवेयं च ।

दो दो एगंतरिए सरिसे सरिसं उवसमेइ ॥११४॥

उवसामगसेठीए पट्ठवओ अप्पमचविरओ उ । पज्जवसाने सो वा होइ पमत्तो अ विरओ वा ॥ १ ॥

अन्ने भणति अविश्य-देस-पमत्ता-उपमत्तविरयाणं । अन्नयरो पडिवज्जइ दंसणसमणम्मि उ नियद्धी ॥ २ ॥
 भवमणुबंधति जओऽणंतमणंताणुबंधिणोऽण ति । ते चत्तारि वि समयं समेइ अंतोमुहुत्तेणं ॥ ३ ॥
 तत्तो य दंसणतिगं तओऽणुइणं जहंन्नयरवेयं । तत्तो बीयं छक्कं तओ य वेयं सयमुदिन्नं ॥ ४ ॥
 मडिन्नकसायाणं कोहाइसमाणजाइए दो दो । एक्केणंतरिए संजलणेणं उवसमेइ ॥ ५ ॥
 संजलणाईण समो जुत्तो, संजोयणादओ जे उ । ते पुवं चिय समिया नणु सम्मत्ताइलाभम्मि ॥ ६ ॥
 आसि खओवससो सिं समोऽहुणा, भणइ को विसेसो सिं ? । नणु खीणम्मि उइण्णे सेसोवससे खओवससो ॥७॥
 सो चेव नणूवससो उइए खीणम्मि सेसए समिए । सुहुमोदयया मीसे न तूवसमिए विसेसोऽयं ॥ ८ ॥
 वेएइ संतकम्मं खओवसमिएसु नाणुभावं सो । उवसंतकसाओ पुण वेएइ न संतकम्मं पि ॥ ९ ॥
 संजोयणाइयाणं नणूदओ संजयस्स पडिसिद्धो । सच्चमिह सोऽणुभावं पडुच्च न पएसकम्मं तु ॥ १० ॥
 भणियं च सुए जीवो वेएइ नवाणुभावकम्मं ति । जं पुण पएसकम्मं नियमा वेएइ तं सव्वं ॥ ११ ॥
 नाणुदियं निज्जीरइ नासंतमुदेइ जं तओऽवस्सं । सव्वं पएसकम्मं वेएउं मुच्चए सव्वो ॥ १२ ॥
 किह दंसणाइघाओ न होइ संजोयणाइ वेदयओ ? । मंदाणुभावयाए जहाणुभावम्मि वि कहिंचि ॥ १३ ॥
 निच्चोदिन्नं पि जहा सयलचउण्णाणिणो तदावरणं । न विघाइ मंदयाए पएसकम्मं तथा नेयं ॥ १४ ॥
 किरियाए कुणइ रोगो मंदं पीलं जहाऽवणिजंतो । किरियामेत्तकयं चिय पएसकम्मं तथा तवसा ॥ १५ ॥
 दंसणमोहाईओ भणणइ अनियट्टिबायरो परओ । जाव उ सेसो संजलणलोभसंखेज्जभागो चि ॥ १६ ॥
 तदंसंखेज्जइभागं समए समए समेइ एक्केकं । अंतोमुहुत्तेचं तस्सासंखिज्जभागं पि ॥ १७ ॥

लोभाणू वेयंतो जो खलु उवसामओ व खवओ वा ।
सो सुहुमसंपराओ अहक्खाया उणओ किंचि ॥ ११५ ॥

उवसामगाहिंगारे तस्सभागो पि खवगनिदेसो । सुहुमसरगोततो अहक्खाओ होइ निग्गथो ॥ १ ॥
बब्बाऊ पडिवन्नो सेट्ठिगओ वा पसतमोहो वा । जइ कुणइ कोइ काल वच्चइ तोऽणुचरसुरेसु ॥ २ ॥
अनिबद्दाऊ होऊ पसंतमोहो सुहुचमेच्चं । उइयक्खाओ नियमा नियचए सेट्ठिपडिलोमं ॥ ३ ॥

उवंसामं उवणीया गुणमहया जिणचरित्तसरिसं पि ।

पडिवयंति कसाया किं पुण सेसे सरागत्ये ? ॥ ११६ ॥

ववद्धमियंजणदुमो छारच्छन्नोऽणणि व्व पैच्चयओ । दावेइ जह सरुवं तह स कसाओवए सुज्जो ॥ १ ॥
तस्मि मवे निव्वाण न उमइ उक्खोसओ व ससार । पोगलपरियट्ठक देसोण कोइ हिण्डेज्जा ॥ २ ॥

जइ उवसंतक्खाओ लहइ अणंतं पुणो वि पडिवायं ।

न हु भे वीससियव्वं थेवे वि कसायसेसस्मि ॥ ११७ ॥

अणथोवं वणथोवं अग्गीथोवं कसायथोवं च ।

न हु भे वीससियव्वं थेवं पि हु तं बहु होइ ॥ ११८ ॥

दासचं वेइ अणं अइरा मरण वणो विसप्पतो । सब्बस्स दाहग्गी विति कसाया भवमणत ॥ १ ॥

ओवसमं सामाइयसुइयं खाइयमओ पवक्खामि । सुहुममक्खायं पि य खयसेडिसमुब्भवं तं च ॥ २ ॥

अण-मिच्छ-मीस-सम्मं अट्ट नपुंस-त्थिवेय-छक्कं च ।

पुमवेयं च खवेइ कोहाईए य संजलणे ॥ ११९ ॥

पडिवत्तीए अवरिय-देस-पमत्ता-पमत्त-विरयाणं । अत्रयरो पडिवज्जइ सुद्धञ्जाणोत्रगयचिच्चो ॥ १ ॥
 पढमकसाए समयं खवेइ अंतोसुहुत्तमेत्तेणं । तत्तो चिय मिच्छत्तं तओ य मीसं तओ सम्मं ॥ २ ॥
 बद्धाज पडिवन्नो पढमकसायक्खए जइ मरेज्जा । तो मिच्छतोदयओ त्रिणिज्ज सुज्जो न खीणस्मि ॥ ३ ॥
 तस्मि मओ जाइ दिवं तप्परिमाणो य सत्तए खीणे । उवरयपरिणामो पुण पच्छा नाणामइगइओ ॥ ४ ॥
 खीणस्मि दंसणतिए किं होइ तओ तिदंसणाइओ ? । भणइ सम्मदिट्ठी, सम्मत्तक्खए कओ सम्मं ? ॥ ५ ॥
 निव्वलियमयणकोद्वरूवं मिच्छत्तमेव सम्मत्तं । खीणं, न उ जो भावो सहहणालक्खणो तस्स ॥ ६ ॥
 सो तस्स विसुद्धयो जायइ सम्मत्तपोगलखयओ । दिट्ठी व्व सुणहसुद्धभपडलविगमे मणूसस्स ॥ ७ ॥
 जह सुद्धजलाणुगयं वत्थं सुद्धं जलक्खए सुत्तरं । सम्मत्तसुद्धपोगलपरिक्खए दंसणं पेवं ॥ ८ ॥
 सेसन्नाणावगमे सुद्धयरं केवलं जहा नाणं । तह खाइयसम्मत्तं खओवसम्मविगमस्मि ॥ ९ ॥
 निव्वलियमयणकोद्वभत्तं तिछाइमीसियं मदए । न उ सोऽवाओ निव्वलिय-मीसमयकोद्वच्चाए ॥ १० ॥
 तह सुद्धमिच्छसम्मत्तपोगला मिच्छमीसिया मिच्छं । होज्ज परिणामओ वा सोऽवाओ खइए न त्थि ॥ ११ ॥
 बद्धाज पडिवन्नो नियमा खीणस्मि सत्तए ठाइ । इयरोऽणुवरओ खिय सयलं सेट्ठि समाणेइ ॥ १२ ॥
 विइय-तइए कसाए अट्ठारंभेइ समयमेसिं च । खवियस्मि मज्झमाणे पयडिओ सोलसं खवेइ ॥ १३ ॥
 नरय-तिरियाणुपुब्बी गईओ चत्तारि चादिजाईओ । आयावं उज्जोवं थावरसाहारणं सुहुमं ॥ १४ ॥

तिष्ठि महानिदाओ अहगसेसं तओऽणुदिण्णाण । वेयाण जहहरं तचो धीय तओ छक्कं ॥ १५ ॥
 तचो य तइय वेय एक्केक्क तो कमेण सजलणं । सब्वत्थ सावसेसे मग्गिच्छे लग्गइ पुरिच्छे ॥ १६ ॥
 वसणोहक्खवणे नियट्ठि अनियट्ठिवायरो परओ । जाव उ सेसो सजलणलोमसत्वेज्जभागो चि ॥ १७ ॥
 तवसंखिज्जइभागं समए समए खवेइ एक्केक्क । तत्थ य सुहुमसरागो लोभाणू जावमेक्को वि ॥ १८ ॥
 खीणे खवगनिगठो वीसमए मोहसागरं तरिउं । अतोमुहुचमुदहिं तरिउं थाहे जहा पुरिसो ॥ १९ ॥
 छउमत्थकालदुचरिमसमए निइ खवेइ पवळ च । चरिमे केवल्लामो खीणावरणतरायस्स ॥ २० ॥
 आवरणक्खलयसमए नेच्छइअनयस्स केवल्लुप्पची । तचोऽणत्तरसमए ववहारो केवल्लं भणइ ॥ २१ ॥
 नाणं न खिज्जमाणे, छीणे जुच जओ तदावरणे । न य किरियानिट्ठाणं कालेगच्च जओ जुचं ॥ २२ ॥
 जइ किरियाए न खओ जो हेऊ तप्परिक्खए अन्नो ? । अह ताए, किह काले अन्नत्थ तई, खओऽणत्थ ? ॥ २३ ॥
 किरियाकालम्मि खओ जइ नत्थि तओ न होज्ज पच्छा वि । जइयाकिरियस्स खओ पढमम्मि वि कीस किरियाए ? २४ ॥
 ज निज्जिज्जमाणं निज्जिणं ति भणिय सुए जं च । नोक्कम्म निज्जइ न्नावरण तेण तत्समए ॥ २५ ॥
 जइ नाणननावरणे वि नत्थि तो त न नाम पच्छा वि । जाय च अकारणओ तमकारणओ खिय पडेज्जा ॥ २६ ॥
 नाणत्सावरणस्स य समयं तन्हा पगास-तमसो व्व । उप्पाय-व्वयधम्मा तह नेया सब्वभावाणं ॥ २७ ॥
 उभयावरणाईओ केवल्लवरणाण-व्वसणत्सहावो । जाणइ पासइ य जिणो' नेय सब्व सयाकाल ॥ २८ ॥

सभिन्न पासंतो लोगमलोगं च सब्वओ सव्वं ।

तं नत्थि जं न पासइ मयूं भव्वं भविस्सं च ॥ १२० ॥

बाहिं जहा तहंतो संभिन्नं सव्यपज्जवेहिं वा । अत्त-परनिव्विसेसं स-परपज्जायओ वा वि ॥ १ ॥
 संभिन्नगहणेणं व दव्वमिह सकाल-पज्जवं गहियं । लोगालेगं सव्वं ति सव्वओ खित्तपरिमाणं ॥ २ ॥
 तं पासंतो भूयाइं जं न पासइ तओ तयं नरिथ । पंचत्थिकायपज्जयमाणं नेयं जओऽभिहियं ॥ ३ ॥
 तव-नियम-नाणरुक्खं आरुढो जं जिणो अभियनाणी । एत्तो स परंपरओ एत्तो जिणपवयणुप्पत्ती ॥ ४ ॥
 निञ्चुत्तिसमुत्थाणपसंगओ जाव पवयणुप्पत्ती । पासंगियं गयमियं बुञ्छामि अओ उवग्घायं ॥ ५ ॥
 अच्छउ ताबुग्घाओ का पुण जिणप्पवयणप्पसूइ त्ति । तं कित्तियाभिहाणं पवयणमिह को विभागो सो ? ॥ ६ ॥
 एयं पसंगसेसं बुत्तुमुवग्घायवित्थरं वोच्छं । तो सेसद्वाराइं कमेण तस्संगहो चेमो ॥ ७ ॥

जिणपवयणउप्पत्ती पवयणएगट्ठिया विभागो य ।

दारविही य नयविही वक्खाणविही य अणुओगो ॥ १२१ ॥

पासंगियमाइत्तियं दारविहि त्ति विहि उ उवग्घाओ । अणुओगद्वारं पुण चउत्थामिट्ठं नयविहि त्ति ॥ १ ॥
 सीसा-यरियपरिक्खा वक्खाणविहि त्ति कहणमज्जाया । सुत्तप्फासियजुत्ती सुत्ताणुगमोऽयमणुओगो ॥ २ ॥
 किं पुण चउत्थद्वारं नयविहिमभिधाय तोऽणुओगो त्ति । चउद्वारासंगहिया वक्खाणविहि त्ति किं गहिया ? ॥ ३ ॥
 वंजाणुलोमयाए केई न जओ तई कमेणं पि । तीरइ निबंधेउं जे तेणेयं बुद्धिपुव्व त्ति ॥ ४ ॥
 अंतम्मि उ वण्णसियं पुव्वमणुगमस्स जं नए भणइ । तं जाणावेइ समं वच्चंति नयाणुओगो य ॥ ५ ॥
 सुत्ताणुगमावसरे गुरु-सीसाणुगहोवएसत्थं । वक्खाणविहि जंपइ मूलद्वाराणहिकयं पि ॥ ६ ॥

अहंता साहिक्य धिय वक्त्राणंगं ति-ज तओऽणुगमे । ज ज वक्त्राणग त त सब्य जओऽणुगमो ॥ ७ ॥
 सुचाणुगमार्ईए वक्त्राणविही जओ तवग सा । जं च सुयावसरे धिय सफलाइ गवाइनायाइ ॥ ८ ॥
 जइ साणुगमग धिय दारविहीए तओ किमार्ईए । उयारेठ भन्नइ उक्कमकरणे गुणो को णु ? ॥ ९ ॥
 दारविही वि महत्ता तत्य वि वक्त्राणविहिधिवज्जासो । मा होज्ज तदारईए वक्त्राणविहिं निरूत्तेइ ॥ १० ॥
 पूरेयेन गुरू सीस सीसो य गुरु परिच्छिउ पच्छा । वोच्छिइ सोच्छिइ व सुई मोच्छिइ व सुविदुत्तेपेयालो ॥ ११ ॥
 साणुगमंगं पि इहं जइ मच्चइ किं न कीरइ इहेव ? । दाएइ पयचयर वक्त्राणविही य सुत्तम्मि ॥ १२ ॥
 अणुओगाइविभागे वक्त्राणविही वि तप्पसंगेण । जपति केइ तेसिं बुत्तु सोठ व को जोगो ? ॥ १३ ॥
 समहगाहाए पुणो अणुओगार्ईए विति दापंता । जो वक्त्रिओऽणुओगो सोऽय स निही जवत्थ ति ॥ १४ ॥
 सुयमिह जिणपवयण तस्सुप्यत्तो पसगओऽभिहिया । जिण-गणहरवयणाओ इमाइ तस्साभिहाणाइ ॥ १५ ॥

एगटिठयाणि तिन्नि उ पवयण सुत्तं तहेव अत्थो य ।

एक्केक्कस्स य एत्तो नामा एगटिठया पंच ॥ १२२ ॥

जमिह पय पसत्थं पद्धानवयण च पवयण त च । सामन्न सुयनाण विसेसओ सुत्तमत्थो य ॥ १ ॥
 सिंचइ खरइ जमत्थ तम्हा सुत्तं निरुचथिहिणा वा । खएइ सवइ सुब्बइ सिब्बइ सरए व जेणत्थ ॥ २ ॥
 अवित्रिय सुच पिव सुट्टिय-याविचउ व सुच ति । जो सुत्ताभिप्पाओ सो अत्थो अज्जए जम्हा ॥ ३ ॥
 सह पयणेण जुचा न सुयत्थेगत्थया परोप्परओ । ज सुत्तं वक्त्रेय अत्थो त तस्स वक्त्राणं ॥ ४ ॥
 जुज्जइ च विभागाओ तिण्ह वि भिन्नत्थया न चेहरहा । एगत्थाण पि पुणो किमिहेगत्थाभिहाणेहिं ? ॥ ५ ॥

१ 'इ मा' । २ 'कले' । ३ 'एकिक' ।

मखलं फुल्लं ति जहा संकोर्य-विबोहमेत्तभिन्नाइं । अत्थेणाभिन्नाइं कमलं सामणओ चेगं ॥ ६ ॥
 अक्विरियं तह सुत्तं विवरियमत्थो ति बोहकालम्मि । किंचिम्मत्तविभिन्ना सामन्नं पवयणं नेयं ॥ ७ ॥
 सामन्न-विसेसाणं जह वेगा-णेगया ववत्थाए । तट्टुभयमत्थो य जहा वीसुं बहुपज्जवा ते य ॥ ८ ॥
 एवं सुत्त-त्थाणं एगा-णेगंइया ववत्थाए । पवयणसुभयं च तयं तियं च बहुपज्जयं वीसुं ॥ ९ ॥
 अहवा सर्व्वं नामं वंजणसुद्धियनयस्स भिन्नत्थं । इयरस्स अभिन्नत्थं संवहारो य तद्वेक्खो ॥ १० ॥
 संववहारट्ठाए जम्हा जेणेगया, न निब्बयओ । तो जुत्ताइं तेसिं वीसुं पज्जायनामाइं ॥ ११ ॥

सुयधम्म तित्थ मग्गो पावयणं पवयणं च एगट्ठा ।

सुत्तं तंतं गंथो पाढो सत्थं च एगट्ठा ॥ १२३ ॥

बोहो सुयस्स धम्मो सुयं व धम्मो स जीवपज्जाओ । सुगईए संजमस्मि य धरणाओ वा सुयं धम्मो ॥ १ ॥
 तित्थं ति पुव्वभणियं संबो जो नाण-चरण-संघाओ । इह पवयणं तित्थं तत्तोऽणत्थंतरं जेण ॥ २ ॥
 मज्जिज्जइ सोहिज्जइ जेणं तो पवयणं तओ मग्गो । अहवा सिवस्स मग्गो मग्गणमच्चैसणं पंथो ॥ ३ ॥
 पगयाइअभिविहीए पवयणं पावयणमाइवयणं वा । सिवपावयवयणं वा पावयणं, पवयण भणियं ॥ ४ ॥
 सुत्तं भणियं तंतं तण्डिज्जए तेण तस्मि व जमत्थो । गंथिज्जइ तेण तओ तस्मि व तो तं मयं गंथो ॥ ५ ॥
 पढणं पाढो तं तेण तस्मि व पढिज्जएइभिधेयं ति । सासिज्जए तेण तहिं व नेयमाया व तो सत्थं ॥ ६ ॥

अणुओगो य निओगो भास-विभासा य वत्तियं चेव ।

एए अणुओगस्स उ नामा एगट्ठिया पंच ॥ १२४ ॥

अणुओयणमणुओगो सुयस्स नियएण जमभिधेएण । वावारो वा जोगो जो अणुल्लोऽणुक्खलो वा ॥ १ ॥
अहवा जमत्थओ थोव-पच्छभायेहिं सुयमणु तस्स । अभिधेए वावारो जोगो तेण व सबधो ॥ २ ॥

नामं ठवणा दविए खित्ते काले वयण-भावे य ।

एसो अणुओगस्स उ निक्खेवो होइ सत्तविहो ॥ १२५ ॥

नामस्स जोऽणुओगो अहवा जस्साभिहाणमणुओगो । नामेण व जो जोगो जोगो नामाणुओगो सो ॥ १ ॥
ठवणाए जोऽणुओगोऽणुओग इति वा ठथिज्जए ज च । जो वेह जस्स ठवणा जोगा ठवणाणुओगो सो ॥२॥
दब्बस्स जोऽणुओगो दब्बे दब्बेण दब्बहेक वा । दब्बस्स पज्जेण व जोगा दब्बेण वा जोगो ॥ ३ ॥
यहुवयणओ वि एव नेओ जो वा कहे अणुवउत्तो । दब्बाणुओग एत्तो एव खेत्ताइयाण पि ॥ ४ ॥
दब्बस्स उ अणुओगो जीवदब्बस्स वा अजीवदब्बस्स । एक्केक्कम्मि वि भेया हवति दब्बाइया चउत्तो ॥ ५ ॥
दब्बेणेग दब्ब सत्ताइयप्पएसओगाढ । कालेऽणाइ अनिहणो भावे नाणाइयाणता ॥ ६ ॥
एमेव अजीवस्स वि परमाणू दब्ब एगदब्ब तु । खेत्ते एगपएत्ते ओगाढो सो भवे नियमा ॥ ७ ॥
समयाइठिइ असत्ता उसप्पिणीओ हवति कालम्मि । वण्णाइभावणता एव दुपपएसमाई वि ॥ ८ ॥
दब्बाण अणुओगो जीवा-जीवाण पज्जत्रा नेया । तत्थवि व मग्गणाओऽणेगा सट्ठाण-परठाणे ॥ ९ ॥
वचीए अक्खेण व करुणुलाईण वा वि दब्बाण । अक्खेहिं य दब्बेहिं अहिगरणे कप्प-कप्पेहिं ॥ १० ॥
पत्ताच्चिज्जदुद्विं खेत्तस्समाइ होइ अणुओगो । खेत्ताण अणुओगो दीव-ससुद्धाण पत्तची ॥ ११ ॥

जंबूद्वीपमाणं पुढाविविजियाणं तु पत्थयं काउं । एवं मविज्जमाणा हवति लोगा असंखेज्जा ॥ १२ ॥
 खेत्तम्मि उ अणुओगो तिरियं लोगम्मि जम्मि वा खेत्ते । अट्टाइयद्विवेसु छलद्धवीसाए खेत्तेसु ॥ १३ ॥
 कालस्स समयरूवण कालाण तदाइ जाव सव्वद्धा । कालेणानिलावहारो कालेहि उ सेसकायाणं ॥ १४ ॥
 कालम्मि वीथपोरिसि समासु तिसु दोसु वा वि कालेसु । पवयणस्सेगवयाइवयणाणं सोलसण्हं तु ॥ १५ ॥
 वयणेणायरियाई एक्केणुत्तो चहूहिं वयणेहिं । वयणे खओवसमिए वयणेसु उ नत्थि अणुओगो ॥ १६ ॥
 भावस्सेगयरस्स उ अणुओगो जो जहड्डिओ भावो । दोमाइसंनिगासे अणुओगो होइ भावाणं ॥ १७ ॥
 भाव्णेण संगहईण णयर्रेणं दुगाइभाव्णेहिं । भाव्णे खओवसमिए भाव्णेषु य नत्थि अणुओगो ॥ १८ ॥
 अहवा आयाराइसु भावेषु वि एस होइ अणुओगो । सामित्तं आसज्ज व परिणामेसुं वहुविहेसुं ॥ १९ ॥
 दव्णे नियमा भावो न विणा ते यावि खेत्त-कालेहिं । खेत्ते तिण्ह वि भयणा कालो भयणाए तीसुं पि ॥ २० ॥
 आहारो आहयं च होइ दव्वं तहेव भावो य । खेत्तं पुण आहारो कालो नियमाउ आहओ ॥ २१ ॥
 एसोऽणुरूवजोगो गओऽणुओगो इओ विवज्जरथं । जो सो अणणुओगो तत्थेमे होंति विट्ठता ॥ २२ ॥

वच्छुगगोणी खुब्जा सज्जाए चेव वहिरउल्लोवो

गामेच्छए य वयणे सत्तेव य होंति भावम्मि ॥ १२६ ॥

सावगभज्जा सत्तवईए य कौकणगदारए नउले ।

कमलामेला संवस्स साहसं सेणिए कोवो ॥ १२७ ॥

खीरं न वेद्दु सम्म पत्यनिओगओ जहा गात्री । छेज्ज व परदुद्धं करिज्ज वेहोवरोह वा ॥ १ ॥
 तह न चरण पस्सुते परपज्जायविणिओगओ दब्ब । पुब्बचरणोवघाय करेद्द वेहोवरोह वा ॥ २ ॥
 जिणवयणासायणओ उम्माथा-ऽऽत्तक-मरणवसणाद् । पावेज्ज सब्वलोय स योहिलावोवघाय च ॥ ३ ॥
 दब्बविवज्जासाउ साहणभेओ तओ चरणभेओ । तओ मोक्खामायो मोक्खामावेऽफला विक्खा ॥ ४ ॥
 सम्म पय पयच्छद्द सब्वत्थविणिओगओ जहा धेणू । तह सयपज्जवओए वव्व चरण जओ मोक्खो ॥ ५ ॥
 एव खेचाईसु वि सत्तम्मविणिओगओऽपुओय चि । विवरीए विवरीओ सोवाहरणोऽपुगतब्बो ॥ ६ ॥
 नियओ व निच्छओ वा हिओ व जोगो मओ नियोगो चि । नेओ सभेअ-रुक्खण-सोवाहरणोऽपुओगो व्व
 भासा वत्ता वाया सुयवचीभावमिच्चय सा य । सुयमावमिच्चय जह सामाइयमिहेवमाईय ॥ ८ ॥
 विविहा विससओ वा होइ विभासा दुगाइपज्जाया । जह सामइय समओ सामाओ वा समाओ वा ॥ ९ ॥
 रित्तीए वक्खाण वच्चियमिह सब्वपज्जवेहि वा । वित्तीओ वा जाय जम्मि वा जह वचए सुत्ते ॥ १० ॥
 उद्धोसयसुयनाणी निच्छयओ वच्चिय वियाणाइ । जो वा जुगप्पहाओ तओ य जो गिण्हए सब्व ॥ ११ ॥
 ऊण सममहिय वा भणिय भासति भासगाइया । अहवा तिण्णवि साहेज्ज कट्ठकम्माइनाएहि ॥ १२ ॥

कट्ठे पोत्थे चित्ते सिरिघरिए वोंड-देसिए चेव ।

भासग-विभासए वा वित्तीकरणे य आहरणा ॥ १२८ ॥

पढमो रूवागार थूलावयवोववसण बीओ । तइओ सब्वावयवे निदोसे सब्बहा कुणइ ॥ १ ॥
 कट्ठसमाणं सुच तदत्थरूवेगभासण भासा । थूलत्थाण विभासा सब्बोसि वच्चिय नेय ॥ २ ॥
 पोत्थं विट्ठगार विट्ठावयव समत्तपज्जाय । जह, तह सुच भासा विभासण वच्चिय चेव ॥ ३ ॥

कुङ्के वत्तिलिहियं वण्णुम्भिन्नं समत्तपज्जार्यं । जह, तह सुत्तं भासा विभासणं वत्तियं चरिमं ॥ ४ ॥
भाणे जाई-माणं गुणे य रथणाणं सुणइ सिरिघरिओ । जह, तह सुयुभाणे भासगादओ अत्थरयणणं ॥ ५ ॥
बौडं विभिन्नमीसं दरफुळं वियसियं विसेसेण । जह कमलं चउरूवं सुत्ताइचउक्कमण्णवं ॥ ६ ॥
पंथो दिसाविभागो गाम-पुराइगुण-दोसेपयालं । जह, पहंदेसणमेवं सुत्तं भासाइत्तियं च ॥ ७ ॥
एयस्स कोणु जोगो वोत्तं सोइं च, केण विहिणा वा ? । पुब्बोइयसंबंधो वक्खाणविही विभागाओ ॥ ८ ॥

गोणी चंदणकंथा चेडीओ सावए बहिरगोहे ।

टंकणओ ववहारो पडिवक्खे आयरिय-सीसे ॥ १२९ ॥

भग्गनिविट्ठं गोणिं केउं दंतो व्व न सुयमायरिओ । एवं माए वि गहियं गिण्हि तुमं पि त्ति जंपत्तो ॥ १ ॥
अविगल्लोविक्केया व जो वि मदक्खमो सुगंभीरो । अक्खेवनिणयपसंगपारओ सो गुरू जोगो ॥ २ ॥
सीसो वि पहाणयरो गेगंताणवियारियगहाही । सुपरिच्छियकेया इव त्थाणवियारक्खमो इट्ठो ॥ ३ ॥
जो सीसो सुत्तत्थं चंदणकंथं व परमयाईहिं । मीसेइ गल्लियमहवा सिक्खियमाणेण स न जोगो ॥ ४ ॥
कंथीकयसुत्तत्थो गुरू वि जोगो न भासियव्वस्स । अविणासियसुत्तत्था सीसा-यरिया विणिद्धिडा ॥ ५ ॥
अत्थाणत्थनिउत्ताभरणं झिण्णसेट्ठिधूय व्व । न गुरू विहिमणिए वा विवरीयनिओयओ सीसो ॥ ६ ॥
सत्थाणत्थनिउत्ता ईसरधूया समूसणणं व । होइ गुरू सीसोऽवि य विणिओएंतो जहाभणियं ॥ ७ ॥
चिरपरिचियं पि न सरइ सुत्तत्थं सावओ समज्जं व । जो न स जोगो सीसो गुरूत्तणं तस्स दूरेणं ॥ ८ ॥
अन्नं पुट्ठो अन्नं जो साहइ सो गुरू न बहिर व्व । न य सीसो जो अन्नं सुणेइ परिभासए अन्नं ॥ ९ ॥
अक्खेव-निणय-पसंगदाणगहणाणुवत्तिणो दो वि । जोगा सीसायरिया टंकण-वणिओवमा समए ॥ १० ॥

अहवा गुरुविणय-सुप्पयाणभण्डविण्णजोगओ दो वि । निज्जलामयसंहिया टकण-व्यणिओवमा जोगगा ॥११॥
अत्थी स एव य गुरु होइ जओ तो विसेसओ सीसो । जोगोऽजोगो मन्नइ तत्थाजोगो इमो होइ ॥१२॥

कस्स न होही 'देसो अणव्भुवगओ यं निरुवेगारी य ।

अप्पच्छंदमईओ पत्थियओ गंतुकामो य ॥ १३० ॥

मन्नइ अणव्भुवगओऽणुवसंपन्नो सुववसपवया । गुरुणो करणिज्जाइ अकुवमाणो निरुवगारी ॥ १ ॥
अप्पच्छंदमईओ सच्छंदं कुणइ सव्वकज्जाइ । पत्थियओ सपत्थियविइज्जओ निव्वगमित व्व ॥ २ ॥
गंतुमणो जो जपइ नवरिं समप्पठ इमो सुयकखधो । पठिठ सोउं च तओ गच्छं को अत्थए एत्थ १ ॥ ३ ॥

विणओणएहिं पंजलियेडेहिं छंदमणुयत्तमाणेहिं ।

आराहिओ गुरुजणो सुयं बहुविहं लहं देइ ॥ १३१ ॥

विणओणओऽभिबवइ पढए पुच्छए पविच्छइ वा ण । पजलियबोऽभिसुहो कयजली पुच्छणाईसु ॥ १ ॥
सइइइ समत्थेइ य कुणइ करावेइ गुरुजणाभिमय । छवमणुयत्तमाणो स गुरुजणाराहण कुणइ ॥ २ ॥

सेलघण-कुडग-चालणि-परिपूणग-हंस-महिस-मेसे य ।

मसग-जल्लग-विराली जाहग-गोमेरी आहेरी ॥ १३२ ॥

उल्लेकण न सक्को गज्जइ इय मुग्गसेलओऽत्ते । त संवट्टयेमेहो गलु तस्सुपरिं पढइ ॥ १ ॥

रविउ चि ठिओ मेहो, उछोऽग्निह नव चि गज्जइ सेलो । सेलसमं गाहिससं निविज्जइ गाहगो एवं ॥ २ ॥
 आयरिए सुचम्मि य परिवाओ सुत्त-अत्थपलिमंथो । अन्नैसिं पिय हाणी, पुट्ठा वि न दुद्धया वंझा ॥ ३ ॥
 बुट्ठे वि दोणमेहे न कण्हभोमाओ लोठए उदयं । गहण-धरणासमत्थे इय देयमच्छित्तिकारिम्मि ॥ ४ ॥
 भाविय इयरे य कुडा अपसत्थ-पसत्थभाविया दुविहा । पुप्फाईहिं पसत्था सुर-तेछाईहिं अपसत्था ॥ ५ ॥
 वम्मा अवम्मा वि य पसत्थवम्माओ होति अगेज्झा । अपसत्थअवम्मा वि य, तप्पडिवक्खा भवे गेज्झा ॥ ६ ॥
 कुप्पवयणओसन्नेहिं भाविया एवमेव भावकुडा । संविग्गेहिं पसत्था वम्मा अवम्मा य तह चैव ॥ ७ ॥
 जे उण अभाविया ते चउब्बिहा, अहविमो गमो अन्नो । छिडुकुड-भिन्न-खंडे सगले य परूवणा तेसिं ॥ ८ ॥
 सेले य छिडु-चालणि मिहो कहा सोउमुट्टियाणं तु । छिडुहा तत्थ विट्ठो सुमरिंसु सरामि नेदाणि ॥ ९ ॥
 एगेण विसइ बीएण नीइ कन्नेण चालणी आह । धन्न त्थ आह सेलो जं पविसइ नीइ वा तुज्झं ॥ १० ॥
 तावसखउरकठियं चालणिपडिवक्खो न सवइ दव्वं पि । परिपूणगम्मि उ गुणा गलंति दोसा य चिट्ठंति ॥ ११ ॥
 सव्वण्णुपामणा दोसा हु न संति जिणमए केइ । जं अणुवउत्तकहणं अपत्तमासज्ज व हवेज्ज ॥ १२ ॥
 अबत्तणेण जीहाए क्वचिया होइ खीरमुदगम्मि । हंसो सुतूण जलं आवियइ पयं तह सुसीसो ॥ १३ ॥
 सयमवि न पियइ महिसो न य जूहं पियइ लोडियं उदगं । विगह-विगहाहिं तहा अत्थकुपुच्छाहि य कुसीसो ॥ १४ ॥
 अवि गोपयम्मि पिबे सुडिओ तणुयत्तणेण तुंडस्स । न करेइ कलुस तोयं मेसो एवं सुसीसो वि ॥ १५ ॥
 मसउ व्व तुदं जचाइएहिं निच्छुब्भए कुसीसो वि । जलुगा व अदूमंतो पिबइ सुसीसो वि सुयनाणं ॥ १६ ॥
 छेडुं भूमीए खीरं जह पिबइ दुट्ठमज्जारी । परिसदुट्ठियाण पासे सिक्खइ एवं विणयमंसी ॥ १७ ॥
 पाउं थोउं थोउं खीरं पासाइं जाहगो जह लिहइ । एमेव जियं काउं पुच्छइ मइमं न खेएइ ॥ १८ ॥

अन्नो वोऽजिह्व कंठे निरत्यय किं ब्रह्मि से चारि । चउचरणगवी उ मया अन्न-ह्याणी य धहुयाण ॥ १५ ॥
 मा मे होज्ज अनणो गोंउग्ग वा पुणो पि न वविज्जा । वयमपि वोऽन्नामो पुणो अनुगगहो अन्नदुद्धे वि ॥२०॥
 सीसा पडिच्छमाण भरो चि ते विय हु सीसगभरो चि । न कौंति सुचहाणी अन्नत्य वि दुद्धह तेसि ॥ २१ ॥
 कोमुइया तह सगामिया य उब्भइया य भेरीओ । कण्हस्सासिण्डुतया असिचोवसमी चउत्थी उ ॥ २२ ॥
 सक्कपससा गुणगाहि केसवो नेमिवद-सुणुवता । आत्तरयणस्स हरण कुमारभगे य पुयजुद्ध ॥ २३ ॥
 नेहि जिओ सिह् चि अह असिचोवसमीए सपयाण च । उम्मामियचोसया पत्तमइ न य जायए अन्नो ॥२४॥
 आगतुनाहिकलोमो महिइडिमुल्लेण कथ-इडणया । अट्ठमआराहण अन्नभेरी अन्नस्स उव्वणं च ॥ २५ ॥
 मुक्क तथा अगहिए दुपरिगाहियं कय तथा, कलहो । पिट्ठण-अइचिरविक्खय गएसु चोरा य ऊणग्घे ॥ २६ ॥
 मा निण्हवए य दाठ उव्वजुज्जिय देहि किं विचिंतेसि ? । वच्चाभेलियवाणे किलस्ससि त च ह वेव ॥ २७ ॥
 भणिया जोगा-उजोगा सीसा गुरयो य तत्य दोण्ह पि । पेयालियगुण-दोसो जोगो जोगस्स भासेज्जा ॥ २८ ॥
 कयगलोन्नयोरो सपइ वणियपत्तावक्खाणो । दाइयवक्खाणविही वोच्छमुवग्घायदारविहि ॥ २९ ॥

उद्देशे निद्देशे य निगमे खेत्त-काल-पुरिसे य ।

कारण-पचय-लक्खण-नए समोयारणा-शुमए ॥ १३३ ॥

किं कइविहं कस्स कहिं केसु कइ केचिरं हवइ काल ।

कइ संतरमविरहियं भवा-गरिस-फोसणनिरुत्ती ॥ १३४ ॥

उद्वेदुं निदिस्सइ पायं सामन्नओ विसेसो चि । उदेसो तो पढमं निदेसोऽणंतरं तस्स ॥ १ ॥

नामं ठवणा दविए खित्ते काले समासउदेसे ।

उदेसुदेसम्मि य भावम्मि होइ अट्ठमओ ॥ १३५ ॥

नामं जस्सुदेसो नामेणुदेस एव जो जेणं । उदेस्सो नामस्स व नामुदेसोऽभिहाणं ति ॥ १ ॥
एवं नणु सब्बो चिय नामुदेसो जओऽभिहाणं ति । दव्वाइणं तेहिं व तेसु व जं कीरए जस्स ॥ २ ॥
सच्चं सव्वाणुगओ नामुदेसोऽभिहाणमेत्तं जं । नाणत्तं तहवि मयं मइ-किरिया-वत्थुभेएहिं ॥ ३ ॥
ठवणाए उदेसो ठवणेहेसो चि तस्स वा ठवणा । तं तेण तेओ तम्मि व दव्वाइयाणमुदेसो ॥ ४ ॥
दव्वुदेसो दव्वं दव्वपई दव्ववं सदव्वो चि । एवं खेत्तं खेत्ती खेत्तपई खेत्तजायं ति ॥ ५ ॥
कालो कालाईयं कालोवेयं ति कालजायं ति । संखेवो चि समासो अंगाईणं तओ तिण्हं ॥ ६ ॥
अंग-सुयक्खंध-ञ्झयणाणं नियमित्थपमेयसंगहओ । होइ समासुदेसो जहंगमंगी तंदज्जेयां ॥ ६ ॥
एमेव य सुयक्खंधो तस्सज्जेया तैयत्थविण्णाया । अज्झयणं अज्झयणी तस्सज्जेया तैयत्थण्णूं ॥ ८ ॥
उदेसो उदेसी उदेसणू तयत्थेत्ता वा । उदेसुदेसोऽयं भावो भावि चि भावम्मि ॥ ९ ॥

एमेव य निदेसो अट्ठविहो सो वि होइ नायव्वो ।

अविसेसियमुदेसो विसेसिओ होइ निदेसो ॥ १३६ ॥

नामं जिणदचाई ठवणा य विसिद्धियत्थुनिक्खेवो । दव्वे गोमं दंडी रहि चि तिचिहो संचिचाई ॥ १ ॥

खेत्ते भद्रं तस्य व भवो चि मागह चि मागहो व चि । सारु चि य सारु चि य सवच्छरि चि कालम्भि ॥२॥
 आयारो आयावमायारधरो चि वा समासम्भि । आवस्सयमावासाइ सुत्तयधरोऽहवाऽय ति ॥-३ ॥
 सत्यपरिणाई य व अग्नेकीऽय समासनिहेतो । उहेसयनिहेतो सपएसो योग्गच्छेइसो ॥ ४ ॥
 ओदइओ खइउ चि व नाण चरणं ति भावनिहेतो । एत्थ वितेसाहिगओ समासउहेस निहेतो ॥ ५ ॥
 अज्जयण उहेतो त चिय सामाइय ति निहेतो । बुद्धीए जहासंभवमाओज्जं सेसएसु पि ॥ ६ ॥
 सामाइय ति नपुसयमस्स पुम थी नपुंसग वावि । निद्विद्धा तत्थिच्छइ कं निहेसं नओ को णुं ? ॥ ७ ॥

दुविहं पि नेगमनओ निद्विदिटं संगहो य ववहारो ।

निद्वेदेसयसुञ्जुसुखो उभयसरिच्छं च सद्वदस्स ॥ १३७ ॥

जं सववहारपरो नेगमो नेगमो तओ दुविह । इच्छइ, संववहारो दुविहो जं दीसए पाय ॥ १ ॥
 सज्जीविणियाऽऽयारो निद्विद्ववसेण तह सुय चण्ण । त चेवै य जिणवयण सव्व निद्वेदेसयवसेण ॥ २ ॥
 जहवा निद्विद्ववसा वासवदत्ता-तरगवइयाइ । तह निद्वेदेसगवसओ लोए मणुक्खवाउ ति ॥ ३ ॥
 तह निद्विद्विद्ववसाओ नपुसग नेगमस्स सामइय । थी पु नपुसग वा तं चिय निद्वेदेसयवसाओ ॥ ४ ॥
 जह वा षडाभिहाणं षडसद्वो देवदत्तसद्वो चि । उभयमविरुद्धमेव सामाइय नेगमनयस्स ॥ ५ ॥
 अत्थाउ चिय वयण लहइ सरूव जओ पईवो व्व । तो संगह-ववहारा भणति निद्विद्ववसग तं ॥ ६ ॥
 अहव निद्विद्विद्ववसा पज्जओ वेव त सयम्म व्व । तप्पच्चयकारणओ षडस्स रूवाइयम्म व्व ॥ ७ ॥
 वयण विण्णाणफल जइ त भणिए वि नत्थि किं तेण ? । अण्णत्थ पच्चए वा सव्वत्थ वि पच्चओ पच्चो ॥८॥

अभिधेयसंकोरो वा वत्तरी पच्चओऽणभिहिणु वि । तम्हा निद्विडवसा नपुंसगं वेति सामइयं ॥ ९ ॥
 उज्जुसुओ निद्वेसगवसेण सामाइयं विणिद्विसइ । वयणं वत्तुरहीणं तप्पज्जाओ य तं जम्हा ॥ १० ॥
 करणत्तणओ मण इव सपज्जयाओ घडाइरूवमिन्न । साहीणत्तणओ विय सधणं व वओ वयंतस्स ॥ ११ ॥
 तह सुत्त-दुरत्ताओ तस्सेवाणुगहो-वघायाओ । तस्स तयमिदियं पिव इहरा अक्यागमो होज्जा ॥ १२ ॥
 निद्विट्ठस्स वि कस्सचि नपूवघायाइओ तयं जुत्तं । ते तस्स सकारणाओ इहरा थाणुस्स वि ह्वेज्जा ॥ १३ ॥
 सरनामोदयजाणियं वयणं देहो व्व वत्तुपज्जाओ । तं नाभिधेयधम्मो जुत्तमभावाभिहाणाओ ॥ १४ ॥
 भावम्मि वि संबद्धं तमसंबद्धं व तं पगासेज्जा । जइ संबद्धं तिहुयणवावि त्ति तयं पगासेउ ॥ १५ ॥
 निव्विष्णाणत्तणओ नासंबद्धं तयं पईवो व्व । भासयइ असंबद्धं अह तो सब्वं पगासेउ ॥ १६ ॥
 जइ वि वयणिज्ज वत्ता बज्झ-ब्भंतरनिमित्तसामणं । वत्ता तहवि पहाणो निमित्तमब्भंतरं जं सो ॥ १७ ॥
 सद्दो समाणलिंगं निद्वेसं भणइ विसरिसमवत्थुं । उवउत्तो निद्विड्ढा निद्विस्साओ जओऽणणो ॥ १८ ॥
 थी निद्विसइ जइ पुमं थी चेव तओ जओ तदुवउत्तो । थीविन्नाणणन्नो निद्विड्ढिसमाणलिंगो त्ति ॥ १९ ॥
 जइ स पुमं तो नत्थी अह थी न पुमं नवा तदुवउत्तो । जो थीविष्णाणमओ नो थी सो सब्वहा नत्थि ॥ २० ॥
 भासइ वाणुवउत्तो जह अन्नाणी तओ न तव्वयणं । निद्वेसो जेण मयं निच्छियदेसो त्ति निद्वेसो ॥ २१ ॥
 सो जइ नाणुवउत्तोऽणुवउत्तो वा न नाम निद्वेसो । निद्वेसोऽणुवउत्तो य वेइ सद्दो न तं वत्थुं ॥ २२ ॥
 तम्हा जं जं निद्विस्सइ तदुवउत्तो स तम्मओ होइ । वत्ता वयणीज्जाओ अनत्तो त्ति समाणलिंगो सो ॥ २३ ॥
 सामाइओवउत्तो जीवो सामाइयं सयं चेव । निद्वेसइ जओ सब्वो समाणलिंगो स तेणेव ॥ २४ ॥
 इय सब्वनयमयाइं परिच्चविसयाइं, समुदियाइं तु । जइणं वज्झ-ब्भंतरनिद्विसनिमित्तसंगहि ॥ २५ ॥

निविद्धस्स पस्सई सा दब्ब-खेत्त-काल-भावेहिं । किं तं च जीवदब्बं पस्सयेयं जओ जह या ॥ २६ ॥
 खेत्तं कस्मि व काले पुरिसविसेसो व भावओ को सो । खेत्ताइत्तिग निग्गममेठ थिय छव्विहो ज सो ॥२७॥
 नामं ठवणा दविए खेत्ते काले तवेह भावे य ।

एसो उ निग्गमस्स निक्खेवो छव्विहो होइ ॥ १३८ ॥

दब्बाओ दब्बस्स व त्रिणिग्गमो दब्बनिग्गमो सो य । तिविहो सचिचाई तिविहाओ समवो नेओ ॥ १ ॥
 पंभवो सचिचाओ भूमकुर-प्यंग-वप्फाई । किमि-गब्भ-सोणियाई मीसाओ थीसरीराओ ॥ २ ॥
 किमि-दुण-दुणजुण्णाई दारओ ज व निग्गय जचो । दब्ब विग्गपवसओ जहसम्भावो-वयरोहिं ॥ ३ ॥
 खेत्तस्स विनिग्गमण सरूवओ नरिय त जमक्खिरिय । खेत्ताओ खेत्तस्मि वि हवेत्त दब्बाइनिग्गमण ॥ ४ ॥
 उवयारओ खेत्तस्स निग्गमो लोगनिक्खुडाण च । लद्ध विनिग्गय ति य जह खेत्त राउलउ चि ॥ ५ ॥
 कालो वि दब्बधम्मो निक्खिरिओ तस्स निग्गमो पमवो । तचो थिय दब्बाओ पमवइ काले व ज जग्गि ॥६॥
 उवयारओ व सरओ विणिग्गओ निग्गओ य तचोऽह । अहवा दुक्कालओ नरो व बालाइकालाओ ॥ ७ ॥
 भावो वि दब्बधम्मो तचो थिय तस्स निग्गमो पमवो । दब्बस्स व भावओ विणिग्गमो भावओऽवगमो ॥८॥
 रूवाई पोगलाओ कसाय-नाणादओ य जीवाओ । निति पमवति ते वा तेहिंतो तव्विओगस्मि ॥ ९ ॥
 तत्थ पसत्थ मिच्छचण्णाणाविरइभावनिग्गमण । जीवस्स समवति य ज सम्मचादओ तचो ॥ १० ॥
 एत्थ उ पसत्थभावप्पस्सहेच विसेसओऽहियं । अपसत्थावगमो विय सेसा वि तद्वगमावाओ ॥ ११ ॥
 वीरो दब्ब खेत्त महसेणवण पमाणकालो य । भावो य भावपुरिसो समासओ निग्गमाइ ॥ १२ ॥

१ 'पववो' ।

सामइयं वीराओ महसेणवणे पमाणकाले य । भावपुरिसाहि भावो त्रिणिगओ वक्खमाणोऽयं ॥ १३ ॥
इचेवमाइं सव्वं दव्वाहीणं जओ जिणस्सेव । तो निगमणं वोत्तुं वोच्छं सामाइयस्स तओ ॥ १४ ॥

‘मिच्छत्ताइतमाओ स निगओ जह य केवलं पत्तो ।

जह य पसूयं तत्तो सामइयं तह पवक्खामि ॥ १३९ ॥

जीवे तुह संदेहो पच्चक्खं जं न धिप्पइ घडो व्व । अचंतापच्चक्खं च नत्थि लोए खपुफं थ ॥ १ ॥
न य सोऽणुमाणगम्मो जम्हा पच्चक्खपुव्वर्यं तं पि । पुव्वोवल्लद्धसंबंधसरणओ लिग-लिगीणं ॥ २ ॥
न य जीवलिगसंबंधदरिसणमभू जओ पुणो सरओ । तल्लिगदरिसणाओ जीवे संपच्चओ होज्जा ॥ ३ ॥
नागमगम्मो वि तओ भिज्जइ जं नागसोऽणुमाणाओ । न य कासइ पच्चक्खो जीवो जस्सागमो वयणं ॥४॥
जं चागमा विरुद्धा परोप्परमओ वि संसओ जुत्तो । सव्वप्पमाणविसयाईओ जीवो चि तो बुद्धी ॥ ५ ॥
गोयम ! पच्चक्खु च्चिय जीवो जं संसयाइविद्याणं । पच्चक्खं च न सज्झं जह सुह-दुक्खा सेदेहम्मि ॥६॥
कयवं करेमि काहं वाहमहं पच्चया इमाउ थ । अप्पा सप्पच्चक्खो तिकालकज्जोवएसाओ ॥ ७ ॥

कह पडिवण्णमहं ति य किमत्थि नत्थि चि संसओ कह णु ? । सह संसयम्मि वायं कस्साहंपच्चओ जुत्तो ? ॥८॥
जइ नत्थि संसइ च्चिय किमत्थि नत्थि चि संसओ कस्स ? । संसइए व सरूत्वे गोयम ! किमसंसयं होज्जा ? ॥९॥
गुणपच्चक्खत्तणओ गुणी वि जीवो घडो व्व पच्चक्खो । घडओ वि धेप्पइ गुणी गुणमेत्तगहणओ जम्हा ॥१०॥
अन्नोऽणन्नो व गुणी होज्ज गुणेहिं, जह नाम सोऽणन्नो । ननु गुणमेत्तगहणे धेप्पइ जीवो गुणी सक्खं ॥ ११ ॥
अह अन्नो तो एवं गुणिनो न घडादओ वि पच्चक्खा । गुणमेत्तगहणाओ जीवम्मि कओ वियारोऽयं ? ॥१२॥

१ ‘जुह मिच्छत्त’ । २ इतः पूर्व “पंयं किर वेसिता साहूणं अठवित्तिपण्णानं । सग्गचएटमल्लंओ योधवो पट्टमाणस्स” इतियं निंदुत्तिके गायैक्याद्वने ।

अह मनासि अतिय गुणी न य देहत्थंतरं तओ किंतु । देहे नाणाइगुणा सो च्विय तेसिं गुणी जुचो ॥ १३ ॥
 नाणावओ न देहस्स सुचिमचाइओ पडस्सेन । तम्हा नाणाइगुणा जरस्स स देहाहिओ जीवो ॥ १४ ॥
 इय तुह देसेणायं पच्चम्बो सब्बहा मह जीवो । अविहयनाणचणओ तुह पिण्णाणं पडिवज्ज ॥ १५ ॥
 एवं निय पदेहेणुमाणओ गिण्ह जीवमतिय चि । अणुमिचि-निविचीओ विजाणमय सरुत्थे व्व ॥ १६ ॥
 जं च न लिगेहिं सम मज्जति लिंगी जओ पुरा गहिओ । सग ससेण व सम लिगओ तोणुमेओ सो ॥१७॥
 सोल्लेगतो जम्हा लिगेहिं सम न विट्ठुब्बो मि । गहलिंगदरिसणाओ गहोणुमेओ सरीरम्मि ॥ १८ ॥
 देहस्स तिय निहाया पइनिययागारओ घडस्सेव । अक्खण च करणओ वेडाईणं कुलालो व्व ॥ १९ ॥
 अत्थिदिंय-निसयाण आयाणादेयभावओऽवरस्स । कम्मर इयावाया लोए सडास-ल्लोहाणं ॥ २० ॥
 भोचा देहाईणं भोग्गचणओ नरो व्व भच्चस्स । सयायाइचणओ अत्थिय य अत्थी परस्सेव ॥ २१ ॥
 जो कचाइ स जीवो सज्जवरिद्धो चि ते मई होज्जा । सुचाइपसगाओ तं न ससारिणो दोसो ॥ २२ ॥
 अत्थिय च्विय ते जीवो ससयओ सोम्म । याणुपुरिस्सो व्व । ज संदिद्ध गोयम ! त तत्थत्तत्य वत्थिय धुव ॥२३॥
 एन नाम निसाणं खरस्स पचं न तं खरे चेव । अन्नत्थ तवत्थिय च्विय एवं त्रिवरीयगाहे मि ॥ २४ ॥
 अतिय अजीवविक्खो पडित्तेहाओ पडोऽपडस्सेव । नत्थि घडो चि व जीवत्थियचपरो नत्थियसहोऽय ॥ २५ ॥
 असओ नत्थिय निसंहो सजोगाइपडित्तेहओ सिद्ध । संजोगाइचउक्क पि सिद्धमत्थतरे निययं ॥ २६ ॥
 जीवो चि सत्थयमिणं सुंद्धचणओ घडाभिहाण व । जेण त्थेण सवत्थं सो जीवो, अह मई 'होज्ज ॥ २७ ॥
 अत्थो देहो च्विय से त नो पग्जाययणभेआओ । नाणाइगुणो य जओ मणिओ जीवो न देहो चि ॥२८॥

जीवो स्थि वंओ सव्वं सव्वयणाओऽवसेसवयणं व । सव्वणुवणयओ वा अणुमयसव्वणुवयणं वा ॥ १५ ॥
 भयं-राग-दोसं-मोहाभावाओ सच्छमणइवाइ चं । संव्वं चिय मे थयणं जाणयमज्झत्थवयणं व ॥ ३० ॥
 कंइ संव्वणु ति मई जेणाहं सव्वसंसयच्छेई । पुंच्छसु व जं न जाणसि जेण व ते पच्चओ होज्जा ॥ ३१ ॥
 एंवसुवओगलिंगं गोयम ! सव्वप्पमाणसंसिद्धं । संसारी-यर-थावर-तसाइभेयं मुणे जीवं ॥ ३२ ॥
 जंइ पुणे सो एगो च्चिय हवेज्ज वोमं व संव्वपिंडेसु । गोयम ! तदेगलिंगं पिंडेसु तहा न जीवोऽयं ॥ ३३ ॥
 नाणा जीवां कुंभादड व्व सुवि लक्खणाइभेयाओ । सुह-दुक्ख-बंध-मोक्खाभावो य जओ तदेगत्ते ॥ ३४ ॥
 जेणोवओगलिंगो जीवो भिन्नो य सो पइसरीरं । उवओगो उक्करिसा-वगरिसओ तेण तेऽणंता ॥ ३५ ॥
 एंगत्ते संव्वगयत्तंओ न मोक्खादओ नमस्सेव । कत्ता भोत्ता मंता न य संसारी जहागासं ॥ ३६ ॥
 एंगत्ते नत्थि सुही बहूवघाड ति देसनिरुहं व्वं । बहुतरबद्धत्तणओ न य सुक्को देसमुक्को व्व ॥ ३७ ॥
 जीवो तणुमेत्तत्थो जह कुंभो तंगुणोवलंभाओ । अहवाऽणुवलंभाओ भिन्नस्मि षडे पडस्सेव ॥ ३८ ॥
 तम्हा कत्ता भोत्ता बंधो मोक्खो सुहं चं दुक्खं च । संसरणं च बहुत्ता-ऽसंव्वगयत्ते सुजुत्ताइ ॥ ३९ ॥
 गोयम ! वेयंपयाणं इमाण अंत्यं च तं न याणांसि । जं विन्नाणघणो च्चिय भूएहितो समुत्थाय ॥ ४० ॥
 मंणसि मज्जंगेसु व मयभावो भूयंसमुदडव्वभूओ । विन्नाणमेत्तमायां भूएणु विणस्सइ स भूओ ॥ ४१ ॥
 अत्थि नं यं पेच्चसण्णा जं पुव्वभवेऽभिहाणममुगो ति । जं भणियं न भवाओ भवंतरं जाइ जीवो ति ॥ ४२ ॥
 गोयम ! पर्यत्थमेवं मत्तंतो नत्थि मत्तसे जीवं । वक्कंतरेसु य पुणो भणिओ जीवो जमत्थि ति ॥ ४३ ॥
 अंगिहव्वंणाइकिरियांफलं च तो संसयं कुणसि जीवे । मा कुरु न पर्यथोऽयं इमं पर्यत्थं निसामेहि ॥ ४४ ॥
 विण्णाणांओऽणणो विण्णाणघणो ति सव्वओवावि । स भवइ भूएहितो षडविण्णाणाइभावेण ॥ ४५ ॥

तादं चिय भूयाइ सोऽप्यु 'त्रिणसइ विणस्समाणाइ । अत्थतरोवओगे कमसो निण्णेयभावेण ॥ ४६ ॥
 पुव्यारविण्णाणोवओगओ विगम-सभवसहावो । विण्णाणसतइए विण्णाणघणोऽयमविणासी ॥ ४७ ॥
 न च पेधनाणसणावतिट्ठए सपओवओगाओ । विण्णाणघणाभिकखो जीवोऽय वेयपयभिहिओ ॥ ४८ ॥
 एव पि भूयघम्मो नाण तव्भावभावओ दुब्धी । त नो तदभाग्गमि नि ज नाण वेयसयग्गमि ॥ ४९ ॥
 अत्थमिए आइचे चेद सतासु अग्गि-त्रायसु । किंजोइरय पुरिसो अप्पज्जोइ चि निद्दिट्ठो ॥ ५० ॥
 तदभावे भावाओ भावे चामावओ न तद्धम्मो । जह षड्भान्नाभावे त्रिवज्जयाओ पडो भिक्खो ॥ ५१ ॥
 एसिं वेयपयाण न तमत्थ वियसि अहव सव्वेसिं । अत्थो किं होब्ब सुई विण्णाणं वत्थुमेओ वा ॥ ५२ ॥
 जाई वव्व किरिया गुणोऽइवा ससओ तवाजुचो । अयमेवेति नवाय न वत्थुघम्मो जओ जुचो ॥ ५३ ॥
 सव्व चिय सव्वमय स-परपज्जायओ जओ नियय । संव्वमसव्वमय पि य विविचरू- विवक्खाओ ॥५४॥
 सामण-विसेसमओ तेण पयत्थो विवक्खया जुचो । वत्थुस्स विस्सरूवो पज्जायावेक्खया सव्वो ॥ ५५ ॥

छिन्नम्मि संसयम्मी जिणेण जर-मरणविप्पमुक्केणं ।

सो समणो पव्वइओ पंचहिं सह खंडियसएहिं ॥ १४० ॥

एव कम्माईसु वि ज सामण तय समाउज्ज । जो गुण जत्थ विसेसो समासओ त पवक्खामि ॥ १ ॥

त पव्वइअं सोउं बीओ आगच्छइ अमरिसेणं ।

वच्चाभि णमाणेमी पराजिणित्ता ण तं समणं ॥ १४१ ॥

छलिओ छलाइणा सो मण्णे माइंदजालिओ वा वि ।
 को जाणइ कह वत्तं एत्ताहे वडुमाणी से ॥ १४२ ॥
 सो पक्खंतरेमेगं पि जाइ जइ मे तओ मि तस्सेव ।
 सीसत्तं होज्ज गओ वोत्तुं पत्तो जिणसगासे ॥ १४३ ॥
 आमट्ठो य जिणेणं जाइ-जरा-मरणविप्पमुक्केणं ।
 नामेण य गोत्तेण य सब्बणूं सब्बदरिसी णं ॥ १४४ ॥
 ।क मन्ने अत्थि कम्मं उयाहु न स्थि त्ति संसओ तुब्भं ।
 वेयपयाण य अत्थं न याणासि तेसिमो अत्थो ॥ १४५ ॥

कम्मे तुह संदेहो मन्नमि तं नाणगेयरार्इयं । तुह तमणुमाणसाहणगणुभूइमयं फलं जरस ॥ १ ॥
 अत्थि सुह-दुक्खहेऊ कज्जाओ वीयमंकरस्सेव । सो विट्ठो चैव मई वभिचाराओ न तं जुत्तं ॥ २ ॥
 जो तुल्लसाहणाणं फले विसेसो न सो विणा हेइं । कज्जत्तणओ गोयम । घटो व्व, हेऊ य तो कम्मं ॥ ३ ॥
 बालसरीरं देहंतरपुब्बं इंदियाइमत्ताओ । जह बालदेहपुब्बो जुवदेहो, पुब्बमिह कम्मं ॥ ४ ॥
 किरियाफलभावाओ दाणार्इणं फलं किर्सीणु व्व । तं चिय दाणाइफलं मणप्पसायाई जइ तुब्बी ॥ ५ ॥
 किरियासामण्णाओ जं फलमस्साधि तं मयं कम्मं । तस्स परिणामरूवं मुह-दुक्खफलं जओ सुज्जो ॥ ६ ॥
 होज्ज मणोवित्तीणु दाणाइकिणु व जइ फलं तुब्बी । तं न निमित्तताओ पिंडो व्व घउस्स विनेओ ॥ ७ ॥

एव पि दिष्टफला किरिया न कम्मफला पसचा ते । सा तम्मेचफल चिय जह मसफलो पसुविणासो ॥ ८ ॥
 पाय व जीबलोगो वट्टइ दिट्ठफलासु किरियासु । अदिट्ठफलासु पुण वट्टइ नासल्लभागो वि ॥ ९ ॥
 सोम्म । जउ च्चिय जीवा पाय दिट्ठफलासु वट्टति । अदिट्ठफलाओ वि य ताओ पडिबज्ज तेणेव ॥ १० ॥
 इहरा अदिट्ठरहिया सब्बे मुब्बेज्ज ते अपयत्तेण । अदिट्ठारमो च्चैव केसचहुलो भविज्जाहि ॥ ११ ॥
 जमण्हिभोगभाजो बहुतरगा जं च नेह मइपुन्न । अदिट्ठाणिट्ठफल कोइ वि किरिय समारमइ ॥ १२ ॥
 तेण पडिबज्ज, किरिया अदिट्ठेगतियफला सब्बा । विट्ठाणेगतफला सा वि अदिट्ठाणुमावेण ॥ १३ ॥
 अहवा फलाउ कम्म कज्जत्तणओ पसाहिय पुन्न । परमाणवो घडस्स व किरियाण तय फलं भिन्न ॥ १४ ॥
 आह नणु मुत्तमेव मुत्त चिय कज्जसुत्तिसाओ । इह जह मुत्तत्तणओ घडस्स परमाणवो मुत्ता ॥ १५ ॥
 तह सुहसविचीओ संघे वेयणुम्भवाओ य । ब्रह्मबलाहाणाओ परिणामाओ य विण्णेय ॥ १६ ॥
 आहार इवानल इव पडु न्य नेहाइकययलाहाणो । खिरमिवोदाहरणाइ कम्मल्लविचगमगाइ ॥ १७ ॥
 अह मयमसिच्चमेय परिणामाउ त्ति सो वि कज्जाओ । सिच्चो परिणामो से दहिपरिणामादिव पयस्स ॥ १८ ॥
 ब्रह्मादिविगाराण जह वेचिच्च विणा वि कम्भेण । तह जइ ससारीण हवेज्ज को नाम तो दोसो ? ॥ १९ ॥
 कम्मग्गि व को भेओ जह बज्जवत्तघचिच्चया सिच्च । तह कम्मर्योगलण वि विचिच्चया जीविसहियाण ॥ २० ॥
 बज्जाण चिच्चया जइ पडिबज्जा कम्मणो विसेसेण । जीवाणुगयस्स मया भचीण व सिप्पिनत्थाण ॥ २१ ॥
 तो जइ तणुमेत्त चिय हवेज्ज का कम्मकप्पणा नाम ? । कम्म पि नणु तणु चिय सण्हयरम्भतरा नवर ॥ २२ ॥
 को तीए विणा दोसो थूलाए सब्बहा विप्पमुक्कस्स । वेहगहणाभावो तओ य ससारवोच्छिची ॥ २३ ॥
 सब्बविमेक्खावची निक्कारणउ न्व सब्बससारो । भवमुक्खाण व पुणो ससरणमओ अणासासो ॥ २४ ॥

मुत्तसामुत्तिमया जीवेण कंहं हवेज्ज संबंधो ? । सोम्म ! घडस्स व्व नभसा जह वा दव्वस्स किरियाए ॥ २५ ॥
 अहवा पच्चक्खं चिय जीवोवनिबंधणं जह सरिं । चिट्ठइ कम्मयमेवं भवंतरे जीवसंजुत्ते ॥ २६ ॥
 मुत्तेणामुत्तिमओ उवघाया-ऽगुग्गहा कंहं होज्जा ? । जह विण्णाणार्इणं महरापाणो-सहाईहिं ॥ २७ ॥
 अहवा नेगंतोऽयं संसारी सब्बहा अमुत्तो चि । जमणाइकम्मसंतइपरिणामावन्नरूवो सो ॥ २८ ॥
 संताणोऽणार्इ उ परोप्परं हेउहेउभावाओ । देहस्स य कम्मस्स य गोयम ! बीयं-जुराणं व ॥ २९ ॥
 कम्मे चासइ गोयम ! जमरिगहोत्ताइं सग्गकामस्स । वेयविहियं विहण्णइ दाणाइफलं च लोयंमि ॥ ३० ॥
 कम्ममणिच्छंतो वा सुद्धं चिय जीवमीसराइं वा । मण्णसि देहाईणं जं कत्तारं न सो जुत्तो ॥ ३१ ॥
 उवगरणाभावाओ निच्चेट्ठा-ऽमुत्तयाइओ वा वि । ईसरदेहारंभे वि तुल्लया वाऽणवत्था वा ॥ ३२ ॥
 अहव सहांवं मन्नसि विण्णाणघणाइवेयजुत्ताओ । तह बहुदोसं गोयम ! ताणं च पयाणमयमत्थो ॥ ३३ ॥

छिन्नामि संसर्यंममी जिणेण जरा-मरणविप्पसुकुक्केणं ।

सो समणो पव्वइओ पंचहिं सह खंडियसएहिं ॥ १४६ ॥

ते पव्वइए सोउं तइओ आगच्छइ जिणसगासं ।

वच्चासि वंदामी वंदित्ता पज्जुवासासि ॥ १४७ ॥

सीसत्तेणोवगया संपयमिद-ग्गिभूइणो जस्स ।

तिहुयणकयप्पणामो स महाभागोऽभिगमणिज्जो ॥ १४८ ॥

तदभिगमण-वन्दणो-वासणाइणा ह्येज्ज पूयपावोऽहं ।
 वोच्छिण्णसंसओ वा वोत्तुं पत्तो जिणसगासे ॥ १४९ ॥
 आभट्ठो य जिणेणं जाइ-जरा-मरणविप्पमुक्केणं ।
 नामेण य गोत्तेण य सब्वण्णू सब्वदरिसी णं ॥ १५० ॥
 तज्जीव तस्सरीरं ति संसओ न वि य पुच्छसे किंचि ।
 वेयपयाण य अत्थं न याणसी तेसिमो अत्थो ॥ १५१ ॥

षसुहाइभूयसमुदयसभूया चैयण चि ते सका । पचेयमदिद्धा वि हु मज्जगमत्त न्व समुदाए ॥ १ ॥
 जह मज्जगेसु मओ वीसुमविट्ठो रि समुदए होत्त । कालतरे विणत्सह तह भूयगणम्मि चैयण ॥ २ ॥
 पचेयमभावाओ न रेणुतेल्ल व समुदए चैया । मज्जगेसु तु मओ वीसु पि न सब्वसो नत्थि ॥ ३ ॥
 भमि-धणि-वित्तण्हयार्है पचेय पि हु जहा मयगेसु । तह जह भूएसु भवे चैया तो समुदए होज्जा ॥ ४ ॥
 जइ वा सब्वाभावो वीसु तो किं तदगनियमोऽय । तस्समुदयनियमो वा अत्थेसु वि तो ह्वेज्जाहि ॥ ५ ॥
 भूयाण पचेय पि चैयाणा समुदए दरिसणाओ । जह मज्जगेसु मओ मइ चि हेत्त न सिद्धोऽय ॥ ६ ॥
 नणु पच्चक्खविरोहो गीयम । त नाणुमाणभावाओ । इह पच्चक्खविरोहो पचेय भूयचेय चि ॥ ७ ॥
 भूइद्विओवल्लब्बाणुत्तरणओ तेहिं भिन्नरूवरस । चैया पचगवक्खोवल्लब्बपुरिसत्स वा सरओ ॥ ८ ॥
 तदुत्तरमे वि सरणओ तव्वाचारे वि नोवल्लमाओ । इदियभिन्नत्स मई पचगवक्खाणुमाविणो न्व ॥ ९ ॥
 उन्नल्लभत्तेण विगारगहणओ तदह्मित्तो धुव अत्थि । पुब्बावरवातायणहणविगाराइपुरिसो न्व ॥ १० ॥

सर्वेदिवलङ्काणुसरणओ तदहिओऽणुसंतव्वो । जह पंचभिन्नविन्नाणपुरिसविन्नाणसंपन्नो ॥ ११ ॥
 विण्णाणंतरपुव्वं बालण्णाणमिह नाणभावाओ । जह बालन्नाणपुव्वं जुवनाणं तं च देहहिअं ॥ १२ ॥
 पढमो थणाहिलासो अण्णाहाराहिलासपुव्वोऽयं । जह संपयाहिलासोऽणुभूओ सो य देहहिओ ॥ १३ ॥
 बालसरीरं देहतरपुव्वं ईदियाइमत्ताओ । जुवदेहो बालादिव स जस्स देहो स देहि त्ति ॥ १४ ॥
 अणसुह-दुक्खपुव्वं सुहाइ बालस्स संपइसुहं व । अणुभूइमयत्तणओ अणुभूइमओ य जीवो त्ति ॥ १५ ॥
 संताणोऽणार्इ उ परोप्परं हेउ-हेउभावाओ । देहस्स य कम्मस्स य गोयम ! बीयं-कुराणं व ॥ १६ ॥
 तो कम्म-सरीराणं कत्तारं करण-कज्जभावाओ । पडिवज्ज तदब्भहिअं दंड-घडाणं कुलालं व ॥ १७ ॥
 अत्थि सरीरविहाया पइनिययागारओ घडस्सेव । अक्खाणं च करणओ दंडार्इणं कुलालो व्व ॥ १८ ॥
 अत्थिदिय-त्रिसयाणं आयाणादेयभावओऽवस्सं । कम्मर इवादाया लोए संडास-लोहाणं ॥ १९ ॥
 भोत्ता देहार्इणं भोज्जत्तणओ नरो व्व भत्तस्स । संघायाइत्तणओ अत्थि य अत्थी घरस्सेव ॥ २० ॥
 जो कत्ताइ स जीवो सज्जविरुद्धो त्ति ते मई होज्जा । मुत्ताइपसंगाओ तं नो संसारिणो दोसो ॥ २१ ॥
 जाइस्सरो न विगओ सरणाओ बालजाइसरणो व्व । जह वा सदेसवत्तं नरो संतो विदेसम्मि ॥ २२ ॥
 अह मच्चसि खणिओ वि हु सुमरइ विन्नाणसंतइरुणाओ । तहवि सरीरादण्णो सिद्धो विण्णाणसंताणो ॥ २३ ॥
 न य सर्व्वेहव खणिअं नाणं पुव्वोवल्लद्धसरणाओ । खणिओ न सरइ भूयं जह जम्माणंतरविनट्ठो ॥ २४ ॥
 जस्सेमेगबंधणमेगंतेण खणियं च विण्णाणं । सब्वखणियविण्णाणं तस्साजुत्तं कदाचिद्वि ॥ २५ ॥
 जं सविसयनिययं चिय जम्माणंतरहयं च तं किह शु । नाहिति सुबहुयविण्णाणविसयखयभंगयार्इणि ॥ २६ ॥

गिह्विञ्ज सव्वभग जइ य मई सविसयाणुमाणाओ । त पि न जओऽणुमाणं जुचं सचाइसिद्धीओ ॥ २७ ॥
 जाणेञ्ज वासणाओ सा वि हु वासिच-वासिणिज्जाणं । जुत्ता समेच्च दोण्ह न उ जम्माणतरहयस्सं ॥ २८ ॥
 बहुविण्णाणप्पभवो जुगवमणेगतथयाऽहवेगस्स । विण्णाणावत्था वा पडुच्चविचीवियाओ वा ॥ २९ ॥
 विण्णाणखणविणासे दोसा इच्चादयो पसज्जति । न उ ठिय-समूय-च्चुयविण्णाणमयम्मि जीवम्मि ॥ ३० ॥
 तस्स विचिचावरणखओवसमजाइ चिचरूवाइ । खणियाणि य कालतरविचीणि य मइविहाणाइ ॥ ३१ ॥
 निच्चो सताणो सिं सव्वावरणपरिसंखए ज च । केवलसुविय केवलभावेणाणतमाविगप्प ॥ ३२ ॥
 सो जइ वेहादन्नो तो पविसत्तो व निस्सत्तो वा । कीस न दीसइ, गोयम । दुविहाऽणुवलद्धि उ सा य ॥ ३३ ॥
 असओ खरसगस्स व सओ वि दूराइभावओऽमिहिया । सुहुभा-ऽमुत्तणओ कम्माणुगयस्य जीवस्स ॥ ३४ ॥
 'देहाणण्णे व निए जमग्निहोचाइ सगकामस्स । वेयविहिय विहण्णइ द्वाणाइफ़ल च लोयम्मि ॥ ३५ ॥
 विण्णाणघणार्इण वेयपयाण तमत्थमविदत्तो । देहाणणं मन्नसि ताणं च पयाणमयमत्थो ॥ ३६ ॥

छिन्नम्मि संसयंमी जिणेण जरा-मरणविप्पसुक्केणं ।

सो समणो पव्वइओ पंचहिं सह खंडियसएहिं ॥ १५२ ॥

ते पव्वइए सोउं वियत्तु आगच्छइ जिणसगासं ।

वच्चाभि ण वंदामी वंदित्ता पज्जुवासामि ॥ १५३ ॥

आमट्ठो य जिणेणं जाइ-जरा-मरणविप्पसुक्केणं ।

नामैण य गोत्तेण य सव्वण्णु सव्वदरिसी णं ॥ १५४ ॥
 किं मण्णे अत्थि भूया उदाहु नत्थि ति संसओ तुज्झ ।
 वेयपयाण य अत्थं न याणसी तेसिमो अत्थो ॥ १५५ ॥

भूएसु तुज्झ संका सुविणय-माओवमाइं होज्ज ति । न त्रियारिज्जंताइं भयति जं सव्वहा जुत्ति ॥ १ ॥
 भूयाइसंसयाओ जीवाइसु का कह ति तं बुद्धी । तं सव्वसुण्णसंकी मच्चसि मायोवमं लोयं ॥ २ ॥
 जह किर न सओ नोभयओ नावि अन्नओ सिद्धी । भावाणमेवेक्खाओ वियत्त ! जह दीहि-हरसाणं ॥ ३ ॥
 अत्थित्त-धडेगाणेगया व सव्वेगयाइदोसाओ । सव्वेऽणभिलप्पा वा सुण्णा वा सव्वहा भावा ॥ ४ ॥
 जाया-ऽजाओ-भयओ न जायमाणं च जायए जम्हा । अणवत्था-ऽभावो-भयदोसाओ सुण्णया तम्हा ॥ ५ ॥
 हेज-पच्चयसामग्गि वीसु भावेसु नो व जं कज्जं । दीसइ सामग्गिमयं सव्वाभावे न सामग्गी ॥ ६ ॥
 परभागादरिसणओ सव्वाराभागसुहमयाओ य । उभयाणुवलंभाओ सव्वाणुवल्लिओ सुण्णं ॥ ७ ॥
 मा कुरु वियत्त ! संसयमसइ न संसयसमुभवो जुत्तो । खकुसुम-खरसिंगेसु व, जुत्तो सो थाणु-पुरिसेसु ॥ ८ ॥
 को वा विसेसेहेज सव्वाभावे वि थाणु-पुरिसेसु । संका न खपुप्फाइसु विवज्जओ वा कंहं न भवे ? ॥ ९ ॥
 पच्चक्खओऽणुमाणादागमओ वा पत्तिद्धिरत्थाणं । सव्वप्पमाणविसयाभावे किह संसओ जुत्तो ? ॥ १० ॥
 जं संसयादओ नाणपज्जया तं च नेयसंबद्धं । सव्वन्नेयाभावे न संसओ तेण ते जुत्तो ॥ ११ ॥
 संति चिय ते भावा संसयओ सोम्म ! थाणु-पुरिससो व्व । अह विट्ठंतमसिद्धं मण्णसि नणु संसयाभावो ॥ १२ ॥

सव्याभावे वि मई सदेहो सिमिणए व्व, नो ते च । ज सरणाइनिमिचो सिमिणो न उ सव्वहाभावो ॥१३॥
 अणुमूय-दिट्ठ-चित्थिय-सुय-पयइवियार-वेवया-उणूया । सिमिणस्स निमिचाइ पुण्ण पात्र च नामात्रो ॥ १४ ॥
 विण्णाणमयत्तणओ घडाविण्णाण व सुमिणओ भावो । अहवा विहियनिमिचो घडो व्व नेमिचित्तयत्ताओ ॥ १५ ॥
 सव्याभावे च कओ सुमिणोऽसुमिणो चि सच्चमलिय ति । गघव्वपुरं पाडल्लिपुत्त तत्थोवयारो चि ? ॥ १६ ॥
 कज्ज ति कारणं ति य सज्जमिण साहण ति कच्च चि । वच्चा वयण वच्च परपम्बोऽय सपक्वोऽय ? ॥ १७ ॥
 किं चेह थिर-द्वो-सिण-चलया-उरुवेत्तेणाइ निययाइ । सहादओ य गज्जा सोचाइयाइ गहणाइ ? ॥ १८ ॥
 समया विवज्जओ वा सव्यागहण व किं न सुण्णम्मि । किं सुण्णया व सम्म सगाहो किं व मिच्छत्त ? ॥१९॥
 किह स-परो-भयबुद्धी कंइ च तेत्ति परोप्परमसिद्धी । अह परमईए भण्णइ स-परमइविसेसण कचो ? ॥ २० ॥
 जुगय कमेण वा ते रिण्णाण होज्ज दीह-हस्सेसु । जह जुगय कावेक्खा कमेण पुव्वम्मि काउवेक्खा ? ॥२१॥
 आइमविण्णाण वा ज बालस्सेह तरत्त काउवेक्खा । तुल्लेसु घ काउवेक्खा परोप्पर लोयणदुगे व्व ? ॥ २२ ॥
 किं हस्ताओ दीहे दीहाओ चेव किं न दीहम्मि । कीस व न खणुक्कात्त किं न खणुक्के खणुक्काओ ? ॥ २३ ॥
 किंवाउवेक्खाए चिय होज्ज मई वा समाव एवाय । सो भावो चि समावो वज्जापुत्ते न सो जुत्तो ॥ २४ ॥
 होज्जावेक्खाओ वा विण्णाण वाभिहाणमेत्त वा । दीह चि व हस्त ति व न उ सत्ता सेसधम्मा वा ॥ २५ ॥
 इहरा हस्ताभावे सव्वविणासो हवेज्ज दीहस्त । न य सो, तथा सत्तादओऽणविक्खा घडाईणं ॥ २६ ॥
 जायि अविक्खाउवेक्खणमविक्खणोऽविक्खणिज्जमणविक्खा । सा न मया सव्वेसु वि सत्तेसु न सुत्तया नामा ॥२७॥
 किंचि सओ तह परओ तदुभयओ किंचि निच्चसिद्ध पि । जलओ घहओ पुरिसो' नह च ववहारओ नेय ॥२८॥

निच्छयओ पुण बाहिरिनिमित्तमेत्तौवओगओ सर्व्वं । होइ सओ जमभावो न सिद्धइ निमित्तभावे वि ॥ २९ ॥
 अत्थित्त-घडेगणेगया य पज्जायमेत्तच्चित्थित्थेयं । अत्थि घडे पडिवन्ने, इहरा सा किं न खरसिंगे ? ॥ ३० ॥
 घड-सुन्नयन्नयाए वि सुन्नया का घडाहिया सोम्म ! । एगत्ते घडओ च्चिय न सुणया नाम घडधम्मो ॥ ३१ ॥
 विण्णाण-वयण-वार्इणमेगया तो तदत्थिया सिद्धा । अणत्ते अण्णाणी निव्वयणो वा कंहं वाई ? ॥ ३२ ॥
 घडसत्ता घडधम्मो तत्तोऽण्णणो पडाइओ भिण्णो । अत्थि त्ति तेण भणिए को घड एवेति नियमोऽयं ? ॥ ३३ ॥
 जं वा जदत्थि तं तं घडो त्ति सब्वघडयापसंगो को । भणिए घडो त्थि व कंहं सब्वत्थित्तावरोहो त्ति ? ॥ ३४ ॥
 अत्थि त्ति तेण भणिए घडोऽघडो वा घडो उ अत्थेव । च्चूओऽच्चूओ व दुमो च्चूओ उ जहा दुमो नियमा ॥ ३५ ॥
 किं तं जायं ति मई जाया-ऽजाओ-भयं पि जदजायं । अह जायं पि न जायं किं न खपुण्णे वियारोऽयं ॥ ३६ ॥
 जइ सब्वहा न जायं किं जस्माणंतरं तदुवल्लम्मो । पुव्वं वाऽणुवल्लंभो पुणो वि कालंतरहयस्स ? ॥ ३७ ॥
 जह सब्वहा न जायं जायं सुण्णवयणं तहा भावा । अह जायं पि न जायं पयासिया सुण्णया केण ? ॥ ३८ ॥
 जायइ जायमजायं जायाजायमह जायमाणं च । कज्जमिह विवक्खाए न जायए सब्वहा किंचि ॥ ३९ ॥
 रूवि त्ति जाइ जाओ कुंभो संठाणओ पुणरजाओ । जायाजाओ दोहि वि तस्समयं जायमाणो त्ति ॥ ४० ॥
 पुव्वकओ उ घडतया परपज्जाएहिं तदुभएहिं च । जायंतो य पडतया न जायए सब्वहा कुंभो ॥ ४१ ॥
 वोमाइ निच्चजायं न जायए तेण सब्वहा सोम्म ! । इय दव्वतया सब्वं भयणिज्जं पज्जवगईए ॥ ४२ ॥
 दीसइ सामगिमयं सब्वमिह त्थि न य सा, नणु विरुद्धं । धेप्पइ व न पच्चक्खं किं कच्छपरोमसामग्गी ? ॥ ४३ ॥
 सामगिमओ वत्ता वयणं चत्थि जइ तो कओ सुण्णं । अह नत्थि केण भणिअं वयणाभावे सुयं केण ? ॥ ४४ ॥
 जेणं चेव न वत्ता वयणं वा तो न संति वयणिज्जा । भावा तो सुण्णसिदं वयणसिदं सच्चमल्लिचं वा ? ॥ ४५ ॥

जइ सच्चं नाभागे अहालिय न प्पमाणमेय ति । अब्भुगय ति व मई नाभागे जुत्तमेय ति ॥ ४६ ॥
 सिक्कयाटु किं न तेह्ण सामग्गीठ तिल्लेसु वि किमत्थि ? । किं न सब्बं सिग्गइ सामग्गीठ खपुक्काण ? ॥४७॥
 सब्ब सामग्गिमय नेगतोऽय जओऽणुरपएत्तो । अह सो वि सप्पएत्तो जत्थावत्था स परमाणू ॥ ४८ ॥
 दीसइ सामग्गिमय न याणरो सति नणु निरुद्धमिंद । किं वाणूणमभागे निष्फणमिण खपुक्केहिं ? ॥ ४९ ॥
 देसस्साराभागो घेप्पइ न य सो सि नणु विरुद्धमिण । सब्बाभागे वि न सो घेप्पइ किं खरविसाणस्स ? ॥५०॥
 परभागादरिसणओ नाराभागो वि किमणुमाण ति । आरामागगहणे किं व न परमागससिच्छी-? ॥ ५१ ॥
 सब्बाभागे ति कओ आरा-पर-मज्झभागनामया । अह परमईए भण्णइ स-परमइविसिंसण कत्तो ? ॥ ५२ ॥
 आर-पर-मज्झमागा पडिन्णणा जइ न सुण्णया नाम । अप्पडिन्णोसु वि का विगण्णणा खरविसाणस्स ? ॥५३॥
 सब्बाभागे याराभागो किं दीसए न परभागो । सब्बागहण व न किं किं वा न विवज्जओ होइ ? ॥ ५४ ॥
 परमागवरिसण या फट्ठिहाईण ति ते धुव सति । जइया ते पि न सता परमागादरिसणमेहेज ॥ ५५ ॥
 सब्बादरिसणउ च्चिय न मण्णइ कीस, भण्णइ तत्ताम । पुब्बच्चुवुगयहाणी पच्चक्खवित्रोहओ चेव ॥ ५६ ॥
 नत्थि पर मज्झमागा अपच्चक्खत्ताओ मई होज्जा । नणु अक्खत्थावत्ती अप्पच्च-खचहाणी वा ॥ ५७ ॥
 अरिय अपच्चक्ख पि हु जह मरओ ससयाद्विज्जाण । अह नत्थि सुण्णया का कास व केणेवल्लब्धा वा ? ॥५८॥
 पच्चवरोसु न जुत्तो तुह भूमि-जला-जलेसु सदेहो । अनिला-ऽग्गासेसु भवे मीऽवि न जुत्तोऽणुमाणाओ ॥५९॥
 अरिय अधिस्सापाइयफरिसणाईणं गुणी गुणचणओ । रुवस्स घडो ब्व गुणी जो तेसिं सोऽनिलो नाम ॥६०॥
 अरिय वसुहाइमाण तोयस्स घडो ब्व मुत्तिमत्ताओ । ज भूयाणं माण त वोम वच्च । सुव्वत्ता ॥ ६१ ॥

एवं पंचक्वाइपमाणंसिद्धां सोम्म ! पडिवज्ज । जीव-सरीराहरोवओगधम्माइं भूयाइं ॥ ६२ ॥
 किह सजीवाइं मई तच्छिद्धाओऽनिलावसाणाइं । वोमं विमुत्तिभावादाधारो चेत्र न सजीवं ॥ ६३ ॥
 जम्म-जरा-जीवण-मरण-रोहणा-हार-दोहला-मयओ । रोग-तिगिच्छाईहि य नारि व्व सचेयणा तरवो ॥ ६४ ॥
 छिक्कपरोइया छिक्कमेत्तसंकोयओ कुल्लिगो व्व । आसयसंचाराओ वियत्त ! वल्लीवियाणाइं ॥ ६५ ॥
 सम्मादओ य साव-प्पबोह-संकोयणाइओऽभिमया । बउलादओ य सद्दाइविसयकालोवलंभाओ ॥ ६६ ॥
 मंसंखुरो व्व सामाणजाइरूवंकुरोवलंभाओ । तरुण-विद्दुम-लवणो-वलादओ. सासयावत्था ॥ ६७ ॥
 भूमिक्खयसाभावियसंभवओ दद्दुरो व्व जलमुत्तं । अहवा मच्छो थ सभावोमसंभूयपायाओ ॥ ६८ ॥
 अपरपेरियतिरियानियमियदिग्गमणओऽणिलो. गो व्व । अनलो आहाराओ विच्छि-विगारोवलम्माओ ॥ ६९ ॥
 तणवोऽणब्भाइविगारमुत्तजाइत्तओऽणिलंताइं । सत्थांसत्थहयाओ निज्जीव-सजीवरूवाओ ॥ ७० ॥
 सिज्झंति सोम्म ! बहुसो जीवा नवसत्तसंभवो नवि य । परिभियदेसो लोगो न संति चेगिगदिया जेसिं ॥७१॥
 ते सिं भवविच्छिन्ती पावइ नेट्टा य सा जओ तेण । सिद्धमणंता जीवा भूयाहारा य तेऽवस्सं ॥ ७२ ॥
 एवमहिंसाभावो जीवघणं ति य तं जओऽभिहिअं । सत्थोवहयमजीवं न य जीवघणं ति तो हिंसा ॥ ७३ ॥
 न य धायउ चि हिंसो नाघायंतो चि निच्छियमहिंसो । न विरलजीवमहिंसो न य जीवघणं ति तो हिंसो ॥७४॥
 अहणंतो वि हु हिंसो दुट्टचणओ मओ अहिंसरो व्व । बाहिंतो न वि हिंसो सुच्छत्तओ जहा विज्जो ॥७५॥
 पंचसमिओ तिगुत्तो नाणी अविहिंसओ न विवरीओ । होउ व संपत्ती से मा वा जीवोवरोहेणं ॥ ७६ ॥
 असुभो जो परिणामो सा हिंसा सो उ बाहिरनिमित्तं । को वि अवेक्खेज्ज नवा जम्हाऽणेगंतियं बज्झं ॥ ७७ ॥

अमुमपरिणामहेतु जीवायाहो चि तो मयं हिंसा । जस उ न सो निभिचं सतो धि न तसस सा हिंसा ॥७८॥
सदादमो रदफला न वीयमोहस्त भावसुखीओ । जह, तह जीवाबाहो न सुखमणसो वि हिंसाए ॥ ७९ ॥

छिन्नमि संसर्यम्मी जिणेण जरा-मरणविप्पमुक्केण ।

सो समणो पव्वइओ पंचहिं सह खंडियसएहिं ॥ १५६ ॥

ते पव्वइए सोउं सुहुम आगच्छइ जिणसगासं ।

वचामि ण वंदामी वदिचा पज्जुयासामि ॥ १५७ ॥

आभट्ठो य जिणेणं जाइ-जरा-मरणविप्पमुक्केणं ।

नामेण य गोत्तेण य सब्वण्णू सब्वदरिसी णं ॥ १५८ ॥

किं मन्ने जारिसो इहमचम्मि सो तारिसो परमंवे वि ।

वेयपयाण य अत्थं न याणसी तेसिमो अत्थो ॥ १५९ ॥

कारणसरित कच्च वीयस्सेयङ्कुरो चि मण्णतो । इहमवसरिस सब्व जमवेसि पे वि तमजुत्त ॥ १

जाइ सरो सिंगाओ भूतणओ सासवाणुलिचाओ । सजायइ गोलोमा-अप्लोमसजोगओ दुब्बा ॥ २ ॥

इति रुक्खायुब्बंवे जोणिविहाणे य विसरिसेहितो । वीसइ जग्घा जम्म सुहम्म ! तो नायमेगतो ॥ ३ ॥

अहवा जउ शिय वीयाणुरुवजम्म मय तओ चेव । जीव गिण्ह भवाओ भवतरे चित्तपरिणामं ॥ ४ ॥

जेण भवंकुरबीयं कम्मं चित्तं च तं जओऽभिहित्यं । हेउविचित्तत्तणओ भवंकुरविचित्तया तेणं ॥ ५ ॥
 जइ पडिविन्नं कम्मं हेउविचित्तत्तओ विचित्तं च । तो तप्फलं वि चित्तं पवज्ज संसारिणो सोम्म ! ॥ ६ ॥
 चित्तं संसारित्तं विचित्तकम्मफलभावओ हेऊ । इह चित्तं चित्तानं कम्माण फलं व लोगम्मि ॥ ७ ॥
 चित्ता कम्मपरिणई पोगलपरिणामओ जहा वज्झा । कम्माण चित्तया पुण तेहेउविचित्तत्तमावाओ ॥ ८ ॥
 अहवा इहभवसरिसो परलोगो वि जइ सम्मओ तेणं । कम्मफलं पि इहभवसरिसं पडिवज्ज परलोए ॥ ९ ॥
 किं भणियमिह मणुया नाणाइगइकम्मकारिणो संति । जइ ते तप्फलमाजो परे वि तो सरिसया जुत्ता ॥ १० ॥
 अह इह सफलं कम्मं न परे तो सब्वहा न सरिसत्तं । अकयागम-कयनासा कम्माभावोऽहवा पत्तो ॥ ११ ॥
 कम्माभावे य कओ भवंतरं, सरिसया व तदभावे । निक्कारणओ य भवो जइ तो नासो वि तह चैव ॥ १२ ॥
 कम्माभावे वि मई को दोसो होल्ल जइ सभावोऽयं । जह कारणणुरूवं घडाइ कज्जं सहावेणं ॥ १३ ॥
 होज्ज सहावो वत्थुं निक्कारणया व वत्थुधम्मो वा ? । जइ वत्थुं णत्थि तओऽणुवल्ल्हीओ खपुष्कं व ॥ १४ ॥
 अचंतमणुवल्ल्हीो वि अह तओ अत्थि किं कम्मं । हेऊ व तदत्थिचे जो नणु कम्मस्स वि स एव ॥ १५ ॥
 कम्मस्स वाभिहाणं होज्ज सहावो सि होउ को दोसो । निच्चं व सो सभावो सरिसो एत्थं च को हेऊ ? ॥ १६ ॥
 सो सुत्तोऽमुत्तो वा जइ मुत्तो तो न सब्वहा सरिसो । परिणामओ पयं पिय न देहहेऊ जइ अमुत्तो ॥ १७ ॥
 उवगरणाभावाओ न य हवइ सुहम्म ! सो अमुत्तो वि । कज्जस्स सुत्तिमत्ता सुहसंविचौद्विओ चैव ॥ १८ ॥
 अहवाऽकारणउ चिय सभावओ तो वि सरिसया कत्तो । किमकारणओ न भवे वि सरिसया किं व विच्छिच्ची ? ॥ १९ ॥
 अहव सहावो धम्मो वत्थुस्स, न सो वि सरिसओ निच्चं । उप्पाय-द्विइ-भंगा चित्ता जं वत्थुपज्जाया ॥ २० ॥

कम्पस्स वि परिणामो सुहम्म ! धम्मो स योग्गलमयत्स । हेळ चिचो जगओ होइ सहावो चि को दोसो ? ॥२१॥
 अहवा सव्वं वट्टु पइक्खण चिय सुहम्म ! धम्मोहिं । सभवइ वेइ केहिं वि केहिं वि तदयथमच्चत ॥ २२ ॥
 सं अप्पणो वि सरिस न पुव्वधम्मोहिं पच्छिमिह्माण । सयलत्स तिहुअणत्स च सरिसं सामण्णधम्मोहिं ॥ २३ ॥
 को सव्वहेव सरिसो असरिसो वा इहमवे परमये वा ? । सरिसासरिस सव्वं निच्चानिच्चाइल्लव च ॥ २४ ॥
 जह नियएहिं वि सरिसो न जुवा सुवि बाल-डुइधम्मोहिं । जगओ वि समो सचाइएहिं तह परमवै जीवो ॥२५॥
 भणुओ देवीभूओ सरिसो सचाइएहिं जगओ वि । देवाइहिं विसरिसो निच्चानिच्चो वि एमेव ॥ २६ ॥
 उक्करिसा-उक्करिसा न समाणाए वि जेण जाईए । सरिसगाहे जम्हा दाणाइफलं विहा तम्हा ॥ २७ ॥
 ज च सिगालो वइ एस जायए वेयविहियमिच्चाइ । सगीय ज च फल तमसंबड सरिसयाए ॥ २८ ॥

छिन्नम्मि संसयम्मी जिणेण जरा-मरणविप्पमुक्केण ।

सो समणो पव्वइओ पंचहिं सह खंडियसएहिं ॥ १६० ॥

ते पव्वइए सोउं मंडिओ आगच्छइ जिणसगासं ।

वच्चामि ण वंदामी वंदित्ता पज्जुयासामि ॥ १६१ ॥

आमट्ठो य जिणेणं जाइ-जरा-मरणविप्पमुक्केणं ।

नामेण य गोत्तेण य सव्वण्णु सव्वदरिसी णं ॥ १६२ ॥

किं मन्ने बंध-भोक्खा संति न संति त्तिं संसओ तुब्भं ।

वेद्यपयाण य अर्थं न याणसी तेसिमो अर्थो ॥ १६३ ॥

तं मन्त्रसि जइ बंधो जोगो जीवस्स कम्मणा समयं । पुब्बं पच्छा जीवो कम्मं व समं व ते होज्जा ? ॥ १ ॥
 न हि पुब्बमहेज्जओ खरसिगं वायसंभवो जुत्तो । निक्कारणजायस्स य निक्कारणउ च्चिय विणासो ॥ २ ॥
 अहवाण्णाइ च्चिय सो निक्कारणओ न कम्मजोगो से । अह निक्कारणओ सो, मुक्कस्स वि होहिइ स मुज्जो ॥ ३ ॥
 होज्ज स निच्चमुक्को बंधाभावस्मि को व से मोक्खो ? । न हि मुक्कव्वएसो बंधाभावे मओ नभसो ॥ ४ ॥
 न य कम्मस्स वि पुब्बं कत्तुरभावे समुभवो जुत्तो । निक्कारणओ सो वि य तह जुगवुप्पत्तिभावे य ॥ ५ ॥
 न हि कत्ता कज्जं ति य जुगवुप्पत्तीए जीव-कम्माणं । जुत्तो ववएसोऽयं जह लोए गोविसाणाणं ॥ ६ ॥
 होज्जाणाईओ वा संबंधो तह वि न घडए मोक्खो । जेऽणाई सोऽणंतो जीव-नहणं व संबंधो ॥ ७ ॥
 इय जुत्तीए न घडइ सुव्वइ य सुईसु बंध-मोक्खा चि । तेण तुह संसओऽयं न य कज्जोऽयं जहा सुणसु ॥ ८ ॥
 संताणोऽणाईओ परोप्परं हेउ-हेउभावाओ । देहस्स य कम्मस्स य मंडिय ! वीयं-कुराणं व ॥ ९ ॥
 अत्थि स देहो जो कम्मकारणं जो य कज्जमणस्स । कम्मं च देहकारणमत्थि य जं कज्जमणस्स ॥ १० ॥
 कत्ता जीवो कम्मस्स करणओ जह घडस्स घडकारो । एवं चिय देहस्स वि कम्मकरणसंभवाउ च्चि ॥ ११ ॥
 कम्मं करणमसिद्धं व ते मई कज्जओ तयं-सिद्धं । किरियाफलओ य पुणो पडिउज्ज तमरिगभूइ व्व ॥ १२ ॥
 जं संताणोऽणाई तेणाणंतोऽपि णायसेगंतो । दीसइ संतो वि जओ कत्थइ वीयं-कुराईणं ॥ १३ ॥
 अणयरमिण्वत्थियकज्जं वीयं-कुराण जं विहयं । तत्थ हओ संताणो कुक्कुडि-अंडाइयाणं व ॥ १४ ॥
 जह वेह कंचणो-वल्लसंजोगोऽणाइसंतइगओ वि । वोच्चिज्जइ सोवायं तह जोगो जीव-कम्माणं ॥ १५ ॥

तो किं जीव-नहाण व अहजोगो कचणो-वलाण व ? जीवस्स य कम्मस्स य भण्णइ दुविहो वि न विरुद्धो ॥ १९ ॥
 पढमोऽभव्याण चिय भव्याण कचणो-वलाण व । जीवत्ते सामण्णे भव्वोऽभव्वो चि को भेमो ? ॥ १७ ॥
 होउ व जइ कम्मकम्मो न त्रिरोहो नारगाइभेउ व्व । भणह य भव्वा-ऽभव्वा समावओ तेण सेव्हो ॥ १८ ॥
 दव्वाइत्ते तुछे जीव-नहाण समावओ भेमो । जीवा-ऽजीवाइगओ जह, तह भव्वे-यरवित्तसो ॥ १९ ॥
 एव पि भव्वभावो जीवत्त पिव समावजाईओ । पावइ निचो तम्मि य तद्रवत्थे नत्थि निव्याण ॥ २० ॥
 जह घटपुव्वाभावोऽणाइसहावो वि सनिहणो एव । जइ भव्वचाभावो भैवेज्ज किरियाए को दोसो ? ॥ २१ ॥
 काणुदाहरणमभावो खरसग पिव मई न त जव्हा । भावो चिय स विसिद्धो कुमाणुप्पत्तिमेत्तेण ॥ २२ ॥
 एव भव्वुच्छेओ कोट्टागारस्स वा अवचउ चि । तं नाणत्तत्तणओऽणागयकाल-वरारण व ॥ २३ ॥
 ज चातीता-ऽणागयकाला तुल्ला जओ य ससिद्धो । एक्को अणत्तमागो भव्याणमईयकालेण ॥ २४ ॥
 एस्सेण तत्तिउ जुचो ज तो वि सव्वभव्याणं । जुचो न समुच्छेओ होज्ज मई कहमिण सिद्ध ? ॥ २५ ॥
 सव्याणत्तत्तणमणत्तमागो व किह व मुक्खो सिं । कालादओ व मडिय ! मह वयणाओ व पडिवज्ज ॥ २६ ॥
 सम्भूयमिण गिण्हसु मह वयणाओऽवसेसवयणं व । सव्वणुताइओ वा जाणयमअत्थवयण व ॥ २७ ॥
 मण्णसि किह सव्वणू सव्वेत्ति सव्वससयच्छेया । विट्ठतामावम्मि वि पुच्छउ जो ससओ जस्स ॥ २८ ॥
 भव्वा वि न सिक्खिस्सत्ति केइ कालेण जइ वि सव्वेण । नणु ते वि अभव्व चिय किंवा भव्वत्तण तेत्ति ? ॥ २९ ॥
 भण्णइ भव्वो जोगो न य जोगत्तेण सिज्जए सव्वो । जह जोगम्मि वि वलिए सव्वम्मि न कीएए पडिमा ॥ ३० ॥
 जह वा स एव पासाण-कणगजोगो वि । न विजुज्जइ सव्वो चिय स विजुज्जइ जैस्स सपत्ती ॥ ३१ ॥

किं पुण जो संपत्ती सा जोगस्सेव न उ अजोगस्स । तह जो मोक्खो नियमा सो भव्वाणं न इयरोसि ॥३२॥
 कयगाइमत्तणाओ मोक्खो निच्चो न होइ कुंभो व्व । नो पढंसाभावो सुवि तद्धस्सा वि जं निच्चो ॥ ३३ ॥
 अणुदाहरणमभावो एसो वि मई न तं जओ नियओ । कुंभविणासविसिद्धो भावो च्चियः पोग्गलमओ य ॥३४॥
 किं वेगंतेण कयं पोग्गलमेत्तविलयम्मि जीवस्स । किं निव्वत्तियमहियं नमसो घडमेत्तविलयम्मि ? ॥ ३५ ॥
 सोऽणवराहो व्व पुणो नं बद्धए बंधकारणाभावा । जोगो य बंधहेऊ न ये ते तस्सासरीरो च्चि ॥ ३६ ॥
 न पुणो तस्स पस्सई बीयाभावादिहंऊरस्सेव । बीयं च तस्स कम्मं न य तस्स तयं तओ निच्चो ॥ ३७ ॥
 दव्वासुत्तणओ नहं व निच्चो मओ स दव्वतया । सव्वगयसावत्ती मइ च्चि तं नाणुमाणाओ ॥ ३८ ॥
 को वा निच्चग्गाहो सव्वं चिय विभव-भंग-डिइमइयं । पज्जायंतरमेत्तप्पणादनिच्चाइववएसो ॥ ३९ ॥
 मुत्तास्स कोऽवंगासो सोम्म ! तिलोगसिहरं, गई किह से ? 'कम्मलहुया' तहागइपरिणामाईहिं भणियमिदं ॥ ४० ॥
 किं साक्किरियमरूवं मंडिय ! सुवि च्चेयणं च किमरूवं ? । जह से विसेसधम्मो च्चेयन्नं तह मया किरिया ॥४१॥
 कत्ताइत्तणओ वा साक्किरिओऽयं मओ कुलालो व्व । देहफंदणओ वा पक्कंक्खं जंतपुरिसो व्व ॥ ४२ ॥
 देहफंदणहेऊ होज्ज पयत्तो च्चि सो वि नाकिरिए । होज्जादिद्धो व मई तदरूवत्ते नणु समाणं ॥ ४३ ॥
 रूवित्तम्मि स देहो वच्चो तफंदणे पुणो हेऊ । पइनिययपरिफंदणमेच्येयणाणं न वि य जुत्तं ॥ ४४ ॥
 होउ किरिया भवत्थस्स कम्मरहियस्स किनिमित्ता सा ? । नणु तग्गइपरिणामा जह सिद्धत्तं तहा सा वि ॥४५॥
 किं सिद्धालंथपरओ न गई, धम्मत्थिकायविरहाओ । सो गइउवग्गहकरो लोगम्मि जमत्थि नालोए ॥ ४६ ॥
 लोगस्सं त्थि विवक्खो सुद्धत्तणओ घडस्सं अघडो व्व । स घडाइ च्चिय मई न निसेहाओ तदणुरूवो ॥ ४७ ॥

तद्गद्द घम्मा-ऽप्यम्मा लोयपरिच्छेयकारिणो जुच्चा । इहरगासे तुळे लोगोऽलोगो चि को भेओ ? ॥ ४८ ॥
 लोगविमागाभाये पडिघायामावओऽणवत्थाओ । सबवहारामावो संबघाभावओ होब्जा ॥ ४९ ॥
 निरणुग्गहत्तणाओ न गईं परंओ जलाविव झसस्स । जो गमणाणुग्गहिद्या सो घम्मो लोगपरिमाणो ॥ ५० ॥
 अत्थिय परिमाणकारी लोगस्स पमेयमावओऽवस्स । नाण पिव नेयस्तालोगत्थिचे य सोऽवस्सं ॥ ५१ ॥
 पयणं पसत्तमेव थाणाओ तं च नो जओ छ्ठी । इह कच्चिलक्खणेय कत्तुरणत्थतर थाण ॥ ५२ ॥
 नहनिच्चत्तणओ वा थाणविणासपयण न जुत्तं से । तह कम्माभावाओ पुणक्कियाभावओ वा वि ॥ ५३ ॥
 निच्चत्थाणाओ वा वोमाईण पडण पसब्जेज्जा । अह न मयमणेगता थाणाओऽवस्स पडण ति ॥ ५४ ॥
 भनओ सिद्धो चि भईं तेणाइमसिद्धसभवो जुत्तो । कालाणाइत्तणओ पढमसरीर व तदजुत्तं ॥ ५५ ॥
 परिमियदेसेऽणता किह माया मुत्तिधिरहियत्ताओ । नियम्मि व नाणाईं विट्ठीओ वेगरूवम्मि ॥ ५६ ॥
 न ह वइ ससरीरस्स प्पिय-ऽप्पियावहतिरेवमाईण । वेयपथाण च हुम न सदइयं मुणसि तो सका ॥ ५७ ॥
 तुह वधे भोक्खम्मि य, सा य न कज्जा जओ फुडो चेव । ससरीरे-यरमावो नणु जो सो वघ भोक्खो चि ॥ ५८ ॥

छिन्मम्मि संसयंस्मी जिणेण जर-मरणविप्यमुक्केणं ।

सो समणो पव्वइओ अबुदुत्तिहि सह खंडियसएहिं ॥ १६४ ॥

ते पव्वइए सोढं मोरिओ आगच्छईं जिणसगासं ।

वच्चांमि ण वंदामी वंदिता पज्जुवासांमि ॥ १६५ ॥

आभट्ठो य जिणेणं जाइ-जरा-मरणविप्पमुक्केणं ।
 नामेण य गोत्तेण य सव्वण्णू सव्वदरिसी णं ॥ १६६ ॥
 किं मण्णे अत्थि देवा उयाहु न त्थि त्ति संसओ तुब्भ ।
 वेयपयाण य अत्थं न याणसी तेसिमो अत्थो ॥ १६७ ॥

तं मन्नसि नेरइया परतंता दुक्खसंपउत्ता य । न तरंतीहागंतुं सद्धेया सुव्वमाणा वि ॥ १ ॥
 सच्छंदचारिणो पुण देवा दिव्वप्पभावजुत्ता य । जं न कयाइ वि दरिसणमुवैति तो संसओ तेसु ॥ २ ॥
 मा कुरु संसयेमेए सुदूरमणुयाइभिन्नजाईए । पेच्छसु पच्चक्खं चिय चउव्विहे देवसंधाए ॥ ३ ॥
 पुव्वं पि न संदेहो जुत्तो जं जोइसा सपच्चक्खं । धीसंति तक्कया वि य उवघाया-उणुगहा जगओ ॥ ४ ॥
 आलयमेत्तं च मई पुरं व तव्वासिणो तह वि सिद्धा । जे ते देव त्ति मया न य निलया निच्चपरिसुण्णा ॥ ५ ॥
 को जाणइ व किमेयं ति होज्ज निस्संसयं विमाणाइं । रयणमयनभोगमणादिह जह विज्जाहराईणं ॥ ६ ॥
 होज्ज मई माएयं तहा वि तक्कारिणो सुरां जे ते । न य मायाइविगारा पुरं व निच्चोवलम्भाओ ॥ ७ ॥
 जइ नारगा पवन्ना पगिहपावफलभोइणो तेणं । सुबहुगपुण्णफलमुजो पवज्जियव्वा सुरगणा वि ॥ ८ ॥
 संकंतदिव्वपिम्मा विसयपसत्ताऽसमत्तकत्तव्वा । अणहीणमणुयकज्जा नरभवमसुभं न इति सूरुं ॥ ९ ॥
 नवरि जिणजम्म-दिकखा-केवल-निव्वाणमहनिओगेणं । भत्तीए सोम्म ! संसयविच्छेयत्थं व एज्जहंहा ॥ १० ॥
 पुव्वाणुरागओ वा समयनिबंधा तवोगुणाओ वा । नरगणपीडा-उणुगह-कंदप्पाईहिं वा केई ॥ ११ ॥

जाइस्सरकहणाओ कासइ पच्चक्वदरिसणाओ य । विज्जा-मंतो-वायणसिद्धीओ गहविगाराओ ॥ १२ ॥
 उच्छिट्ठुण्णसचयफलमावाओऽभिहाणसिद्धीओ । सव्यागमसिद्धीउ य सति देव चि सद्धेय ॥ १३ ॥
 देव चि सत्यर्यमिद सुद्धत्तणओ षड्ढाभिहाण व । अह व मई मणुउ चिय देवो गुण-रिद्धिसपण्णो ॥ १४ ॥
 त न जउ तच्चत्ये सिद्धे उवयारओ मया सिद्धी । तच्चत्यसीह सिद्धे माणवसीद्धोवयारो व्व ॥ १५ ॥
 देवासात्रे विफल जमगिहोचाइयाण किरियाण । सग्गीय जन्नाण य दाणाइफलं च तवजुच ॥ १६ ॥
 जम-सोम-सुर-सुरगुरु-साएज्जाईणि जयइ जण्णेहि । मतावाहणमेव य इदाईणं विहा सव्व ॥ १७ ॥

छिन्नम्मि संसयैम्मी जिणेण जर-मरणविप्पमुत्थकेणं ।

सो समणो पव्वइओ अद्ध्युट्ठिहि सह खंडियसरहि ॥ १६८ ॥

ते पव्वइए सोउं अकंपिउ आगच्छई जिणसगासं ।

वच्चामि ण वंदामी वंदित्ता पज्जुवासामि ॥ १६९ ॥

आमट्ठो य जिणेणं जाइ-जरा-मरणविप्पमुत्थेणं ।

नामेण य गोत्तेण य सब्वण्णू सब्वदरिसी णं ॥ १७० ॥

किं मण्णे नेरइया अत्थि नत्थि ति संसओ तुज्झं ।

वेयपयाण य अत्थं न याणसी तेसिमो अत्थो ॥ १७१ ॥

तं मन्त्रसि पञ्चकखा देवा चंदादओ तहैले वि । विज्जा-मंतोवायणफलाइसिद्धीए गम्मंति ॥ १ ॥
 जे पुण सुइमेत्तफला नेरइय त्ति किह ते गेहयव्वा । सक्खमणुमाणओ वाणुवलंभा भिन्नजाईया ? ॥ २ ॥
 मह पञ्चकखत्तणओ जीवाई य व्व नारए गिण्ह । किं जं सपच्चकखं तं पच्चकखं नवरि इक्कं ? ॥ ३ ॥
 जं कासइ पच्चकखं पच्चकखं तं पि धेप्पए लोए । जह सीहाइदरिसणं सिद्धं न य सव्वपच्चकखं ॥ ४ ॥
 अहवा जमिदियाणं पच्चकखं किं तदेव पच्चकखं ? । उवयारेत्तओ तं पच्चकखंमणिदियं तत्थं ॥ ५ ॥
 सुत्ताइभावओ नोवलद्धिमंतिदियाइं कुंभो व्व । उवलंभदाराणि उ ताइं जीवो तदुवलद्धा ॥ ६ ॥
 तदुवरसे वि सरणओ तव्वावारे वि नोवलंभाओ । इंदियभिन्नो नाया पंचगवक्खोवलद्धा वा ॥ ७ ॥
 जो पुण अणिंदिउ च्चिय जीवो सव्वप्पिहाणविगमाओ । सो सुबहुयं वियाणइ अवणीयवरो जहा दडा ॥ ८ ॥
 न हि पच्चकखं धम्मंतरेण तद्धम्ममेत्तगहणाओ । कयगतओ व सिद्धी कुंभाणिच्चत्तमेत्तस्स ॥ ९ ॥
 पुव्वोवलद्धसंबंधसरणओ वानलो व्व धूमाओ । अहव निमित्ताओ निमित्तमक्खस्स करणाइं ॥ १० ॥
 केवल-मणो-हिरहियस्स सव्वमणुमाणसेत्तयं जम्हा । नारगसब्भावंस्मि य तदत्थि जं तेण ते संति ॥ ११ ॥
 पावफलस्स पगिट्ठस्स भोइणो कम्मओऽवसेस व्व । सन्ति धुवं तेऽभिमया नेरइया, अह मई होब्जा ॥ १२ ॥
 अच्चत्थदुक्खिया जे तिरिय-नरा नारग त्ति तेऽभिमया । तं न जओ सुरसोक्खप्पगरिससरिसं न तं दुक्खं ॥ १३ ॥
 सच्चं चेदमकंपिय ! मह वयणाओऽवसेसवयणं व । सव्वणुत्तणओ वा अणुमयसव्वणुवयणं व ॥ १४ ॥
 भय-राग-दोस-मोहाभावाओ सच्चमणंइवाइं च । सव्वं चिय मे वयणं जाणयमब्भत्थवयणं व ॥ १५ ॥
 किह सव्वणु त्ति मई पच्चकखं सव्वसंसयच्छेया । भय-राग-दोसरहिओ तद्धिगाभावओ सोम्म ! ॥ १६ ॥

छिन्नमि संसयम्भी जिणेण जर-मरणविप्पमुक्केणं ।
 सो समणो पव्वइओ तिहि ओ सह खंडियसएहिं ॥ १७२ ॥
 ते पव्वइए सोउं अयलमाया आगच्छई जिणसगासं ।
 वच्चामि ण वंदामी वंदित्ता पज्जुवासामि ॥ १७३ ॥
 आमट्ठो य जिणेणं जाइ-जरा-मरणविप्पमुक्केणं ।
 नामेण य गेत्तिण य सब्वण्णुं सब्वदरिसी णं ॥ १७४ ॥
 किं मण्णे पुण्ण-पावं अत्थि नत्थि त्ति संसओ तुज्झ ।
 वेयपयाण य अत्थं न याणसी तेसिमो अत्थो ॥ १७५ ॥

मण्णसि पुण्णं पाव साहारणमहव दो वि भिजाइ । होज्ज न वा कम्म चिय समावओ भवपवचोइयं ॥ १ ॥
 पुण्णुक्करिस्से सुमया तरतमजोगावगरिसओ हाणी । तस्सेव खए मोक्खो पत्याहारोवमाणओ ॥ २ ॥
 पावुक्करिस्सेइमया तरतमजोगावगरिसओ सुमया । तस्सेव खए मोक्खो अपत्थमत्तोवमाणओ ॥ ३ ॥
 साहारणवण्णादि व अह साहारणमहेगमचाए । उक्करिसा-वगरिसओ तस्सेव य पुण्णपाववत्ता ॥ ४ ॥
 एव चिय दो भिजाइ होज्ज, होज्ज व समावओ चैव । भवसमूई, भण्णइ न समावाओऽजओऽभिमओ ॥ ५ ॥
 होरज समावो वत्थु निक्कारणया व वत्थुयम्मो वा । जइ वत्थु णत्थि तओऽशुवलद्धीओ खपुष्क व ॥ ६ ॥

अचंचतमणुवरुद्धो वि अह तओ अस्थि नस्थि किं कम्मं ? हेऊ व तदस्थित्ते जो नणु कम्मस्स वि स एव ॥७॥
 कम्मस्सं वाभिहाणं होज्ज सभावो ति होउ को दोसो ? पइनिययागाराओ न य सो कचा घडसेव ॥ ८ ॥
 मुत्तो अमुत्तो व तंओ जइ मुत्तो तोऽभिहाणओ भिन्नो । कम्म ति सहावो ति य जइ वाऽमुत्तो न कत्ता तो ॥९॥
 देहाणं वोमं पिव, जुत्ता कज्जाइओ य मुत्तिमया । अह सो निक्कारणया तो खरसिंगादओ हौलु ॥ १० ॥
 अह वत्थुणो स धम्मो परिणामो तो स कम्म-जीवाणं । पुन्ने-यराभिहाणो कारण-कज्जाणुमेओ सो ॥ ११ ॥
 किरियाणं कारणओ देहाईणं च कज्जभावाओ । कम्मं मदभिहियं ति य पडिवज्ज तमग्गिभूइ व्व ॥ १२ ॥
 तं चिय देहाईणं किरियाणं पि य सुभा-ऽसुभत्ताओ । पडिवज्ज पुण्णपावं सहावओ भिन्नजाईयं ॥ १३ ॥
 सुह-दुक्खाणं कारणमणुरूवं कज्जभावओऽवस्सं । परमाणवो घडस्स व कारणमिह पुण्ण-पावाइं ॥ १४ ॥
 सुह-दुक्खकारणं जइ कम्मं कज्जस्स तमणुरूवं च । पत्तमरूवं तं पि हु अह रूविं नाणुरूवं तो ॥ १५ ॥
 नहि सव्वहाणुरूवं भिन्नं वा कारणं, अह मयं ते । किं कज्ज-कारणत्तणमहवा वत्थुत्तणं तस्स ? ॥ १६ ॥
 सव्वं तुछातुछं जइ तो कज्जाणुरूवया-केयं ? । जं सोम्म ! सपज्जाओ कज्जं परपज्जओ सेसो ॥ १७ ॥
 किं जह मुत्तममुत्तस्स कारणं तह सुहाईणं कम्मं । विंढं सुहाइकारणमन्नाइ जहेह तह कम्मं ॥ १८ ॥
 होउ तयं चिय किं कम्मणा, न जं तुछसाहणाणं पि । फलभेदओ सोऽवस्सं सकारणओ कारणं कम्मं ॥ १९ ॥
 एत्तो चिय तं मुत्तं मुत्तबलाहाणओ जहा कुंभो । देहाइकज्जमुत्ताइओ व्व भणिए पुणो भणइ ॥ २० ॥
 तो किं देहाईणं मुत्तत्ताणओ तयं हवइ मुत्तं । अह सुह-दुक्खाईणं कारणभावादरूवं ति । ॥ २१ ॥
 न सुहाईणं हेऊ कम्मं चिय किन्तु ताण जीवो वि । होइ समवाइकारणमियरं कम्मं ति को दोसो ? ॥ २२ ॥
 इय रूवित्ते सुह-दुक्खकारणत्ते य कम्मणो सिद्धे । पुण्णावगरिसमेत्तेण दुक्खबहुलत्तणमजुत्तं ॥ २३ ॥

कम्मप्यगरिसजणिय तदवस्सं पगरिसाणुभूईओ । सोक्खप्यगरिसप्यभवा ॥ ३४ ॥
 तह वज्जसाहणप्यगरिसगभावाविहण्णहा न तय । विवरीयचअसाहणवलप्यगरिसि अनेक्खेज्जा ॥ ३५ ॥
 देहो नावचयकओ पुण्णुक्करिसे व सुचिमत्ताओ । 'हेज्ज व स हीणतरओ क्हमसुमयरो महछो य ? ॥ ३६ ॥
 एउ चिय विवरीय जौएज्जा सब्बपावपक्खे वि । न य साहारणरूवं कम्म तक्कारणाभावा ॥ ३७ ॥
 कम्म जोगनिमिच्चं सुभोऽसुभो वा स एगसमयम्मि । होज्जा न उ उभयरूवो कम्म पि तओ तयणुरूवं ॥ ३८ ॥
 नणु मण-वइ-काओगा सुमासुभा नि समयम्मि वीसति । दब्बम्मि मीसभावो मवेज्ज न उ भावकरणम्मि ॥ ३९ ॥
 क्षाणं सुभमसुभं वा न उ मीस ज च क्षाणविरमे वि । लेसा सुमाऽसुभा वा सुभमसुम वा तओ कम्म ॥ ३० ॥
 पुब्बगार्हियं च कम्म परिणामउसेण मीसयं 'नेज्जा । इयेरयरभावं वा सम्मा-भिच्छाईं न उ गहणे ॥ ३१ ॥
 भोचूण आउय खलु दसनमोहं चरिचमोह च । सेसाण पगईण उत्तरविहितकमो मज्जो ॥ ३२ ॥
 सोहणउण्णाइगुण सुमाणुभावं च ज तय पुण्ण । विवरीयमओ पावं न बायर नाइसुहुम च ॥ ३३ ॥
 गिण्हइ तज्जोग चिय रेणु पुरिसो जहा कयब्भगो । एगक्खेचोगाढ जीवो सब्बप्यएसेहि ॥ ३४ ॥
 अविस्सिट्ठयोगलघणे लेए थूणतणुकम्मपविभागो । जुज्जेज्ज, गहणकाले सुमा-सुभविषयण कत्तो ? ॥ ३५ ॥
 अविस्सिट्ठं चिय तं सो परिणामा-ऽऽसयसभावओ लिप्प । जुवर सुभमसुम वा गहणे जीवो जहाहारं ॥ ३६ ॥
 परिणामा-ऽऽसयवसओ धेणुए जहा पओ विसमहिरस । तुछो वि-तहाहारो तह पुण्णा-ऽपुण्णपरिणामो ॥ ३७ ॥
 जह वेगसरीरम्मि वि सारा-ऽसारापरिणामयामेइ । अधिस्सिट्ठो वाहारो तह कम्मसुमा-ऽसुभविभागो ॥ ३८ ॥
 साय सम्मं हास पुरिस-वइ-सुमाउ-नाम-गोचाइ । पुण्णं, सेस पाव नेय सविवागमविवाग ॥ ३९ ॥

असहं बहि पुण्णपात्रे जमग्गिगहुत्ताहं सग्गकामस्स । तदसंवहं सर्व्वं दाणाइफलं च लीअस्मि ॥ ४० ॥

भावम् ।

श्लेषा०

छिन्नास्मि संसय्येस्मी जिणेण जर-मरणविप्पमुक्केणं ।

१३८॥

सो समणो पव्वइओ तिहि ओ सह खंडियसएहिं ॥ १७६ ॥

ते पव्वइए सोउं मेअब्जो आगच्छई जिणसैयासं ।

वच्चामि ण वंदामी वंदित्ता पब्जुवासामि ॥ १७७ ॥

आभट्ठी य जिणेणं जाइ-जरा-मरणविप्पमुक्केणं ।

नामेण य गोत्तेण य सब्वणू सब्वदरिसी णं ॥ १७८ ॥

किं मन्ने परलीओ अत्थि नत्थि त्ति संसओ तुब्भ ।

वेयपयाण य अत्थं न याणसी तेसिमो अत्थो ॥ १७९ ॥

मन्नसि जइ चैयणं मज्जंगमउ व्व भूयधम्मो त्ति । तो नत्थि परलोगो तन्नासे जेण तन्नासो ॥ १ ॥

अहं वि तदत्थंतरया न य निच्चत्तणमओ वि तदत्थं । अनलस्स वाडणीओ भिन्नस्स त्रिणासधम्मस्स ॥ २ ॥

अहं एगो सब्वगओ निक्किरिओ तहवि नत्थि परलोओ । संसरणाभावाओ वोमस्स व सब्वपिंडेसु ॥ ३ ॥

इहल्लोगओ व परो सुराइल्लोगो न सो त्रि पच्चक्खो । एवं पि न परलोगो सुव्वइ य सुईसु तो संका ॥ ४ ॥

भुइंदियाइरित्तस्स चैयणा सो य दव्वओ निच्चो । जाइस्सरणाईहिं पडिवज्जसु वाउभुइ व्व ॥ ५ ॥

॥१३८॥

न य एगो सव्यगओ निक्किरिओ लक्खणाहमेआओ । कुमादउ वर वहर्यो पडिवज्जे तमिदमूइ वन ॥ ६ ॥
 इह्लोगाओ य परो सोम्म । सुरा नारगा य परलोओ । पडिवज्ज मोरिआ-उकपिउ व्व विहियप्पमाणाओ ॥७॥
 जीओ विण्णाणमओ त चाणिच्च ति तो न परलोगो । अह विण्णाणादण्णो तो अणमिण्णो जहागात्त ॥ ८ ॥
 इचो थिय न स कचा मोत्ता य अओ वि नत्थि परलोगो । ज च न ससारी सो अण्णाणा-उमुत्तिओ ख व ॥९॥
 मत्तासि विणासि चेओ उप्पत्तिमवादिओ जहा कुमो । नणु ऐय थिय साहणमथिणासिचे वि से सोम्म । ॥१०॥
 अहवा यत्थुचणओ विणासि चेओ न होइ कुमो व्व । उप्पत्तिमवादिचे कहमणिगासी घडो, बुद्धी ? ॥ ११ ॥
 रू-रस गध-फासा सखा-सठाण-दब्ब-सत्तीओ । कुमो चि जओ तओ पत्तइ-विच्छित्ति-धुवयम्मा ॥ १२ ॥
 इह पिण्ढो विण्हागार-त्तसिपज्जायविलयसमकाल । उप्पज्जइ कुमागार-त्तत्तिपज्जायरूवेण ॥ १३ ॥
 रूवाइ व्वव्याए न जाइ न य वेइ तेण सो निब्बो । एव उप्पाय-व्वय-धुवत्तहाव मय सव्व ॥ १४ ॥
 घडचेयणया नासो पडचेयणया समुब्भवो समय । सताण्णावत्था तहेह-परलोअ-जीवाण ॥ १५ ॥
 मणुएह्लेगनासो सुराइपरलोगंसभवो समय । जीतयाउवरथाण नेहमवो नेय परलोओ ॥ १६ ॥
 आसओ नत्थि पसूई, होज्ज व जइ, होउ खरविसाणत्तस । न य सव्वहा विणासो सव्वुच्छेयप्पत्तगाओ ॥१७॥
 तोउत्थियत्तस केणवि विलओ घम्मेण भवणमत्तेण । सव्वुच्छेओ न मओ सव्वहरोवरोहाओ ॥ १८ ॥
 अत्तइ व परम्मि लोए जमग्गिहोचाई सग्गाकामत्तस । तदसवक्क सव्व दाणाइफल च लोअम्मि ॥ १९ ॥

छिन्नम्मि संसयंममी जिणेण जर-भरणविप्पमुक्केणं ।

सो समणो पव्वइओ तिहि ओ सह खण्डियसएहि ॥ १८० ॥

ते पव्वइए सोउं पहासो आगच्छई जिणसयासं ।
वच्चामि ण वंदामी वंदित्ता पज्जुवासामि ॥ १८१ ॥
आभट्ठो य जिणेणं जाइ-जरा-मरणविप्पमुक्केणं ।
नामेण य गोत्तेण य सव्वण्णं सव्वदरिसी णं ॥ १८२ ॥
किं मन्ने निव्वणं अत्थि नत्थि त्ति संसओ तुद्ध ।
वेयपयाण य अत्थं न याणसी तेसिमो अत्थो ॥ १८३ ॥

मन्नसि किं दीवस्स व नासो निव्वणमस्स जीवस्स । दुक्खक्खयाइरूवा किं होज्ज व से सओऽवत्था ॥ १ ॥
अहवाऽणाइत्तणओ खस्स व किं कम्म-जीवजोगस्स । अविओगाओ न भवे संसाराभाव एव त्ति ? ॥ २ ॥
पडिवज्ज मण्डिओ इव वियोगमिह कम्म-जीवजोगस्स । तमणाइणो वि कंचण-धाऊण व णाण-किरियाहिं ॥ ३ ॥
जं नारागाइभावो संसारो नारागाइभिण्णो य । को जीवो तं मन्नसि तन्नासे जीवनासो त्ति ॥ ४ ॥
न हि नारागाइपज्जायमेत्तनासम्मि सव्वहा नासो । जीवइव्वस्स मओ मुद्धानासे व हेमस्स ॥ ५ ॥
कम्मकओ संसारो तन्नासे तस्स जुज्जए नासो । जीवत्तमकम्मकयं तन्नासे तस्स को नासो ? ॥ ६ ॥
न विगाराणुवलंभादागासं पिघ विणासधम्मो सो । इह नासिणो विगारो दीसइ कुंभस्स वाऽवयवा ॥ ७ ॥
कालंतरनासी वा घडो व्व कयगाइओ मई होज्जा । नो पडंसंभावो अुवि तद्धम्मा वि जं निच्चो ॥ ८ ॥
अणुदाहरणमभावो खरसंगं पिव मई न तं जम्हा । कुंभविणासविसिद्धो भावो च्चिय पोगलमओ सो ॥ ९ ॥
किंवेगंतेण कयं पोगलमेत्तविलयम्मि जीवस्स । किं निव्वत्तियमहियं नभसो घडमेत्तविलयम्मि ? ॥ १० ॥

सुबहुरं वियाणइ मुत्तो सब्वण्णिहाणविगमाओ । अवणीयघरो व्व नरो विगयावरणप्पईवो व्व ॥ २७ ॥
 पुण्णा-ऽपुण्णकयाइं जं सुह-दुक्खाइं तेण तन्नासे । तन्नासाओ मुत्तो निस्सुह-दुक्खो जहागासं ॥ २८ ॥
 अहवा निस्सुह-दुक्खो नमं व देहं-दियादभावाओ । आधारो देहो चिय जं सुह-दुक्खोवलद्धीणं ॥ २९ ॥
 पुण्णफलं दुक्खं चिय कम्मोदयओ फलं व पावस्स । नणु पावफले वि समं पच्चक्खविरोहिआ चेव ॥ ३० ॥
 जत्तो चियं पच्चक्खं सोम्म ! सुहं नरिथ दुक्खमेवेदं । तप्पडियारविमत्तं तो पुण्णफलं ति दुक्खं ति ॥ ३१ ॥
 विसयसुहं दुक्खं चिय दुक्खपडियारओ तिगिच्छ व्व । तं सुहमुवयाराओ न उवयारो विणा तच्चं ॥ ३२ ॥
 तम्हा जं सुत्तंसुहं तं तच्चं दुक्खसंखएऽवस्सं । सुण्णिणोऽणाबाहस्स व णिप्पडियारप्पसूईओ ॥ ३३ ॥
 जह वा नाणमओऽयं जीवो नाणोवघाइ चावरणं । करणमणुग्गहकारिं सव्वावरणक्खए सुद्धी ॥ ३४ ॥
 तह सोक्खसओ जीवो पावं तस्सोवघाइयं नेयं । पुण्णमणुग्गहकारिं सोक्खं सब्बक्खए सयलं ॥ ३५ ॥
 जह वा कम्मक्खयओ सो सिद्धत्ताइपरिणइं लंभइ । तह संसाराईयं पावइ तत्तो चिय सुहं ति ॥ ३६ ॥
 साया-ऽसायं दुक्खं तच्चिरहम्मि य सुहं जओ तेणं । देहिं-दिएसु दुक्खं सोक्खं देहिं-दियाभावे ॥ ३७ ॥
 जो वा देहिं-दियजं सुहमिच्छइ तं पडुच्च दोसोऽयं । संसाराईयमिदं धम्मंतरमेव सिद्धिसुहं ॥ ३८ ॥
 कह नणु भेयं ति मई नाणा-ऽणाबाहउ त्ति नणु भणियं । तदर्णच्चं णाणं पिय चेयणधम्मो त्ति रागो व्व ॥ ३९ ॥
 कयगाइभावओ वा नावरणा-ऽऽवाहकारणाभावा । उप्पाय-डिइ-भङ्गस्सहावओ वा न दोसोऽयं ॥ ४० ॥
 न्ह वइ ससररिस्स प्पिय-ऽप्पियावहतिरेवमादि व जं । तदमोक्खो नासम्मि व सोक्खाभावम्मि व न जुत्तं ॥ ४१ ॥
 नटो असरीरो चिय सुह-दुक्खाइं पिय-ऽप्पियाइं च । ताइं नं फुसति नटं फुडमसरीरं ति को दोसो ? ॥ ४२ ॥

येवपयाण य आत्य न सुददु जाणसि इयाण तं दुणणु । असरीरव्यवपत्तो अपणो व्य सओ निसंहाओ ॥४३॥
 नरिसेवओ य अन्नमि तडिये चेय पण्यओ जेण । तेणासरीरगहणे जुचो जीओ न ररसिगं ॥ ४४ ॥
 ज व वसंतं संतं तमाह यासएओ सदेहं पि । न कुसेज्ज रीयरायं जोगिणभिट्ठेयरिसिंसा ॥ ४५ ॥
 धारं पि या निगओ गालदत्तो गयंतमिह संत । बुग्गाऽऽरं पि य संतं नाणाइरिसिंहुवहाह ॥ ४६ ॥
 न यसत अरमंतं ति ग मई नासरीरगहणाओ । कुमणाधिसिंसणं पि य जओ भयं सत्तविसयं ति ॥ ४७ ॥
 एं पि होच्च मुचो निग्मुहदुरराचण तु तदयत्तं । तं नो पिप-ऽपियाइ जग्हा पुण्णे-यरकव्याइ ॥ ४८ ॥
 नाणाऽऽयाइरुणाओ न कुत्तंति रीयराण-नोसरस । तस्स पियगणियं वा मुत्तसुहं को पसगोऽप्य ? ॥ ४९ ॥

छिन्नमि संसयंमी जिणेण जर-मरणविप्पमुक्केणं ।

सो समणो पव्वइओ तिहि ओ सह खंडियसएहि ॥ १८४ ॥

खेत्ते काले जम्मे गोत्तमगार-च्छउमत्यपरियाए ।

केवलिय आउ आगम परिनिब्बाने तवे चेव ॥ १८५ ॥

निण-गणहरनिगमणं भणियमओ लिचनिगमागततो । कालतरगदरिसणहेओ तु विवज्जओ तह पि ॥ १ ॥

ज वचनाइन्तो रगुरणरयतरं मओ कालो । आहारमित्तमेय उ खेचं तेणतरं सो ॥ २ ॥

कलणं पञ्चायाण कलिच्चए तेण वा जओ रत्यु । कलयति तय तम्मि न समयाइकलासधूहो या ॥ ३ ॥

सो रचनाइरुणे कालो दब्बसस चेय पच्चाओ । किन्निमेत्तिसिंसेतेण दब्बालाइक्कवएत्तो ॥ ४ ॥

दृव्वे अद्ध अहाउ य उवक्कमे देस-कालकाले य ।
तह य पमाणे वन्ने भावे, पगयं तु भावेणं ॥ १८६ ॥
चेयणमचेयणस्स य दृव्वस्स ठिई उ जा चउविगप्पा ।
सा होइ दृव्वकालो अहवा दवियं तयं चेव ॥ १८७ ॥

दृव्वस्स वत्तणा जा स दृव्वकालो तदेव वा दृव्वं । न हि वत्तणाइरिचं जम्हा दृव्वं जओऽभिहिअं ॥ १ ॥
सुत्ते जीवा-ऽजीवा समया-ऽऽवळियादओ पवुच्चंति । दृव्वं पुण सामन्नं भणइ दृव्वट्टयासेत्तं ॥ २ ॥
सुर-सिद्ध-भव्वा-ऽभव्वा साइ-सपज्जवसियादओ जीवा । खंधाणागततीया नभादओ चेयणारहिया ॥ ३ ॥
सूरकिरियाविसिद्धो गोदोहाइकिरियासु निरवेक्खो । अच्चाकालो भणइ समयखेत्तस्मि समयार्इ ॥ ४ ॥

समया-ऽऽवळि-सुहुत्ता दिवसमहोरत्त-पक्ख-मासा य ।

संवच्छर-जुग-पळिया सागर-ओसप्पि-पळियट्टा ॥ १८८ ॥

आउयमेत्तविसिद्धो स एव जीवाण वत्तणाइमओ । भणइ अहाउकालो वत्तइ जो जच्चिरं जेण ॥ १ ॥

नेरइय-तिरिय-मणुआ-देवाण अहाउयं तु जं जेणं ।

निव्वत्तियमन्नभवे पालंति अहाउकालो उ ॥ १८९ ॥

जेणोवक्कामिज्जइ समीवमाणिज्जए जओ जं तु । स किलोवक्कमकालो किरियापरिणामभूइडो ॥ १ ॥

दुविहोवक्कमकालो सामायारी अहाउयं चेव ।

सामायारी तिविहा ओहे दसहा पयविभागे ॥ १९० ॥
 अञ्जवसाण निमित्ते आहारें वेयणा पराघाए ।
 फासे आणापाणू सत्तविहं भिज्जए आउं ॥ १९१ ॥
 दंड-कस-सत्थ-रज्जू अग्गी उदगपडणं विसं वाला ।
 सीउण्हं अरइ भयं खुहा पिवासा य वाही य ॥ १९२ ॥
 सुत्त-पुरीसनरोहे जिन्नजिन्ने य भोयणे बहुसो ।
 धंसण-घोलण-पीलण आउरस्स उवक्कमा एए ॥ १९३ ॥

जेणोवरिमसुयाओ सामायारिसुयमाणिय हेठा । ओहाइतिविह एसो उवक्कमो समयचज्जाए ॥ १ ॥
 ज जीवियसचट्टणमञ्जवसाणाइहेउसजणिय । सोवक्कमाउयाण स जीविओवक्कमणकालो ॥ २ ॥
 सव्वपगईणमेव परिणामवसादुवक्कमो होज्जा । पायमनिकाइयाणं तत्रसा उ निकाइयाणं पि ॥ ३ ॥
 कम्मोवक्कामिज्जइ अपत्तकाल पि जइ तओ पत्ता । अकयागम-कयनासा मोक्खणासासया दोता ॥ ४ ॥
 न हि दीहकालियस्स पिनासो तस्साणुभूइओ खिप्प । बहुकालाहारस्स व दुयमग्गियरोग्गिणो भोगो ॥ ५ ॥
 सर्व्वं च पएसतया सुउजइ कम्ममणुभावओ भइय । तेणावस्साणुभवे के कयनासादओ तस्स ? ॥ ६ ॥
 उवय-खय-खओवसमो-वसमा ज च कम्मणो भणिया । दव्वाइपचय पइ जुत्तमुवक्कामणमओ वि ॥ ७ ॥
 पुण्णा-उपुण्णकय पि हु सायासाय जहोदियाईए । बज्जवलहाणाओ देइ तहा पुण्ण-पाव पि ॥ ८ ॥

३ 'किन्धाकिन्धे व' । ६ थस बोक्कण दल्लणत्ता भा' । ६ 'कसुणो' ।

जइ ताणुभूइउ च्विय खविज्जए कम्ममन्नहा नं मयं । तेणासंखभन्विज्जयणागइकारणत्तणओ ॥ ९ ॥
 नाणाभवानुभवणाभावादेक्कम्मि पज्जगणं वा । अणुभवओ बंधाओ मोक्खाभावो स चाण्डो ॥ १० ॥
 नणु तन्न जहोवचियं तथाणुभवओ कयागमाईया । तप्पाओगं तं चिय तेण चियं सञ्जारोगो व्व ॥ ११ ॥
 अणुवक्कमओ नासइ कालेणोवक्कमेण खिप्पं ति । कालेणं वाऽसञ्जो सञ्जासञ्जं तथा कम्मं ॥ १२ ॥
 सञ्जासञ्जं कम्मं किरियाए दोसओ जहा रोगो । सञ्जमुवक्कामिज्जइ एत्तो च्विय सञ्जारोगो व्व ॥ १३ ॥
 सञ्जामयेजओ सञ्जनियाणासओऽहवा सञ्जं । सोवक्कमणमयं पिव देहो देहाइभावाओ ॥ १४ ॥
 किंचिदकाले वि फलं पाइज्जइ पच्चए य कालेणं । तह कम्मं पाइज्जइ कालेण विपच्चए वण्णं ॥ १५ ॥
 भिण्णो जहेह कालो तुल्ले वि पहम्मि गइविससाओ । सत्थे व गहणकालो मइ-मेहाभियओ भिन्नो ॥ १६ ॥
 तह तुल्लम्मि वि कम्मे परिणामाइकिरियाविससाओ । भिण्णोऽणुभवणकालो 'जेट्ठो मञ्जो जहन्नो य ॥ १७ ॥
 जह वा दीहा रञ्जू ङञ्जइ कालेण पुंजिया खिप्पं । वियओ पडो व सुस्सइ पिंडीभूओ य कालेणं ॥ १८ ॥
 मागो य निरोवट्ठो हीरइ कमसो जहणहा खिप्पं । किरियाविससाओ वा समे वि रोगे चिगिच्छाए ॥ १९ ॥
 जो जस्स जयाऽवसरो कज्जस्स सुभासुभस्स सोपायं । भणइ स देसकालो देहोऽवसरो त्ति थक्को त्ति ॥२०॥

निहूमगं च गामं महिलाथूभं च सुण्णयं दट्ठुं ।
 नीयं च काया ओल्लिति जाया भिक्खस्स हरहरा ॥ १९४ ॥
 निम्मच्छियं महुं पायडो निही खज्जगावणो सुन्नो ।

जा वंगणे पसुत्ता पउत्थवइया य मत्ता य ॥ १९५ ॥

कालो चि मय मरण जहेह मरण गउ चि कालगओ । तग्हा स कालकालो जो जत्स मओ स मरणकालो ॥ १ ॥

कालेण कओ कालो अम्हं सज्झायदेसकालम्मि ।

तो तेण हओ कालो अकाले कालं करतेणं ॥ १९६ ॥

अब्बाकालधिससो पत्थयमाण व माणुसे खित्ते । सो संबवहारत्थं पमाणकालो अहोरेच ॥ १ ॥

दुविहो पमाणकालो दिवसपमाणं च होह राई य ।

चउपोरिसिओ दिवसो राई चउपोरिसी चेव ॥ १९७ ॥

पोरिसिमाणमनियय दिवस-निसाबुद्धि-हाणिभावाओ । हीणं तिन्नि मुहुत्तच्छपचमा माणमुक्कोस ॥ १ ॥

बुद्धी बावीसुत्तरसयभागो पइविण मुहुत्तस । एव हाणी वि मया अयणविणभागओ नेया ॥ २ ॥

उप्पकोस-अहण्णाणं जदत्तरालमिह पोरिसीण त । तेसीयसयविमच बुद्धिं हाणिं व जाणाहि ॥ ३ ॥

पंचहं वण्णाणं जो खलु वन्नेण कालओ वण्णो ।

सो होइ वण्णकालो वण्णिज्जइ जो व ज कालं ॥ १९८ ॥

पज्जायकालभेओ वण्णो कालो चि वण्णकालोऽय । नणु एत नामउ श्विय कालो नानियमतो तत्स ॥ १ ॥

साई सपज्जवसिओ चउभंगविभागभावणा ऐत्थं ।

ओदइयाईयाणं तं जाणसु भावकालं तु ॥ १९९ ॥

साई संतोऽणंतो एवमणाई वि एस चउभंगो । ओदइयाईयाणं होइ जह्वाजोगमाउज्जो ॥ १ ॥
जो नारगाइभावो तह भिच्छचाइओ वि भव्वाणं । ते चेवाभव्वाणं ओदइओ त्रितियवज्जोऽयं ॥ २ ॥
सम्मत्त-चरिच्चाई साई संतो य ओवसमिओऽयं । दाणाइलच्छिपणगं चरणं पि य खाइओ भावो ॥ ३ ॥
सम्मत्त-नाण-दंसण-सिद्धत्ताई तु साइओऽणंतो । नाणं केवलवज्जं साई संतो खओवसमो ॥ ४ ॥
मइथन्नाणाईया भव्वा-ऽभव्वाण तइयचरमोऽयं । सब्वो पेगगलधम्मो पढमो परिणामिओ होइ ॥ ५ ॥
भव्वत्तं पुण तइओ जीवा-ऽभव्वाइं चरमभंगो उ । भावाणमयं कालो भावावथाणओऽर्णणो ॥ ६ ॥

एत्थं पुण अहिगारो पमाणकालेण होइ नायव्वो ।
खेत्तम्मि कम्मि कालम्मि भासियं जिणवरिंदेण ? ॥ २०० ॥

वइसाहसुइइक्कारसीए पुव्वण्हइइसकालम्मि ।

महसेणवणुज्जाणे अणंतरं परंपरं सेसं ॥ २०१ ॥

खइयम्मि वट्टमाणस्स भगवओ निग्गयं जिणिंदस्स ।

भावे खओवसमियम्मि वट्टमाणेहि तं गहियं ॥ २०२ ॥

किंहु पगयं भावेणं कहमहिगारो पमाणकालेणं ? । खाइयभावेऽकहया पमाणकालेण जं भाणियं ॥ १ ॥

अहवा पमाणकालो वि भावकालो त्ति जं च सेसा वि । किंविस्सेत्तविसिट्ठा सब्बे चिय भावकाल त्ति ॥ २ ॥

आहिकेण कब्बं पमाणकालेण जमहिगारो सि । सेसा वि जहासंभयमाउज्जा निग्गमे काला ॥ ३ ॥
 सेत्ते मयमागास सब्बदब्बावगाहाणालिंण । त दब्ब चैव निवाससेत्तपउजायओ खेत्त ॥ ४ ॥
 त च महासेणवणोवलक्खिय जत्थ निग्गय पुब्ब । सामाइयमत्तेसु य परपरविणिग्गमो तत्स ॥ ५ ॥

दब्बा-उभिलाव-चिंधे वेए धम्म-त्थ-भोग-भावे य ।

भावपुरिसो उ जीवो भावे पगयं तु भावेणं ॥ २०३ ॥

आगमओऽणुवउचो इयरो दब्बपुरिसो तहा तइओ । एगभविथाइतिविहो मूलुत्तरनिम्मिओ थावि ॥ १ ॥
 अभिलावो पुलिगाभिहाणमेत्त घडो व्व चिंधे उ । पुरिसागिई नपुसो वेओ वा पुरिसवेसो वा ॥ २ ॥
 वेयपुरिसो तिंलिंणो वि पुरिसवेयाणभुइकालम्मि । घम्मपुरिसो तयज्जणवावापररो जहा साहू ॥ ३ ॥
 अत्थपुरिसो तयज्जणपरायणो मम्मणो व्व निहिपालो । भोगपुरिसो समज्जियविसयसुहो चक्कवट्टि व्व ॥ ४ ॥
 भावपुरिसो उ जीवो सरिरपुरि सयणओ निरुत्तवसा । अहवा पूरण-पालणभावाओ सब्बभावाण ॥ ५ ॥
 दब्बपुरिसाइभेया वि ज च तस्सेव होंति पब्बाया । तेणेह भावपुरिसो सुद्धो जीवो जिणिंदो व्व ॥ ६ ॥
 पगय विसेसओ तेण वेयपुरिसेहिं गणहरेहिं च । विसेसा वि जहासभयमाउज्जा उभयवग्गे वि ॥ ७ ॥

निक्खेवो कारणम्मी चउव्विहो दुविहु होइ दव्वम्मि ।

तदव्वमन्नदव्वे अहवा वि निमित्त-नेमिस्सी ॥ २०४ ॥

समवाइ असमवाइ छव्विह कत्ता य करण कम्मं च ।

ततो य संपयाणापयाण तह संनिहाणे य ॥ २०५ ॥

विशेषा०

॥१५०॥

तद्व्यकरणं तंतवो पडस्सेह जेण तम्मथया । विवरीयमन्नकारणमिडं वेमादओ तस्स ॥ १ ॥
जइ तं तस्सेव मयं हेऊं नयु कज्जकारणेगत्तं । न य तं जुत्तं ताइं जओऽभिहाणाइभिन्नाइं ॥ २ ॥
उल्लोऽयमुवालंभो भए वि न तंतवो घडस्सेव । कारणमेगंते वि य जओऽभिहाणादओ भिन्ना ॥ ३ ॥
जं कज्ज-कारणाइं पज्जाया वत्थुणो जओ ते य । अच्चेऽण्णे य मया तो कारण-कज्जमयेणयं ॥ ४ ॥
नत्थि पुढवीविसिडो घडो ति जं तेण जुज्जइ अण्णो । जं पुण घडो ति पुढ्वं न आसि पुढवी तओ अन्नो ॥ ५ ॥
जह तंतवो निमित्तं पडस्स वेमादओ तथा तेसिं । जं चेट्टाइनिमित्तं तो ते पडयस्स नेमित्तं ॥ ६ ॥
समवाइकारणं तंतवो पडे जेण ते समवयंति । न समेइ जओ कज्जे वेमाइ तओ असमवाइ ॥ ७ ॥
वेमादओ निमित्तं संजोगा असमवाइ कैसिंचि । ते जेण तन्तुधम्मा पडो य दव्वंतरं जेण ॥ ८ ॥
दव्वंतरधम्मस्स य न जओ दव्वंतरम्मि समवाओ । समवायम्मि य पावइ कारण-कज्जेगया जम्हा ॥ ९ ॥
जह तंतूणं धम्मा संजोगा तह पडो वि सगुणा व्व । समवायाइत्तणओ दव्वस्स गुणादओ चेवं ॥ १० ॥
अभिहाण-बुद्धि-लक्खणभिन्ना वि जहा सदत्थओऽण्णे । दिक्-कालाइविसेसा तह दव्वाओ गुणाइआ ॥ ११ ॥
उवयारमेत्तभिन्ना ते चेव जहा तथा गुणाइआ । तह कज्जं कारणओ भिन्नमभिन्नं च को दोसो ? ॥ १२ ॥
कारणमहया छट्ठा तत्थ सतंतो ति कारणं कत्तां । कज्जपसाहगतमं कारणम्मि उ पिंड-दंडाई ॥ १३ ॥
कम्मं किरिया कारणमिह निच्चिडो जओ न साहेइ । अहवा कम्मं कुंभो स कारणं बुद्धिहेउ ति ॥ १४ ॥
भव्वो ति व जोगो ति व सक्को ति व सो सरुवल्लभास्स । कारणसंनिज्झम्मि वि जं-नागासत्थमारंभो ॥ १५ ॥

यज्ञनिमित्तं कर्त्तुं त्रि य कृजमाणकालम्भि । होइ सकारणमिहारा त्रिवज्जया-ऽभावया होज्जा ॥ १६ ॥
 देओ स जत्स त सपयाणमिह त पि कारण तत्स । होइ, तदत्थिचाओ न कीरण त विणा ज सो ॥ १७ ॥
 भूर्पिडावायाओ पिढो वा सकरादवायाओ । चकमहावाओ वाऽपादानं कारण त पि ॥ १८ ॥
 वसुहाऽऽगास चक सरूनमिथाइ सनिहाण ज । कुभस त पि कारणमभावओ तत्स जैदसिद्धी ॥ १९ ॥

भावम्भि होइ दुविहं अपसत्थ पसत्थयं च अपसत्थं ।
 संसारस्सेगविहं दुविहं तितिहं च नायब्बं ॥ २०६ ॥
 असंजमो य एक्को अन्नाणं अविरई य दुविहं चं ।
 मिच्छतं अन्नाणं अविरई चेव तितिहं तु ॥ २०७ ॥
 होइ पसत्थं मोक्खस्स कारणमेगविहं दुविहं तितिहं च ।
 तं चेव य विवरीयं अहिगार पसत्थएणेत्यं ॥ २०८ ॥
 तित्थयरो किंकारणं भासइ सामाइयं तु अज्झयणं ? ।
 तित्थयरनामगोत्तं बद्धं मे वेइअब्बं ति ॥ २०९ ॥
 तं च कह वेइज्जइ अगिलाए धम्मदेसणाईहिं ।
 वज्झइ तं तु भगवओ तइयभवोसकइत्ता णं ॥ २१० ॥

नियमां मणुयगर्हए इत्थी पुरिसेयरो व सुहलेसो ।
 आसेवियबहुलेहिं वीसाए अन्नयरएहिं ॥ २११ ॥
 गोयममाई सामाइयं तु किंकारणं निसामैति ।
 नाणस्स तं तु सुन्दर-मङ्गुलभावाण उवलद्धी ॥ २१२ ॥
 होइ पवित्ति-निवित्ती संजम-तव पावकम्मअण्णहणं ।
 कम्मविवेगो य तथा कारणमसरीरया चेव ॥ २१३ ॥
 कम्मविवेगो असरीरयाइ असरीरयाऽणबाहाए ।
 होअणबाहनिमित्तं अवेयणु अणाउलो निरुओ ॥ २१४ ॥
 निरुयत्ताए अयलो अयलत्ताए य सासओ होइ ।
 सासयभावसुवगओ अब्वाबाहं सुहं लहइ ॥ २१५ ॥

तित्थयरनामकम्मक्खयस्स कारणमिदं जिणिदस्स । सामाइयाभिहाणं नाणस्स उ गोयमार्हणं ॥ १ ॥
 तं-पि सुभेयरभावोवलद्धिए सा पवित्ति-नियमाणं । एवं नेयं कम्मो पुब्बं पुब्बं परनिमित्तं ॥ २ ॥

पंचयनिक्खेवो खलु दव्वम्मी तत्तमासगार्हओ ।
 भावम्मि ओहिमाई तिविहो पगयं तु भावेणं ॥ २१६ ॥
 केवलनाणि ति अहं अरिहो सामाइयं परिकहेइ ।

तेसिं पि पच्चओ खलु सव्वणू तो निसामिंति ॥ २१७ ॥

दव्वस्स दव्वओ धा दव्वेण व दव्वपच्चओ नेओ । तेव्विवरीओ भावे सा वि हु नाणाइओ त्तिविहो ॥ १ ॥
 केवलनाणित्तणओ अप्प चिय पच्चओ जिणिंदस्स । तप्पच्चक्खत्तणओ ततो चिय गोयमाईण ॥ २ ॥
 जेणाइवियमिद्ध सामइय तोऽव्वहाइविसय त । न उ मइ-सुयपच्चक्ख ज ताइ परोक्खत्तिसयाइ ॥ ३ ॥
 जुत्तमिद्ध केवल चैव पच्चओ नोहि-माणस्स नाण । पोगलेत्तचित्तिसयओ सामाइयारूवया ज च ॥ ४ ॥
 ज लेसापूरिणामो पाय सामाइय भवत्तयस्स । तप्पच्चक्खत्तणओ तेसिं तो त पि पच्चक्ख ॥ ५ ॥
 ओहाइपच्चय चिय जइ त न सुय पि पच्चओ पत्तो । पच्चक्खनाणिवज्जस्स तेण वयण न संख्ये ॥ ६ ॥
 सुयमिद्ध सामइय चिय पच्चइय त जओ य तव्वयण । पच्चक्खनाणियो च्चिय पच्चायणमेत्तवावार ॥ ७ ॥
 ओहाइपच्चओ चि य भणिंए तो त पि पच्चओऽभिहिय । ओहाइत्तिग च कह तदभावे पच्चओ होज्जा ? ॥८॥
 आया गुरवो सत्य ति पच्चया वाविमो चिय जिणस्स । सपच्चक्खत्तणओ सीसाण उ तिप्पयारो वि ॥ ९ ॥
 एत्त गुरु सव्वणू पच्चक्ख सव्वससयच्छेया । भय-राग-दोसरहिओ तद्धिगामावओ ज च ॥ १० ॥
 अनुदकयपराणुगहपरो पमाण च ज तिहुयणस्स । सामाइयउवर्से तम्हा संख्येवयणो सि ॥ ११ ॥
 सत्य च सव्वसत्तोवगारिं पुव्वावरविरोहीव । सव्वगुणादाणफलं सव्व सामाइयउक्खयण ॥ १२ ॥
 बुज्झामो ण निज्जमिच्च विण्णाण ससयादभावाओ । कम्मक्खओवसमओ य होइ सप्पच्चओ तेसिं ॥ १३ ॥

नामं ठवणा दविए सरिसे सामन्नलक्खणा-ऽऽगारे ।

गइरागइ-नाणत्ती निमित्त उप्पाय-विगई य ॥ २१८ ॥

वीरियभावे य तथा लक्ष्णमेयं समासओ भणियं ।
 अहवा वि भावलक्ष्ण चउव्विहं सदहणमाई ॥ २१९ ॥
 सदहण जाणणा खलु विरई मीसं च लक्ष्णं कहए ।
 ते वि निसामिति तथा चउलक्ष्णसंजुअं चव ॥ २२० ॥

लक्ष्णमिह जं नामं जस्स व लक्खिज्जए व जो जेणं । ठवणागारविसेसो विष्णासो लक्खणाणं वा ॥ १ ॥
 लक्खिज्जइ जं जेणं दव्वं तं तस्स लक्खणं तं च । गच्चुवगाईयं बहुहा धम्मत्थियाईणं ॥ २ ॥
 किंचिम्मिच्चविमिद्धं एयं चिय सेसलक्खणविसेसा । जं दव्वलक्खणं चिय भावो वि स दव्वधम्मो ति ॥ ३ ॥
 तुल्लागारदरिसणं सरिसं दव्वरस लक्खणं तं पि । जह षडुल्लागारो वडो ति तह सव्वमुत्तीसु ॥ ४ ॥
 सामणमण्यियमण्यियं च तत्थंतिमं जहा सिद्धो । सिद्धरस होइ तुल्लो सव्वो सामणधम्मोहिं ॥ ५ ॥
 एगसमथाइसिद्धत्तेण पुणरप्यिथो स तरसेव । तुल्लो सेसोऽतुल्लो सामण-विसेसधम्मो ति ॥ ६ ॥
 बाहिरच्चिटागारो लक्खिज्जए तेण माणसाकूयं । आहारादिच्छा हत्थ-वयण-नेचाइसण्णाहिं ॥ ७ ॥
 अवैरोप्परं पयाणं विसेसणविसेसणिज्जया जत्थ । गच्चागई य दोण्हं गच्चागइलक्खणं तं तु ॥ ८ ॥
 पुव्वा-वरो-भएसु वाहयमव्वाहयं च तं तत्थ । जीवो देवो देवो जीवो ति विगण्यनियमोऽयं ॥ ९ ॥
 जीवइ जीवो जीवो जीवइ नियमो मओ विगण्यो य । देवो भव्वो भव्वो देवो ति विगण्यमो दो वि ॥ १० ॥
 जीवो जीवो जीवो जीवो ति दुगे वि गम्मए नियमो । जीवो जहेवओगो तहेवओगो य जीवो ति ॥ ११ ॥

रूची यदो चि चूओ दुमो चि नीलुप्पलं च लोयस्मि । जीवो सचेयणो चि य विगप्पनियमादओ सिच्छा ॥ १२ ॥
 नेणचि चि विसेतो सो दब्ब-अखेत्त-काल-भावोहिं । असमाणाण णेओ समाणसखाणमत्रिसेतो ॥ १३ ॥
 परमाणु-दुयपुयाण जह त्ताणत्त तहावसेसाण । असमाणाणं तह खेत्त-काल-भावप्पमेयाण ॥ १४ ॥
 लक्खिज्जइ सुभासुमणेण तो लक्खण निमित्त ति । भोमाइ तदट्ठनिह तिकालविसय जिणाभिहिय ॥ १५ ॥
 नाणुप्पन्न लक्खिज्जए जओ वत्थु लंक्खण तेणं । उप्पाओ समवओ तह चेत्त विगच्छओ विगमो ॥ १६ ॥
 लक्खिज्जइ ज विगय विगमेण पिणा व ज न समुई । विगमो वि लक्खणमओ विगच्छओ वत्थुणोऽण्णणो ॥ १७ ॥
 अट्ठुलिजुता निययप्पत्तइ-वक्खत्तणासओ समय । लक्खिज्जइ नेयहा तहं सव्ने दब्बपजजाया ॥ १८ ॥
 उप्पायस्स हि जुत्ता लक्खणया नासओ विणासस्स । नासोवलक्खिय वा वत्थु न भावो खप्पुक्क व ॥ १९ ॥
 नासो भावो समुईहेजओ वत्थुणो धुवत्तं व । अहव समुप्प्यओ इव वत्थुप्पमनाइभावओ ॥ २० ॥
 नासोवलक्खिय चिय तवभावो चिय तदक्कहा भावो । आह नणु पत्तमेव भावाभावोभयसभाव ॥ २१ ॥
 एत्त चिय त वत्थु सब्बाभावे व त खप्पुक्क व । भावे व सब्बाहा सब्बसक्के-गत्त-णिच्चाइ ॥ २२ ॥
 उप्पन्न विगय वाऽण्णप्पियमत्रिसेतिय सघम्मोहिं । त चिय पब्बायत्तविसेतियमहप्पिय नाम ॥ २३ ॥
 वीरिय ति बलं जीवस्स लक्खण ज व जस्स सामत्थ । दब्बस्स चित्तरूव जह वीरियमहोसहाईर्णं ॥ २४ ॥
 जमिहोदइयाईण भावाण लक्खण त एवहवा । त भावलक्खण खलु तत्थुदओ पोगगलविवागो ॥ २५ ॥
 उदए सइ जो तेण व निब्बचो उदय एव ओदईओ । उदयविधाय उवसमो उवसम एवोवसमिउ चि ॥ २६ ॥
 खय इह कम्मभाओ तप्पमांवे लाइओ स एवहवा । उभयसहावो भीसो खओवसमिओ तहेवाय ॥ २७ ॥

सव्वत्तो किर नामो परिणामोऽभिमुहया स एवेह । परिणामिउ त्ति सुद्धो जो जीवा-जीवपरिणामो ॥ २८ ॥
 सम्मत्त-चरित्ताइं मीसो-वसम-क्खयस्सहावाइं । सुय-देसोवरईओ खओवसमभावरूवाओ ॥ २९ ॥
 सामाइएसु एवं संभवओ सेसलक्खणाइं पि । जोएज्ज भावओ वा वइसेसियलक्खणं चउहा ॥ ३० ॥
 सइहणाइसहावं जह सामाइयं जिणो परिकहेइ । तल्लक्खणं चिय तयं परिणमए गोयमाईणं ॥ ३१ ॥
 एणेणं वत्थुणोऽण्णग्गमुणो जमवधारणेणव । नयणं धम्मेण तओ होइ नओ सत्तहा सो य ॥ ३२ ॥

नेगम संगह ववहार उज्जुसुए चैव होइ बोधंवा ।
 सदे य समभिरूढे एवंभूए य मूलनया ॥ २२१ ॥
 णेगेहिं माणेहिं मिणइ ती णेगमस्स नेरुत्ती ।
 सेसाणं पि नयाणं लक्खणमिणमो सुणह, वोच्छं ॥ २२२ ॥
 संगहियपिंडियत्थं संगहवयणं समासओ बिति ।
 वच्चइ विणिच्छियत्थं ववहारो सव्वदव्वेसु ॥ २२३ ॥
 पच्चुप्पन्नगाही उज्जुसुओ नयविही सुणेअव्वो ।
 इच्छइ विसेसियतरं पच्चुप्पन्नं नओ सहो ॥ २२४ ॥
 वत्थुओ संकमणं होइ अवत्थू नए समभिरूढे ।
 वंजण-अत्थ-तट्टुभए एवंभूओ विसेसेइ ॥ २२५ ॥

तम्हा वरथूणं चिय जो सरिसो पज्जवो स सामन्नं । जो विसरिसो विसेसो स मओऽणत्थंतरं तत्तो ॥ १७ ॥
 संगहणं संगिण्हइ संगिज्जते व तेण जं भेया । तो संगहो चि संगहियपिण्डियत्थं वओ जस्स ॥ १८ ॥
 संगहियमागहीयं संपिण्डियमेगजाइमाणीयं । संगहियमणुगमो वा वइरगो पिण्डियं भणियं ॥ १९ ॥
 अहव महासामन्नं संगहियपिण्डियत्थमियरं ति । सव्वविसेसानन्नं सामन्नं सव्वहा भणियं ॥ २० ॥
 एगं निब्बं निरवययमक्खियं सव्वगं च सामन्नं । निस्सामन्नत्ताओ नत्थि विसेसो खपुष्फं व ॥ २१ ॥
 सदिति भणियम्मि जम्हा सव्वत्थाणुप्पवत्तए बुद्धी । तो सव्वं तम्मत्तं नत्थि तदत्थंतरं किंचि ॥ २२ ॥
 कुंभो भावाणन्नो जइ तो भावो अहन्नहाऽभावो । एवं पडादओ वि हु भावाणन्न चि तम्मत्तं ॥ २३ ॥
 तम्मत्तामिह विसेसा सामन्नं पिव पमेयभावाओ । सव्वत्थ सम्मईओ वभिचाराभावओ वावि ॥ २४ ॥
 चूओ वणस्सइ च्चिय मूलाइगुणो चि तस्समूहो, व्व । गुम्मादओ वि एवं सव्वे न वणस्सइत्रिसिद्धा ॥ २५ ॥
 सामन्नाओ विसेसोऽणन्नोऽणन्नो व नत्थि जइ अन्नो । निस्सामन्नत्ताओऽणन्नो सामन्नमेत्तं सो ॥ २६ ॥
 ववहरणं ववहरए स तेण व वहीरए व सामन्नं । ववहारपरो व जओ विसेसओ तेण ववहारो ॥ २७ ॥
 सदिति भणियम्मि गच्छइ त्रिणिच्छयं सदिति किं तदन्नं ति । होज्ज विसेसोहिंतो संववहाराद्वेतं जं ? ॥ २८ ॥
 खवलंभव्ववहाराभावाओ निव्विसेसभावाओ । तं नत्थि खपुष्फं पिव संति विसेसा सपच्चकखं ॥ २९ ॥
 जं च विसेसेहिं चिय संववहारो वि कीरए सक्खं । जम्हा तम्मत्तं चिय फुडं तदत्थंतरमभावो ॥ ३० ॥
 अन्नमण्नं व मयं सामन्नं जइ विसेसओऽणन्नं । तम्मत्तमन्नमहत्ता नत्थि तयं निव्विसेसें ति ॥ ३१ ॥
 तह चूयाइविरहिओ अन्नो को सो वणस्सई नाम । अवणस्सइ च्चिय तओ घडो व्व चूयाइभावाओ ॥ ३२ ॥
 तो ववहारो गच्छइ त्रिणिच्छयं को वणस्सई चूओ ? । होज्ज व व्वउलाइरूवो त्रह सव्वदव्वभेएसु ॥ ३३ ॥

तो भावु च्विय वत्थुं विसैसियमभिणलिंग-वयणं पि । बहुपज्जायं पि मयं सदत्थवसेण सहस्स ॥ ५० ॥
जं जं सण्णं भासइ तं तं च्विय समभिरोहए जम्हा । सण्णंतरत्थविमुहो तओ तओ समभिरूढो त्ति ॥ ५१ ॥
दव्वं पज्जाओ वा वत्थुं वयणंतराभिधेयं जं । न तदन्नवत्थुमाव्वं संकमए संकरो मा भू ॥ ५२ ॥
न हि सदंतरवच्चं वत्थुं सदंतरत्थतामेइ । संसय-विवज्जए-गत-संकराइप्पसंगाओ ॥ ५३ ॥
घड-कुंडसदत्थाणं जुत्तो भेओऽभिहाणभेआओ । घड-पडसदत्थाण व तओ न पज्जायवयणं त्ति ॥ ५४ ॥
घणिभेयाओ भेओऽणुमओ जइ लिंग-वयणभिन्नाणं । घड-पडवच्चाणं पिव घड-कुडवच्चाण किमणिट्ठो ? ॥ ५५ ॥
आगासे वसइ त्ति य भणिए भणइ किह अन्नमन्नम्मि । मोत्तुणाथसहावं वसेज्ज वत्थुं विहम्मम्मि ? ॥ ५६ ॥
वत्थुं वसइ सहावे सत्ताओ चेयणा व जीवम्मि । न विलक्खणत्ताओ भिन्ने छायातवे चेव ॥ ५७ ॥
माणं पमाणमिट्ठं नाणसहावो स जीवओऽणन्नो । कह पत्थयाइभावं वएज्ज मुत्ताइरूवं सो ? ॥ ५८ ॥
न हि पत्थाइ पमाणं घडो व्व सुवि चेयणाइविरहाओ । केवलमिव तन्नाणं पमाणमिट्ठं परिच्छेओ ॥ ५९ ॥
पत्थादओ वि तक्कारणं ति माणं मेई न तं तेसु । जमसंतेसु वि बुद्धी कासइ संतेसु वि न बुद्धी ॥ ६० ॥
तक्कारणं ति वा जइ पमाणसिद्धं तओ पमेयं पि । सव्वं पमाणमेवं किमप्पमाणं पमाणं वा ? ॥ ६१ ॥
देसी चेव य देसो नो वत्थुं वा न वत्थुणो भिन्नो । भिन्नो व न तस्स तओ तस्स व जइ तो न सो भिन्नो ॥ ६२ ॥
एत्तो चेव समाणाहिगारणया जुज्जए पयाणं पि । नीलप्पलाइयाणं न रायपुरिसाइसंसग्गो ॥ ६३ ॥
घडकारविक्खाए कच्चुरणत्थंतरं जओ किरिया । न तदत्थंतरभूए समवाओ तो सओ तीसे ॥ ६४ ॥
कुंमम्मि वत्थुपज्जायसंकराइप्पसंगदोसाओ । जो जेण जं व कुरए तेणाभिन्नं तयं सव्वं ॥ ६५ ॥

एव जह सहत्यो सतो मूत्रो तवन्हाऽमूत्रो । तेनेवंभूयनओ सहत्यपरो विसेसेणं ॥ ६६ ॥
 वजणमथेणत्य च वजणेणोमय विसेसेइ । जह घडसइ चेदठावया तथा त पि तेनेव ॥ ६७ ॥
 सहवसादभिधेय तप्पच्चयओ पईर-कुम्भो व्व । ससय-विवज्जए-नच-सकराइप्पसगाओ ॥ ६८ ॥
 सइपरिणामओ जइ घट-कुडसहत्यभेयपडिवची । तो निचेदठो वि कंहं घडसइत्यो घडोऽभिमओ ? ॥ ६९ ॥
 जइ वत्युसकमो वा निदठो चिदठानओ य सकन्ती । तो नहि निश्चिदठतया जुचा हाणी व समयस्स ॥७०॥
 एन जीव जीवो संसारी पाणघारणाणुमत्रो । सिद्धो पुणरजीवो जीवपरिणामरहित चि ॥ ७१ ॥
 जइ देसि चिय देसो पचा पज्जाययणपडिवची । पुणरुचमणत्थं वत्युसकमो वा ण चेदठ ते ॥ ७२ ॥
 अहं भिण्णो तस्स तओ न होइ न य वत्युसकमयाओ । देसी चैव य देसो न वा पएसी पएसो चि ॥७३॥
 नोसहो वि समत्त देस व मणिज्ज जइ समत्त तो । तस्स पओणोऽणत्यो अह देसो तो न सो वत्यु ॥ ७४ ॥
 नीलुप्पलाइसइहिरणमेग च ज मय तत्य । नणु पुणरुचा-ऽणत्यय-समयविधाया पुहत्त वा ॥ ७५ ॥
 तो वत्युसकराइप्पसगाओ सब्वमेव पडिपुन्न । वत्यु सेसमत्तत्यु विलक्खण खरविसाण व ॥ ७६ ॥
 अत्थप्पवर सद्दोवसज्जण वत्युमुज्जुत्तता । सहप्पहाणमथोवसज्जण सेसया विति ॥ ७७ ॥
 इय नेगमाइसखेवलक्खण मूलजाइभेएण । एवं चिय वित्तरओ विण्णेर्यं तप्पभेएणं ॥ ७८ ॥

इच्छिक्को य सयविहो सत्त नयसया हवंति एमेव ।

अन्नो वि य आएसो पंचेव सया नयाणं तु ॥ २२६ ॥

जान्तो वयणपहा तावन्तो वा नया विसद्दाओ । ते चैव य पत्तमया सम्मत्त समुदिया सब्बे ॥ १ ॥

न समेन्ति न य समेया सम्मत्तं नेव वत्थुणो गमगा । वत्थुविधायाय नयां विरोहओ वेरिणो चेव ॥ २ ॥
 सव्वे समयति सम्मं चेगवसाओ नया विरुद्धा वि । निच्च-ववहारिणो इव राओदासीणवसवत्ती ॥ ३ ॥
 देसगमत्तणाओ गमग च्चिय वत्थुणो सुयाइ व्व । सव्वे समत्तगमगा केवलमिव सम्मभावस्मि ॥ ४ ॥
 जमणेगर्धम्मणो वत्थुओ तदंसे च सव्वपडिवत्ती । अन्ध व्व गयावयेव तो भिच्छद्विट्ठिणो वीसुं ॥ ५ ॥
 जं पुण समत्तपज्जायवत्थुगमग त्ति समुदिया तेणं । सम्मत्तं चक्खुमओ सव्वगयावयवगहणे व्व ॥ ६ ॥
 न समत्तवत्थुगमगा वीसुं रयणावलीए मणउ व्व । सहिया समत्तगमगा मणओ रयणावलीए व्व ॥ ७ ॥
 एवं सव्विसयसव्वे परविसयपरंमुहतए नाडं । नेएसु न संमुज्झइ न य समयासायणं कुणइ ॥ ८ ॥
 अत्थं जो न समिक्खइ निक्खेव-नय-प्पमाणओ विहिणा । तस्साजुत्तं जुत्तं जुत्तमजुत्तं व पडिहाइ ॥ ९ ॥
 परसमएगनयमयं तप्पडिवक्खनयओ निवत्तेज्जा । समए व परिग्गाहियं परेण जं दोसबुद्धीए ॥ १० ॥

एएहिं दिट्ठिवाए परूवणा सुत्त-अत्थकहणाए ।

इह पुण अणवभुवगमो अहिगारो तीहिं ओसन्नं ॥ २२७ ॥

पायं संबवहारो ववहारतेहिं तिहिं य जं लोए । तेण परिकम्मणत्थं कालियसुत्ते तदहिगारो ॥ १ ॥

नत्थि नएहिं विहूणं सुत्तं अत्थो य जिणमए किंचि ।

आसज्ज उ सोयारं नए नयविसारओ बूया ॥ २२८ ॥

भासिज्ज वित्थरेण वि नयमयपरिणामणासमत्थस्मि । तदसत्ते परिकम्मणभेगनएणं पि वा कुज्जा ॥ १ ॥

मूढनश्यं सुयं कालियं तु न नयां समोयंरंति इहं ।
अपुहत्ते समोयारो नस्थि पुहत्ते समोयारो ॥ २२९ ॥

अविभागत्या मूढा नय चि मूढनश्यं सुय तेण । न समोयरति संता पद्वपय जं न भण्णति ॥ १ ॥
अपुहत्तेमगभावो सुत्ते मुत्ते सवित्थर जत्थ । मण्णंत्तणुओगा चरण-धम्म-सखाण-दब्बाण ॥ २ ॥
तत्थेव नयाणं पि हु पइवत्थु वित्थरेण सब्बेसिं । वेसिंति समोयार गुरुवो, भयणा पुहत्तम्मि ॥ ३ ॥
एगो व्विय वेसिञ्जइ जत्थणुओगो न सेसमा तिण्णि । सन्ता थि त पुहत्त तत्थ नया पुरिसमासज्ज ॥ ४ ॥

जावं ति अज्जवइरा अपुहत्तं कालियाणुओगस्स ।
तेणारेण पुहत्तं कालियसुय दिट्ठिवाए य ॥ २३० ॥
अपुहत्तमासि वइरा जाव ति पुहत्तमारओअभिहिट्ठ । के ते आसि कया वा पसगओ तेसिमुप्पची ॥ १ ॥

अपुहत्तेऽणुओगो चत्तारि हुवार भासई एगो ।
पुहत्ताणुओगकरणे ते अत्थ तओ वि वोच्छिन्ना ॥ २३१ ॥
किं वइरेहिं पुहत्तं कयमइ तवणतरेहिं भणियम्मि । तवणतरेहिं तवभिहियगहियसुत्तत्थसारेहिं ॥ १ ॥
देविदंदिएहिं महाणुभावेहिं रक्खियजेहिं ।
जुगमासज्ज विमत्तो अणुओगो तो कओ चउहो ॥ २३२ ॥

१ "विच्छिन्ना" । २ इहा पर "कया वा वरसोमा विक्का वा कामेण सोमदणु चि । माया वा कणुणरत्तव तोसत्थिपुक्का य भावदिया ॥ १ ॥
विजवण माणुणे वीसु पकं व वत्तस उक्कवदं । पण्णइओ व भाया एक्कवत्तमणेहिं अणमो व ॥ २ ॥" इति निर्मुक्तिगाथादप भाष्ययुक्ताएते ।

नाऊण रक्खियज्जो मइ-मेहा-धारणासमगं पि । किञ्छेण धरोमाणं सुयण्णवं पूसमिच्चं पि ॥ १ ॥
 अइसयकओवओगो मइ-मेहा-धारणाइपरिहीणे । नाऊणमेस्सपुरिसे खेत्तं-कालाणुरूवं च ॥ २ ॥
 साणुगहोऽणुओगे वीसुं कासी य सुयविभागेण । सुहगहणाइनिमित्तं नए य सुनिगूहियविभागे ॥ ३ ॥
 सविसयमसइहंता नयाण तम्मत्तयं च गिण्हंता । मणंता य विरोहं अपरिणामातिपरिणामा ॥ ४ ॥
 गण्ठेज्ज मा हु मिच्चं परिणामा य सुहुमाइबहुभेए । होज्जाऽसत्ते वेत्तुं न कालिए तो नयविभागो ॥ ५ ॥

कालियसुयं च इसिभासियाइं तइओ य सूरपन्नत्ती ।
 सव्वो य दिट्ठिवाओ चउत्थओ होइ अणुओगो ॥ २३३ ॥
 जं च महाकप्पसुयं जाणिअ सेसाणि छेयसुत्ताणि ।
 चरणकरणाणुओगो त्ति कालियत्थे उवगयाणि ॥ २३४ ॥

एवं विहियपुहचेहिं रक्खियज्जेहिं पूसमित्तमि ठविए । गणिम्मि किर गोट्टमाहिलो पडिनिवेसेण ॥ १ ॥
 सो मिच्चतोदयओ सत्तमओ निण्हवो समुप्पण्णो । के अन्ने छ ब्भणिए पसंगओ निण्हउप्पत्ती ॥ २ ॥
 अहवा चोएइ नयाणुओगनिण्हवणओ कंहुं गुरवो । न हि निण्हैव त्ति, भण्णइ जओ न जंपंति नत्थि त्ति ॥३॥
 न य मिच्चभावणाए वयंति जो पुण पयं पि निण्हवइ । मिच्छाभिनिवेसाओ स निण्हवो बहुरयाइ व्व ॥ ४ ॥

बहुरय पएस अव्वत्त सामुच्छा दुग तिग अब्बिआ चव ।
 एएसिं निगमणं वोच्छामि अहाणुपुब्बीए ॥ २३५ ॥

बहुय जमालिपभवा जीवपसा य तीसगुत्ताओ ।
 अव्वत्ताऽऽसाढाओ सामुच्छेओ असमित्ताओ ॥ २३६ ॥
 गंगाओ दोकिरिया छलुगा तेरासिआण उप्पत्ती ।
 थेरा य गोट्टमांहिल पुट्टमवच्चं परुविति ॥ २३७ ॥
 सावत्थी उसभपुरं सेअम्बिआ मिहिल उल्लुगातीरं ।
 पुरमंतरंजि दसंडर रहवीपुरं च नयराइं ॥ २३८ ॥
 चौइस सोलस वासा चौइसवीसुत्तरा य दुण्णि सया ।
 अट्ठावीसा य दुवे पंचेव सया य चोआला ॥ २३९ ॥
 पंच सया चुलसीओ छच्चेव सया नबुत्तरा हुंति ।
 नाणुप्पत्तीए दुवे उप्पन्ना निब्बुए सेसा ॥ २४० ॥
 चौइस वासाणि तथा जिणेण उप्पाडियस्स नाणस्स ।
 तो बहुरयाण दिट्ठी सावत्थीए समुप्पन्ना ॥ २४१ ॥
 जिट्ठा सुदंसण जमालिणोज्ज सावत्थीतिंदुगुज्जाणे ।
 पंच सया य सहस्सं ढंकेण जमालि मोत्तुणं ॥ २४२ ॥

सखं चिय संथारो न कज्जमाणो कउ त्ति मे जग्हा । बेइ ज्जमाली सव्वं न कज्जमाणं कयं तग्हा ॥ १ ॥
 जस्सेह कज्जमाणं कयं ति तेणेह विज्जमाणस्स । करणकिरिया पव्वन्ना तथा य बहुदोसपडिवत्ती ॥ २ ॥
 कयमिह न कज्जमाणं सब्भात्ताओ चिरंतनघडो व्व । अहवा कयं पि कीरइ कीरउ निच्चं न य समत्ती ॥ ३ ॥
 किरियावेफ्फं ति य पुव्वमभूयं च दीसए होतं । दीसइ दीहो य जओ किरियाकालो घडाईणं ॥ ४ ॥
 नारंभे चिय दीसइ न सिवादद्दाए दीसइ तदंते । तो नहि किरियाकाले जुचं कज्जं तदंतम्मि ॥ ५ ॥
 थेराण मयं नाकयमभावओ कीरए खपुप्फं व । अह व अकयं पि कीरइ कीरउ तो खरविसाणं पि ॥ ६ ॥
 निच्चकिरियाईदोसा नणु तुल्ला असइ कट्ठतरगा वा । पुव्वमभूयं च न ते दीसइ किं खरविसाणं पि ? ॥ ७ ॥
 पइसमउपपन्नाणं परोप्परविलक्खणाण सुबहूणं । दीहो किरियाकालो जइ दीसइ किं त्य कुंभस्स ? ॥ ८ ॥
 अन्नारंभे अन्नं किह दीसउ जह घडो पडारंभे । सिवकादओ न कुंभो किह दीसए सो तदद्दाए ? ॥ ९ ॥
 अंते चिय आरद्धो जइ दीसइ तंम्मि चेव को दोमो ? । अकयं व संपइ गए कह कीरउ कह व एस्सम्मि ? ॥ १० ॥
 पइसमयकज्जकोडीनिरवेक्खो घडगयांहिलासो सि । पइसमयकज्जकालं थूलमई ! घडम्मि लाएसि ॥ ११ ॥
 को चरमसमयनियमो पढ्भे चिय तो न कीरए कज्जं ? । नाकारणं ति कज्जं तं चेवं तंम्मि से समए ॥ १२ ॥
 तेणेह कज्जमाणं नियमेण कयं कयं तु भयणिज्जं । किंचिदिह कज्जमाणं उवरयकिरियं च हुज्जाहि ॥ १३ ॥
 जं जत्थ नभोदेसे अत्थुव्वइ जत्थ जत्थ समयम्मि । तं तत्थ तत्थमत्थुयमत्थुवंतं पि तं चेव ॥ १४ ॥
 बहुवत्थत्तरणविभिण्णदेसकिरियाइकज्जकोडईणं । मण्णसि दीहं कालं जइ, संथारस्स किं तस्स ? ॥ १५ ॥
 पइसमयकज्जकोडीविमुहो संथारयाहिकयकज्जो । पइसमयकज्जकालं कहं संथारम्मि लाएसि ? ॥ १६ ॥

सो उज्जुसुयनयमय असुणतो न पडिवज्जए जाहे । ताहे समणा केई उवसपण्णा जिण वेव ॥ १७ ॥
 पियदसणा वि पइणोऽणुरागओ तम्मय चिय पवण्णा । ढकोवहियागणिदड्ढवयवेसा तय मणइ ॥ १८ ॥
 सावय । सघाडी मे तुमए दड्ढ चि सो वि य तमाह । नणु तुज्ज डज्जमाण दड्ढ ति मओ न सिद्धतो ॥१९॥
 दड्ढ न डज्जमाण जइ विगएऽणागए व का सका । काले तयमावाओ सघाडी कम्मि ते दड्ढा ? ॥ २० ॥
 अहवा न डज्जमाण दड्ढ दाहकिरियासमचीए । किरियाऽभावे दड्ढं जइ दड्ढ किं न तेलुक्क ? ॥ २१ ॥
 उज्जुसुयनयमाओ वीरजिणिदवयणावलधीणं । जुज्जेज्ज डज्जमाणं दड्ढ वोचु न तुज्ज चि ॥ २२ ॥
 समए समए जो जो देसोऽणणिमायमेइ डज्जमाणसस । त तम्मि डज्जमाणं वट्ट पि तमेव तत्थेव ॥ २३ ॥
 नियमेण डज्जमाण दड्ढ वड्ढ तु होइ मयणिग्ज । किंचिदिह डज्जमाण उवरयवाह च हुज्जाहि ॥ २४ ॥
 इच्छामो संबोहणमज्जो ! पियदसणादओ ढक । वोतु जमाल्लिमेक्क मोचूण गया जिणसगास ॥ २५ ॥

सोलस वासाणि तथा जिणेण उप्पाडियस्स नाणस्स ।

जीवपएसियदिट्ठी तो उसमपुरे समुप्पण्णा ॥ २४३ ॥

रायगिहे गुणसिलए वसु चउदसपुब्बि तीसगुत्ते य ।

आमलकप्पा नयरी भित्तिसिरी कूर-पिउडाई ॥ २४४ ॥

आयप्पवायपुब्बं अहिज्जमाणस्स तीसगुत्तस्स । नयमयमाणमाणस्स विट्ठिमोहो समुप्पण्णो ॥ १ ॥

एगादओ पएसा नो जीवो नो पएसहीणो वि । ज तो स जेण पुण्णो स एव जीवो पएसो चि ॥ २ ॥

गुरुणाऽभिहिओ जइ ते पढमपएसो न समओ जीवो । तो तप्परिणामो च्चिय जीवो कइमत्तिमपएसो ? ॥३॥

अहं स जीवो क्व नाइमो चि को वा विसेसहेऊ ते ? । अह पूरणो चि बुद्धी इक्केको पूरणो तरस ॥ ४ ॥
 एवं जीवबहुतं पइजीवं सब्वर्ही व तदभावो । इच्छा विवज्जओ वा विसमत्तं सब्वसिद्धी वा ॥ ५ ॥
 जं सब्वहा न वीसुं सब्वेसु वि तं न रेणुतेल्लं व । सेसेसु असब्भूओ जीवो क्वमंतिमपएसे ? ॥ ६ ॥
 अह देसओऽवसेसेसु तो वि किह सब्वहंतिसे जुत्तो । अह तस्मि व जो हेऊ स एव सेसेसु वि समाणो ॥ ७ ॥
 नेह पएसत्तणओ अन्तो जीवो जहाइमएसो । आह सुयस्मि निसिद्धा सेसा न उन्तिमपएसो ॥ ८ ॥
 नणु एगो चि निसिद्धो सो वि सुए जइ सुयं पमाणं ते । सुत्ते सब्वपएसा भणिया जीवो न चरिमो चि ॥ ९ ॥
 तंतू पडोवयारी न समत्तपडो य समुदिया तें उ । सब्वे समत्तपडओ सब्वपएसा तहा जीवा ॥ १० ॥
 एवंभूयनयमयं देस-पएसा न वत्थुणो भिन्ना । तेणावत्थु चि मया कसिणं चिय वत्थुमिद्धं से ॥ ११ ॥
 जइ तं पमाणमेवं कसिणो जीवो अहोवयाराओ । देसे वि सब्वबुद्धी पवज्ज सेसे वि तो जीवं ॥ १२ ॥
 जत्तो व तदुवयारो देसूणे न उ पएसमेत्तस्मि । जह तंतूणस्मि पडे पडोवयारो न तंतुस्मि ॥ १३ ॥
 इय पणविओ जाहे न पवज्जइ सो कओ तओ बज्जो । ततो आमलकण्णाए भित्तिसिरिणा सुहोवायं ॥ १४ ॥
 भक्खण-पाण-वंजण-वंत्थंतावयवलाभिओ भणइ । सावय ! विधम्मिया म्हे कीस चि तओ भणइ सड्ढो ॥ १५ ॥
 नणु तुज्झं सिद्धंतो पज्जंतावयवमित्तओऽवयवी । जइ सच्चमिणं तो कौ विहम्मणा भिच्छमिहरा भे ॥ १६ ॥
 अंतोऽवयवो न कुणइ समत्तकज्जं ति जइ न सोऽभिमओ । संववहारार्इए तो तस्मि कओऽवयविगाहो ? ॥ १७ ॥
 अंतिमतंतू न पडो तक्कज्जाकरणओ जहा कुंभो । अह तयभावे वि पडो सो किं न पडो खपुणं व ? ॥ १८ ॥
 उवलंभव्ववहारामावाओ नत्थि ते खपुणं व । अंतावयवेऽवयवी दिद्धंताभावओ वावि ॥ १९ ॥

पञ्चत्वओऽणुमाणादागमओ वा पतिद्धी अत्याण । सन्वप्पमाणविसयाईय मिच्छत्तमेव अं ॥ २० ॥
इय चोइय संबुद्धो कामियपडिलाभिओ पुणो विहिणा । गंतु गुरुपायमूल सर्त्तासपरिसो पडिक्कतो ॥ २१ ॥

चउदस दो वाससया तइआ सिद्धिं गयस्स वीरस्स ।

तो अब्वत्तयदिदठी सेयंविआए ससुप्पणा ॥ २४५ ॥

सेयविपोलासाढे जोगे तद्विवसहिययसूले य ।

सोहम्मनल्लिगुम्मे रायगिहे मूरियवलभे ॥ २४६ ॥

गुरुणा देवीमूएण समणरूणेण ऋइया सीसा । सम्भाने परिकहिए अब्वत्तयविट्ठिणो जाया ॥ १ ॥
को जाणइ किं साहू देवो वा तो न वदणिज्जो चि । होज्जाऽसजयनमण होच्च सुसावायमसुगो चि ॥ २ ॥
येएवयण जइ परे सदेहो किं सुतो चि साहु चि ? । देवे कह न सका किं सो देवो न देवो चि ? ॥ ३ ॥
तेण कहिय ति व मई देवोऽह रूवदरिसणाओ य । साहु चि अह कहिए समणरूवम्मि का सका ? ॥ ४ ॥
वेयस्स व किं वयणं सच ति न साहुरूवधारिस्स । न परोप्पर पि वन्वह ज जाणन्ता वि जयउ चि ॥ ५ ॥
जीवाइपयत्थेसु य सुहुमन्वयहिय-विगिहुरूवेसु । अच्चतपरोक्खेसु य किह न जिणाईसु भे सका ? ॥ ६ ॥
तन्वयणाओ य मई नणु तन्वयणे सुसाहुविचो चि । आल्य-विहारसभिओ समणोऽय वदणिज्जो चि ॥ ७ ॥
जह वा जिणिंदपडिम जिणयुणरहिय ति जाणमाणा नि । परिणामविमुद्धत्य ववह तह किं न साहु पि ? ॥ ८ ॥
हुच्च नत्था साहुच जइरूवे नत्थि चैव पडिमाए । सा क्कसि वदणिज्जा जइरूवे क्कसि पडिसेहो ? ॥ ९ ॥
असजयजइरूवे पावाणुमई मई न पडिमाए । नणु देवाणुगयाए पडिमाए वि हुच्च सो दोसो ॥ १० ॥

अह पडिमाए न दोसो जिणबुद्धीए नैमओ विसुद्धस । तो जइरुवं नमओ जइबुद्धीए कहं दोसो ? ॥ ११ ॥
 अह पडिमं पि न वंदह देवासंकाइ तो न वेचव्वा । आहारो-वहि-सेजा मा देवकया भवेज्ज ण्हु ॥ १२ ॥
 को जाणइ किं भत्तं किमओ किं पाणयं जलं मज्जं । किमलालुं माणिकं किं सप्यो चीवरं हारो ? ॥ १३ ॥
 को जाणइ किं सुद्धं किमसुद्धं किं सज्जि निज्जीवं । किं भक्खं किमभक्खं पत्तमभक्खं तओ सव्वं ॥ १४ ॥
 जइणा वि न संवासो सेओ पमया-कुसीलसंकाए । होज्ज गिही वि जइ त्ति य तस्सासीसा न दायव्वा ॥ १५ ॥
 न य सो दिक्खेयव्वो भव्वोऽभव्वो त्ति जेण को मुणइ ? । चोर त्ति चारिउ त्ति य होइ जओ परदारगामि त्ति ? ॥ १६ ॥
 को जाणइ को सीसो को व गुरू तो न तव्विसेसो वि । गच्छो न चोवएसो को जाणइ सच्चमलियं त्ति ? ॥ १७ ॥
 किं बहुणा सव्वं चिय संदिद्धं जिणमयं जिणिंदा य । परल्लोय-सग-मोक्खा दिक्खाए किमत्थमारंभो ? ॥ १८ ॥
 अह संति जिणवरिंदा तव्वयणाओ य सव्वपडिवत्ती । तो तव्वयणाउ च्चिय जइवंदणयं कहं न मयं ? ॥ १९ ॥
 जइ जिणमयं पमाणं मुणि त्ति तो बद्धकरणपरिसुद्धं । देवं पि वन्दमाणो विसुद्धभावो विसुद्धो त्ति ॥ २० ॥
 जह वा सो जइरुवो दिट्ठो तह कित्थिया सुरा अत्ते । तुब्भेहिं दिट्ठपुव्वा सव्वत्थापच्चओ जं भे ॥ २१ ॥
 छउमत्थसमयचज्जा ववहारनयाणुसारिणी सव्वां । तं तह समायंतो सुद्धइ सव्वो विसुद्धमणो ॥ २२ ॥
 संवहरो वि बली जमसुद्धं पि गहियं मुयविहीए । कोवेइ न सव्वणू वंदइ य कयाइ छउमत्थं ॥ २३ ॥
 निच्छयववहारनओत्रणीयमिह सासनं जिणिंदाणं । एगयरपरिच्चाओ मिच्छं संकादओ जे य ॥ २४ ॥
 जह जिणमयं पवज्जह तो मा ववहारनयमयं सुयह । ववहारपरिच्चाए तित्थुच्छेओ जओऽवस्सं ॥ २५ ॥
 इय ते नासग्गाहं सुयंति जाहे बहुं पि भणंता । तो संघपरिच्चात्ता रायगहे निवतिणा नाउं ॥ २६ ॥

बलभदेणघाया मणति सावय ! वय तवस्सि' सि । मा कुरु सरुमसंकारहेसु मणिए मणइ राया ॥ २७ ॥
 को जाणइ के तुम्हे किं चोरा चारिआ अभिमर चि । सजयख्वच्छण्णा अज्जमह भे विवाएमि ॥ २८ ॥
 नाण-चरियाहि नज्जइ समणोऽसमणो व कीत्त जाणतो । त सावय ! संवेह करेत्ति मणिए निवो मणइ ॥ २९ ॥
 तुम्भ चिय न परुप्परं वीत्तभो साहवो चि कह मज्झ । नाण-चरियाहि जायइ चोराण वि किं न ता सति ? ॥ ३० ॥
 उववत्तिओ भयाओ य पव्वण्णा सब्बमयमसग्गाहे । निवत्तामियाभिगतु गुरुमुल ते पडिक्कता ॥ ३१ ॥

वीसा दो वाससया तइया सिद्धिं गयस्स वीरस्स ।

सामुच्छेइयदिट्ठी मिहिलपुरीए समुप्पन्ना ॥ २४७ ॥

मिहिलाए लच्छिघरे महगिरि कोडिन्न आसमित्ते य ।

नेउणियणुप्पवाए रायगिहे खंडरक्खा य ॥ २४८ ॥

नेउणमणुप्पवाए अहिज्जओ वत्थुमासमित्तस्स । एगसमयाइवोच्छेयुत्तओ नासपडिवत्ती ॥ १ ॥

उप्पायाणतरओ सब्ब चिय सब्बहा विणासि चि । गुरुवयणमेगनयमयमेय मिच्छ न सब्बमय ॥ २ ॥

न हि सब्बहा विणासो अच्चापज्जायेमचनासस्मि । स-परपज्जायाणतधम्मणो वत्थुणो जुत्तो ॥ ३ ॥

अह सुत्ताउ चि मईं सुत्ते नणु सासय पि निदिट्ठ । वत्थु वन्वट्ठाए असात्तय पज्जेयट्ठाए ॥ ४ ॥

एत्थ वि न सब्बनासो समयाइवित्सेसण जओऽभिहिय । इहरा न सब्बनासे समयाइवित्सेसण जुत्तं ॥ ५ ॥

को पढमसमयनारगनासे वित्तिमयनारगो नाम ? । न सुरो घडो अभावो व होइं जइ सब्बहा नासो ? ॥ ६ ॥

अहव समाणुप्यत्ती समाणसंताणओ मई होज्जा । को सब्बहा विणासे संताणो किं व सामणं ? ॥ ७ ॥
 संताणियो न भिणो जइ संताणो न नाम संताणो । अह भिणो न कखणिओ खणिओ वा जइ न संताणो ॥ ८ ॥
 पुव्वाणुगमे समया हुज्ज न सा सब्बहा विणासम्मि । अह सा न सब्बनासो तेण समं वा नणु खपुक्कं ॥ ९ ॥
 अणविणासे अणं जइ सरिसं होइ होउ तेलुक्कं । तदसंबद्धं व मई सो वि कओ सब्बनासम्मि ? ॥ १० ॥
 'किह वा सब्बं खणियं विण्णायं जइ मइ सुयाउ त्ति । तदसंखसमयसुत्तत्थगहणपरिणामओ जुत्तं ॥ ११ ॥
 न उ पइसमयविणासे जेणिक्किक्कखरं चिय पयस्स । संखाईयसामइयं संखिज्जाइं पयं ताइं ॥ १२ ॥
 संखिज्जपयं वक्कं तदत्थगहणपरिणामओ हुज्जा । सब्बदखणभंगानाणं तदजुत्तं समयनट्टस्स ॥ १३ ॥
 तिची समो किलामो सारिक्ख-वित्रक्ख-पच्चयाईणि । अज्झयणं झाणं भावणा य का सब्बनासम्मि ? ॥ १४ ॥
 अणणो पइगासं मुत्ता अंते न सो वि को तिची ? । गंतादओ वि एवं इय संबवहारवुच्छिची ॥ १५ ॥
 जेणं चिय पइगासं भिन्ना तिची अओ चिय विणासो । तिचीए तित्तस्स य एवं चिय सब्बसंसिद्धी ॥ १६ ॥
 पुव्विहसब्बनासे बुद्धी तिची य किंनिमित्ता तो ? । अह सा वि तेषुवत्तइ सब्बविणासो कंहं जुत्तो ? ॥ १७ ॥
 दिक्खा व सब्बनासे किमत्थमहवा मई विमोक्खत्थं । सो जइ नासो सब्बरस तो तओ किं व दिक्खाए ? ॥ १८ ॥
 अह निच्चो, न कखणिग्रं तो सब्बं अह मई संताणो । अहउ त्ति तओ दिक्खा निरसंताणस्स सुक्खो त्ति ॥ १९ ॥
 छिण्णेणाछिण्णेण व किं संताणेण सब्बनट्टस्स ? । किंचाभात्रीभूयस्स स-परसंताणचित्ताए ? ॥ २० ॥
 सब्बं पयं व खणियं पज्जंते नासदरिसणाउ त्ति । नणु इत्तो चिय न खणियमंते नासोवल्लहीओ ॥ २१ ॥
 इहराउ चिय तओ दीसेज्जंते व्व कीस थ समाणो । सब्बविणासे नासो दीसइ अंते न सोऽत्तत्थ ? ॥ २२ ॥

आते व सव्वनासो पडिवणो केण जडुवल्ल्हीओ । कप्पेसि कखणविर्णास नणु पज्जायतर त पि ॥ २३ ॥
 जेसिं व न पज्जते विणासदरिसणमिहवराईण । तद्विच्चमुवगमओ सव्वकखणविणासिमयहाणी ॥ २४ ॥
 पज्जायनयमयमिण ज सव्वं विगम-सभवसहाव । दव्वट्टियस्स निच्च एगयरमय च मिच्छत्त ॥ २५ ॥
 जमणतपज्जयमय वत्तु सुवण व चिच्चपरिणाम । ठिइ-विभव-मंगरूव निच्चानिच्चाइ तोप्रभिमय ॥ २६ ॥
 सुह-दुक्ख-वघ-मुक्खा उभयनयमयाणुवट्टिणो जुत्ता । एगयरपरिच्चाए सव्वव्ववहारवोच्छिची ॥ २७ ॥
 न सुहाइ पज्जयमए नासाओ सव्वहा मयस्सेव । न ये दव्वदट्टियपक्खे निच्चचणओ नमस्सेव ॥ २८ ॥
 जइ जिणमय पमाण तो मा दव्वट्टिय परिचयसु । सक्कस्स व होइ जओ तन्नासे सव्वनासो चि ॥ २९ ॥
 इय पणविओ वि जओ न पवज्जइ सो कओ तओ वज्झो । विहरतो रायगिहे नाउ तो खंडरक्खेहिं ॥ ३० ॥
 गहिओ सीसेहिं सम एएइमर चि जंपमाणेहिं । सजयवेसच्छण्णा, सज्ज सव्वे समाणेह ॥ ३१ ॥
 अग्हे सावय ! जयओ कत्थुप्पण्णा कहिं च पव्वइया । अमुगत्य वेति सद्धा ते वोच्छिण्णा तया चेव ॥३२॥
 तुब्भे तव्वेसधरा भणिए मयओ सकारण च ति । पडिवण्णा गुरुमूलं गतूण तओ पडिक्कन्ता ॥ ३३ ॥

अट्टावीसा दो वाससया तइआ सिद्धिं गयस्स वीरस्स ।

दोकिरियाणं दिट्ठी उल्लुगतीरे समुप्पण्णा ॥ २४९ ॥

नइखेडजणवउल्लुग महगिरि धणगुत्त अज्जंगे य ।

किरिया दो रायगिहे महातवोतीरमणिनाए ॥ २५० ॥

नइसुल्लुगमुत्तरओ सरए सीयजलमज्जंगस्स । सूराभित्तसिरसो सीउसिणवेयणोभयओ ॥ १ ॥
 लगोऽयमसग्गहो जुगवं उभयकिरिओवओगो त्ति । जं दो वि समयमेत्र य सीउसिणवेयणओ मे ॥ २ ॥
 तरतमजोगेणयं गुरुणाऽभिहिओ तुमं न लक्खेसि । समयाइसुहुमयाओ मणोऽत्तिचलसुहुमयाओ य ॥ ३ ॥
 सुहुमासुचरं चित्तं इंदियेदेसेण जेण जं कालं । संबज्जइ तं तम्मत्तनाण्हउ त्ति नो तेण ॥ ४ ॥
 उवलभए किरियाओ जुगवं दो दूरभिण्णदेसाओ । पाय-सिरोगयसीउह्वेयणाणुभवरूवाओ ॥ ५ ॥
 उवओगमओ जीवो उवउज्जइ जेण जस्मि जं कालं । सो तम्मओवओगो होइ जहिंदोवओगम्मि ॥ ६ ॥
 सो तदुवओगमेत्तोवैउत्तसत्ति त्ति तत्समं चेव । अत्थंतरोवओगं जाउ कहं केण वंसेण ? ॥ ७ ॥
 समयाइसुहुमयाओ मन्नसि जुगवं च भिन्नकालं पि । उप्पलदलसयवेहं व जह व तदलायचक्कं ति ॥ ८ ॥
 चित्तं पि नेंदियाइं समेइ सममह य खिप्पचारि त्ति । समयं व सुक्कसक्कुल्लिदसणे सब्बोवल्लिच्चि त्ति ॥ ९ ॥
 सब्बेदिओवलंभे जइ संचारो मणस्स दुल्लक्खो । एग्गदिओवओगंतरम्मि किह होउ सुलक्खो ? ॥ १० ॥
 अन्नविणिउत्तमण्णविणिओगं लहइ जइ मणो तेणं । हत्थि पि डिंयं पुरओ किमण्णचित्तो न लक्खेइ ? ॥ ११ ॥
 विणिओगन्तरलभे व किं त्थ नियमेण तो समं चेव । पइवत्थुमसंखेज्जाऽणंता वा जं न विणिओगा ? ॥ १२ ॥
 बहु-बहुविहाइगहणे नपूत्रओगवहुया सुएऽभिहिआ । तमणेगगहणं चिय उवओगणेगया नत्थि ॥ १३ ॥
 समयमणेगगहणं जइ सीओसिणदुगम्मि को दोसो ? । केण व भणियं दोसो उवओगदुगे वियारोऽयं ॥ १४ ॥
 समयमणेगगहणे एगाणेगोवओगभेओ को ? । सामण्णमेगजोगो खंधावारोवओगो व्व ॥ १५ ॥
 खंधारोऽयं सामण्णमेत्तमेगोवओगया समयं । वइवत्थुविभागो पुण जो सोऽणेगोवओग त्ति ॥ १६ ॥

ते क्षिय न सति समय सामण्णगेगहणमधिरुद्ध । एगमणेग पि तयं तरुहा सामण्णमाधेणं ॥ १७ ॥
 उसिणेय सयेय न विभागो नोवओगदुगमित्थ । होञ्ज सम दुगगहण सामण्ण वेयणा मे चि ॥ १८ ॥
 ज सामण्णविसेसा विलक्खणा तभियघण ज च । नाण ज च विभिन्ना सुदूरओवग्गहा-डवाया ॥ १९ ॥
 ज च विसेसंत्ताण सामन्नाणपुब्बयमवत्स । तो सामण्णविसेसत्ताणाइ नेगसमयम्मि ॥ २० ॥
 होञ्ज न विलक्खणाइ समय सामण्ण-अेयनाणाइ । बहुयाण को विरोहो समयम्मि विसेसनाणाण ॥ २१ ॥
 लक्खणभेयाउ क्षिय सामण्ण च जमणेगविसयं ति । तमवेषु न विसेसत्ताणाइ तेण समयम्मि ॥ २२ ॥
 तो सामन्नाग्गहणंतरमीहियमवेइ तब्भेय । इय सामन्नाविसेसवेक्खो जावतिसो भेओ ॥ २३ ॥
 इय पण्णविसो वि जओ न पवज्जइ तो तओ कओ वज्जो । तो रायगिहे समय किरियाओ दो पल्लवतो ॥ २४ ॥
 मणिनागेणारद्धो भओववचिओ पडिबोहिओ वोत्तु । इच्छामो गुरुमूल गंतूण तओ पडिक्कतो ॥ २५ ॥

पंच सथा चोयाला तइआ सिद्धिं गयस्स वीस्स ।

पुरिमंतरंजियाए तेरासियदिट्ठी उप्पन्ना ॥ २५२ ॥

पुरिमंतरंजि भूयगिह बलसिसरी सारिगुत्त रोहगुत्ते य ।

परिवायपोइसाले घोसणपडिसेहणा वाए ॥ २५३ ॥

विच्छू य सप्पे मूसग मिगी वराही य काग पोयाई ।

एयाहिं विज्जाहिं सो य परिवायगो कुसलो ॥ २५४ ॥

मोरी नउली बिराली वगधी सिही य उलुगि उवाई ।

एआओ विज्जाओ गिण्ह परिवायमहणीओ ॥ २५५ ॥

जेऊण पोदुसालं छलूओ भणइ गुरुमूलमागंतुं । वायम्मि मए विज्जिओ सुणह जहा सो सहामज्जे ॥ १ ॥
रासिदुगगहियपक्खो तइयं नोजीवरासिमादाय । गिहकोकिलाइपुच्छंछेओदाहरणओऽभिहिए ॥ २ ॥
भणइ गुरु सुट्ठु कयं किं पुण जेऊण कीस नाभिहियं । अयमवसिद्धंतो णे तइओ नोजीवरासि ति ? ॥ ३ ॥
एवं गए वि गंतुं परिसामज्जम्मि भणसु नायं णे । सिद्धंतो किंतु मए बुद्धिं परिभूय सो समिओ ॥ ४ ॥
बहुसो स भणमाणो गुरुणा, पडिभणइ किमवसिद्धंतो । जइ नाम जीवदेसो नोजीवो हुज्ज को दोसो ? ॥ ५ ॥
जं देसनिसेहपरो नोसदो जीवदव्वदेसो य । गिहकोइलाइपुच्छं विलक्खणं तेण नोजीवो ॥ ६ ॥
धम्माइदसाविहादेसओ य देसो वि जं पिहुं वत्थुं । अपिहुभूओ किं पुण च्छिन्नं गिहकोलियापुच्छं ? ॥ ७ ॥
इच्छइ जीवपएसं नोजीवं जं च समभिरूढो वि । तेण स्थि तओ समए घडदेसो नोघडो जह वा ॥ ८ ॥
जइ तं सुयं पमाणं तो रासी तेसु तेसु सुत्तेसु । दो जीवाजीवाणं न सुए नोजीवरासि ति ॥ ९ ॥
गिहकोलियाइपुच्छे छिन्नम्मि तदंतरालसंबंधो । सुत्तेऽभिहिओ सुहुमामुत्तचणओ तदगहणं ॥ १० ॥
गज्जा सुत्तिगयाओ नागासे जहा पईवरसीओ । तह जीवलक्खणाइं देहे न तदंतरालम्मि ॥ ११ ॥
देहरहियं न गिण्हइ निरतिसओ नातिसुहुमदेहं व । न य से होइ विवाहा जीवस्स भवन्तराले व्व ॥ १२ ॥
दव्वामुत्तत्ताकयभावादविकारदरिसणाओ य । अविणासकारणाहि य नभसो व्व न खंडसो नासो ॥ १३ ॥
नासे य सव्वनासो जीवस्स नासो य जिणमयच्चाओ । तत्तो य अणिमुक्खो दिक्खोवेकइदोसा य ॥ १४ ॥

अह त्वधो इव संघाय-भेयधम्मा स तो वि सन्वेसि । अत्रोप्परसकरको सुहाइगुणसकरो पत्तो ॥ १५ ॥
 अह अधिमुक्को वि तओ नोजीवो तो पइप्पएस ते । जीवम्मि अंसखिब्बा नोजीवा नत्थि जीवो ते ॥ १६ ॥
 एवमजीवा वि पइप्पएसभेएण नोमजीव चि । नत्थि अजीवा केइ कयरे ते तिन्नि रासि चि ? ॥ १७ ॥
 छिन्नो व होठ जीवो कइ सो तहक्खणो वि नोजीवो ? । अह एवमजीवस्स वि देसो तो नोअजीवो चि ॥ १८ ॥
 एवं पि रासओ ते न तिन्नि, चत्तारि सपसज्जति । जीवा तद्वा अजीवा नोजीवा नोअजीवा य ॥ १९ ॥
 अह ते अजीवदेसो अजीवसामणजाइ-लिङ्गे चि । भिन्नो वि अजीवो खिय न जीवदेसो वि किं जीवो ? ॥ २० ॥
 छिन्नगिहकोलिया वि हु जीवो तहक्खणेहिं सयलो व्व । अह देसो । चि न जीवो अजीवदेसो चि नोऽजीवो ॥ २१ ॥
 नोजीव ति न जीवादण देसमिह समभिरूढो वि । इच्छइ येइ समास जेण समाणाहिगण सो ॥ २२ ॥
 जीवे य से पएसे जीवपएसे एव नोजीवो । इच्छइ न य जीवदल तुम व गिहकोलियापुच्छं ॥ २३ ॥
 न य रासिभेयमिच्छइ तुम व नोजीवमिच्छमाणो वि । अन्नो वि नओ नेच्छइ जीवाजीवाहिय किं पि ॥ २४ ॥
 इच्छठ व समभिरूढो देस नोजीवमेगनइय तु । मिच्छच, सम्मचं सब्वनयमओवरोहेण ॥ २५ ॥
 तं जइ सब्वनयमय जिणमयमिच्छसि पवज्ज दो रासी । पयविप्पडिवचीए वि मिच्छच किं नु रासीसु ? ॥ २६ ॥
 एवं पि मणमाणो न पव्वज्जइ सो जओ तओ गुरणा । चितियमयं पण्ढो नासिहई मा बहु लोग ॥ २७ ॥
 तो णं रायसमाए निग्गिण्हामि बहुलोगपच्चक्खं । बहुज्जणनाओऽवसिओ होही अगेज्झपक्खो चि ॥ २८ ॥
 तो बलसिरिनिवपुरओ वाय नाओवणीयमग्गाण । कुणमाणणमईया सीसा-ऽऽयरियाण छम्मासा ॥ २९ ॥
 एको वि नावसिज्जइ जाहे तो मणइ नरवई नाह । सचो सोऽ सीयति रज्जकज्जाणि मे मगव ! ॥ ३० ॥

गुरुणाऽभिहिओ भवओ सुणावणत्थमियमोचियं भणियं । जइ सि न सत्तो सोउं तो निग्गिण्हामि णं कच्छं ॥३१॥
 वीयदिणे बेइ गुरू नरिंद ! जं मेइणीए सभ्भुयं । तं कूत्तियावणे सब्वमत्थि सब्वप्पतीयमियं ॥ ३२ ॥
 तं कुत्तियावणसुरो नोजीवं देहि जइ न सो नत्थि । अह भणइ नत्थि तो नत्थि किंवे हेउप्पन्धेणं ? ॥ ३३ ॥
 तं मग्गिज्जउ सुच्छेण सब्ववत्थुणि किंत्थ कालेण । इय होउ चि पवण्णे नरिंद-पइवाइ-परिसाहिं ॥ ३४ ॥

सिरिगुत्तेण छलुगो छम्मासा विकट्टिऊण वाए जिओ ।
 आहरण कुत्तिआवण चोयालसएण पुच्छाणं ॥ २५६ ॥
 भू-जल-जलणा-निल-नह-काल-दिसा-ऽऽया मणो य दव्वाइं ।
 भणंति नवेयाइं सत्तरस गुणा इमे अण्णे ॥ २५७ ॥
 ख्व-रस-गंध-फासा संखा परिमाणमहमह-पुहुत्तं च ।
 संजोग-विभाग-परा-ऽपरत्तबुद्धी सुहं दुक्खं ॥ २५८ ॥
 इच्छा दोस-पयत्ता एत्तो कम्मं तयं च पंचविहं ।
 उक्खेवण-वक्खेवण-पसारणाऽऽकुंचणं गमणं ॥ २५९ ॥
 सत्ता सामणं पिय सामणविसेसया विसेसो य ।
 समवाओ य पयत्था छ छत्तीसप्पभेया य ॥ २६० ॥

पगईए अगरेण य नोगारोभयनिसेहओ सव्वे ।

गुणिआ ओयालसयं पुच्छाणं पुच्छिओ देवो ॥ २६१ ॥

पुढवि त्ति देइ लेट्ठुं देसो वि समाणजाइ-लिंगो त्ति ।

पुढवि त्ति सोऽपुढवीं देहि त्ति देइ तोयाइं ॥ २६२ ॥

वेसपडिसेहएक्खे नोपुढवीं देइ लेट्ठुं देस सो । लेट्ठुइव्वावेक्खो कीरइ देसोवयारो से ॥ १ ॥

इहरा पुढवि चिय सो लेट्ठु व्व समाणजाइलक्खणओ । लेट्ठुवल त्ति व देसो जइ तो लेट्ठु वि भूदेसो ॥२॥

देहि सुव तो भणिए सव्वाणेया न यावि सा सव्वा । सक्खा सक्केण वि याणेउ कियुयावसेसेण ? ॥ ३ ॥

जइ षडमाणय भणिए न हि सव्वाणयणसभवो क्कित्तु । देसाइविसिद्ध चिय तमत्थवसओ समयेइ ॥ ४ ॥

पुढवि त्ति तथा भणिए तदंगदेसे वि पगरणवसाओ । लेट्ठुम्मि जायइ मई जहा तथा लेट्ठुदेसे वि ॥ ५ ॥

लेट्ठुव्वावेक्खाए तह वि तहेसभावओ तम्मि । उवयारो नोपुढवि पुढवि चिय जाइलक्खणओ ॥ ६ ॥

पडिसेहदुग पगइ गमेइ ज तेण नोअपुढवि त्ति । भणिए पुढवि त्ति गई देसानिसेहे वि तहेसो ॥ ७ ॥

उवयाराओ त्तिविह सुवमसुव नोसुव च सो देइ । निच्छयओ सुमसुव तह सावयवाइ सव्वाइ ॥ ८ ॥

जीवमजीवं दाउं नोजीवं जाइओ पुणरर्जीवं ।

देइ चरिमम्मि जीवं न उ नोजीवं स जीवदलं ॥ २६३ ॥

तो निग्गहिओ छलुओ गुरु वि सक्कारसुत्तम पत्तो । धिद्धिक्कारोवहओ छलुओ वि सर्माहिं निच्छूढो ॥ १ ॥

वाए पराजिओ सो निव्विसओ कारिओ नरिंदेण ।
 घोसाविंयं च नयरे जयइ जिणो वद्धमाणु ति ॥ २६४ ॥

तेणाभिनिवेसाओ समइविगप्पियथमादाय । वइसेसियं पणीयं फाईकयमणमण्णेहिं ॥ १ ॥
 नामेण रोहगुत्तो गुत्तेण लप्पए स चोळूओ । दव्वाइछप्पयथोवएसणाओ छलूउ त्ति ॥ २ ॥

पंच सया चुलसीया तइया सिद्धिं गयस्स वीरस्स ।
 तो अबद्धियदिट्ठी दसउरनयरे समुप्पन्ना ॥ २६५ ॥
 दसउरनगरुच्छुधरे अजरक्खिय पूसमित्ततिगयं च ।
 गोट्टामाहिल नवम-ट्टमेसु पुच्छा य विइस्स ॥ २६६ ॥

सोऊण कालधम्मं गुरुणो गच्छम्मि पूसमित्तं च । ठवियं गुरुणा किल गोट्टमाहिलो मच्छरियभावो ॥ १ ॥
 वीसु वसहीए ठिओ छिइत्तेसणपरो य स कयाए । विइस्स सुणइ पासेऽणुभासमाणस्स वक्खाणं ॥ २ ॥
 कम्मप्पवायपुव्वे बद्धं पुट्ठं निकाइयं कम्मं । जीवपएसेहिं समं सूईकलावोवमाणाओ ॥ ३ ॥
 उव्वट्टणमुक्केरो संथोभो खवणमणुभवो वावि । अणिकाइयस्मि कस्से निकाइए पायमणुभवणं ॥ ४ ॥
 सोउं भणइ सदोसं वक्खाणमिणं ति पावइ जओ भे । मोक्खाभावो जीवप्पएसकम्माविभागाओ ॥ ५ ॥
 न हि कम्मं जीवाओ अवेइ अविभागाओ पएसो व्व । तदणवगमादमुक्खो जुत्तमिणं तेण वक्खाणं ॥ ६ ॥
 पुट्ठो जहा अबद्धो कंचुइणं कंचुओ समन्नेह ।

एवं पुष्टमवद्धं जीवं कम्मं समझेइ ॥ २६७ ॥

— सोऊण भल्लमाण पच्चक्खाण पुणो नवमुज्जे । सो जावज्जीवविहियं तिविह्तिव्हिण साहूणं ॥ १ ॥

जपइ पच्चक्खाणं अपरिमाणए होइ सेयं तु ।

जेसिं तु परिमाण तं दुट्ठं आससा होइ ॥ २६८ ॥

आसंसा जा पुण्णे सेविससामि सि दूसिय तीए । जेण सुयम्मि वि भाणियं परिणामाओ अट्टुद्धं तु ॥ १ ॥

विशपरिपुच्छियगुरुएसकहियं पि न पडिवन्नो सो । जाहे ताहे गुरुणा सयमुत्तो पूसमित्तेण ॥ २ ॥

किं कत्तुओ ब्व कम्म पइप्पएसमह जीवपज्जते । पइदेसं सव्वगयं तदतरालाणवत्याओ ॥ ३ ॥

अह जीवघाहिं तो नाणुवचए तं भवन्तरालम्मि । तदणुगामामायाओ बज्जंगमलो ब्व सुव्वचं ॥ ४ ॥

एवं सव्वविमुक्खलो निककारणठ ब्व सव्वससारो । भवमुक्काण च पुणो ससरणमओ अणासासो ॥ ५ ॥

देहन्तो जा धियणा कम्मामावम्मि किंनिमिच्चा सा ? । निक्कारणा वा जइ तो सिद्धो वि न वेयणारहिओ ॥६॥

जइ बज्जनिमिच्चा सा तवभावे सा न हुज्ज तो अन्तो । दिट्ठा य सा सुबहुसो घाहिं निव्वेयणस्सावि ॥ ७ ॥

जइवा विभिण्णदेसं पि वेयण कुणइ कम्ममेव तो । कहमण्णसरिरगयं न वेयण कुणइ अण्णस्स ? ॥ ८ ॥

अह त सचइ मई न घाहिं तो कत्तुगो ब्व निच्चत्यं । जं च जुगवं पि धियणा, सव्वम्मि वि दीमई देवे ॥ ९ ॥

न भवतरमजेइ य सररिंतंचारओ तवनिलो ब्व । चलय निज्जरियं धिय भणियमकम्म च ज समए ॥ १० ॥

अन्तो वि अतिय कम्मं धियणासम्भावओ तथाए ब्व । मिच्छत्ताईपच्चयसम्भावओ य सव्वत्य ॥ ११ ॥

अरिमागत्यस्स वि से विमोयण कचणो-वलाण व । नाण-किरियाहिं कीरइ मिच्छत्ताईहिं चायाण ॥ १२ ॥

कह वादाणे किरियासाफल्लं नेह तव्विघायस्मि । किं पुरिसगारसज्जं तस्सेवासज्जमेगंतो ॥ १३ ॥
 असुंभो तिब्वाईओ जह परिणामो तदज्जणेऽभिमओ । तह तव्विहो च्चिय सुभो किं नेट्ठो तव्विओगे वि ? ॥१४॥
 किमपरिमाणं सत्ती अणागयच्चा अहापरिच्छेओ ? । जइ जावदस्थि सत्ती तो नणु सच्चेय परिमाणं ॥ १५ ॥
 सत्ति-किरियाणुमेओ कालो सूक्किरियाणुमेओ व्व । नणु अपरिमाणहानी आसंसा चेव तदवत्था ॥ १६ ॥
 जह न वयभङ्गदोसो मयस्स तह जीवओ वि सेवाए । वयभङ्गनिब्भयाओ पच्चक्खणाणवत्था य ॥ १७ ॥
 इत्थियमित्ती सत्ति त्ति नाइयारो न यावि पच्छित्तं । न य सव्वव्वयनियमो एणेण वि संजयत्त त्ति ॥ १८ ॥
 अहवा सव्वाणागयकालग्गहणं मयं अपरिमाणं । तेणापुण्णपइण्णो मओ वि भग्गवओ नाम ॥ १९ ॥
 सिद्धो वि संजओ च्चिय सव्वाणागयद्धसंवरथरो त्ति । उत्तरुण-संवरणाभावो च्चिय सव्वहा चेव ॥ २० ॥
 अपरिच्छए वि समाण एव दोसो जओ सुए तेणं । वयभंगभय्याँउ च्चिय जावज्जीवं ति निहिट्ठं ॥ २१ ॥
 नांसंसा सेविरसामि किंतु मा मे मयस्स वयभङ्गो । होही, सुरेपु को वा वयावगासो विमुक्कस्स ? ॥ २२ ॥
 जो पुणरव्वयभावं सुणमाणोऽवस्सभात्तिवं भणइ । वयमपरिमाणमेवं पच्चक्खं सो सुसावाई ॥ २३ ॥
 भावो पच्चक्खवाणं सो जइ मरणपरओ वि तो भग्गं । अह नरथि न निदिसिइ जावज्जीवं ति तो कीस ? ॥२४॥
 जइ अन्नहेव भावो च्चैयओ वयणमन्नहा माया । किं वाऽभिहिए दोसो भावाओ किं वओ गुरयं ? ॥ २५ ॥
 अन्नत्थ निवडिए वंजणस्मि जो खलु मणोगओ भावो । तं खलु पच्चक्खवाणं, न पमाणं वंजणं छलणा ॥ २६ ॥
 इय पण्णविओ वि न सो जाहे सबहइ पूसमित्तेण । अन्नगणत्थेरेहि य काउं तो संघसमवायं ॥ २७ ॥
 आहूय देवयं वेइ जाणमाणो वि पच्चयनिमित्तं । वच्च जिणिंदं पुच्छसु गयाऽऽयाया सा परिकहेइ ॥ २८ ॥

संघो सम्मावाहं गुरुपुरोगो चि जिणयोरो भणइ । इयरो मिच्छावाहं सच्चमओ निण्हवोऽयं ति ॥ २९ ॥
एहंसं सामत्य कचो गतु जिणिंदमूलम्मि । वेहं कडपूयणाए, संघेण तओ कओ वज्झो ॥ ३० ॥

छ व्वाससयाइं ननुत्तराइं तइआ सिद्धिं गयस्स वीरस्स ।

तो वोडियाण दिट्ठी रहवीरपुरे समुप्पणा ॥ २६९ ॥

रहवीरपुर नगरं दीवगमुज्जाणमज्जकण्हे य ।

सिवमूइस्सुवाहिम्मि पुच्छा थेराण कहणा य ॥ २७० ॥

वोडियसिवमूइओ वोडियालिंगस्स होइ उप्पती ।

कोडिन्नकोट्टवीरा परपराफासमुप्पन्ना ॥ २७१ ॥

उवाहिविभागं तोउ सिवमूइं अज्जकण्हगुरुमूले । जिणकप्पियाइयाणं भणइ गुरुं कांस नेयाणिं ? ॥ १ ॥
जिणकप्पोऽणुचरिज्जइं नोच्छिन्नो चि भणिए पुणो भणइ । तदसत्सोच्छिज्जउ वुच्छिज्जइ किं समत्यस्स ? ॥ २ ॥
पुच्छस्स पुब्बमणापुच्छछिणकंवलकसायकलुसिओ चैव । सो वेह परिगहओ कसाय-मुच्छा-भयाईया ॥ ३ ॥
दोसा जओ सुवहुया सुए य भणियमपरिगहच ति । जमचेला य जिणिंवा तवभिहिओ ज च जिणकप्पो ॥ ४ ॥
जं च जियाचेलपरिसहो सुणी जं च तीहि ठाणेहिं । वत्थं घरिज्ज नेगतमो तओऽवेलयया सेया ॥ ५ ॥
गुरुणाऽभिहिओ जईं जं कसायहेक परिगहो सो ते । तो सो देहो व्विय ते कसायउप्पचिहेउ चि ॥ ६ ॥
अरिथि व किं किंचि जए जस्स व तस्स व कसायवीय जं । वत्थु न होज्ज एव घम्मो वि तुमे न धेतव्वो ॥ ७ ॥

जेण कसायनिमित्तं जिणो वि गोसाल-संगमार्हणं । धम्मो धम्मपरा वि य पडिणीयाणं जिणमयं च ॥ ८ ॥
 अह ते न मोक्खसाहणमईए गंधो कसायहेऊ वि । वत्थाइं मोक्खसाहणमईए सुच्छं कंहं गंधो ? ॥ ९ ॥
 सुच्छहेऊ गंधो जई तो देहाइओ कहमगंधो । मुच्छावओ, कंहं वा गंधो वत्थादसंगस्स ? ॥ १० ॥
 अह देहा-ऽऽहारार्हसु न मोक्खसाहणमईए ते मुच्छा । का मोक्खसाहणेसु मुच्छा वत्थाइएसुं तो ? ॥ ११ ॥
 अह कुणसि थुल्लवत्थाइएसु मुच्छं धुवं सरिरे वि । अक्केज्जदुल्लभयरं काहिसि मुच्छं विसेसेण ॥ १२ ॥
 वत्थाइंगंधरहिया देहा-ऽऽहाराइमित्तमुच्छाए । तिरिय-सबारादओ नणु हवंति निरओवगा बहुसो ॥ १३ ॥
 अपरिग्गहा वि परसंतिएसु मुच्छा-कसाय-दोसेहिं । अविणिग्गहियप्पाणो कम्ममलमणंतमज्जन्ति ॥ १४ ॥
 देहतथत्थ-मच्छा-ऽणुलेवणा-ऽऽभरणधारिणो केई । उवसगाइसु मुणओ निरसंगा केवलमुर्विति ॥ १५ ॥
 जइ भयहेऊ गंधो तो नाणाईण तदुवघाईहिं । भयमिइ ताइं गंधो, देहस्स य सावयाईहिं ॥ १६ ॥
 अह मोक्खसाहणमईए न भयहेऊ वि ताणि ते गंधो । वत्थाइं मोक्खसाहणमईए सुच्छं कंहं गंधो ? ॥ १७ ॥
 सारक्खणाणुबंधो रोद्धञ्जाणं ति ते मई हुज्जा । तुल्लमियं देहाइसु पसत्थामिह तं तहेहावि ॥ १८ ॥
 जे जात्तिया पगारा लोए भयहेअवो अविरयाणं । ते चैव य विरयाणं पसत्थभावाण मोक्खाय ॥ १९ ॥
 आहारो व्व न गंधो देहत्यं विसघायणट्ठाए । कणगं पि तथा जुवई धम्मंतेवासिणी मे त्ति ॥ २० ॥
 तम्हा किमत्थि वत्थुं गंधोऽगंधो व सव्वहा लोए ? । गंधोऽगंधो व मओ मुच्छममुच्छाहि निच्छयओ ॥ २१ ॥
 वत्थाई तेण जं संजमसाहणमराग-दोसस्स । तं तमपरिग्गहो व्विचय परिग्गहो जं तदुवघाई ॥ २२ ॥
 किं संजमोव्यारं करेइ वत्थाइं जइ मई सुणसु । सीयत्ताणं ताणं जलण-तणगयाण सत्ताणं ॥ २३ ॥

तद् निसि चाउककाल सञ्ज्ञाय-ज्ञाणसाहणमितीर्णं । महि-महिया वासो-सा-स्याइरक्खानिमिच्च च ॥ २४ ॥
 मयसवरुञ्जणत्थं गिलाणपणोवगारि वाभिमयं । मुहपुत्तियाइ चैव परुवणिज्ज जहाजोग ॥ २५ ॥
 संसत्तसत्त-गोरस-याणयपणीयपाणारक्खत्थ । परिगलण-याणधायण-पच्छाकम्माइयाणं च ॥ २६ ॥
 परिहारत्थं पत्तं गिलाण-यालादुयगाहत्थं च । दाणमयधम्मसाहणं समया चैवं परुण्णवो ॥ २७ ॥
 अपरिगहया सुत्ते सि जा य मुच्छा परिगहोऽभिमओ । सर्व्वहत्त्वेसु न सा कायव्वा सुत्तसम्भावो ॥ २८ ॥
 निरुपमधिइसययणा चउनाणाइसयत्तसंपण्णा । अच्छिदपाणिपचा जिणा जियपरिसहा सव्वे ॥ २९ ॥
 सम्हा जहुचोसे पावति न वत्थ-पत्तरहिया वि । तवसाहण ति तेसि तो तग्गहण न कुव्वति ॥ ३० ॥
 तह्वि गहिण्णवत्था सयत्थित्त्योवपुसणत्थ ति । अभिनिक्खमति सव्वे तम्मि जुण्णुत्तवत्था ह्वति ॥ ३१ ॥
 जिणकप्पियादओ पुण सोवहओ सव्वकालमेगतो । उवगरणमाणमेसि पुरिसाविक्खाए बहुमेयं ॥ ३२ ॥
 अरहता जमचेला तेणाचेलचाण जइ मयं ते । तो तव्वयणौउ च्चिय निरतिसवो होहि माऽवेलो ॥ ३३ ॥
 रोगी जहोवपुत्तं करेइ वेज्जत्त होअरोगो य । न य वेस चरियं वा करेइ न य पणणइ करंतो ॥ ३४ ॥
 तद् जिणवेज्जाएत्तं कुणमाणोऽवेइ कम्मरोगाओ । न उ तत्तेवत्थधरो तेसिमाएसमकरतो ॥ ३५ ॥
 न परोवपुसवसया न य छउमत्था परोवएस पि । वित्ति, न य सीसवग्गं दिक्खति जिणा जहा सव्वे ॥ ३६ ॥
 तद् तेसेहि वि सव्वं कज्जं जइ तेहिं सव्वसाहम्मं । एवं च कओ तित्त्यं न वेद्वेवेलो चि को गाहो ? ॥ ३७ ॥
 जद् न जिणोवेहिं समं सेसाइसएहिं सव्वसाहम्मं । तद् लिण्णेणाभिमयं चरिएण वि किंचि साहम्मं ॥ ३८ ॥
 उत्तमधिइसययणा पुव्वविदोऽतिसइणो सयाकालं । जिणकप्पिया वि कप्पं कयपरिकम्मा पवज्जति ॥ ३९ ॥

तं जइ जिणवयणाओ पवज्जसि, पवज्ज तो स छिन्नोत्ति । अत्थि त्ति कंहं पमाणं कहु बुच्छिन्नोत्ति न पमाणं ? ॥ ४० ॥
मण-परसोहि-पुलाए आहारग-खवग-उवसमे कप्पे । संजमत्तिय-केवल-सिञ्जणा य जंबुम्मि बुच्छिण्णा ॥ ४१ ॥
जइ चेलभोगेत्तादजिआचेलयपरीसहो तेण । अजियदिग्गिंछाइपरीसहो वि भत्ताइभोगाओ ॥ ४२ ॥
एवं तुह न जियपरीसहा जिणिंदा वि सव्वहावन्नं । अहवा जो भत्ताइसु स विही चेले वि किं नेट्ठो ? ॥ ४३ ॥
जह भत्ताइ विसुद्धं राग-दोसरहिओ निसेवंतो । विजियदिग्गिंछाइपरीसहो सुणी सपडियारो वि ॥ ४४ ॥
तह चेलं परिसुद्धं राग-दोसरहिओ सुयविहीए । होइ जियाचेलपरीसहो सुणी सेवमाणो वि ॥ ४५ ॥
सदसंतचेलओऽवेलगो य जं लोग-समयसंसिद्धो । तेणाचला सुणओ संतेहिं, जिणा असंतोहिं ॥ ४६ ॥
परिसुद्ध जुण कुच्छिय थोवाऽनिययन्नभोगभोगेहिं । सुणओ मुच्छारहिया संतेहिं अचेलया होत्ति ॥ ४७ ॥
जह जलमवगाहंतो बहुचेलो वि सिरवेह्यैयकडिल्लो । भणइ नरो अचेलो तह सुणओ संतचेलो वि ॥ ४८ ॥
तह थोव-जुन्न-कुच्छियचेलेहि वि भन्नए अचेलोत्ति । जह चर सालिय ! लहुं दो पोत्ति नगिया मोत्ति ॥ ४९ ॥
विहियं सुए चिय जओ धरेज्ज तिहिं कारणेहिं वत्थं ति । तेणं चिय तदवत्सं निरतिसएणं धरेयव्वं ॥ ५० ॥
जिणकप्पाजोगाणं ही-कुच्छ-परीसहा जओऽवत्सं । ही लज्ज त्ति व सो संजमो तदत्थं विसेसेणं ॥ ५१ ॥
जइ जिणमयं पमाणं तुह तो मा मुयसु वत्थ-पत्ताइं । पुव्वुत्तदोसजलं लब्भिसि मा समिइघायं च ॥ ५२ ॥
अणुवालेउमसतोऽपत्तो न समत्तमेसणासमिइं । वत्थरहिओ न समिओ निक्खेवादाणवोसगा ॥ ५३ ॥
इय पणविओ वि बहुं सा भिच्छत्तोदयाकुलियभावी । जिणमयमसइहतो छडियवत्थो समुज्जाओ ॥ ५४ ॥
तत्स भगिणी समुत्तिघयवत्था तह चैव तदणुराणेणं । संपत्थिया नियत्था तो गणियाए पुणो मुयइ ॥ ५५ ॥

तीए पुणो वि बद्धोरसेगवत्या पुणो विछाडिती । अच्छठ ते तेणं विय समणुणाया घोरसी य ॥ ५६ ॥
 कोडिन्न-कोट्टीरे पज्जावेसी य दोण्णि सो सीसे । तचो पत्तपाफासओउवसेसा समुप्पन्ना ॥ ५७ ॥

एवं एए भणिया उसप्पिणीए उ निण्हगा सत्त ।

वीरवरस्स पवयणे सेसाणं पवयणे नत्थि ॥ २७२ ॥

मोत्तूणेतो एकं सेसाणं जावजीविया दिट्ठी ।

एकैकस्स य एत्तो दो दो दोसा सुणेयब्बा ॥ २७३ ॥

मोत्तूण गोहमाहिलमनेत्ति जावजीविसवरण । कम्मं च बद्धपुट्ट जीरोववचणा समय ॥ १ ॥

मोत्तुं जमालिमत्ते वेत्ति कढं कज्जमाणमेव तु । एकैको एकेक नेच्छइ अबद्धिओ दोत्ति ॥ २ ॥

अवरोप्पर समेया दो दोसे देत्ति एकमेकस्स । पल्लयसपडिर्वच्च विपडिर्वच्च च समयम्मि ॥ ३ ॥

अबद्धियस्स दोसे वित्ति तओ सो वि तिनि अन्नस्स । तिप्पभिइं तु समेया दोसे तिप्पभिइए वित्ति ॥ ४ ॥

सत्तेया दिट्ठीओ जाइ-जरा-मरणगम्भवसहीणं ।

मूलं संसारस्स उ हवंति निगंथरूवेण ॥ २७४ ॥

पवयणनिहूयाणं जं तेसिं कारियं जहिं जत्थ ।

भज्जं परिहरणाए मूले तह उत्तरगुणे य ॥ २७५ ॥

जत्थ विसेसं जाणइ लोगो तेसिं च कुणइ भत्ताइं । तं कप्पइ साहूणं सामन्नकथं पुनरकप्पं ॥ १ ॥

भिच्छद्विद्वियाणं जं तेसिं कारियं जहिं जत्थ ।

सव्वं पि तयं सुद्धं मूले तह उत्तरगुणे य ॥ २७६ ॥

भिन्नमय-लिंग-चरिया भिच्छद्विद्वि ति बोडियाऽभिमया । जं ते कथमुद्विसिउं तं कप्पइ जं च जइजोगं ॥ १ ॥

तवसंजमोऽणुमओ नेगंथं पवयणं च ववहारो ।

सइडु-ञ्जुसुयाणं पुण निव्वाणं संजमो चेव ॥ २७७ ॥

कस्स नयस्साणुमयं किं सामाइयमिह मोक्खमग्गो त्ति । भन्नइ नेगम-संगह-ववहाराणं तु सव्वाइं ॥ १ ॥

तवसंजमो त्ति चरितं निगंथं पवयणं ति सुयनाणं । तग्गहणे सम्मतं चग्गहणाओ य बोद्धव्वं ॥ २ ॥

तित्थि वि सामइयाइं इच्छंता मोक्खमग्गमाइच्छा । किं भिच्छद्विद्विया, वयंति जं समुइयाइं पि ॥ ३ ॥

उञ्जुसुयाइमयं पुण निव्वाणपहो चरित्तमेवेगं । न हि नाण-दंसणाइं, भावे त्ति न तेसिं जं मोक्खो ॥ ४ ॥

जं सव्वनाण-दंसणलंभे वि न तक्खणं चिय विमोक्खो । मोक्खो य सव्वसंवरलाभे मग्गो स एवाओ ॥ ५ ॥

आह नणु नाण-दंसणरहियस्सेव सव्वसंवरो दिट्ठो । तस्सहियस्सेव तओ तन्हा तितयं पि मोक्खपहो ॥ ६ ॥

जइ तेहिं विणा णत्थि त्ति संवरो तेण ताइं तस्सेव । जुत्तं कारणमिह न उ संवरसञ्चस्स मोक्खस्स ॥ ७ ॥

अह कारणोवगारि त्ति कारणं तेण कारणं सव्वं । सुवणं नाणाईणं जइणो नेयाइभावेणं ॥ ८ ॥

तह साहणभावेण वि देहाइ परंपराइबहुभेयं । निव्वाणकारणं ते नाणाइत्थिम्मि को नियमो ? ॥ ९ ॥

अहं पञ्चासंज्ञातरं हेतुं नैयमिहोवगारिं पि । तो सत्त्वसंवरमयं चारिच चैव मोक्षस्वपहो ॥ १० ॥
इदत्थसाहाय्यं साहृणाद्गुणको समेयाइं । सम्मकिरियातरस्स व इह पुण निब्ब्याणभिठ्ठयो ॥ ११ ॥
किं सामइय जीवो अजीवो वृन्वमहं गुणो होब्बा । किं जीवाजीवमय होब्ब तदत्यंतरं व चिं १ ॥ १२ ॥

आया खलु सामइयं पञ्चक्खायं तओ हवइ आया ।

तं खलु पञ्चक्खाण आवाए सत्त्वदब्बाणं ॥ २७८ ॥

सवहइ जाणइ जओ पञ्चक्खायं तओ जओ जीवो । नाजीवो नाभावो सो चिय सामाइयं तेण ॥ १ ॥
सामाइयभावपरिणइभावाओ जीव एव सामइयं । सद्धेय-नेय-किरिओवओगओ सत्त्वदब्बाइं ॥ २ ॥

पढमन्मि सत्त्वजीवा वीए चरिसे य सत्त्वदब्बाइं ।

सेसा महब्बया खलु तदेगदेसेण दब्बाणं ॥ २७९ ॥

अ सत्त्वजीवपालणविसय पाणाइरायवेरमण । मिच्छा-सुच्छोवसा सत्त्वदब्बेसु विणिउचा ॥ १ ॥
स्वेसु सहगएसु वमवयं गहण-धारिणजेसु । तइय, छट्ठवयं पुण भोयणाविचिवावारं ॥ २ ॥
एवं चारिचमयं सत्त्वदब्बविसयं तह सुय पि । वेसे देसेवईं सम्मचं सत्त्वभावेसु ॥ ३ ॥
किं तं ति पत्थए किं थ विसयचिंताए, मण्णइ तओ वि । सामाइयगभाव जाइ जओ तेण तग्गहण ॥ ४ ॥
दब्ब गुणो चिं महइयं सामइय सत्त्वनयमयाधारं । तं दब्ब पञ्चवट्ठियनयमयमंगीक्खेत्तेणं ॥ ५ ॥

जीवो गुणपडिर्वन्नो नयस्स दब्बवट्ठियस्स सामइयं ।

सो चैव पञ्जवट्ठियनयस्स जीवस्स एस गुणो ॥ २८० ॥

इच्छइ जं दव्वनओ दव्वं तच्चमुवयारओ य गुणे । सामइयगुणविसिद्धो तो जीवो तस्स सामइयं ॥ १ ॥

पज्जाओ च्चिय वत्थुं तच्चं दव्वं च तट्ठुवयाराओ । पज्जनयस्स जग्घा सामइयं तेण पज्जाओ ॥ २ ॥

पज्जायनयस्यमिणं पज्जायत्थंतरं कओ दव्वं । उवलंभ-व्ववहाराभावाओ खरविसाणं व ? ॥ ३ ॥

जह रुवाइविसिद्धो न घडो सव्वप्पमाणविरहाओ । तह नाणाइविसिद्धो को जीवो नामणक्खेओ ? ॥ ४ ॥

उप्पज्जंति विर्यंति य परिणमंति य गुणा न दव्वाइ ।

दव्वप्पभवा य गुणा न गुणप्पभवाइं दव्वाइ ॥ २८१ ॥

उप्पाय-विगमपरिणामओ गुणा पत्तनीलयाइ व्व । संति न उ दव्वमिडं तव्विरहाओ खपुप्फं व ॥ १ ॥

ते जप्पभवा जं वा तप्पभवं होज्ज होज्ज तो दव्वं । न य तं ते चैय जओ परोप्परपच्चयप्पभवा ॥ २ ॥

आहावक्खाणमियं इच्छइ दव्वमिह पज्जवनओ वि । कित्तच्चंतविभिन्ने मज्जइ सो दव्व-पज्जाए ॥ ३ ॥

उप्पायाइसहावा पज्जाया जं च सासयं दव्वं । ते तप्पभवा न तयं तप्पभवं तेण ते भिन्ना ॥ ४ ॥

जीवस्स य सामइयं पज्जाओ जं च सासयं दव्वं । ते तप्पभवा न तयं तप्पभवं तेण ते भिन्ना ॥ ५ ॥

जइ पज्जायनउ च्चिय संमज्जइ दो वि दव्व-पज्जाए । दव्विओ किमत्थं जइ व मई दो वि जमभिन्ने ॥ ६ ॥

इच्छइ सो तेणोभयमुभयगाहे वि सयं पिहब्भूयं । मिच्छत्तमिहेगंतादेगतन्नत्तगाहाओ ॥ ७ ॥

एगत्ते नणु दव्वं गुणो त्ति पज्जायवयणमित्तमियं । तग्घा तं दव्वं वा गुणो व दव्वट्ठियगाहो ॥ ८ ॥

जइ भित्तोभयगाही पज्जायनओ तदेगपक्खम्मि । अवरुद्धं चैव तयं किमओ दव्वट्ठियनएण ? ॥ ९ ॥

तद्गहा किं सामग्र्यं हवेज्ज दब्बं गुणो चि चित्तेयं । दब्बट्टियस्स दब्बं गुणो य तं पज्जवनयस्स ॥ १० ॥
 इहरा जीवाणलं दब्बनयस्सेयरस्स भिन्न ति । उभयनओमयगाहे घहेज्ज 'भेक्खगाहम्मि ॥ ११ ॥
 नणु मणियं पब्बायट्टियस्स जीवस्स एस हि गुणो चि । छट्ठीए तओ दब्बं सो तं च गुणो तओ मिओ ॥ १२ ॥
 उप्पाय-भगुराणं पइक्खण जो गुणाण संताणो । दब्बोवयारमेचं जइ कीएइ तम्मि तन्नाम ॥ १३ ॥
 तभेयकप्पणाओ तं तस्स गुणो चि होउ सामग्र्यं । पत्तस्स नीलया जइ तस्सताणोदियत्यामिया ॥ १४ ॥
 उप्पाय-भगुरा जं गुणा य न यसो चि तें य तप्यमवा । न य सो तप्यमवो चि य जुज्जइ तं तदुवयाराओ ॥ १५ ॥
 अहवोदासीणयं दब्बनय पइ न जीवओ भिन्नं । भिन्नमियरं पइ जओ नत्थि तदत्थतर जीवो ॥ १६ ॥
 वीयस्स दब्बमेचं नत्थि तदत्थतरं गुणो नाम । सामन्नावत्थाणामावाओ खरवित्साण व ॥ १७ ॥
 आविग्भाव-तिरोभावमेचपरिणामि दब्बमेवेय । निच्चं बहुरूवं पि य नडो न्व वेसतारावन्नो ॥ १८ ॥

ज जं जे जे भावे परिणमइ पओगे-वीससादब्बं ।

तं तह जाणाइ जिणो अपज्जवे जाणणा नत्थि ॥ २८२ ॥

जं जाहे ज भावं परिमणइ तय तथा तओउण्ल । परिणइमेचविसिष्ठ दब्ब चिय जाणइ जिणिदो ॥ १ ॥
 न सुवणादन्नं कुडलाइ त चेय त तमागार । पच तब्बवएसं लमइ सरूवावभिल्ल ति ॥ २ ॥
 जइ वा दब्बादन्ने गुणादओ नूण सप्पएसत्वं । होज्ज व रूवाईणं विभिन्नेसोवलंभो वि ॥ ३ ॥
 जइ पज्जवोवयारो लय-प्यसायपरिणामेचस्स । कीरइ तन्नाम न सो दब्बादत्थतरब्भूओ ॥ ४ ॥
 दब्बपरिणामेच पज्जाओ सो य न खरतिगस्स । तदपज्जवं न नज्जइ जं नाणं नेयविसर्थ ति ॥ ५ ॥

सामाह्यं पि तिविहं सम्मत्तं सुयं तथा चरित्तं च ।
 दुविहं चैव चरित्तं अगारमणारियं चैव ॥ २८३ ॥
 अञ्जयणं पि य तिविहं सुत्ते अत्थे अ तडुभए चैव ।
 सेसेसु वि अञ्जयणेसु होइ एसेव निज्जुत्ती ॥ २८४ ॥

सम्मं निसग्गओऽहिगमओ य दसहा तप्पभेयाओ । कारय-रोयग-दीवगमहवा खइयाइयं तिविहं ॥ १ ॥
 सुत्त-त्थ-तडुभयाइं बहुहा वा सुत्तमकखरसुयाइं । खइयाइं तिहा य सामाइयाइं वा पंचहा चरणं ॥ २ ॥
 दुविह-तिविहाइणुव्वयाइं बहु-एगदेसचारित्तं । वीसुं सव्वाइं पुण पज्जायओऽणंतभेयाइं ॥ ३ ॥
 चउवीसयत्थयाइसु सव्वञ्जयणेसु याणुओगम्मि । एस च्विय निज्जुत्ती उद्देसाइं निरुत्ता ॥ ४ ॥

जस्स सामाणिओ अप्पा संजमे नियमे तवे ।
 तस्स सामाह्यं होइ इइ केवल्लिभासिअं ॥ २८५ ॥
 जो समो सव्वभूएसु तसेसु थावरेसु य ।
 तस्स सामाह्यं होइ इइ केवल्लिभासियं ॥ २८६ ॥
 सावज्जोगंपरिक्खणट्ठा सामाह्यं केवल्लियं पसत्थं ।
 गिहत्थधम्मा परमं ति नच्चा कुज्जा बुहो आयहियं परत्था ॥ २८७ ॥

उभस्युकमणुसुक्के उभमुच्चंते य केसलंकारे ।

पडिविज्जिज्जस्यपरं सयणार्द्धसुं पि एमेव ॥ ३२० ॥

सव्यगयं सम्मत्तं सुअ-चरित्ते न पज्जवा सर्वे ।

देसविरेदं पडुच्चा दोएह वि पडिसेहणं कुज्जा ॥ ३२१ ॥

एया पि असद्वहयो ज दव्व पज्जवं च मिच्छवं । विणिज्ज च तो सम्मत्तं सव्वदव्व-भावेसु ॥ १ ॥

नाणभिलपेसु सुय जग्हा न य दव्वमणभिलप्य ति । सव्वदव्वेसु तय तग्हा न उ सव्वमानेसु ॥ २ ॥

विइय-चरिमव्वयाहं पइ चारिचमिह सव्वदव्वेसु । न उ सव्वपज्जवेसु सव्व्याणुव्वअणेमावाओ ॥ ३ ॥

नणु सव्वनहपरसाणतगुण पढमसंजमहाणं । छविहपरिवह्दीए छट्ठाणां सत्तेयां सेदी ॥ ४ ॥

अणे के पज्जाया जेणुव्वउचा चरिचविसयमि । जे ततोणतगुणा जेसिं तयणतभगमि ॥ ५ ॥

अत्ते केव्वखिगम्म सि ते मई, ते वि के तदव्वमहिया । एवं पि हुज्ज सुष्ठा नाणतगुणत्तणं जुत्तं ॥ ६ ॥

सेदीय नाण-दसणपज्जाया तेण तप्यमाणा सा । इह गुण चरिचमेचोषओणिणो तेण ते थोवा ॥ ७ ॥

नणु साभाइयविसओ कियारमि वि परुविको सुत्तिवं । कह न गुणरत्तवेसो होज्ज इह को विसेसो वा ? ॥८॥

किं त ति जाइभावणे तय इह नेयभावओपमिहियं । इह विसय-विसइमेओ तत्तयाभेओवयातो सि ॥ ९ ॥

सम्मत्तस्स सुयस्स य छावट्ठी सागरोवमाहं ठिई ।

सुर-नेरहरसु दुगं लब्धइ य, दव्वलेसया सव्वे । नाणेसु भावलेसाऽहिमाया इह दव्वलेसाओ ॥ २ ॥

विशेषा०

॥१९९॥

वड्ढंते परिणामे पडिवज्जइ सो चउण्हमणायरं ।

एमेव वड्ढियम्मि वि हायंते न किंचि पडिवज्जे ॥ ३१४ ॥

दुविहाए वेयणाए पडिवज्जइ सो चउण्हमणायरं ।

असमोहिओ वि एमेव पुव्वपडिवरणए भयणा ॥ ३१५ ॥

दव्वेण य भावेण य निव्वेदंती चउण्हमणायरं ।

नरएसु अणुव्वदुं हुग तिग चउरो सिउव्वदुं ॥ ३१६ ॥

कम्मं निव्वेदंती पव्वज्जइ विसेसओ तदावरणं । दव्वं कम्मएसे भावे कोहाइ हाविंती ॥ १ ॥

तिरिएसु अणुव्वदुं तिगं चउक्कं सिया उ उव्वदुं ।

मणएसु अणुव्वदुं चउरो वि तियं सिउव्वदुं ॥ ३१७ ॥

देवेसु अणुव्वदुं हुग तिग चउरो सिया उ उव्वदुं ।

उव्वट्टमाणाओ पुण सव्वो वि न किंचि पडिवज्जे ॥ ३१८ ॥

नीसवमाणो जीवो पडिवज्जइ सो चउण्हमणायरं ।

पुव्वपडिवन्नओ पुण सिय आसवओ व नीसवओ ॥ ३१९ ॥

चउरो तिविहजोए उवओगदुगभि म चउरो पडिवज्जे ।

ओरालिए चउवकं सम्म-सुय विउविए भयणा ॥ ३११ ॥

सव्वाओ लङ्कीओ ञ्ह सागारोवओगभावभि म इह कहसुवओगदुरो लभइ सामाइयचउक्क ॥ १ ॥

सो किर निअमो परिवद्धमाणपरिणामयं पइ, इहं तु । जोउवाडियपरिणामो लभेज्ज स लभिज्ज वीए वि ॥ २ ॥

पाय पवद्धमाणो लभए सागारगहणया तेण । इयरो उ ञ्हअए उवसम्मसम्माइलाभभि म ॥ ३ ॥

ऊसरदेस वडिउल्लय व विअइ वणदवो पय । इय मिअस्स अणुदए उवसणसम्म सुणेयव्वं ॥ ४ ॥

उवसामगसेटिगयसस हेइ उवसामग तु सम्भत्तं । जो वा अकयतिपुजो आलवियमिअओ लहइ सम्म ॥ ५ ॥

जं मिअस्साणुदओ न हायए तेण तस्स परिणामो । जं पुण सयमुवसत न वद्धए तेण परिणामो ॥ ६ ॥

दुगपडिवची वेउवियभि म सव्वाइं पुवपडिवओ । देसव्वयववजाइ आहाताईसु तीसुं तु ॥ ७ ॥

सव्वेसु वि संठाणेसु लहइ एमेव सव्वसंययणे ।

उक्कोसजहन्नं वज्जजण माणे लभे मणुओ ॥ ३१२ ॥

न जहन्नोगाहणओ पवज्जए, वीणि होज्ज पडिवओ । उक्कोसोंगाहणगो इहा वि वो तिभि उ तिरिकओ ॥१॥

सम्मत्त सुय सव्वासु लहइ सुद्धासु तीसु य चरितं ।

पुव्वपडिवन्नओ पुण अन्नयरीए उ लेसाए ॥ ३१३ ॥

मणु मइ-सुयाइलाओओसिहिओ सुद्धांसु तीसु लेसाइ । सुद्धासु असुद्धांसु य कहमिह सम्मच-सुयलाओ १ ॥ १ ॥

अंडयं तह पोय-जरो-ववाइ दी तिणिण चउरो वा ॥ ३०७ ॥

सम्मद्धि कीर भावजागरो दुण्णि पुव्वपडिर्वन्नो । होज्ज पडिवज्जमाणो चरणं सो देसविरइं च ॥ १ ॥

मिच्छो उ भावसुत्तो न पवज्जइ सोइहवा नयमयाओ । सम्मो वा मिच्छो वा मिच्छय-ववहारओऽभिहिओ ॥ २ ॥
चउरो जराउजममे हुज्ज पवणो पवज्जमाणो वा । सेसे तिसि पवणो देण्णि तओ वा पवज्जेज्ज ॥ ३ ॥

उक्कोसयट्ठिइए पडिवज्जंते य नत्थि पडिवणो ।

अजहणामणुक्कोसे पडिवज्जे यावि पडिवणो ॥ ३०८ ॥

उक्कोसट्ठिइकम्मो न पवज्जंती न यावि पडिवणो । आउक्कोसे दुण्णि उ पवज्जमाणो पवणो वा ॥ १ ॥

न जहणणाउट्ठिइए पडिवज्जइ नेय पुव्वपडिवणो । सेसे पुव्वपवणो देसविरइवत्थिइ होज्ज ॥ २ ॥

चउरो वि तिविहवेए चउसु वि सण्णासु होइ पडिवत्ती ।

हेट्ठो जहा कसाएसु वण्णयं तह य इहयं पि ॥ ३०९ ॥

संखेज्जाज्ज चउरो भयणा सम्म-सुएऽसंखवासाणं ।

ओहेण विभाणेण य नाणी य पडिवज्जए चउरो ॥ ३१० ॥

दोसु जुगवं चिय दुगं भयणा देसविरइए य चरणे य । ओहिम्मि न देसवयं पडिवज्जइ होइ पडिर्वन्नो ॥ १ ॥

देसव्यवज्जं भाणसे पवन्नो समं पि च चरित्तं । भवकेवले पवन्नो पुव्वं सम्मत्त-चारित्तं ॥ २ ॥

पलिभागिभि चतस्रे चतुर्विहं चरणवर्जितयमकाले । चरणं वि दुज्ज गमणे सत्वं सत्त्वत्य साहणे ॥ २ ॥

चउसु वि गर्हसु नियमा सम्मत्तसुयस्स होइ पडिवत्ती ।

मणुएसु हाइ विरई विरयाविरई य तिरिएसु ॥ ३०३ ॥

भवसिद्धिओ य जीवो पडिवज्जइ सो चउण्हमणायरं ।

पडिसेहो पुण असणिन्मीसए सणिण पडिवज्जे ॥ ३०४ ॥

पुणसदावसण्णी सम्म-सुए होज्ज पुव्वपडिवज्जो । मीसो भवत्यकाले सम्मत्त-चारिचपडिवज्जो ॥ १ ॥

ऊसासय-नीसासय मीसे पडिसेहो दुविहपडिवण्णो ।

दिट्ठी य दो नया खलु ववहारो निच्छओ चैव ॥ ३०५ ॥

मीसो नोउत्सासयनीसासो तेहं जो अपज्जत्तो । हुंज्ज पवण्णो दोञ्चि उ सेलेसिगओ चरिव च ॥ १ ॥

पढमत्सासाभइगी पडिवज्जइ विइयगत्स सामइगी । ववहार-निच्छयमयं नेयं मइत्ताणलाभो व्व ॥ २ ॥

आहारणो उ जीवो पडिवज्जइ सो चउण्हमणायरं ।

एमेव य पज्जत्तो सम्मत्त-सुए सिया इयरो ॥ ३०६ ॥

पुव्वपवण्णोऽप्याहारणो दुजं सो भवत्तालभि । चरणं सेलेसाइसु इयरो चि दुग अपज्जत्तो ॥ १ ॥

निदाइ भावओ वि य जागरमाणो चउण्हमणायरं ।

तावाक्खत्तदिसाओ पयाहिणं सेसियाओ सि ॥ २९७ ॥

पणवओ जदीमसुहो सा पुव्वा सेसिया पयाहिणओ ।

अट्ठारस भावदिसा जीवरस गमगमो जेसु ॥ २९८ ॥

पुढवि-जल-जलण-वाया मूला-खंध-ग-पोरविया य ।

वि-ति-चउ-पंचिदिय-तिरिय-नारग-देवसंधाया ॥ २९९ ॥

संसुच्छिम-कम्मा-उकम्मभूमगनरा तहंतरदीवा ।

भावादिसा दिससइ जं संसारी निययेमयाहिं ॥ ३०० ॥

खेचदिसासु पणयं सेसदिसाओ पसंगओऽभिहिया । संभवओ वच्चं वा सामइयं जत्थ जं हुज्जा ॥ १ ॥

पुव्वाइयासु महादिसासु पडिवज्जमाणओ हैइ ।

पुव्वपडिवणओ पुण अणयरीए दिसाए उ ॥ ३०१ ॥

छिण्णावाल्लि-खयगागीदिसासु सामाइयं न जं तासु । सुद्धसु नावगाहइ जीवो ताओ पुण कुसिज्जा ॥ १ ॥

सम्मत्तस्स सुयस्स य पडिवत्ती छिविहे वि कालम्मि ।

विरइं विरयाविरइं पडिवज्जइ दोसु तिसु वावि ॥ ३०२ ॥

तइयाइसु तिसु ओसाप्पिणीए उस्सप्पिणीए दोसुं तु । नोउस्सपुसप्पिणिकाले तिसु सम्म-सुत्ताइं ॥ १ ॥

नाणे जोगु-चओणे सरौर-संठाण-संघयण-माणे ।

लेसापरिणामं वेवणा य ससुग्घायकम्मं य ॥ २९२ ॥

निव्वेदठणसुब्बद्दे आसवकरणं तथा अलंकारं ।

सयणा-सण-ठाणद्दे चंकमते य किं कहिय ॥ २९३ ॥

सम्म-सुयाणं जाभो उद्धम्मि य अहे य तिरियत्तोए य ।

विरदं मणुस्सत्तोए विरयाविरदं य तिरियसु ॥ २९४ ॥

पुब्बपडिवणया पुण तीसु वि लोएसु नियमओ तिण्हं ।

चरणस्स दोसु नियमा भयणिज्जा उद्धलोगम्मि ॥ २९५ ॥

नामं ठवणा दविए खेत-दिसा तावत्तेत्त-पणवए ।

सत्तामिया भावदिसा परुवणा तस्स कावच्चा ॥ २९६ ॥

तेरसपएसिय अं अहण्णाओ दसादिसातीर्द एब्बं । एणोसमणंतपएसियं च सा होइ यव्यदिसा ॥ १ ॥

दधिकवको विदिसासु मक्खे य दिसासुभायया धो दो । धिति दसाणुगमणो दसदिसमंवरकेम्मय काठं ॥ २ ॥

तं न दसादिसागारं जं चउरत्तं ति सख दव्वदिसा । खेचदिसदूठपएसियदयणाभां येरमअम्मि ॥ ३ ॥

जोसिं जत्तो घरो उएइ तेसिं तर्दं हवइ पुब्बा ।

केवलियं पडिपुत्रं परमं जेहं गिहत्थधम्मआओ । तं हियमिओ परत्था सिवं परं वा तदत्थं वा ॥ १ ॥
गिहिणा वि सन्ववज्जं दुविहं तिविहेण छिन्नकालं तं । कायव्वमहाह सव्वे को दोसो भण्णएणुमई ॥ २ ॥

सव्वं ति भाणिज्जणं विरई खलु जरस सव्विया नत्थि ।

सो सव्वाविरइवाई चुक्कइ देसं च सव्वं च ॥ २८८ ॥

आहाणुमई व न सो किं पच्चक्खाइ चि, भंझइ न सत्तो । पुव्वपउत्तसावज्जकम्मसाइज्जणं भोत्तुं ॥ १ ॥

नणु तिविहं तिविहेणं पच्चक्खाणं सुयम्मि गिहिणो वि । तं शूलवहवाईणं न सव्वसावज्जजोगाणं ॥ २ ॥

जइ किंचिदपओयणमपपयं वा विसैसियं वत्थुं । पच्चक्खेज्ज न दोसो सयंभूरमणाइमच्चु व्व ॥ ३ ॥

जो वा निकखमिउमणो पडिमं पुत्ताइसंतइतिसितं । पडिवज्जेज्ज तओ वा करेज्ज तिविहं पि तिविहेणं ॥ ४ ॥

जो एण पुव्वारहाणुञ्जियसावज्जकम्मसंताणो । तदणुमइपरिणइ सो न तरइ सहसा नियत्तेडं ॥ ५ ॥

सामाइयम्मि उ कए समणो इव सावओ हवइ जम्हा ।

एएण कारणेणं बहुसो सामाइयं कुज्जा ॥ २८९ ॥

जो न विवइइ रणे नवि दोसे दोणह मज्झयारम्मि ।

सो होइ उ मज्झत्थो सेसा सव्वे अमज्झत्था ॥ २९० ॥

खेत्त-दिसि-काल-गइ भविय-सन्नि-ऊसास-दिट्ठि-माहारे ।

पज्जत्त-सुत्त-जम्म-ट्टिई वेय-सण्णा-कसाया-ऽऽउं ॥ २९१ ॥

